

UNIVERSIDADE CATÓLICA PORTUGUESA

O P^o. LUÍS DA CRUZ S.J.
E A TRAGICOMÉDIA IOSEPHVS

Tomo II
Edição Crítica

Tese apresentada à Universidade Católica Portuguesa
para obtenção do grau de doutor em Humanidades,
na especialidade de Literatura Latina

por

António Maria Martins Melo

FACULDADE DE FILOSOFIA DE BRAGA

Junho, 2001

O P^e. LUÍS DA CRUZ S.J.
E A TRAGICOMÉDIA *IOSEPHVS*

Tomo II
Edição Crítica

FICHA TÉCNICA

Impressão: Vicentimagem, Lda - Coimbra

Composição gráfica: António Maria Martins Melo

Capa e Brochura: Vicentimagem, Lda - Coimbra

© António Maria Martins Melo

Boleiro da FCT, financiado pelo Subprograma Ciência e Tecnologia do
2º Quadro Comunitário de Apoio, Programa PRAXIS XXI.

UNIVERSIDADE CATÓLICA PORTUGUESA

O P^o. LUÍS DA CRUZ S.J.
E A TRAGICOMÉDIA *IOSEPHVS*

Tomo II
Edição Crítica

Tese apresentada para obtenção do grau de doutor
em Humanidades, na especialidade de Literatura Latina

por

António Maria Martins Melo

Sob a orientação da Professora Doutora Nair de Nazaré Castro Soares
e do Professor Doutor Manuel de Jesus Losa, S.J.

FACULDADE DE FILOSOFIA DE BRAGA

Junho, 2001

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability in the organization's operations.

2. The second part of the document outlines the various methods and tools used to collect and analyze data. It highlights the need for consistent data collection practices and the use of advanced analytical techniques to derive meaningful insights from the data.

3. The third part of the document focuses on the role of technology in data management and analysis. It discusses how modern software solutions can streamline data collection, storage, and analysis processes, thereby improving efficiency and accuracy.

4. The fourth part of the document addresses the challenges associated with data management, such as data quality, security, and privacy. It provides strategies to mitigate these risks and ensure that the data remains reliable and secure throughout its lifecycle.

5. The fifth part of the document concludes by summarizing the key findings and recommendations. It stresses the importance of a data-driven approach in decision-making and the need for continuous monitoring and improvement of data management practices.

UNIVERSIDADE CATÓLICA PORTUGUESA

LUÍS DA CRUZ
E A TRAGICOMÉDIA *IOSEPHVS*

Tomo II
Edição Crítica

Tese apresentada para obtenção do grau de doutor
em Humanidades, na especialidade de Literatura Latina

por

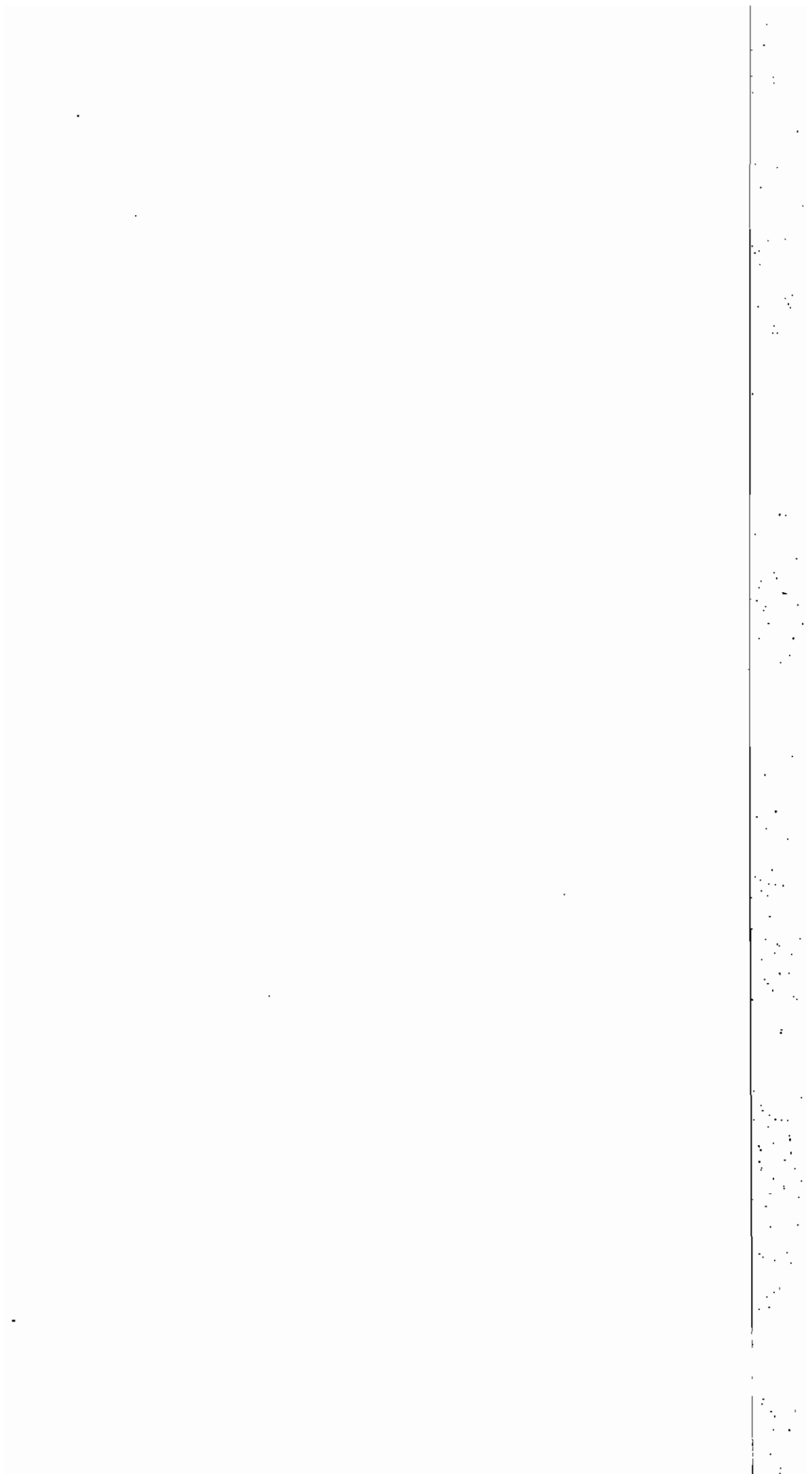
António Maria Martins Melo

Sob a orientação da Professora Doutora Nair de Nazaré Castro Soares
e do Professor Doutor Manuel de Jesus Losa, S.J.

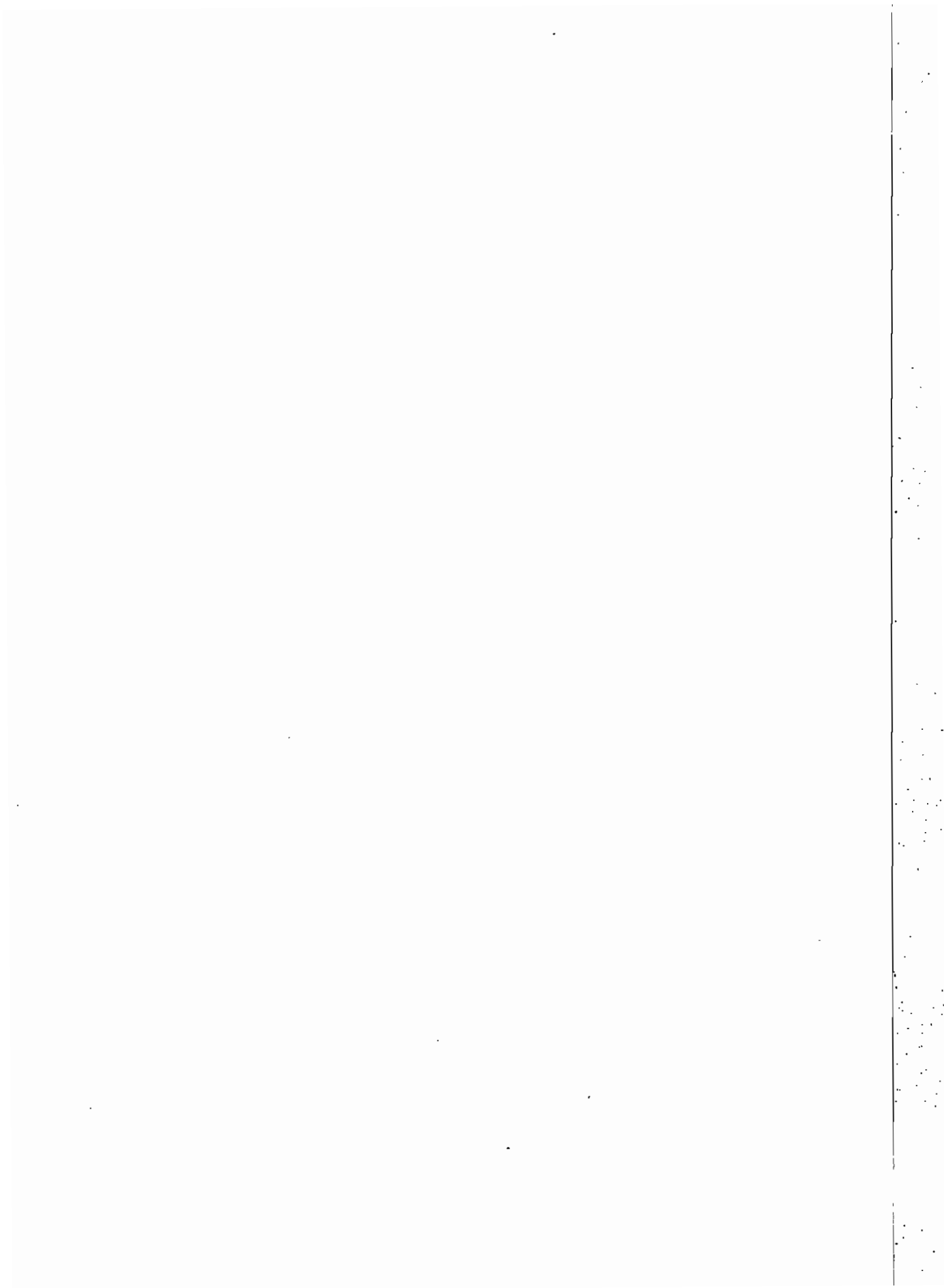

FACULDADE DE FILOSOFIA DE BRAGA

Junho, 2001

II PARTE
EDIÇÃO CRÍTICA
DA
TRAGICOCOMOEDIA IOSEPHVS

INTRODUÇÃO

1. História do texto

Esta edição crítica resulta da colação dos três manuscritos conhecidos e da edição *princeps* de 1605, saída da oficina do tipógrafo Horácio Cardon, na cidade francesa de Lião.

Não se conhece o original manuscrito desta peça teatral; contudo, possuímos a sua edição, integrada numa colectânea que revelou à Europa o nosso dramaturgo. Mediou apenas meio ano entre a sua morte e a publicação em 1605.

Privilegiámos o texto da *editio princeps*¹, por ser o último e assim corresponder à sua vontade². Porém, a nossa edição vai incluir algumas variantes não contempladas na edição de Lião (L): determinou a nossa intervenção, apoiada, por vezes, na lição do manuscrito de Évora (E), o contexto (v. g., Custos Africae E: Custos Angelus L Custos Aeuropae BC — pág. 19, l. 12), a métrica (v. g., Cum BCE: Curo L — v. 968) ou a

¹ Esta edição crítica é um compromisso — difícil, é certo — com o ideal: «O ideal seria publicar os textos em fac-simile, seguidos da edição diplomática e da leitura actualizada» (Avelino de Jesus Costa, *Normas Gerais de Transcrição e Publicação de Documentos e Textos Medievais e Modernos*, 3ª edição muito melhorada, Coimbra, 1993, p. 65, nota 78).

² Efectivamente, Luís da Cruz reconhece no *Praefatio ad lectorem* que o texto da representação deve ser adaptado às finalidades dum texto escrito, despojado agora de todos os adereços do palco. Por isso, seguimos o princípio exarado pelo Prof. Amadeu Torres que não considera que o texto duma edição crítica deva representar a tradição mais antiga. E afirma: «para mim é aquele que foi publicado em vida do autor e por ele revisto, com preferência pelo último na data», que corresponde à sua última vontade (*Noese e Crise na Epistolografia Latina Goisiana*. I As Cartas Latinas de Damião de Góis. Introdução, texto crítico e versão. Prefácio de José V. de Pina Martins, Fundação Calouste Gulbenkian - Centro Cultural Português, Paris, 1982, p. 26 e nota 31).

necessidade de eliminar erros materiais, que não representam a vontade do autor (v. g., *tumultum E: tumultus BC tumulum L* — v. 557).

1.1. A editio princeps e os manuscritos

a) A editio princeps

Por recomendação dos superiores ³, Luís da Cruz decidiu-se pela publicação das suas obras teatrais, editadas num volume encorpado, em formato *in-octavo*:

L — TRAGICAE / COMICAEQVE / ACTIONES, A REGIO / ARTIVM COLLEGIO / SOCIETATIS IESV, / DATAE CONIMBRICAE IN / PVBLICVM THEATRVM. / Auctore Ludouico Crucio / eiusdem Societatis, / Olisiponensi: / Nunc primum in lucem / editae et sedulo diligenterque recognitae. CVM PRIVILEGIO. LVGDVNI, APVD HORATIVM CARDON, 1605.

A tragicomédia *Iosephus* situa-se entre as páginas 829 e 1050 ⁴, com 4505 versos:

Iosephus, TRAGICOCO- / MOEDIA NVN- / CVPATA, / A Regio Artium Collegio So- / cietatis IESV data Co- / nimbricæ. / Spectavit EMANVEL MENESIVS / Urbis Antistes illustrissimus, / Academia, cum ornatis- / simo

³ Vide o I Vol., capítulo «2. A obra», pp. 29-33.

⁴ Para a nossa análise, consultámos o exemplar existente na Biblioteca Pública de Braga, que se encontra em muito bom estado de conservação. A paginação apresenta alguns números trocados — 144, em vez de 143; 583, em vez de 385; 512, em vez de 521; 686, em vez de 692; 667, em vez de 697; 735, em vez de 734; 798, em vez de 789; 1024, em vez de 1025; 1060, em vez de 1058; 2094, em vez de 1094 — que não influíram na sequência da paginação; noutros casos, houve paginação errónea: a folha com a numeração 576 - 575 (devia ser: 576 - 577) é seguida por outra com a numeração 576-577; caso diferente é o da folha com a numeração 1060 - 1063 (devia ser 1060-1061), seguida por outra com a paginação 1064-1065. Há ainda a assinalar um salto brusco na numeração: do número 683 salta-se para o 690, um hiato de 6 páginas. Assim, uma conclusão final se nos impõe: a paginação deste volume devia terminar em 1111 e não em 1117.

omnium Ordinum consessu. / Autore LVDOVICO CRVCIO / eiusdem Societatis Olypionensi.

O texto, em verso, disposto segundo uma mancha tipográfica uniforme ⁵, apresenta-se escrito em letra itálica. O nome das personagens destaca-se em letras maiúsculas redondas, ao centro. A cabeça de página par apresenta sempre o título da peça em letras maiúsculas redondas — IOSEPHVS, excepto a 840, que regista, no mesmo tipo de letra, PROLOGVS; na cabeça de página ímpar, ainda no mesmo tipo de letra, figura, sucessivamente, PROLOGVS (841-845), ACTVS I (847-887), ACTVS II (889-927) ⁶, ACTVS III (929-957), ACTVS IV (959-987) e ACTVS V (989-1049).

As primeiras dez páginas distribuem-se por quatro grupos: na 829, menciona-se o título da peça, local de representação, espectadores e autor; da 831-834, aparece a nomeação dos actores; da 835-838, registam-se os resumos de cada Acto. A página 830 está em branco.

As cenas aparecem assinaladas por uma barra floreada; na mudança de Acto, essa barra é mais larga e regista, no interior, o número correspondente. O começo dos resumos, das cenas e dos actos é marcado por letras capitulares floreadas, de tamanho semelhante ⁷.

b) *Os manuscritos*

Consultámos os três manuscritos que trouxeram até nós o registo desta obra dramática:

E — Tragico comoedia / Iosephus appellata. Edita appa / ratu quam amplissimo a lectissimis / actoribus: in collegio Socie / tatis Iesu Conimbri / censi. / Spectauit clarissimus Antistes Emanu / el Menesius,

⁵ Note-se que o número de linhas por página é variável;

⁶ As páginas 926 e 927 já deviam apresentar ACTVS III.

⁷ Para mais pormenores, vide a descrição feita por NIGEL GRIFFIN, «A portuguese Jesuit play in Seventeenth-Century Cologne», *Folio*, 12 (June 1980) 52-54.

Academia, urbis omnes / ordines hospites nobilissimi qui spec / tandi
causa uenerunt. / Autore Ludoico Crucio So / cietatis Iesu.

(COD. CXIV / 1-9 d da Biblioteca Pública e Arquivo Distrital
de Évora: [11] + pp. 141 - 302, com 4599 versos)

C B — IOSEPHVS. / Tragico comœdia acta Conimbricæ / Pridie
Kalendas Iunias / Autore Pe. Ludoico / Crucio Societatis / Iesu.

(COD. 993 da Biblioteca Geral da Universidade de Coimbra:
fl. 343 v. - 388 r., com 3915 versos)

K C — Tragicomœdia cui / nomen inditum / Josephus.

(COD. 1235 ⁸ da Biblioteca Geral da Universidade de Coimbra:
fl. 80 v. - 159 r., com 3947 versos)

c) A colação

Resultante de preocupações editoriais ⁹, a versão textual do códice de Évora afigura-se como um autógrafo do P.^e Luís da Cruz, S.J. ¹⁰ A cópia

⁸ Este manuscrito pertenceu, eventualmente, a Frei Constantino Pinto.

⁹ Luís da Cruz temia o juízo dos vindouros, pois estas peças apareceriam aos olhos do público sem a ornamentação cénica e a beleza do adorno dos actores: *At quod est commune omnium, verebar iudicia lectorum. Sciebam quae spectatorum oculis placuissent, non eandem forte beneuolentiam in manibus habitura. In theatro volant quae dicunt. Ornatus scenae commendat, venustas actorum cohonestat, et qgendi lepor ita animum auresque conciliat, ut pulcherrimum existimetur, quod suo naeuo non caret, non adspicitur tamen propter illum fucum theatralem.* («Praefatio ad lectorem», in *Tragicæ comicaeque actiones...*, apud Horatium Cardon, Lugduni, 1605, fl. ** 1v). Vide a versão, já citada, do Prof. Rosado Fernandes: «Mas ainda me acontecia mais alguma coisa, que é comum a todos os escritores: temia o juízo final dos leitores. É que eu sabia que as peças que, aos olhos espectadores, puderam ter agradado, não iriam talvez encontrar a mesma benevolência, quando lhes viessem parar às mãos. No teatro as palavras que se dizem, voam. A ornamentação cénica dá-lhes valor, a beleza dos actores dá-lhes brilho, e a graça da representação harmoniza de tal forma o espírito com os ouvidos, que se julga lindíssimo o que não deixa de ter as suas verrugas, que não se vêem, dado todo aquele artifício teatral.» (p. 24).

¹⁰ Esta tese, defendida por MANUEL JOSÉ DE SOUSA BARBOSA, apoia-se em diversos argumentos: «Em apoio desta hipótese surge a letra do códice, duma só mão, e reveladora de

enviada ao impressor gaulês Horácio Cardon há-de ter sido feita a partir deste exemplar, originário do “Collegio de Coimbra”, conforme se pode ler na face posterior da capa.

O texto do *Iosephus* aqui exibido está muito próximo da edição de Lião. As diferenças que assumem um carácter de maior relevo são as variações estilísticas (v. g., *Patrandā L: Loquenda E* — v. 579; *beneficium L: hunc fauorem E* — v. 1337) e as lacunas no texto de Lião (v. g., duas omissões: um grupo de vinte e seis versos, no Acto I, após o verso 862, que se encontra em *E, B e C*, com ligeiras variações; no Acto III, após o verso 2386, uma cena que aparece em *E e C*, num total de 32 versos, que apresentam ligeiras variações).

O texto de Lião, por outro lado, apresenta algumas adições omitidas nos manuscritos (v. g., *laetus. IAC. Intremus domum. L om. BCE* — v. 1337).

Estes factos configuram uma intervenção textual que pode ter ocorrido num momento posterior à correcção de provas tipográficas. Contudo, e dada a debilidade física do autor, também podem ser o reflexo de uma cuidada revisão que Luís da Cruz deve ter feito à cópia que havia de ser enviada para o editor.

A *editio princeps*, em qualquer dos casos, assume-se claramente como expressão da última vontade do seu autor; por isso, lhe concedemos o estatuto de texto base ¹¹. Em abono desta nossa afirmação, podemos ainda

fortes semelhanças, se não mesmo de identidade, com a que surge em cartas autógrafas suas, presentes no Arquivo Romano da Companhia de Jesus. Este argumento, contudo, poderá não ter força bastante, na medida em que, naquela altura, a educação na escrita humanística podia fazer surgir letras muito parecidas, ainda que de mãos muito diferentes.

Porém, esta hipótese de autógrafo é ainda reforçada pelo tipo de rasuras existentes.» (*Bíblia e tradição clássica... cit.*, Tomo I, p. 289).

¹¹ Alberto Blecua, acerca da edição crítica de um texto, afirma que «em determinadas circunstâncias pode eleger-se como texto base aquele que, por diversas razões, foi o mais difundido e representativo do autor.» (*Manual de crítica textual*. Madrid, 1983, p. 120).

mencionar um extracto do Coro I, compreendido entre os versos 980 a 1015, que reflecte uma profunda remodelação do texto eborense.

A versão transmitida pelos testemunhos B e C representa um outro estágio na tradição textual do *Iosephus*.

Quanto ao primeiro testemunho, trata-se do *Codex 993* (BGUC), destinado ao registo das composições literárias, em verso e prosa, que se distinguiam nos actos públicos do Real Colégio das Artes de Coimbra. Para esta finalidade aponta o título do próprio códice: *Rerum scholasticarum, quae a patribus ac fratribus huius Conimbricensis Collegii scripta sunt. Tomus secundus*. Entre as várias composições estão as cópias da *Vita Humana* (fl. 248v – 278r) e da *Sedecias* (fl. 55r – 102v), além do *Iosephus*. Não obstante a intervenção de várias mãos, é um texto “bastante fiável”, pois «a este elevado grau de correcção não será alheio um tipo de funcionalidade que, *ab initio*, lhe terá sido destinado, a saber, a de poder ser consultado pelos estudantes na biblioteca do colégio”¹².

O *Codex 1235* (BGUC) é o segundo testemunho, que parece ter sido “concebido para uso pessoal”. Apresenta-nos quatro dramas bíblicos: três de Luís da Cruz (fl. 1r – 79v: *Tragoedia cui nomen est inditum Sedecias*; fl. 80r – 159v: *Tragicomaedia cui nomen inditum Iosephus*; fl. 218r – 279r: *Tragicomedia quae inscribitur Prodigus*) e um de Miguel Vanegas (fl. 160r – 217r: *Tragoedia quae inscribitur Achabus*).

As variantes mais significativas de B e C para E e L são as adições (v. g. um grupo de 45 versos, no Acto II, cena XIII — vv. 1536-1576; no Coro IV, um grupo de 18 versos — vv. 3163-3179; no Acto V, cena X, um grupo de 140 versos — vv. 3610-3750; outro de 29, nesta mesma cena — vv. 3756-3784) e as omissões (v. g. um grupo de seis versos após o verso

¹² MANUEL JOSÉ DE SOUSA BARBOSA, *Bíblia e tradição clássica...* cit., Tomo I, p. 284. Idem, «Humanismo e práticas escolares: Um outro testemunho jesuítico quinhentista — (Coimbra, BGU, *Cod. 993*)», in *Euphrosyne*, Lisboa, XXIV (1996) 405-424. Este estudo contém mais pormenores acerca do referido códice.

1015, no Coro I). Numerosas são as substituições de texto em que predominam as reformulações, quase sempre em número diferente de versos (v. g. um grupo de 44 versos – vv. 863-906 – vai substituir-se a outro de 18 versos; no Acto IV, cena VIII, um grupo de 19 versos – vv. 2897-2915 – substitui-se a um verso).

Dos factos apontados acima, podemos concluir que os dois manuscritos que se encontram nos *Reservados* da Biblioteca Geral da Universidade de Coimbra são independentes entre si. De facto, há passos do texto que figuram num e são omissos no outro (v. g. um grupo de 32 de *C* falta em *B*, como se pode verificar na omissão da *editio princeps* após o verso 2386) e vice-versa (v. g. e cisterna *LE*: ex puteo *Bi om. C* — p. 101, l. 3; O conjuges parentis! Ite perfidi *LE*: O conjuges parentis! Ite detestabiles *C om. B* — v. 1449; Seriteque famam qualis inuisam potest *LE*: Seriteque famam qualis inhonestam potest *C om. B* — v. 1451). A favor desta nossa conclusão está ainda o testemunho da ordem das palavras no interior do verso (v. g. dixit haec Iosephus ultimo *LE*: tandem, dixit haec in ultimo *B* tandem, dixit in ultimo haec *C* — v. 1324).

2.- Aparato crítico

Procurámos construir um aparato crítico breve e facilmente inteligível ¹³, sem informações redundantes, tais como a pontuação ou as variantes puramente ortográficas ¹⁴.

¹³ «En otras palabras, debe procurarse que el lector se haga cargo de la situación de las diversas variantes del modo más inteligible que se pueda.» (Alberto Bernabé, *Manual de crítica textual y edición de textos griegos*, Ediciones Clásicas, Madrid, 1992, p. 113).

¹⁴ Todas as variantes ortográficas da *editio princeps* foram reunidas no *De orthographia latina index*, que aparece no fim da edição crítica.

Tendo em conta o rigor e a brevidade, optámos por um aparato crítico positivo, indicando não só o(s) manuscrito(s) com a lição adoptada como ainda aquele(s) que apresenta(m) a(s) variante(s).

A lição adoptada é precedida do número de verso e seguida da indicação do(s) manuscrito(s) e/ou da edição *princeps*. Se há mais do que uma lição adoptada na mesma linha, elas estão separadas por uma barra vertical; o uso da barra oblíqua serve para indicar mudança de verso ou de linha.

Os dois manuscritos da Biblioteca Geral da Universidade de Coimbra, designados pelas siglas *B* e *C*, não apresentam *Periocha*.

As siglas dos manuscritos e da edição, bem como as abreviaturas por nós usadas, encontram-se reunidas numa lista com o seu desdobramento.

3.- A ortografia

O texto foi numerado de cinco em cinco versos, à esquerda. Nesta posição, entre parênteses curvos, também se indica, em itálico, o número de página da edição *princeps* correspondente à nossa transcrição.

As primeiras preocupações de pronúncia e grafia correctas, numa aproximação fiel aos clássicos, surgem com os humanistas. Por isso, a nossa edição vai respeitar os últimos dados da linguística histórica comparada e adoptar a grafia do *Oxford Latin Dictionary*.

As transcrições dos manuscritos respeitam a grafia do original.

3.1. Normas de transcrição

Após algumas hesitações ¹⁵, definimos um conjunto de normas que nos orientou nesta transcrição e que, basicamente, são estas ¹⁶:

- . transcrição do *ſ* (s longo) em *s*;
- . transcrição do *&* (conjunção coordenativa) em *et*;
- . desenvolvimento das abreviaturas (as letras subentendidas aparecem em itálico: v. g. *ã > an*);
- . as letras ramistas são transcritas pela vogal: *v > u*; *j > i*;
- . o emprego das maiúsculas e das minúsculas será de acordo com as normas actuais;
- . manutenção da ortografia incorrecta por necessidade métrica;
- . supressão da acentuação gráfica usada na edição *princeps*.

As grafias alteradas encontram-se ordenadas alfabeticamente em índice próprio (*De orthographia latina index*), que inclui os nomes próprios: o número indica o verso; na coluna da esquerda, aparece o vocábulo original; na da direita, regista-se a ortografia correcta. Tratamento semelhante foi dado a todos os vocábulos com acentuação gráfica (*De accentu uerborum*).

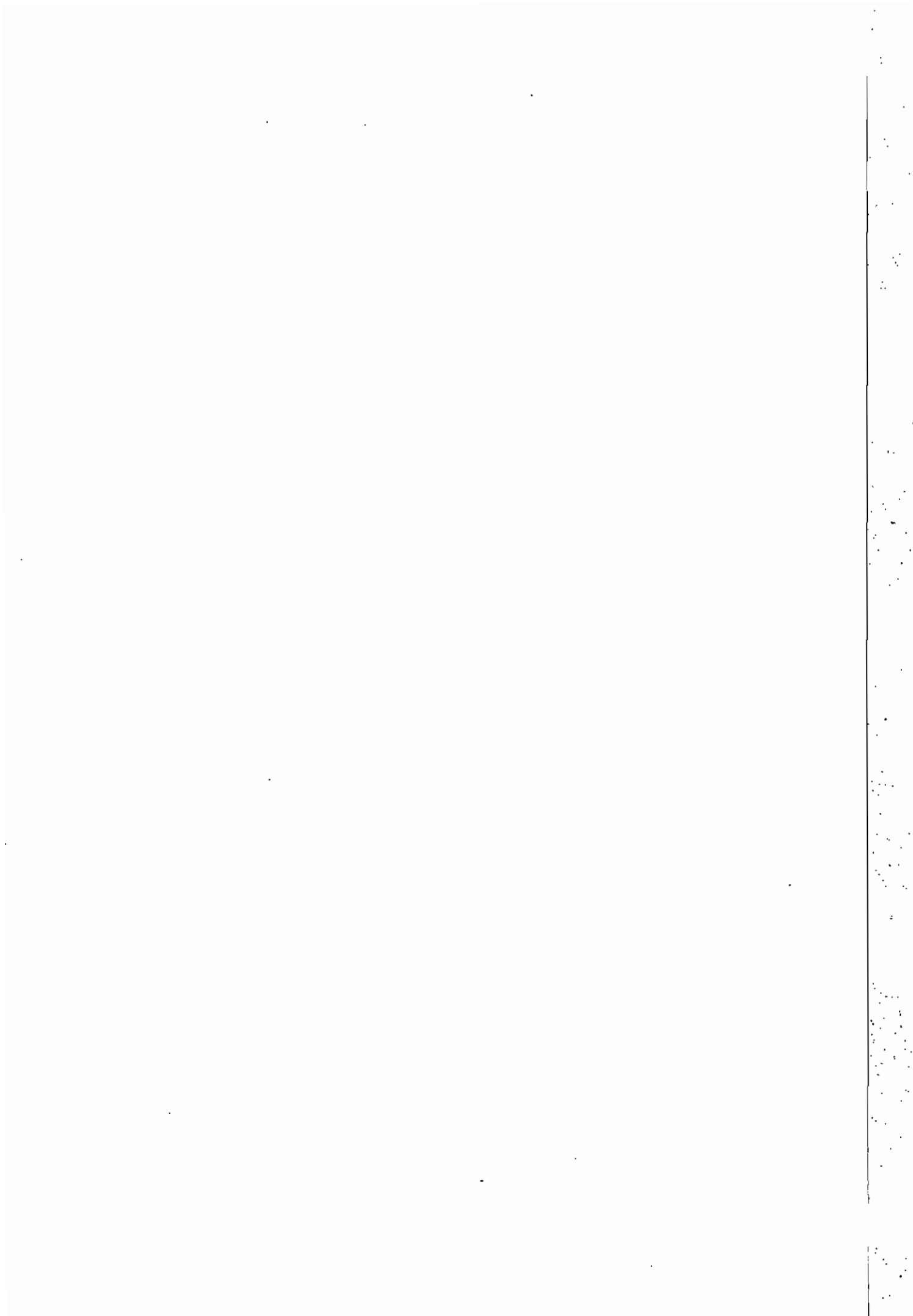
4.- A pontuação

Procurámos, quanto possível, respeitar a pontuação da edição *princeps*. Sem alterar o sentido do texto, as modificações foram determinadas por exigências de compreensão.

Introduzimos, por isso, as aspas, o travessão e o ponto de exclamação que não aparecem na publicação de Lião.

¹⁵ O ideal seria «respeitar em tudo as grafias do original, não as modificando em nada» (Cfr. Avelino de Jesus Costa, *Normas Gerais de Transcrição e Publicação de Documentos e Textos Medievais e Modernos*, 3ª edição muito melhorada, Coimbra, 1993, p. 46). A prática da edição crítica, entre nós, não tem consagrado aquele princípio; daí que este seja um compromisso entre o ideal (que se consagra nas transcrições do aparato crítico) e a prática (a edição crítica).

¹⁶ Seguimos, de perto, o estudo apresentado por Graça Almeida Rodrigues, «Edições Críticas, Textologia, Normas para a Transcrição de Textos do Séc. XVI», in *Arquivos do Centro Cultural Português*, Paris, XVII - *Homenagem a Léon Bourdon* - (1982) 637-660.

IOSEPHVS
TRAGICOCOMOEDIA NVNCVPATA

Auctore Ludouico Crucio

INDEX SIGLORVM

1. MANV SCRIPTORVM

B — Codex 993	B. G. U. C.
C — Codex 1235	B. G. U. C.
E — Codex $\frac{\text{CXIV}}{1-9}$	B. P. E.

2. EDITIONIS

L — Lugduni, 1605.

3. CONVENTIONALIVM SIGNORVM CRITICORVM

<i>add.</i>	— addit, addunt.
<i>a. ras.</i>	— ante rasuram.
<i>dubit.</i>	— dubitanter.
<i>i. m.</i>	— in margine.
<i>om.</i>	— omisit, omiserunt.
<i>p.</i>	— pagina.
<i>p. ras.</i>	— post rasuram.
<i>s. l.</i>	— supra lineam.
[]	— non legitur, nequit legi
†	— littera non liquet
†...†	— uocabulum uel uocabula non liquet

4. BIBLIOTHECARVM

B.G.U.C. — Biblioteca Geral da Universidade de Coimbra

B.N.L. — Biblioteca Nacional de Lisboa

B.P.B. — Biblioteca Pública de Braga

B.P.A.D.E.— Biblioteca Pública e Arquivo Distrital de Évora

VERBA SCRIPTORIS

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in the context of public administration and government operations. The text highlights how detailed records can help identify inefficiencies, prevent fraud, and ensure that resources are used effectively.

2. The second part of the document focuses on the role of technology in modern record-keeping. It explores how digital systems and software solutions can streamline the process of data collection, storage, and retrieval. The author notes that while technology offers significant advantages, it also presents challenges such as data security, system integration, and the need for staff training. The document suggests that a balanced approach, combining traditional methods with modern technology, is often the most effective.

3. The third part of the document addresses the legal and regulatory requirements surrounding record-keeping. It discusses various international and national standards, such as ISO 15489, which provide a framework for managing records throughout their lifecycle. The text also touches upon the importance of data privacy laws, such as the GDPR, which require organizations to implement robust measures to protect personal information stored in their records.

4. The final part of the document concludes by summarizing the key findings and offering recommendations for organizations looking to improve their record-keeping practices. It stresses the need for a clear policy, regular audits, and a commitment to continuous improvement. The author encourages organizations to embrace a proactive approach to record management, recognizing it as a critical component of their overall operational success.

Iosephus

TRAGICOMOEDIA

NVNCVPATA,

5

A Regio Artium Collegio
Societatis Iesu, data Conimbricae.

*Spectauit EMMANVEL MENESIVS
Vrbis Antistes illustrissimus, Academia,
cum ornatissimo omnium
Ordinum consessu.*

10

Auctore LVDOVICO CRVCIO
eiusdem Societatis Olysiponensi.

01-11 IOSEPHVS, Tragicomoedia... Societatis Olysiponensi L: IOSEPHVS. / Tragicocomoedia acta Conimbricae. / Pridie Kalendas Iunias. / Autore P.^e Ludoico / Crucio Societatis / Iesu. B Tragicomoedia cui / nomen inditum Iosephus C Tragicocomoedia / Iosephus appellata. Edita appa- / ratu quam amplissimo a lectissimis / actoribus: in collegio Socie- / tatis Iesu Conimbri- / censi: / Spectauit clarissimus Antistes Emanu- / el Menesius. Academia, urbis omnes / ordines hospites nobilissimi qui spec- / tandi causa uenerunt. / Autore Ludoico Crucio So- / cietatis Iesu E

p. 831

Actores in primo Actu

ANGELI custodes orbis terrarum; Europae
scilicet, Africae, atque Asiae proloquuntur.

IACOBVS, Pater Iosephi.

5 IOSEPHVS, filius.

GADDVS, Iacobi filius.

DANVS, Iacobi filius.

VIATOR.

FRONDATOR.

10 RVSTICVS.

IVDAS, Iacobi filius.

SIMEON, Iacobi filius.

LEVI, Iacobi filius.

ISSACAR, Iacobi filius.

01 Actores in primo Actu LE: om. BC 02-03 Angeli custodes orbis terrarum; Europae scilicet, Africae, atque Asiae proloquuntur. LE: om. B Proloquuntur Angeli orbis | custodes. Custos Aeuroepae. | Michael. | Custos Asiae. | Custos Africae. | Angeli. | Actus primus. C 04 Iacobus, pater Iosephi LE: om. B Iacob pater C 05 Iosephus, filius LE: om. B Iosephus C 06 Gaddus, Iacobi filius LE: om. B Danus C 07 Danus, Iacobi filius LE: om. B Gaddus C 08 Viator LE: om. B Iudas C 09 Frondator LE: om. B Rubenus C 10 Rusticus LE: om. B Simeon C 11 Iudas, Iacobi filius LE: om. B Leui C 12 Simeon, Iacobi filius LE: om. B Zabulon C 13 Leui, Iacobi filius LE: om. B Issacar C 14 Issacar, Iacobi filius LE: om. B Neptalinus C

ZABVLON, Iacobi filius.

AZER, Iacobi filius.

NEPHTALI, Iacobi filius.

RVBENVVS, Iacobi filius.

5 ANGELORVM CHORVS.

ANGELVS, Iosephi custos.

ANGELORVM CHORVS.

p. 832

Actores in Actu secundo.

CACODAEMON.

10 ANGELVS, Iosephi custos.

IVDAS, aliique fratres.

MELPHORANVS, mango.

BAPHVLTES, mango.

RVBENVVS.

15 IACOBVS, et BENIAMINVS.

01 Zabulon, Iacobi filius LE: om. B Asser C 02 Azer, Iacobi filius. LE: om. B Frondator C 03 Nephtalim, Iacobi filius LE: om. B Rusticus C 04 Rubenus, Iacobi filius LE: om. B Cantus pastorum et puer C 05 Angelorum Chorus LE: om. B Chorus Angelorum C 06 Angelus, Iosephi custos LE: om. B Angelus ad Iosephum. C 07 Angelorum Chorus L: om. BC Angelorum chorus psalmus est 90. Saphicus E 08 Actores in Actu secundo. LE: om. B Actus secundus. C 09 Cacodaemon. LCE: om. B 10 Angelus, Iosephi custos. LE: om. B Angelus custos Iosephi. C 11 Iudas, aliique fratres. LE: om. B Iudas. Simeon et caeteri fratres. C 12 Melphoranus, mango. LE: om. B Belphuranus. C 13 Baphultes, mango. LE: om. B Mango. / Baphultes. C 14 Rubenus. LE: om. B Iosephus. / Rubenus natus maior. C 15 Iacobus, et Beniaminus. LE: om. B Iacobus pater. / Beniaminus. C

ORACVLVM.

NVNTIVS, cum tunica Iosephi.

CHORVS FVNEBRIS.

Actores in tertio Actu.

PVTIPHAR, qui Iosephum emit.

5 IOSEPHVS.

CACODAEMON.

ANGELVS, Iosephi custos.

PVER, nuntius Putipharis.

10 CVSTOS CARCERIS.

IACOBVS cum BENIAMINO.

ORACVLVM.

PHARAO, Rex Aegypti.

MAGI DIVINATORES.

15 *p. 833* RVSTICVS.

01 Oraculum. *LE: om. BC* 02 Nuntius, cum tunica Iosephi. *LE: om. B* Puer nuntius cum chlamide. *C* 03 Chorus Funeris. *LE: om. B* Chorus. *C* 04 Actores in tertio Actu. *LE: om. B* Actus tertius. *C* 05 Putiphar, qui Iosephum emit. *LE: om. B* Putiphar dominus Iosephi. *C* 06 Iosephus. *LCE: om. B* 07 Cacodaemon *LE: om. B* Daemon. *C* 08 Angelus, Iosephi custos. *LE: om. B* Lorarij. *C* 09 Puer, nuntius Putipharis. *LE: om. B* Custos carceris *C* 10 Custos Carceris. *LE: om. B* Angelus custos Iosephi *C* 11 Iacobus cum Benjaminus. *LE: om. B* Iacobus. *C* 12 Oraculum. *LE: om. B* Oraculum diuinum. / Benjaminus. *C* 13 -Pharao, Rex Aegypti. *LE: om. B* Pharao Rex. *C* 14 Magi Diuinares. *LE: om. B* Magus. *C* 15 Rusticus *LCE: om. B*

OECONOMVS PHARAONIS.

PVER AVLICVS.

PINCERNA.

PHARAONIS DVO LIBERI.

5 CHORVS, et triumphus Castitatis.

Actores in Actu quarto.

IACOBVS, cum BENIAMINO.

RVBENVVS, cum caeteris fratribus.

PHARAO, Rex.

10 PVER.

IOSEPHVS

OECONOMVS IOSEPHI.

CVSTOS CARCERIS.

PVERI, ex aula Iosephi.

15 CHORVS Asclepiadeus.

01 Oeconomus Pharaonis LCE: om. B 02 Puer aulicus LE: om. B Puer C 03 Pincerna LE: om. B Pincerna Pharaonis C || 04 Pharaonis duo liberi LE: om. BC || 05 Chorus, et triumphus Castitatis LE: om. B Chorus C 06 Actores in Actu quarto. LE: om. B Actus quartus. C 07 Iacobus, cum Beniamino. LE: om. B Iacobus senex. / Beniaminus filius. C 08 Rubenus, cum caeteris fratribus. LE: om. B Iudas / Rubeñus / Simeon et caeteri fratres. C 09 Pharao, Rex. LCE: om. B || 10 Puer. LCE: om. B 11 Iosephus. LCE: om. B 12 Oeconomus Iosephi. LE: om. B Minister Iosephi C 13 Custos Carceris. LE: om. BC 14 Pueri, ex aula Iosephi LE: om. BC 15 Chorus Asclepiadeus. LE: om. B Chorus C

Actores in Actu quinto.

- IACOBVS, cum BENIAMINO.
 RVBENVVS, et fratres alii.
 p. 834 IOSEPHVS.
 5 PVER, nuntius ex aula Iosephi.
 PRINCEPS, haeres Aegypti.
 OECONOMVS IOSEPHI, cum pueris ministris.
 PROCERES, conuiuae Iosephi duo.
 RVSTICVS, cum puero aulico.
 10 PHARAO, Rex.
 ORACVLVM.
 CHORVS quintus, in quo hinc Patres, inde Angeli
 canunt aduentum Christi Seruatoris.

01 Actores in Actu quinto. *LE: om. B Actus quintus C* 02 Iacobus, cum Beniamino. *LE: om. B Iacobus / Beniaminus C* 03 Rubenus, et fratres alii. *LE: om. B Fratres omnes C* 04 Iosephus. *LCE: om. B* 05 Puer, nuntius ex aula Iosephi. *LE: om. B Puer C* 06 Princeps, haeres Aegypti. *LE: om. B* 07 Oeconomus Iosephi, cum pueris ministris. *LE: om. B Pueri 3 / Puer nuntius ad Oeconomum C* 08 Proceres, conuiuae Iosephi duo. *LE: om. B Principis Aegypti: haeres et alius / Conuiuae C* 09 Rusticus, cum puero aulico. *LE: om. B Rusticus / Puer ad Iosephum C* 10 Pharaos, Rex. *LCE: om. B* 11 Oraculum. *LE: om. BC* 12-13 Chorus quintus, in quo hinc Patres, inde / Angeli canunt aduentum Christi Seruatoris. *LE: om. B Chorus patrum et Angelorum / qui Christi Dei aduentum / canunt. C*

p. 835

PERIOCHA

ACTVS I

Proloquuntur Angeli custodes orbis terrarum, cum D. Michaelē. Iacobus prima persona prodit, de hominum uita, suaque, ac de liberis agit maxime Iosepho. Iosephus parenti occurrit. Sermonem ambo serunt de insomniis; *et* pater filium ad fratres mittit. Gaddus *et* Danus duo ex liberis patrem amantem nimium Iosephum accusant. Errat Iosephus, *et* a Viatore reducitur in uiam. Inseritur Frondator *et* Vilicus, recreandi spectatores gratia. Iacobi liberi de pascuis agentes uident Iosephum uenientem. Rubenus ne maleficio interesset abit. Caeteri accedentem Iosephum male accipiunt: exutum tunica in cisternam trudent. Facto scelere laetantur more pastoricio. Ludum ludunt. Fessi cubant ac dormiunt, dum cenam alii ferunt. Angeli ueniunt ad Iosephum consolandum, quocum Custos agit. Chorus est Angelorum.

01-02 Periocha / Actus I L: Periocha actus Primi E 03-04 cum D. Michaelē. L: D. que Michael E 09 Vilicus L: rusticus E 10-11 Rubenus ne maleficio L: Rubenus uenit prior qui ne maleficio *a ras.* E 13 Ludum ludunt L: Ludum lusitanis chora dictum ludunt. E 15 Chorus est Angelorum L: *et* [...] est chorus angelorum cui argumento psalmus est 90. Qui habitat in adiutorio est. E

p. 836

PERIOCHA

ACTVS II

Cacodaemon scelere fratrum gaudet; Iosepho insidiatur.
 Angelus Iosephi custos Cacodaemonem compescit: ad fratres uero
 5 terrendos ille nequam euolat. Prandium ferunt Gaddus, Danus,
 Nephtalinus. Mangonibus Iosephum uendunt: e cisterna repetitum.
 Tunicam haedi sanguine tingunt. Rubenus cum Iosephum
 quaereret, non inuentum grauissime dolet. Quid de eo actum ab
 aliis requirit. Re intellecta facinus detestatur. Illi tunicam mittunt
 10 ad patrem. Qui praesaga quasi mente Iosepho mali aliquid
 contigisse diuinans, dum acerbe queritur, Nuntium cum tunica
 accipit. Inde sequitur lamentatio per Chorum in quo ipse dolendo
 praeit.

PERIOCHA

15

ACTVS III

Putiphar qui Iosephum emit, empto se praedicat beatum.
 Prodit Iosephus attonitus audacia mulieris, cuius in manibus
 pallium reliquit. Putiphar credulus, turbante res Cacodaemone per

p. 837 lorarios agit in carcerem Iosephum. Angelus custos eum adit et
 consolatur. Puer nuntiat Putiphari domi omnia turbari. Carceris
 custos omnia Iosepho permittit. Deinde Iacobus flebiliter suum
 Iosephum plangit. Oraculum consolatur senem, et uenturum Dei
 5 filium commemorat. Pharao prodit; Magique somnia regis non
 exponunt. Pincerna de Iosepho narrat. Laetus Rex ad se adduci
 mandat. Interea Rusticus incidit in Cacodaemonem. Pincerna
 Iosephum affert. Rex cum liberis somnia commemorat. Iosephus
 diuinitus interpretatur. Regis imperio creatur Heros. Sequitur
 10 Chorus et triumphus castitatis.

PERIOCHA

ACTVS IV

Iacobus cum Beniamino prodit; queritur senex famem.
 Rubenum monet caeterosque fratres ut abeant in Aegyptum ad
 15 emendas fruges. Abeunt. Pharao laudes Iosephi praedicat, quo
 regente ac docente multa feliciter agebantur. Veniunt Hebraei,
 agnoscuntur a Iosepho: se fingit duriolem et exploratores uocat.

07 post Cacodaemonem *add.* miris ab eo habetur modis. E 11-12 Periocha / Actus IV
 L: Periocha actus quarti E

Sequuntur caetera quae diuinis litteris produntur. Chorus est in
 p. 838 eos, qui patrato scelere fugiunt, sed tandem poenas luunt.

PERIOCHA

ACTVS V

5 Iacobus cum Beniamino famem grassantem narrat: iterum
 liberos mittit in Aegyptum, qui uix Beniaminum extorquent.
 Venerunt ad Iosephum. Narrantur omnia quae contigerunt.
 Tandem Iosephus se fratribus dat cognoscendum. Trepidat
 Aegyptus laetitia. Repedantes fratres uiuere Iosephum docent, et
 10 eundum esse in Aegyptum. Patri occurrit Iosephus. Pharaon excipit
 senem amplamque familiam. Chorus tragicocomoediam absoluit.
 Totus est de aduentu Seruatoris.

01 caetera quae L: caetera quae (a. ras.) ordine quae E 03-04 Periocha / Actus V. L:
 Periocha actus quincti E 10 eundum E: eundem L

p. 839

PROLOGVS

I ANGELI custodes orbis terrarum, Europae,
Africae, Asiae, cum Diuo Michaelae.

ANGELVS CVSTOS EVROPAE

Qui bellicosam praepes Europam Deo
Iubente custos seruo, peragraui cito
Harum uolatu gentium prouincias.
Velox adiui uasta terrarum sola,
5 Qua uorticosus Tanais in Pontum fluit:
Adusque pelagi limitem terrae ultimas
Lambentis oras. Error, impietas, scelus
Commune repit. Lumen illud luminum,
Haustum a parente, flagitia mortalibus
10 Paene abstulerunt. Saxa diuinis colunt
Truncosque placant ligneos honoribus.

Angeli custodes orbis terrarum, Europae, / Africae, Asiae, cum Diuo Michaelae. LE: Proloquuntur Angeli orbis Custodes. B Proloquuntur Angeli / orbis Custodes. C

Angelus Custos Europae. LE: Custos Aeuropae B Custos Aeuropae. / Michael. C

01-04 Qui bellicosam... terrarum sola LE: Ego bellicosae praepes Aeuropae uigil / Custosque magni regis imperio datus: / Quas non adiui gentium prouincias / Si quem monendo forte reperissem. Deo / Illum ut dicarem? Vasta terrarum sola BC 08 Commune repit. LE: Mors occuparunt BC

Et te relinquunt alme Regnator poli
 Animose ductor, laurea cuius micat
 Victo Michael hoste uictrici caput:

15 Dabiturene finis aliquis his olim malis?

MICHAEL

p. 840 Generose princeps, tutor Europae, tua
 Laetare sorte. Nunc tibi custodia
 Laboriosae gentis infandae grauat
 Humeros sceleribus. Tempus orietur suo
 20 Labente cursu sole, cum clarissimos
 Ages triumphos. Solus implebis loca
 Permulta caeli, uacua quae fecit nefas
 Rabidi Tyranni, fidus inuicta manu
 Quem depulisti signa bellantis Dei
 25 Mecum secutus. Orbis a fraude *et dolo*
 Tandem eximetur. Libera Europa *et tibi*
 Tunc ponet aras. C. EVR. Inclyte Michael ducem
 Siquidem per orbem te Deus totum dedit,

12 alme *LE*: summe *BC* 13 *ante* animose *add.* Cum Michaele *B* 14 uictrici *LE*: sydereum *BC* 15 Dabiturene finis aliquis *LE*: Erit, erit aliquis finis *BC* 16 princeps *LCE*: praepes *B* | tutor *LE*: ductor *BC* 22 permulta *LE*: complura *BC* 23 fidus *LE*: nuper *BC* 26 *et* *LE*: *om.* *BC* 27 ducem *LE*: piis *BC* 28 totum *LE*: ducem *BC*

- Erit aliquando tempus Europae locum
 30 Quo det Tonanti? MIC. Praepes animose, euola
 Mecum per auras. Cernis illa horrentia
 Dumeta siluis? Inter umbrosum nemus
 Fluuium sonantem qua mare urget in ferum
 Obiecta sacra litori? Surget manu
 35 Illic potenti ciuitas, primum impia,
 Iura pietatis inde sed populi petent,
 Cum ueritati uanitas dederit locum,
 Nomen erit urbi Roma, Tiberis, flumini.

CVSTOS EVROPAE

Dabit aliquando uanitas ueris locum?

34 sacra L: saxa BCE 37 uanitas dederit LE: falsitas dabit BC 39. uanitas LE: falsitas BC

MICHAEL

- 40 Dare coget ille rector aeterna poli
 p. 841 De sede, qui gubernat humanum genus,
 Praesente qui tunc numine occurret malis
 Cum nulla fractis rebus apparet salus.
 Quondam sonoris imbribus terram obruit,
 45 Libidinis ut incendium restingueret.
 Iterum fauilla tartaro erumpens uocat
 Flammas priores. Attamen parcit Deus
 Aperire fontes nubium, undarum graui
 Ne mole condat misera terrarum sola.
 50 Diuina bonitas quippe decreuit uia
 Alia mederi rebus, et fundamina
 Salutis alto prima consilio locat.

CVSTOS EVROPAE

- Deus est misericors, ipse flectetur malis,
 Humana quae gens patitur. MIC. Abrahami domum
 55 Me uisere iubet, quam sibi legit, ducem

42 occurret *L p. ras.* *E:* occurrit *BC* 43 fractis rebus apparet *LE:* rebus extat amissis
BC 45 restingueret *LE:* restinguerent *BC* 46 uocat *LE:* nouat *BC* 50 decreuit *LE:*
 constituit *BC* 53 Deus est misericors, ipse *LE:* Deus parensque est ergo *BC*

Vt inde terris omnibus magnum creet,
 Orci nigrantis quem canes saeui tremant,
 Homines secuti uerticem in caeli uolent.

II p. 842 CVSTODES Angeli, Europae, Asiae,
 Africae, MICHAEL.

CVSTOS EVROPAE

Agnosco socios. Africae custos plagae,
 60 Asiaeque magnae, colitur in uestra Deus
 Regione uerus? C. AS. Nemo tot Prouinciis
 Quot solis ortu flammeo ardentis calent,
 Attollit oculos. Luna quam uersatili
 Orbis rotatu primus obuoluit, Dea

56 magnum LE: unum BC 57 Orci nigrantis quem canes saeui LE: Sub quo maligni spiritus Orci BC 58 secuti uerticem in LE: in alti uerticem BC | post uolent add. Custos Aeuropae. I magne ductor BC

Custodes Angeli, Europae, Asiae, / Africae, Michael. LE: Custos Aeuropae, Custos Astae, Custos Africae BC

59 Agnosco socios. LE: om. BC 61 uerus LE: om. BC | ante Nemo add. mirum BC | prouinciis LCE: principijs a. ras. B

65 Passim uocatur: clara quae praebet diem
 Iussu Tonantis flamma cultores habet
 Numero carentes. Astra quae noctem uago
 Solantur atram lumine, innumeros sui
 Sortita cupidos, obtinent altaria.

70 Ignotus horum conditor iacet Deus.

CVSTOS AFRICAE

Deserta Libyes arua tenuerunt sua
 Babyllone pulsi: qua per immensum uagi
 Spatium feruntur Africae nudae incolae,
 Et spectra regnant, et superstitio uiget:

75 Ab hoc propinquo fluminis Nili ostio,
 Ad illa uasta saxa purpurei freti.
 Sed ut Michael aliger celsissimae
 Honore frontis reuolat? O nostri chori
 Laus prima, certis cuius auspiciis genus

80 *p. 843* Pium, Tonantem debito cultu colit.
 Effare quando finis aut orbi, aut meis
 Dabitur querelis? Afra gens frustra meo
 Munita clypeo, uadit in stygios lacus,

68 atram *LBE*: etiam *C* 71 *ante* Deserta *add.* Eadem queri solemus, ex quo perditae *BCE* | Libyes *LBC*: Lybyes *a. ras.*; *i. m.* Libyes *E* 77 ut *LE*: huc *BC* 78 reuolat *LE*: graditur *BC* 79 laus *LE*: lux *BC* 80 colit *LE*: colet *BC* 83 stygios *LE*: nigros *BC*

Et feta flammis sempiternis Tartara.

- 85 Quam densa pluuiio grando de caelo cadit,
 Aquilone nubes quando Sarmatico rigent,
 Tam multa Barathri luridum in stagnum ruit
 Afris ab oris copia. CVST. EVR. Europae, et meos
 Memoras labores. MICH. Sic eant quando Deo
- 90 Laxare mundo frena labenti placet.
 Humana soboles noscat ut mortem suis
 Habere se sceleribus: at uitam Dei
 Tantum uolentis munere Aeternus pater
 Tamen abdidisse fictili testa memor
- 95 Animos: recondi amoris ergo, filium
 Corporis in urna fragilis humana sinet.

84 feta *LE*: usta *BC* 89 memoras *LE*: quereris *BC* 93 Aeternus *LE*: Aetereus *BC* 95
 recondi amoris ergo *LE*: amoris ergo condi *BC*

CVSTOS EVROPAE

Ita misereri, et ferre praesidium, Dei est.

MICHAEL

Cum procreavit alites caelo choros

Tonans Tonanti filio dixit: «Mihi

100 Parem et coaeuum nate te genui meae

Aeternitatis unicum pignus die.

Ibis sed olim missus a patrio sinu

In orbis oras infimi, et matrem Deus

Infans habebis uirginem». Tunc annuit,

105 p. 844 Iussitque pronos Alites procumbere.

CVSTOS AFRICAE

Qui noluerunt prae sua insolentia,

Missi in cauernas Tartari, poenas luunt.

At nos honorem filii defendimus,

Cui militamus. C. EVR. Quando fulgebit dies

110 Ostendet orbi quo suam prolem Deus?

102 a LE: e BC 105 Alites LE: in genua BC

Custos Africae E: Custos Angelus L Custos Aeuropae BC

107 cauernas Tartari, poenas LE: caminos igne torrentes BC 108 honorem filii defendimus LE: honore principis bella omnia BC 109 Cui militamus. C. EVR. Quando fulgebit LE: Ultro subimus. Aderit at quando BC 110 suam prolem LE: suos artus BC

MICHAEL

- Iam lecta soboles, unde prodibit, suos
 Ramos propagat. Natus exemplum dabit
 Deus ipse uitae nobile futurum suae.
 Iosephus ore liberum pulcherrimus
 115 Quos ille genuit, ille Iacobus Pater,
 Fratrum suorum crimine repulsus domo
 Agetur exul; Barbaris emptoribus
 Vendetur auro. Feminae mendacio
 Idem in catenas ibit, ac grandi fame
 120 Instante, uinclis eximet iuuenem Deus,
 Atque Pharaonis regis efficiet patrem.
 Seruator orbis ipse dicetur: suos
 Fratres uidebit ante se non cognitus
 Orare pacem rebus: *et* notus dabit
 125 Trepidis salutem. Talis Hebraea ab domo
 Tonantis olim genitus attollet caput.
 Ab inuidenti stirpe pelletur tamen,
 In mortis usque regna compulsus: iubar
 Rediuius omni lucidum sparget solo.

111 soboles *LE*: proles *BC* 112 natus *LE*: nuper *BC* 118 Vendetur auro *LBC*:
 Vendetur exul auro *a. ras. E* 119 Idem *LE*: Post *BC* | ac *L*: at *BCE* 120 uinclis *LBC*:
 in uinclis *a. ras. E* 125 ab domo *LE*: domo *BC* 129 Rediuius *LBE*: Redi^{uius} *s. l. C*

130 Seruator hic est orbis. Hic est uictima,
 p. 845 Quam nuper alto uidit Abrahamus iugo.

CVSTOS EVROPAE
 O sacra mundo nascere cadenti hostia.

CVSTOS AFRICAE
 In te recumbit Africa, *etsi* perditae
 Omnis salutis caeca non cernit uiam.

135 CVSTOS ASIAE
 O sidus affer aureum terris diem,
 Noctemque pelle lugubrem, taeterrimos
 Quo compulisti spiritus, *et* qui te impii,
 Hominem negarunt esse uenerandum sibi.

MICHAEL
 Ergo ite uolucres aderit Europae suae,
 140 Asiaeque magnae, ac Africae felicitas.

Custos Europae LCE: Custos Asiae B

134 omnis L: omnem BCE | non cernit LE: nunc fugit BC

Custos Asiae CE: Custos Angelus L Custos Aeuropae B

138 Hominem LE: Puerum BC | esse uenerandum sibi LE: colere nascentem genu BC

ACTVS I

I IACOBVS, Pater Iosephi

Incerta cursu uita quam fertur suol

Prodesse consulendo quam nescit sibi!

Plerumque uero id accidit mortalibus,

Non propter animis insitam socordiam:

145 Verum malorum fraude concursantium.

Quae quomodo ipsi, prouide dum cogitant

Vitare possint, cogitando fluctuant.

Vt in aestuoso cymba iactatur salo,

Infirma nobis mentis est sollertia,

150 *p. 846* Ratioque nutat: inuenimus plurimum

Plerumque dubii, sed fere certi nihil.

Est certa mors, errorque, et inconstantia.

Namque una mutat hora nobis omnia.

ante Iacobus, Pater Iosephi *add.* Actus I. E Actus primus BC | Iacobus, Pater Iosephi
LE: Iacobus Pater B Iacobus C

141-534 *Incerta cursu... nobis omnia* LE: *pro sequentibus uersibus in* BC 144-148:

Quam est incerta sui uita, quam nescit sibi

Prospicere consilio: omnis prudentia

Infirma, dubij plurimum, certi nihil

Nisi mors, et error cum summa inconstantia

Una hora mutat omnia: caelum lentius

- Caelum ex sereno lentius fit nubilum,
 15 Quam maestitudo a corde laetitiam fugat.
 Beatiores unde mortales, statu
 In luctuosum a laetiore commigrant.
 Repente sola quam laboramus mali
 Opinione! Prona quam nobis uia est,
 160 Quamque in doloris certa contubernium!
 Id euenire dico prouidentia
 Regentis orbem numinis, sed arbiter
 Etiam actionum quisque conciliat sibi
 Peiora rerum, ex sorte commutabili:
 165 Potiora iuuenis sed mihi optauit Deo
 Opem ferente: namque cum fugi mei
 Peregrinus odium fratris, atque auunculum
 Adii Labanum a patria extorris domo:
 Fessus labore tradidi somno caput.
 170 Vbi mons amoena frondet umbra Moria,
 Irrepsit illa seu fuit somni quies,
 Diuina seu uis me supra quae me tulit.

154-158 Caelum ex... laboramus mali *LE: pro sequentibus uersibus in BC 149-151:*

Fit ex sereno nubilum, quam nos statu
 A laetiore migramus in deterrimum
 Vel sola subito nos excruciamus mali

159 quam *LE: nam BC 160-168* Quamque in... extorris domo *LE: pro sequentibus uersibus in BC 153-156:*

A laetitia in dolores atque id euenit
 Ex animi fluctuantis inconstantia
 Et quia verum conditio est commutabilis.
 Fraternal fugi quando peregrinus odio

170 Ubi mons amoena frondet umbra Moria *LE: om. BC 172* seu *LE: siue BC 1* me supra quae *LE: quae me extra BC*

- Vidi quiescens noctis in silentio,
 Nimbo corusco luminis circumdatam
 175 Scalam, tenebat ultimo terram gradu,
 Caelum supremo. Testor. Innixum Deum
 Hoc ipse uidi perque dispositos gradus
 p. 847 Sursum ac deorsum commeantes alites
 Decore formae nuntios pulcherrimos.
- 180 Quid excitatus a sopore protuli?
 «Diuinus, inquam, nil aliud habet hic locus
 Nisi metuendi Numinis sacram domum,
 Atque bipatentis splendidam caeli forem».
 Tunc obligauit me quibus uotis Deo?
- 185 Dixi colendum Numen aeternum mihi.
 Rem prouideret ipse uestiariam,
 Alimenta modico poneret uitae in penu:
 Reduceretque sospitem in patrium larem.
 Dedit haec abunde. Viuo turba liberum
- 190 Ex inope diues exule effectus pater,
 Nunc liberorum copia est fastidio,

173-188 Vidi quiescens... patrium larem LE: pro sequentibus uersibus in BC 160-165:

Vidi in supremo innixum scalarum gradu
 Deum, commeantes uero scalis angelos
 Recreatus assurrexi, tunc uotis Deo
 Me mancipauit, si custos esset uiae
 Si uirtae uictum corpori lanam daret:
 Et me regressum sisteret incolumem meis.

189 Dedit BCE: dedi L | Viuo LE: redij BC

- Imo labori; coepta nam certamina
 Turbant familiam, quae modo quo restringere
 Possim, pater monendo non intellego.
- 195 Illud Rubeni turpe flagitium, sedet
 Alba repostum mente, quam timeo ex mala
 Similes nepotes stirpe nascantur mihi:
 Aetate multa at unicum fesso seni
 Iosephus esset columen, extinctae alterum
- 200 Pignus Rachelis; is tamen curas meo
 Infigit animo. Cruciat hinc spes, hinc timor,
 Nocturna pueri uisa cum anceps audio.
 Sol ille quid portendit? Est ne somnium,
 Species futuri uera uel mysterii?
- 205 Quid Luna; quid manipuli? Quid stellae undecim?
p. 848 Iosephi adorant lumen an maius mei?
 O Autor harum perspicax rerum Deus,
 Aui, ac parentis anchora, et firmum mihi
 Vbique Numen, respice: et quicquid meum est,
- 210 Id in Iosephi capite conserues rogo.

01-07 Imo labori... fesso seni *LE: pro sequentibus uersibus in BC 169-173:*

Potius, quam laetitiae coepta ob certamina
 Quae quo sint euasura, non intelligo.
 Accedit primogeniti flagitium, improbo
 Ex stirpe, merito quales nascantur mihi
 Timeo nepotes, unicum fesso mihi

196 Alta *E: Alba L 203-207* Sol ille... rerum Deus *LE: pro sequentibus uersibus in BC 178-180:*

Nam quid manipuli? Quid sol? Quid Luna? Undecim
 Quid astra, Lumen maius Iosephi mei
 Prostrata adorat? O auctor rerum Deus

Natura sobolis quae propagandae insito
 Amore fertur, sponte cupientem patrem
 Amare gnatos cogit, urget, excitat
 Ardoris aestus in paterno pectore.
 225 Amantur inde liberi, sed maxime
 Defessa quos senecta uitae in ultimo
 Suscepit actu, talis est natus meus,
 Matrem ob Rachelem saepe dicendus meus
 Propensionem caeteri hanc intellegunt,
 220 Queruntur esse filium hunc solum mihi.
 Alios haberi spurios: et se timent
 Haereditatis patriae exortes fore.
 Falluntur, omnes diligo, carissimum
 Tamen Iosephum uiuere parenti ut sinant,
 225 Precando saepe moneo: non credunt tamen;
 Sed inuidendo libere obtrectant patri.
 Vnde est amandum amore celato mihi.

211-215 Natura sobolis... sed maxime *LE: pro sequenti uersu in BC 184:*

Nostros amamus liberos, sed maxime

217 natus *L: gnatus BCE 220-227 Queruntur esse... celato mihi LE: pro sequentibus uersibus in BC 189-196:*

Solum aiunt hunc esse mihi gnatum, at se procul

Pulsos haereditate haberi spurios.

Falluntur, illos diligo, at carissimum

Vt esse ferant Iosephum rogo, nolunt, suo

Sed inuidendo libere obtrectant patri.

Vnde est amandum, sed dissimulando mihi

Ecce ille prodit sed non aduersus mihi

Lubet paternis quid ferat haurire auribus.

II p. 849 IOSEPHVS, IACOBVS

IACOBVS

At ecce prodit, memet auertam, lubet

Audire solus uerba quae prodit Puer.

IOSEPHVS

230 Tam multa dormienti se mihi offerunt,
Ita copulata nempe, dubitandi ut locum
Nullum relinquunt, quin putem miracula
In me futura magna Prouidentiae,
Nunquam bonos fallentis o genitor tuae
235 Rogo te mearum firma spes rerum Deus,
Nil sit parenti triste, qui tam patria
Me caritate diligit propensior,
Videatur ut se adspectu solari meo.

IACOBVS

Fatebor, ille frontis adapertae nitor,
240 Illa una species oris excellentior,
Ardor oculorum gratus intuentibus,
Vltra parentem quemuis consolabitur.

Iosephus. Iacobus LCE: Iacobus. Iosephus B

Iacobus LE: om. BC:

228-229 At ecce... prodit Puer LE: om. BC 231-234 Ita copulata nempe... genitor tuae
LE nempe p. ras. s. l. E: pro sequentibus uersibus in BC 198-200:

Tam recte copulata, ut dubitandi locum

Nullum relinquunt: magna prouidentiae

In me mysteria futura, o genitor, tuae.

235 Rogo LE: Oro BC | te LE: om. BC 237 Me caritate diligit propensior LE: Me
gnatum unum propensione diligit BC 239 adapertae LE: egregiae BC 240 excellentior
LBE: excelsior C 241-241 Ardor oculorum... quemuis consolabitur LE: pro uersu in BC
207:

Ille ardor oculorum quem non solabitur

242 Ultra L: p. ras. s. l. E

IOSEPHVS

Aequali prope odio me insectantur mei,

Aetate grandiores auersissimi,

245 Fratres tuentur. Miror? An quod pessimum

Scelus, ut decebat, optimo exposui patri?

p. 850 Id si dolent, molestum est, uerum ego opprimam

Taciturnitate flagitia illius modi?

IACOBVS

Amabo fili prode, recte feceris.

IOSEPHVS

250 Quis hic? Parentem adesse te non uideram.

Exosculandam porge Iosepho manum.

IACOBVS

Habeto quae uis, gnate mi: ueruntamen

Vt uiuo pater omnium, ita germanos tibi

Existima Iosephe amicos uiuere.

IOSEPHVS

255 Existimabo facile, si se mitigant,

244 auersissimi LE: auersissimo BC 245 Fratres tuentur LE: Vultu intuentur BC 246 optimo LE: communi BC 249 prode L: prodendo a. ras. E dicendo BC | recte LE: probe BC 250 adesse LE: certe BC | te non LBE: non te C 251 Exosculandam porge Iosepho manum LE: Exosculabor, porrige o pater manum BC 252 Habeto quae uis LE: Animum habes apud te BC | ante gnate, add. o BC 253-254 Vt uiuo... amicos uiuere LE: pro sequentibus uersibus in BC 218-219:

Vt tibi uiuo pater, germanos ita uiuere

Existimato mente fraterna tibi.

255 Existimabo LE: Est cogitare BC | mitigant LE: mitigent BC

Ipse truculenta lumina ipsorum uide,
 Quibus aliquid atrox *et* ferum denuntiant.
 Meditantis oculi pectoris sunt iudices.

IACOBVS

Ignosce fili aetatis est uitium, solet
 260 Maior minorem contueri durior,
 Et fingere ora torua, non quod oderit,
 Sed quod seuerioribus curis uacet.

IOSEPHVS

Concedo, fas est gnatum assentiri patri.

IACOBVS

Ideo monebo, quamuis sis inter tuos
 265 Fratres amore primus, at primum locum
 Fuisse in ortu minime concessum tibi,
 Meminisse debes. IOS. Memini. IAC. Propterea uolo

256-257 Ipse truculenta... ferum denuntiant. LE: *pro sequentibus uersibus in BC 221-222:*

Non tu truculentos oculos ipsorum aspicias.

Quam machinari ipsos aliquid praeese ferat?

258 Meditantis oculi pectoris sunt iudices LE: *om. BC 259 est uitium LE: uitium est BC*
 | *ante solet add. nam BC 260-262 Maior minorem... curis uacet LE: pro sequentibus*
uersibus in BC 224-225:

Maior respuere minorem, non quod oderit,

Seuerioribus sed quod studijs uacet.

264 monebo, quamuis LE: *admonebo, quamquam -BC 266 Fuisse in ortu minime LE: In*
 ortu non fuisse BC 267 Propterea LE: *Ob eam rem te BC*

p. 851 Illis amicus, ut te morigerum geras:

Ipsique gratam sentiant modēstiam,

270 Cum sponte proprio colloces tu te loco.

IOSEPHVS

Errare ne me diligendo siueris,

Docens coërce. Sed quid egi interrogo,

Morigerus unde fratribus non sum meis?

IACOBVS

Quod messis illud somnium? IOS. Iam scis pater.

275 IAC. Eo portendi existimas regnum tibi,

Et te daturum fratribus leges tuis?

IOSEPHVS

Puer id Iosephus scilicet curat tuus.

IACOBVS

Manipulus ergo quid tuus consurgere

Narratur inter caeteros excelsior?

268-270 Illis amicus... te loco *LE: pro sequentibus uersibus in BC 231-232:*

Geras ita moderatum, ut illi sentiant

Tua te sponte quo es annumerari loco

271-273 Errare ne... sum meis? *LE: pro sequentibus uersibus in BC 233-234:*

Doce, indulgendo ne sine errare filium,

Quid egi quominus istud fecisse uidear?

274 messis illud *L: illud messis BCE 275-276 Eo portendi... leges tuis LE: pro uersu in BC 236:*

Nunquid eo te regnaturum putas tuis?

277-279 Puer id... caeteros excelsior? *LE: pro sequentibus uersibus in BC 237-238:*

Ego regnum? IAC. Cur manipulum retulisti tuum

Stare altiozem, et caeteros decumbere?

IOSEPHVS
 280 Ita somniaram. IAC. Mitte, dormientium
 Sunt forte nugae, uisa. IOS. Ne ludibria
 Ea crede somni. IAC. Vera uis credam puer?

IOSEPHVS
 Futura saepe somnio ostendit Deus.

IACOBVS
 Non omnia tamen somnia immittit Deus.

IOSEPHVS
 285 Fortasse misit ista. Quidnam obstat pater?

IACOBVS
 Natura prohibet, ordo, mos, concordia.
p. 852 Dare haec minori iura maiorem uolunt.

IOSEPHVS
 Diuina mutat ista prouidentia.

IACOBVS
 Sile, sile. IOS. De Sole, de Luna nihil

280 Ita *LE*: Sic *BC* | dormientium *LE*: ista puerilia *BC* 281 Sunt forte nugae *LE*:
 Nocturna somni *BC* 282 Ea *LE*: Ne *BC* 285 Quidnam *LE*: Quid hic *BC* 286-287
 Natura prohibet... maiorem uolunt *LE*: *pro sequentibus uersibus in BC 245-247*:

Obstat naturae uis, ordo, et concordia
 Maiori quae in minorem tribuere ius solet,
 Et non minori ius in maiorem dare.

post uolunt add. Minorem eadem praeesse maiori, uetant *E* 288 mutat ista *LE*: quid si
 haec mutet *BC*

290 Pater est loquendum? IAC. Desine. IOS. At stellae undecim
Sol ipse, et ipsa Luna me coram caput
Flexere, tanquam dominum adorarent suum.

IACOBVS

Inepta nae tu somniosus somnias?
Age? Pater ipse, mater ipsa, liberi
295 Tui parentis seruitutem seruiet?
Rex imperabis cultus a nobis Puer?
Istud caue loquare gnate in posterum.

IOSEPHVS

Iterum ne narrem fratribus? IAC. Ne feceris:
Inde hae querelae, grauiter accipiunt uiri
300 Superba pueri dicta, praesertim suis
Aliena sensibus, et suspecta commodis.
Ideo tacebis somnia. IOS. Tacebo pater.

IACOBVS

Ne sis eorum similis puerorum puer,
Tacere iussi qui loquuntur maxime.

290-294 Pater est... ipsa, liberi? *LE: pro sequentibus uersibus in BC 250-253:*

Etiam dici patieris? IAC. Hem? IOS. Stellae undecim
Cum Sole, Lunaque ante me per somnium
Dixi, iacebant. IAC. Regna portendet tibi
Deliramenta? Num pater, mater, mei

295 Tui parentis *LE: Apud te regem BC 297 post caue .add. mihi tu BC | loquare LE:*
loquaris *BC 302-304 Ideo tacebis... loquuntur maxime LE: om. BC*

IOSEPHVS
305 At est amica iam mihi taciturnitas.

IACOBVS
In re Iosephum nosco nulla garrulum.
p. 853 Solum haec docebis me, remotis arbitris.

IOSEPHVS
Tibi obsequendo disco uirtutem pater.

IACOBVS
Scis gnate magnos alere me campis greges,
310 Quorum ipse curam Pastor aliquando geris.
Inopia uerum pabuli per proxima
Dumeta, fecit ablegarem ut liberos
Longius: ouesque rura nunc Sichemia
Fortasse totis obtinent ouilibus.
315 Sine nuntiis morantur absentes diu.
Cupio quid agitent interim cognoscere.

IOSEPHVS
Me mitte ad illos. Ibo quamprimum, iube.

IACOBVS
Id cogitabam gnate in factu optimum.
Mitto priusquam, pauca curabo, ueni.

IOSEPHVS *LE: om. BC*

305-308 At est... uirtutem pater *LE: om. BC*

IACOBVS *LE: om. BC*

311 Inopia uerum pabuli *LE: uerum tenuitas pabuli BC* 312 ablegarem ut *L: a. ras. ut ablegarem E ut ablegarem BC* 315 morantur absentes *LBE: absentes morantur C* 316 Cupio quid agitent interim cognoscere *LE: Percupio quid agatur apud illos noscere BC* 317 Me mitte ad illos. Ibo quamprimum, iube. *LE: En tu libuerit hinc me proficisci impero BC* 318 gnate in factu *L: gnate mi factu E nunc mecum factum BC* 319 Mitto priusquam, pauca curabo *LE: Statim remittam, curabo quaedam BC*

IOSEPHVS

320 Sequor parentem laetus. IAC. Intremus domum.

III *p. 854* GADDVS, DANVS, ex
Iacobi liberis.

DANVS

O Gadde. G. Quid tu Dane, maestus ambulas?

DANVS

Noster quid agitat nunc domi rerum senex?

GADDVS

Paterne? DA. Scilicet. GA. Instituit regem domi.

DANVS

Adorat? GAD. Etiam. D. Sorte qua nos interim?

320 laetus. IAC. Intremus domum. *L: om. BCE* 321 maestus ambulas *L: ais BCE* 322
Noster quid agitat nunc domi rerum senex? *L: Noster domi quid agitat nunc rerum senex?*
E Quid putas aget senex? *BC* 323 Instituit regem *LE: Regem instituit BC* 324 Sorte
LE: Nos BC | nos *LE: fortuna BC*

GADDVS

- 325 Seruimus. D. Absit. G. Absit? In peius ruit
 Praeter Iosephum, quicquid est apud senem.
 Praesagit animus hoc fore insigni malo.
 Tibi quid uidetur? DAN. Insanire plurimum
 Amore pueri. GAD. Non. Repuerascunt senes
 330 Ideo relictis grandibus, paruos amant.

DANVS

- Mea cogitata prodis, et quidem arbitror
 Veram esse uulgi de senibus sententiam:
 Pueros redire ad ipsos: hinc illacrumant,
 Placantur, irascuntur quam facillime.
 335 Prouectiores neglegunt, gratas habent
 Nugas fabellas, nenias, ineptias.

GADDVS

- p. 855 Vt illa pueri dormientis somnia,
 Quem sic amat quasi genuerit solum sibi.

325 Seruimus. D. Absit. G. Absit? In peius ruit *LE*: Qua sumus. DA. Imo imperiorem inclinandi. GAD. Verissime *BC* 326 Praeter Iosephum, quicquid est apud senem. *LE*: om. *BC* 327 hoc fore *LE*: sed nostro *BC* 328 ante Tibi *add.* DA. *BC* | DAN. *LE*: GAD. *BC* | Insanire plurimum *LE*: Insanisse illum senem *BC* 329 Amore pueri. GAD. Non. Repuerascunt senes *LE*: DA. Mihi uero magis atque magis repuerascere *BC* 330 Ideo relictis grandibus, paruos amant. *LE*: om. *BC*

DANVS *LE*: GADDVS *BC*

331 prodis *LE*: narras *BC* | post narras *add.* DA. *BC* 333 Pueros redire ad *LE*: Redire ad pueros *BC* | hinc *LE*: inde *BC* 334-336 Placantur, irascuntur... nenias, ineptias *LE*: pro sequentibus uersibus in *BC* 283-285:

Et facile irascuntur ac placantur: neglegunt
 Prouectiores inde delicias habent
 Consimilem ob stultiam puerorum nenias.

337 dormientis somnia *LE*: somnia dormientis a. ras. E somnia et gnati sui *BC* 338 genuerit solum sibi *LE*: nullos nos genuerit *BC*

DANVS

Praelatus aliis hoc habet, ut etiam patri

340 Videatur imperare. Mater uiueret.

GADDVS

Seruire matrem forte iussisset sibi.

Vult imperator iura iam nobis dare.

DANVS

Dare iura? Iugulum sed prius dabit mihi.

GADDVS

O nos inertes, o capita numero decem.

345 Nostraeque sortis inscios. Obstaculum

Non amouemus illud? *Et* patimur uiri

Spem somniantis gliscere? D. Quid ais homo?

GADDVS

Ego perdidissem, qui uolet me perdere.

DANVS

Narremus ista fratribus. GAD. Facto est opus.

350 Alamus odium: flatus accendit rogum:

Caedis patrandaе non aberit occasio.

339 aliis hoc *LE*: a patre id *BC* 340-342 Videatur imperare... nobis dare *LE* *pro sequentibus uersibus in B* 289-290:

Dominari cupiat: uiueret mater; suae

Quoque iura matri uellet, ut nobis, dare

DANVS *LE*: GADDVS *BC*343-345 Dare iura... inscios. Obstaculum *LE*: *pro sequentibus uersibus in BC* 291-293:Dare iura? Iugulum manibus ipse ego opprimam

hisce C

Oculosque illidam. DA. Quam ignaui decem sumus

elidam C

Et nostrae sortis inscij: nam obstaculum

347 gliscere? D. Quid ais homo? *LE*: euersa nostra crescere. *BC* 348-351 Ego perdidissem... aberit occasio *LE*: *pro sequentibus uersibus in BC* 296-298:

Communicemus isthaec consilia cum caeteris.

DA. Age conceptum odium inflammemus acrius

Patrandaе caedis haud aberit occasio.

IV p. 856 VIATOR, DANVS, GADDVS.

DANVS

Aduorsus ecquis hominum? VIAT. Nunc primum mei

Coepti esse compos, ac res animo aduertere.

Caulis in unis quis habuit tantum gregem?

335 At hoc mihi uidetur admirabile,

Vnius hominis ille grex possessio est.

Boni estis illi caelites, laeui mihi.

Vos ambo coii? GAD. Socii pastorum locis

Qui proximis apricant. VIAT. Imo ouilibus

360 Totis migrarunt. DAN. Eia properandum. Vale.

VIATOR

Ab altiore montis abscedunt iugo,

In ima uallis prata laeta pabulo.

Gressum citate paululum, assequemini.

VIATOR LE: Frondator BC

352 Aduorsus ecquis hominum? VIAT. Nunc primum LE: Quis hic aduorsus fit? FRON.
Postquam natus BC 354 Caulis in unis quis habuit tantum LE: Nunquam unis tantum
caulis aspexi BC 355 At hoc LE: Et quod BC 356 ille grex possessio est LE: grex ille est
possessio BC 357 Boni estis illi caelites, laeui mihi. LE: pro sequentibus uersibus in BC
304-305:

En quam boni illi estis Dij, quam aduorsi mihi

Peregrino et egeno atque hisce terris exuli.

358 Vos ambo coii? LE: Sed coij uos? BC 359 VIAT. LE: Fron. BC 360 Totis migrarunt.
DAN. Eia properandum. LE: Abeunt mutatis. DAN. Properetur. BC

VIATOR LE: Fron. BC

361 altiore LE: editiore BC 362 pabulo LE: pabulis BC 363 Gressum citate paululum,
assequemini LE: Mox assequendi si properatis paululum BC

Illa est quieta uita, quae dominos alit
 365 Pecoris abunde, omni solutos faenore,
 Cibosque praebet quos numis nullis emit.
 Mea haec egena, obiecta mille casibus,
 Cur opilionem me repente non creo?
 Habebo lanae uellera in uestem, cibum
 370 Potumque plena mulctra lactis afferet.

V p. 857 VIATOR, IOSEPHUS

VIATOR

Tunica Polymita, quis per illas elegans
 Incedit umbras nemoris inculti puer?
 Venator huc se forsán ille contulit?
 Vbi apparatus? Vestis haud sane quadrat
 375 Aetasue, lustris hisce quaerenti feras.
 Fortassis errat? Error illum huc attulit.
 Cur cesso? Monstro facilis erranti uiam.
 At quid loquatur audiamus interim.

364 dominos *LE:* in primis *BC* 365 Pecoris abunde, omni solutos *LE:* Sine turba dominum, sine bello, sine *BC* 366 praebet *LE:* accumulatur *BC* | numis nullis *LE:* nullis numis *BC* 367 egena *LE:* sollicita *BC* 368-370 Cur opilionem... lactis afferet *LE:* pro sequentibus uersibus in *B* 316-318 *C* 315-317:

Quid ego facio, qui me pastorem non creo,
 Habiturus lanam, qua operior, et lac, quod bibam?
 Sed quis adest tam elegans in tunica polymita?

VIATOR. IOSEPHVS. *LE:* Iosephus. Frondator. *B om. C*

VIATOR. *LE:* om. *BC*

371-378 Tunica Polymita... audiamus interim *LE:* pro sequentibus uersibus in *BC* 319-320:

IOS. Nusquam fratres comperio, nusquam se mihi
 Gregis uestigia ostendunt: frustra attuli

IOSEPHVS

Fratres meos inuenio nusquam gentium.

- 380 Abeuntis aut manentis apparent gregis
 Vestigia hisce nulla dumetis mihi.
 Quid solus ineam consili non sat scio.
 Peragrata sunt a me suprema montium,
 Lustrata tecta siluis ima uallium,
 385 Nec culmina illos illa, nec ualles habent.
 Dum non repertos quaero, deserui uiam.
 Per tesqua noti itineris incertus uagor,
 Nullumque uideo quem uiatorem rogem:
 Patrocinare Numen aeternum mihi,
 390 Et redde patri sospitem natum seni.
 Versantur isto forsitan in saltu ferae.

p. 858

VIATOR

Commouit, animum reuoco. Quo pergis puer?
 Adesto tunica pulcher? IOS. Hem? Quis me uocat?

VIATOR

Per haec quis error te uepreta detulit?

379-382 Fratres meos... sat scio *LE: pro uersu in BC 321:*

Huc me, nec quid ego nunc consilii ineam, scio.

384-391 Lustrata... saltu ferae *LE: pro sequentibus uersibus in BC 323-326:*

Aditae fuere ualles illae proximae

Eos nec illa culmina, nec ualles habent.

Studio quaerendi huc progressus nota a uia

Deflexi per dumeta itineris incertus uagor.

VIATOR. *LE: Fron. BC*

392 reuoco *LE: heus tu? BC | Quo pergis puer? LE: IOS. Sed quis me hominum uocat?*

BC 393-394 Adesto tunica... uepreta detulit *LE: pro sequentibus uersibus in BC 328-329:*

FRON. Adesto pulcher chlamyde, et aspectu puer:

In haec semota nemora quis error impulit?

IOSEPHVS

395 Non sine beneuoli commodum nutu Dei,
 Tu te obtulisti quisquis es, hominem mihi.
 Aspreta iussu patris haec lustru mei.

VIATOR

Inuisus illi es? IOS. Imo sum clarissimus.

VIATOR

Cur ego solum? IOS. Solus haud est optimi
 400 Quem numen ambit, *et* fauor leuat Dei.

VIAT. Verum. Sed haec deserta cultu, *et* auia,

Infesta saepe belluis teterrimis.
 Puer omnium quos uiderim pulcherrime,
 Relinque, mecum tuta regredere in loca.

IOSEPHVS

405 Fratres eodem patre prognatos sene,
 Per ista quaero lustra, nam rumor fuit
 Huc compulsisse pabuli causa gregem.

VIATOR

Felix es, illos nuper ex his saltibus

IOSEPHVS. LE: om. BC

395-404 Non sine... in loca LE: om. BC 397 iussu patris LE: patris iussu a. ras. E 406
 Per ista quaero lustra LE: Per haec ego quaero nemora BC 407 gregem LE: greges BC

VIATOR LE: Fron. BC

408 nuper LE: haud pridem BC

Vidi exeuntes, arua, qua campestria
 410 Dothaina uernant laeta pastionibus.

IOSEPHVS

Qua pergam ad illos? VIAT. Hac compendiaria

p. 859 Abire posses semita. Deflectito

Nusquam, sed ipse trames ostendet uiam.

Discede felix. IOS. Sospitem seruet Deus,

415 Qui tam benigne et comiter monstrat uiam.

VIATOR

Cor augurari fertur humanum, cauet,

Incepta linqvit saepe, diuinat, timet

Puer ille non est sanguinis proles mei;

At pertimesco, ne quid inueniat mali.

420 Quaerit per ista lustra fratres, suspicor

Pro fratribus aliquod fore ei infortunium:

409 qua LE: quam a. ras. E 409-414 Vidi exeuntes... seruet Deus LE: pro sequentibus uersibus in BC 334-339:

Ego ipse uidi abeuntes in campestria
 Arua Dothaini: tu compendiaria
 Hac ire posses semita: recta pergito,
 Deflecte nusquam, trames quam ipse potuerit
 Arripito, paulo post in fratres incides.
 Istac descende. IOS. Sospitem seruet Deus

VIATOR. LE: om. BC

416-421 Cor augurari... ei infortunium: LE: pro sequentibus uersibus in BC 341-344:

Nihil est, ut aiunt corde humano cautius
 Vatesque nullus certior: postquam meo
 Demisi a conspectu illum puerum, repupugit
 Ac si paeniteat demisisse: hei infortunium

Sed suspicaci corde cur me macerem?
 Nihil est mearum pulcher hic rerum puer.
 Ita sumus, animus in malis nostris dolet:
 425 At in alienis minime laetari, est satis.

VI FRONDATOR, VILICVS.

FRONDATOR

Reparanda caesis arborum ramis casa est,
 Vallisque munienda sunt ouilia.
 Ideo amputaui falce materiam mihi,
 Humerisque fascem defero ingentem meis.
 430 Occurrit at quis? Iste suspicabitur
 Fecisse ligna me lucis in proximis.
 Litem creabit. Qua latebra me tegam?

422-425 Sed suspicaci... est satis *LE: pro sequentibus uersibus in BC 345-348:*

Vereor ut pro fratribus inueniat: quid tamen
 Ego curo, quae uel parum, uel nihil ad me attinent
 Ita sumus omnes, facile dolemus, uerum opem.
 Alienis non solemus ferre in miserijs
 Inusitata quippe est misericordia.

VILICVS. *L: Rusticus BCE*

FRONDATOR *BCE: om. L*

426-429 Reparanda caesis... ingentem meis *LE: om. BC 430 at LE: hei BC 432 post tegam? sequentes uersus add. BC 353-356:*

Rustici cantus
 Umbrosae frondescit syluae
 Et motate cacumina uenti
 Vt dulces me carpere somnos
 Leni inuitent murmure frondes.

VILICVS

Sternuo. Quid hoc est? Eia sternutatio.

p. 860 Graue geminata quam mihi exonerat caput.

- 435 Etenim per haec sternutamenta, sentio
Plusquam mediocriter minui grauedinem.
Verum ex euentu hoc quemadmodum fit in aliis,
Incessit animum non libido paruula
Intellegendi, cur cum ex umbra prodeo
440 Veluti nunc, *et* solem (en me Deus bone)
Et solem inquam adspicio parumper, sternuo.
Id iam qui olim fuit mihi natura pater,
Homo catus inquirebat, *et* sapiens auus
Atausque disputabat, *et* uetustior
445 Tertius ab atauo, tam est antiqua sternutatio.
Ita fit, ab umbra quando soli exponimur,
Per utrasque nares concitatur spiritus.
A sole in umbram uerum cum recedimus,
Cur nil quietis naribus disploditur?
450 Sed quaedam oculis caligo circumfunditur:
Inopaca si fortasse nos cubilia
Ingredimur a patente solis atrio!

VILICVS.: *om.* L Rusticus BCE

433 Sternuo. Quid hoc est? Eia sternutatio LE: Iphxi, Iphxi. Sternutatio quam maxima BC
434 Graue LE: Plerumque BC | quam mihi LE: *om.* BC | *ante* caput *add.* meum BC
436 Plusquam LE: Haud mihi BC 438 libido paruula LE: parua haec cupiditas BC 440
en L: Iphxi BCE 441 *et* LBE: *om.* C | parumper LE: paulisper BC 443 catus LE: sagax
BC | *et* LE: *om.* BC | sapiens LE: apprime BC 446 *ante* ita *add.* Ea BC 448
recedimus LE: discedimus BC 449 Cur LE: *om.* BC | disploditur LBE: displodimur C
451 cubilia LBE: cubicula C

- Haec nihili pendunt lauti, *et* quidam umbratili
 Studentes sapientiae, ut Aegypti satrapae,
 455 Et Nili mystagogi, qui per sidera
 Videntur ambulare, cum decempedis
 Vt arua nos metimur, illi iugera
 Remetiuntur Aetheris sublimia.
 Recte parentes audiebam dicere:
 460 «Ne quaere supra te quae sunt: sed inspice
 Quae circa te geruntur, aut in corpore
 p. 861 Aut re pecuniaria, uel tempore
 Vere, hieme, aestate, autumnno. Quam sanctissime.»
 Ignorare tua namque, *et* aliena sapere
 465 Extrema cautis dicitur dementia.
 Propterea nosse sternuendi originem
 Pluris ego facio, quam metiri sidera.
 Est alia primae quaestio quam proxima.
 Cur sternutationem circumstantium
 470 Excipiat quaedam officiosa salutatio?
 Verum *et* si cupidus sit animus modo suo
 Philosophandi, tamen intermittit rusticos
 Propter labores, qui otuari non sinunt.

456 cum LE: tam BC 457 iugera LE: corpora BC 458 Remetiuntur LE: Demetiuntur BC 462 re pecuniaria, uel tempore LE: Aut in animo, aut in terra aut amni partibus BC 465 cautis LE: quaedam BC 466 Propterea nosse sternuendi originem LE: Causam ob eam rem sternutamenti noscere BC 468 ante Est add. Item BC | primae quaestio LE: quaestio primae BC 470 officiosa LE: studiosa BC 472 rusticos LE: ista, opus BC 473 Propter labores, qui otuari non sinunt LE: pro sequentibus uersibus in B 396-397 C 397-398 :

Ob rusticum, quod exercemus, libera
 Nec enim tam uita nobis est, quam fingitur.

Huc me uidendae causa siluae compulit.

475 Quam deteriore[m] ne faciant curae est mihi

Vel opiliones, uel mali armentarii.

Montana qui per dorsa seu campestria

Greges feruntur agminales ducere.

At quae recisa ligna? Proh! me perditum?

480 Istaec meo de nemore. Non dixi? Hoccine

Veniens timebam, sed quis auctor? Caelites

Monstrate quaeso. FROND. Quaeso ne feceritis.

VILICVS

Auctori ego hodie me ostendissem qui siem.

FRONDATOR

Minatur hei me. VIL. Qui cum pugnem? F. Peruolem

485 Fasce ne relicto, meque committam fugae?

VILICVS

Hem tu latebas bone uir? Es qui caeduum

p. 862 Fecisti ut esset silua non incaedua?

Parato. FR. Quid uis? VIL. In te costifragium.

474 compulit LE: contulit BC 475 deteriore[m] ne faciant LE: ne faciant deteriore[m] BC
 476 mali LE: quidam BC 477 dorsa LE: arua BC 478 agminales L post ras. s. l et i
 m. agminales E: agminatim BC 479 quae recisa ligna? Proh! LE: quam recissam
 materiam? Vah! BC 480 Istaec meo de nemore LE: Me de meo isthaec nemore BC 482
 Quaeso ne feceritis LE: Ne monstrate caelites. BC

VILICVS L: Rusticus BCE

483 Auctori ego LE: om. BC | post me add. uobis BC | siem LE: sient BC 484 VIL.
 Qui L: Rust. Quo BCE

VILICVS L: Rusticus BCE

488 Parato. FR. Quid uis? VIL. In te costifragium. LE: Para te. FR. Cui rei quaeso? R.
 Costifragio BC

FRONDATOR

Iniusta facies. VIL. Fecerim. FR. Iniuste quidem.

VILICVS

490 Aequa uel iniqua fecerim, costas para.

FRONDATOR

Parato costas si uis certamen tuas.

VILICVS

Hem? Tu resistis? Fuste pergebam tibi

Volare tergum, sed modo dabo uulnera.

Exi machaera. FR. Tu quoque exi, *et integrum*

495 Defende me securis. Heus tu uideris,

Quo cum duellum ceperis, nec enim feram

Impune tangi. VIL. Non feres? FR. Ego non quidem.

Nam quid tibi causae est. VIL. Materia, quam meo

Nemore abscidisti.

489 VIL. Fecerim. LE: RVST. Porro autem? BC

VIL. L: Rust. BCE

490 uel LE: aut BC 491 Parato costas LE: Costas parato BC

VIL. L: Rust. BCE

492 Hem? LE: Et BC 493 Volare tergum LE: Praebere ligna BC | modo dabo LE: pergo modo BC 497 post tangi *add.* terga BC | VIL. L: Rust. BCE | feres LE: tu BC | Ego LE: om. BC 498 VIL. L: Rust. BCE

FR. Dicerem imprimis loqui

500 Te falsa, uerum uera dicas; consere;
Fateor, cecidi, congregere, securibus
Vestras machaeras senties secari.

VILICVS

Collegit animum a desperatione, eum
Vitare malo, nam desperati irruunt
505 In arma, prouocatae sicut beluae.

FRONDATOR

Refrixit. Eia nunc instemus, a metu
Animosus abeo, uici: namque elanguit
Vis prima in homine. Sed age tu discesseris,
p. 863 Qui prouocabas? Nunc aequum est ut feras,
510 Quae biliosus comminabaris mihi.

VILICVS

Non tu recedis? Vltro mecum expostulas
Scelere patrato? Do tibi consilium, cape,
Prudentior te sum; cum te reliquerit
Hostis, abeunti sterne pontes aureos.

FRONDATOR

515 Sterneris ipse. VIL. Tetigeris me furcifer?

FRONDATOR

Ego. Quis alius in ista solitudine?

502 Vestras machaeras senties secari. LE: Tuam machaeram infirmiore[m] senties. BC

VIL. L: Rust. BCE

505 arma LE: ferrum BC 510 biliosus LE: plenus ira BC

VILICVS L: Rusticus BCE

514 Hostis, abeunti LE: Inimicus, illi BC 515 VIL. L: Rust. BCE 516 post Ego add. te BC

VILICVS

Homo, uide, tecum nil uolo negotii.

Pergis sceleste? FR. Pergo. VIL. Mene? Quae tactio?

Emollit artus, haud ferire desines?

520 Eripiat homini me pedum pernitas.

FRONDATOR

Ita demum o importune uade rustice.

Hi si timentur intumescunt, paululum

Si sustinentur, expauescunt. Nunc meum

Fascem humeri gestientes amolimini.

VILICVS

525 Adoriri onustum pergo, clamque, pellere,

Quatefacereque possum, ac repetitis ictibus

Mulctare, prius animum, quam ad pugnam colligat.

Occide sceleste. FR. Quis me perdit? VIL. Improbe,

Impune me fugisses? Solue debita,

530 Praeter materiam, age istud lumbifragium.

p. 864 iace supinus in fossa, ut canterius.

VILICVS L: Rusticus BCE

517 uide, tecum nil uolo LE: nihil mecum tibi fuerit BC 518 VIL. L: Rust. BCE | Mene
LE: Vah BC 520 homini LE: ergo BC | pernitas LE: uelocitas BC

VIL. L: Rust. BCE

525 onustum pergo, clamque pellere L: certum est, et manibus propellere BC | clamque
L: quem post ras. s. l. clam E 526 Quatefacereque possum LE: Pulsum quatefacere BC
527 Mulctare LE: Instare BC | prius animum quam LBC: priusquam animum a. ras. E
| animum L p. ras. E: animam BC | ad pugnam LE: a pugna BC 528 sceleste LE:
scelerate BC | Quis LBE: ecquis C | VIL. L: Rust. BCE 529 me fugisses LE:
pertulisses BC 531 iace supinus in fossa, ut canterius LE: Nunc iaceas in fossa age
pulchre o canterio BC

FRONDATOR

Aggressus est a tergo, *et* fugit ocior
 Missa sagitta. Vadat, in meam incidet
 Iterum securim forsan, at illi metus,
 535 Facti comes erit, sed ius uindictae mihi.

VII IVDAS, SIMEON, LEVI, ZABVLON, ISSACAR,
 DANVS, GADDVS, AZER, NEPHTALIN,
 RVBENVS

IVDAS

Fecunda laeto gramine, haec terra est satis.
 Optima fundit pabula. Implebunt greges
 Hic se paterni. Limpidos fontes habet,
 Quibus adaquantur. Praebeat haec Sichemiis
 540 Vt ora pratis? Sed quis aduentat procul
 Agnosco puerum. Simeon? SIM. Mene Iuda uocas?

IVDAS

Illum ne? SIM. Video. Adeste fratres, orgia,
 Hodie, *et* triumphus. NEP. Notus est. ZAB. Victoria.

FRONDATOR BCE: om. L

532 *et* fugit LBE: effugit C 533 Missa sagitta. LE: Vento, *et* sagittis BC 534 at illi LE: illi nunc BC 535 ius LE: amor BC

DANVS, GADDVS, AZER, NEPHTALIM, / RVBENVS LE: post RVBENVS add. IOSEPHVS B GADDVS, / DANVS, RVBENVS, IOSEPHVS, AZER, NEPHTALIM C

537 fundit LE: fundet BC 539 adaquantur LE: adaquentur BC | Praebeat L: Praestat BCE 540 Vt ora LE: Quam terra BC 541 ante Agnosco add. Nep. BCE | post puerum add. Iud. BCE | Mene LE: Quid BC 542 ne LE: tu BC 543 triumphus LE: triumphum BC

DANVS

Gnati ex Iacobo cernui *et* proni, mora

545 Sit nulla, dextram Regis osculamini.

LEVI

O Sole maior, o Luna fulgentior,

Nobilior astris, ad tuum regnum ueni.

p. 865

GADDVS

Eia una in illum fiat conspiratio.

AZER

Arma expedite: regna qui uult in uiros,

550 Arma habeat a uiris. SIM. Deserta per haec sola

Nos sole tosti, frigore rigentes, rudi

Vix lana amicti, pelle contecti horrida

Viuemus, ille uiuat ut bombicyno,

Bene lautus habitu, *et* patris in sinu cubet?

ISSACAR

555 Deinde narret non ferenda somnia,

Paterque ridens pene narrantem ferat?

545 osculemini *LE*: osculemini *BC* 548 illum *LE*: istum *B* isto *C* | *post* conspiratio
add. uersus in BC 474:

Cessatis? Inuolate: quae nobis mora?

AZER *LE*: *Nep. BC*

550 per haec sola *LE*: haec per inuia *BC* 551 rigentes *LE*: exusti *BC* 552 Vix lana
amicti *LE*: Lana uestiti *BC* 554 *et L: om. BCE*

ISSACAR *LE: om. BC*

556 Paterque ridens pene narrantem ferat? *LE: pro uersu in BC* 482:

Sibi regna quibus in nos deberi praedicet?

VIII RVBENVVS aduenit.

RVBENVVS

Prona in tumultum semper in uobis fuit

Natura, quid est, cur tumultuanimi?

OMNES

Tibi Rubene, atque in commune consule.

RVBENVVS

560 Quae uis ab hoste, quod imminet periculum? 560

OMNES

A fratre premimur unico. RVB. Quo? OM. Scilicet

A somniorum rege: uenientem uide.

RVBENVVS

Quid hic timoris? OMNES. Quid Rubene? Seruitus.

p. 866 Vnus ne fratres opprimet frater decem?

RVBENVVS

565 Pater cauebit, non sinet falli suos.

SIMEON

Noua res Iacobo est fallere? Esaum roga.

557 tumultum *E*: tumultus *BC* tumulum *L* 558 est *LE*: nunc *BC* | tumultuamini *LE*:
tumultuemini *BC* 561 premimur unico *LE*: urgemur impio *BC* 562-563 A somniorum
rege... Rubene? Seruitus *LE*: *pro sequentibus uersibus in BC* 488-489:

A rege somniorum, cerne uenientem. RVB. Quid est?

JVD. Quid est, Rubene? Vereor exemplo suo

564 Vnus ne fratres opprimet frater decem? *L*: Vt nos illudat liberos decem pater *B* Ne nos
eludat liberos decem pater *C* Regnante *post ras. s. l* frater uno opprimet fratres decem *E*
565 Pater cauebit, non sinet falli *LE*: Natos ne fallat genitor, aut ludet *BC* 566 Esaum
LE: Esaulum *BC*

RVBENVVS

Quid ille ad istos? NEP. Perdidit ut illum dolo

Matris Rebeccae, cum uafēr patri obtulit

Se non uidenti, pelle mentitus manus,

570 Collumque fratris matris imitator suae:

Ita te, me et hosce perdet, ac praeposteros

Aget reponens corculum in primo loco.

RVBENVVS

Non faciet. GAD. Illius et tui obliuisceris?

DANVS

Consilii egemus? Puerum ut occidam ruo.

RVBENVVS

575 Ne Dane praeceps fratris in caedem rue.

Deliberare oportet ante plurimum,

Quam caede fratris impiam tingas manum.

DANVS

Quid ais Rubene? RVB. Dane, maturo prius

Patrandā debent facta consilio regi.

DANVS

580 Regamus, ut terendo tempus, interim

Euadat ille, uel animus refrigeat,

Cupidus necandi. RVB. Si pater rem sciuerit.

567 ille *LE*: illi *BC* | NEP. *LEC*: Sim. *B* 568 Matris *LE*: Callida *BC* | cum uafēr patri *LE*: cum patri uafēr *BC* 571 praeposteros *LCE*: posteros *B* 572 corculum in primo *LE*: s. *L* corculum *E* hunc primo geniti *BC* 573 ante Illius *add.* Hem *BC* 579 Patrandā *L*: Loquenda *E* 574 Consilii egemus... rem sciuerit *LE*: pro sequentibus uersibus in *BC* 500-503:

DAN. Quid opus est consilio? Occisurus irruo

RVB. Ne te praecipita, quaeso, quae multo indiget

Consilio, fieri subito non possunt bene

Iuuabo, sed quid in illum machinamini?

OMNES

p. 867 Sine teste soli caedis auctores sumus.

RVBENVVS

Fraterna caedes absit, immane est nefas

Si sanguine imbuisse cuiusuis manum,

585 Sobolem patris necare, quod dicam scelus?

Nec teste silua tecta dumetis caret.

Tanto facinori testis est praesens Deus.

Et ultor idem, nunc uel olim, grandior

Cum poena surget aequa parricidio.

590 Peccando nemo mittit in barathrum nefas,

Ex quo refusum rursus haud emerit.

ASSER

Abibit ergo? RVB. Immane saltem sanguinis

Fusi caete crimen, est in proximo

582 soli caedis auctores sumus *LE: syluae dant animum, ferro cadat BC 584-587 Si sanguine... praesens Deus LE: pro sequentibus uersibus in BC 506-507:*

Manus perempti sanguine fratris imbui

Testis facinoris aderit admissi Deus.

589 surget *LE: fuerit BC 590-591 Peccando nemo... haud emerit LE: pro sequentibus uersibus in BC 510-511:*

Quippe ille sontes urget a tergo, cito

Vel sero reddens supplicia facinoribus.

592 post ergo *add. impune BC | Immane LE: om. BC 593 Fusi caete crimen LE: Caete fusi crimen BC*

595 Cisterna luco, tollite, ablatum date
Praecipitem, ibi sepultus expiret puer:
Et incruenta morte ponetis metum.

OMNES

Obstringe facto tu te! Quo pergis? Mane.

RVBENVVS

Obstringit ille scelere se tanto satis,
600 Qui dat patrandae tale consilium necis.
Abeo, Rubenum ne uocans flectat puer,
Lacrimisque memet molliat. OMNES. Pernix fuge.

SIMEON

En fit propinquus, agnus a saeuo lupo
Aut qualis a leone mactatur truci,
605 *p. 868* Vngues in istos incidet talis. IVD. Tace,
Iramque conde, propior accedit: bene est.

596 ibi sepultus expiret puer *LE: in ea pereat leuiore crimine BC* 597 incruenta morte
LE: incruenti tantum BC

OMNES *LE: Gad. BC*

598 facto tu te? *LE: te te facto BC* | pergis? *LE: fugis? BC* 601-602 Abeo, Rubenum...
Pernix fuge *LE: pro sequentibus uersibus in BC 520-521:*

Abeo, ne flectat pectus illacrymans puer

Et impedire cogat. OMNES *Egredie facis.*

603 fit *LE: est BC* 604 mactatur *LE: laceratur BC* 605 incidet *LE: incidat BC* 606
conde *LE: reprime B simula C* | accedit: bene est. *LE: ut fiat puer BC*

IX IOSEPHVS, et FARTRES.

IOSEPHVS

Amplectar quem priorem de tot fratribus

Dubito. Quid ergo? Me fero in sinum omnium.

Saluete fratres patris omnes nomine.

610 Vt laeta referam. SI. Laeta? LEV. Periturus uenis.

IOSEPHVS

Quid? GAD. Non redibis. IVD. Ille ne es per somnia

Bis rex creatus? IOS. Quid rogas Iuda? AZ. Tuo

Malo rogabo rursus, imperium tibi

In nos dederunt dormienti somnia?

ISSACHAR

615 Quin ego prior oculos hosce euellam tibi?

IOSEPHVS, FRATRES LBE: om. C

608 Quid ergo? LE: propterea BC

IOSEPHVS LE: om. BC

611 Quid? GAD. Non redibis. IVD. Ille ne es LE: Numquam rditurus. IVD. Es tu ille ne
BC 614 dederunt dormienti somnia? LE: dedere somnia, o uanissime? BC 615 prior LE:
prius B | hosce euellam tibi LE: hosce s. L post ras. improbe E tibi euello, improbe BC

LEVI

Hasce aures ego. G. Linguam ego. N. Capillum ego.

ZAB. Vitam ego.

IOSEPHVS

O facinus audax! Iuda prohibeto hoc scelus.

IVDAS

Quia meruisti scilicet. IOS. Fratres mei

Estis ne, an hostes ore fraterno? IVD. Tuos

620 Quales mereris attamen fratres habes.

IOSEPHVS

Quae fecit hostes culpa? DAN. Nunc interrogas?

IOSEPHVS

p. 869 Est innocentis quaerere. LEV. Apud hos innocens

Potes esse? IOS. Testor conscium cordis Deum

616 capillum *LE*: cerebrum *BC* 618 meruisti scilicet *LE*: meritus es rogas *BC* | *ante*
Fratres *add.* rogo o *BC* 619 an hostes ore *LE*: alij specie *BC* | Tuos *LE*: tui *BC* 620
attamen *LE*: sed tamen *BC* 621 fecit hostes culpa? *LE*: culpa fecit hostes. *BC* | Nunc
LE: haec *BC*

LEV. L: Zab. *BCE*

623 Testor conscium cordis *LE*: cordis conscium testor *BC*

Aequi ac iniqui iudicem, uobis ego

625 Nec re nocendo, nec ore uiuo obnoxius.

LEVI

Cunctamur ut deludat augur nobilis?

IOSEPHVS

Haec alme quaeso rector orbis adspice.

IVDAS

Donum parentis Polymitam tunicam exue.

IOSEPHVS

Ne suffocate, me respirare sinite.

DANVS

630 Respira *et* animam collige, haud nobis placet,

Ita properato te emori, lentissimo

Ista auferetur uita supplicio tibi.

LEVI

Praebete funes. IO. Quorsum? N. Vt obtorta gula,

Inter solum, caelumque, cum pependerit

635 Aliis manipulus alleueris altior.

624 Aequi *LE*: iusti *BC* | ac *LEC*: atque *B* 625 Nec re nocendo, nec ore uiuo obnoxius
LE: *pro uersu in BC* 544:

Vnquam nec ore, nec opere sum factus reus

LEVI *LE*: Ass. *BC*

626 deludat *LE*: eludat *BC* 627-630 Haec alme... nobis placet *LE*: *pro sequentibus uersibus in BC* 546-548:

O summi rector orbis haec aspicto. IVD. Age

summe *C*

Tunicam talarem, patris hoc donum exue.

IOS. Respirare sinite, quaeso. DA. Respira, haud placet

631 lentissimo *LE*: longum tibi *BC* 632 Ista *LE*: anima *BC* | uita supplicio tibi *LE*: per supplicium. LEVI. Sparteos *BC* 634 Inter solum, caelumque *LE*: Terram inter atque caelum *BC* 635 Aliis *LE*: Nobis *BC* | alleueris *LE*: efficiaris *BC*

ISSACHAR

Eia implicate brachia, ac ambas manus.

IOSEPHVS

Numen per illud quod pater colit meus,

Vesterque, supplex oro, deposita parum

Ira, et furoris igne compresso, necis

640 Aperite causas: namque si culpa nocens

p. 870 Nulla uidebor laetus ad nostros auos

Defunctus ibo, mecumque innocentiam

Magnum levamen mortis iniustae, feram

Si sceleris in uos auctor admissi fui,

645 Non deprecabor, moriar ut moritur reus,

Quem iusta damnant iura, peccatum luam.

SIMEON

Nobis necandi, tempus obeundi est tibi.

IOSEPHVS

At in piorum sacra delatus loca,

Si quaeret atauus, Isaci parens aui,

650 «Cur concidisti — dic — nepos fratrum manu?

Quae causa caedis fratribus acerbae fuit?»

636 implicate brachia, ac *LE*: alligate corpus, atque *BC* 637 pater colit meus *LE*: meus colit pater *BC* 639 furoris igne compresso *LE*: furore, fratri morienti *BC* 640 culpa *LE*: nulla *BC* 641 Nulla *LE*: culpa *BC* 642 mecumque innocentiam *LE*: si sceleris auctor fui *BC* 643-648 Magnum levamen... delatus loca *LE*: pro sequentibus uersibus in *BC* 561-564:

Conuictus ipsa accumbam conscientia

Meruisse reputans casum solabor meum

IVD. Tempus obeundi, non respondendi tibi est.

IOS. Delatus in priorem caelum apud inferos

649 Isaci parens aui *LE*: Abrahamus, culpa puer *BC* 650 Cur *LE*: Qua *BC* | dic nepos *LE*: caesus a *BC* 651 Quae causa caedis fratribus acerbae fuit? *LE*: om. *BC*

SIMEON

«Abrahame — dices — qua tuum paraueras,
Cremare natum». IOS. Iussit id fieri Deus.

IVDAS

Non es Sara prognatus, est ut Isacus.

IOSEPHVS

655 At sum patri Rachele Iacobo satus,
Quem scitis esse morte moriturum mea.

OMNES

Viuebat anima quippe grandaeuus tua?
Abito, ut anima uiuat, aliquando sua.

IOSEPHVS

Hei me. ZAB. Has querelas defer ad manes, cito
660 Descende, putei morere sub nigro specu.
IOS. Ergo moriendum? LEV. Somniabas hactenus?
p. 871 Haec uera crede somnia. IOS. O pater, pater:
Pater orbitatem defleo, o pater, tuam.

652 Abrahame dices LE: Responde BC | tuum LE: tu filium BC 653 natum LE: caesum BC 654 est ut Isacus LE: ut Isacus fuit BC 655 patri Rachele LE: Rachele patri BC 656 esse LE: etiam BC 658 Abito LE: Abi BC | ante uiuat add. ille BC 661 post moriendum add. est BC

SIMEON

Sine liberis manebit at te mortuo?

665 Maneat, meretur ille qui se tradidit

Vni, et reliquit caeteros ut spurios.

IOSEPHVS

Vnum oro quando uultis hunc fratrem mori,

Vsura saltem temporis detur breuis.

Puteo cadauer offeram, mentem Deo.

OMNES

670 Precare, uotis plenus in tenebras abi.

IOSEPHVS

Alme parens, qui despectas humana per orbem

Facta parens, audi clamantem a limine leti.

Te sine nec tenues uentorum obnubila frondes

Turba mouet, nec dum fraterna iniuria leto

675 Auferet hanc animam. Te propter in abdita mittunt

Antra ruinosae speluncae, ut uiuus ab umbra

Obscenoque lacu per auerna silentia tendam

In loca, selecti generis quibus exulat auctor.

ASSER

Auditur, ut precando nos emolliat?

664 at te mortuo? LE: ille te demortuo? BC 665 ille qui se LE: qui gnato uni BC 666 Vni, et reliquit caeteros ut spurios. LE: pro uersu in BC 581:

Omnia, reiectis caeteris pro spurijs

669 Puteo LE: Morti BC 672 leti LE: fati BC 675 mittunt LE: mittor BC 678 In loca, selecti generis quibus exulat auctor LE: om. BC

IOSEPHVS

680 En odiis fratrum morior puer indole, cuius
 Caedibus exultans etiam miseresceret hostis.
 Causa mali tanti tua sunt mysteria, uidi
 Quae quondam in somniis: testis mihi conscius esto,
p. 872 Alme parens, quando retuli tua somnia, regni
 685 Nec cupidus, nec Regis eram cognomine laetus:
 In patriam seu iura domum, uiolenta daturus.

SIMEON

Qui te, tuosque spiritus nouit canat.

IOSEPHVS

Expers inuidiae, pueri candore retexi
 Illa meis, quae nubiuagis haud irrita uentis
 690 Ire dabis, quamuis abeam, quo concaua rupes
 Depositos custodit auos, te rursus ab alto
 Spero equidem ut ueniam iussurum in luminis auras:
 Vt tua promissum teneant oracula cursum.

DANVS

Redire casus sperat in uitam puer!

IOSEPHVS

695 Exemplum sequar Abrami, cum funera iussus
 Instabat soboli, qua spes abeunte ruebant.

681 miseresceret *LE*: mitesceret *BC* 683 somniis *L*: somnis *BCE* 684 Alme parens *LE*:
 Summe Deus *BC* 686 In patriam seu iura domum, uiolenta daturus *LE*: *om.* *BC*

SIMEON *LE*: Asser *BC*

688 *ante* pueri *add.* et *BC*

DANVS *LE*: Asser *BC*

Spe tamen ingenti contra spem nixus, in ipso
 Interitu sperabat opem, te namque, sciebat,
 Extinctos iterum tumultis excire potentem.

700 Seu moriar, uarios rerum seu uita sequatur
 Euentus, aegri debes meminisse parentis,
 Morte mea fugiet uitam, lucemque perosus,
 In caput ipse suum, mortem properare rogabit.

IVDAS

Satis precatum est. Laetus in uoraginem,
 705 Descende precibus. IOS. Nempe parricidio,
 Vestro, piare nulla quod possit dies.

OMNES

p. 873 Benefacta nullis indigent piaculis.

IOSEPHVS

O caeca furiis pectora! O uelo abditos
 Oculos Auerni! Spero uenturum diem
 710 Quo caedis huius memoria, ipsi asperas
 Poenas luatis. Innocens nemo cadit
 Inultus, illum quaerit absentem Deus.
 Et non reperto noxii oblata rei
 Parentat anima. OM. I, contionare inferis.

702-703 Morte mea... properare rogabit *LE: om. BC*

IVDAS *LE: Asser BC*

704 Laetus *LE: praeceps BC* 705 precibus *LE: laetus BC* | Nempe *LE: laetus BC* 706
 possit *LE: potest BC* 708 O *LE: Et BC* 713 reperto *p. ras. E* 711-714 Innocens
 nemo... Parentat anima *LE: om. BC*

IOSEPHVS
715 Dicam Cainos iam decem terrae datos.

OMNES
Te dic Abellem. IOS. Dixerim, non mentiar.
Tam sum innocens, quam uos nocentes. OM. Occine
Dum uita fuerit. Recole nunc insomnia.

X Misso in cisternam Iosepho pergunt.

SIMEON
In tuto res est. Ponite antiquos metus.
720 Iam nostra scopulum nauis haud illum horreat.

IVDAS
Modo quid agendum? SIM. Facto iam memorabili
Quod perpetrato oportet. Eia poculis
p. 874 Hunc consecremus posteris nostris diem.

DANVS
Epulas paremus lautiores. Victima,
725 Sit haedus hodie, sint caprini casei,
Sit lacte quicquid effici dulci potest.

716 Dixerim *L: ante Dixerim add. ut E* | si dixero *BC* 717 Tam *LE: Quam BC* | quam *LE: tam BC* | Occine *LE: persona BC* 718 Recole nunc insomnia *LE: et inde narra somnia BC*

Misso in cisternam Iosepho pergunt *L: Misso Iosepho in cisternam fratres E Fratres B om. C*

721 Modo qui *LE: Quid nunc BC* | iam *L: tam BCE*

NEPHTHALIM

Ego lanienam, et Gaddus exercebimus

Implete siluas interim cantu et iocis.

SIMEON

Nequit laetitia contineri pectore,

730 Ebullit, ardet, feruet in praecordiis:

Manus, pedesque saltitando gestiunt.

Cessatur? Eia quin me uos imitamini?

Laetoque gratum carmen augetis choro?

Leui canoram percute interea lyram

735 Haec saltu et ore factitemus Orgia.

IVDAS

Eia ordinato. SIM. Tu lyram, Leui, cape.

Adeste pueri. Dane, sume tibiam

Tu sinistra pulsa, Zabulon. ISS. Quid Issachar?

SIMEON

Oh tympanista, tympanum seruo tibi.

OMNES

740 Saltemus, ista gaudeamus gaudia.

727 lanienam LE: colinam BC | et Gaddus LE: Danusque BC 729 Nequit laetitia LE: Recte uoluptas BC 730 Ebullit, ardet LE: Nequit haec ebullit BC 731 Manus, pedesque saltitando gestiunt LE: In digitos, in pedes abijt, eia exeat. BC 732 Cessatur? Eia LE: Quid cessato opus est BC 733 Laetoque gratum LE: Patrioque laetum BC 734 ante Leui add. LEVI L: om. BCE 735 Haec saltu... OMNES LE: om. BC 740 ista gaudeamus gaudia LE: et canamus omnes affatim BC

XI p. 875 CANTVS ET CHOREA

SIMEON

Primus ego cantu laetus mea gaudia prodo,
 Primus ego puerum misisse in funera laetor.

IVDAS

Suscipiant siluis arbusta uirentia Iudam,
 Libertate uident maiorem quam fuit olim.

ZABVLON

745 Carpat Idumaeas, meruit quas dextera, palmas.
 Zabulon, et capiti facient umbracula myrti.

ASSER

Qui contemptus eram paruae uelut ante myricae
 Asser ero maior Libani per culmina cedrus.

LEVI

750 Mutantes etiam demissa cacumina lauri
 Inclinate, legam tanto pro munere ramum.

ISSACHAR

Quaere nouas adeo uiolarum o Issachar umbras,
 Occidit ille, caput cuius regale timebas.

CANTVS, ET CHOREA LE: *om.* B Cantus Nep. pulsat C

746 facient L: faciant E 741-752 Primus ego... regale timebas LE: *pro sequentibus uersibus in BC 644-647:*

ZAB. Venite pueri; tu lyram Leui cape,

Citharam canoram Dane: uos symphoniam

Referte saltu, ut scipiones concrepent

Inter canendum uos choreas ducite.

Post ducite add. C 648:

IS. Inuiso dum uos canitis ego †...† gregem.

Omnes in anastrophe

Arua metu quondam siluistis tristia nostro:

Nunc laetis eadem nobis resonabit arua.

755 Culmina frondosas agitate sonantia siluas:

Ad numerum uocum mutata cacumina frondes:

Vos etiam pecudes molli pinguescite loto;

Vobiscum uenient in prata libentius agni.

p. 876 *Singuli ex Antistrophe*

SINGVLI

Laetior expulsis seu sol a nubibus exit,

760 Exsultat uicto, Simeon ita grandior hoste.

Gaudet ut exuuiis post praelia uictor ademptis,

IVDAS

Sic spolio chlamydis raptae pro insignibus utar.

ZABVLON

Quam pater infecit, quam filo neuerat auri,

Linque puer tunicam, meliores induet artus.

ASSER

765 Te melius teget, fraterna ut corpora, lana,

Qui non uult lanam, cur uellera serica gestat?

Omnes in anastrophe LE: omnes BC

755 Culmina frondosas agitate sonantia siluas LE: Ceu baculi grato nobis dat gaudia fictu.

BC 757 molli LE: cythiso BC † loto LE: molli BC

Singuli et Antistrophe LE: om. BC

SINGVLI LE: Sim. BC

IVDAS L: om. BCE

ZABVLON LE: Issacar BC

764 tunicam LE: chlamydem BC

ASSER LE: Levi BC

765 Te LE: Quam BC 766 cur uellera LE: nec lanam aut BC

LEVI

Primus apud fratres per somnia uana Tyrannus,
Nudus in obscuro moriere nouissimus antro.

ISSACHAR

In numero uiuet iam nemo nouissimus isto.
770 Occidit inter nos, qui iam prior esse uolebat.

p. 877 ANTISTROPHE, ET ANASTROPHE

Nunc pariant siluae, nunc sit pulcherrimus annus,
Aurea sit tellus, Sol aureus, aurea Luna;
Et caput inuidiae cum nigris accubet umbris,
Cum sobole foueat concordia laeta parentem.
775 Sol et Luna suum seruent, et sidera cursum,
Nemoque se Lunae, aut Soli, aut praeferat astris.

ISSACHAR

O tympanista! Nobilita me tympanum.
Vt uox remugit memoris assensu tua.

IVDAS

Lassamur, et non afferuntur prandia.

LEVI LE: Zabulon BC

ISSACHAR LE: om. BC

769-770 In numero... esse uolebat LE: om. BC

Antistrophe et Anastrophe LE: Omnes BC

773 nigris accubet umbris LE: nigras iuerit umbras BC 774 sobole LE: natis BC 775-778 Sol et Luna... assensu tua LE: om. BC 777 ante O a. ras. Feliciter E

779 IVDAS... afferuntur prandia LE: pro uersu in BC 668:

ISS. Feliciter. IVD. Verum non afferuntur prandia.

DANVS

780 Eo ut ferantur. SIM. Gratius epulabimur
 Si ludus acuet lignae stomachum pilae,
 Baculis recussae, et intra metas conditae.

OMNES

Placet, eia metis pone Iuda terminos.

p. 878 Ludus pilae lignae, baculis impulsae

ISSACHAR

Pone age quos fines metataque limina uictor
 785 Ingrediar. Quis erit mecum qui pignore certet?

LEVI

Agnum constituo candenti in uellere grandem
 Indictam simili pugnam meditabere capro?

SIMEON

Haud certamen erit de pignore, cornibus haedum
 Crescentem camuris iam nunc hoc gramine sistam.

780 *ante* Gratius *add.* at BC 781 ludus LE: stomachus BC | stomachum LE: globus BC

OMNES I: Ass. BC

783 Placet, eia metis pone Iuda LE: Egregie, Iuda pone metis BC

Ludus pilae lignae, baculis impulsae L: Ludus pilae lignae. Vocant lusitani †...† E om. BC

785 mecum LE: posito BC

IVDAS

790 Parcite pignoribus communia gaudia, ludo 790
Communes animos optant, *et* praelia damnant.

ISSACHAR

Nunc Iudae cedamus, habet longissimus horas
Innumeras annus, superabitur agnus ab haedo.

LEVI

Non ego crediderim: dominabitur agnus in haedos.

IVDAS

795 Huc oculos. Austri uersus pluuialia regna
Quercus limes erit; Stellis Borealibus ornus.

OMNES

Accipimus. IVD. Qui ter teretem per limina buxum
Intulerit fausto baculi contraria pulsu,
Is sibi laeta mea est, hodie uictoria clamet.

SIMEON

800 *p. 879* Clamabo. Socios habeas delectibus? IVD. Ipse
Arbitrio sortire tuo, nam sponte uenire,
Haec audax animi solet in certamina Iudas.

794 Non ego LE: Haud ita BC 796 Quercus LE: Primus BC | Stellis LE: signis BC |
ornus LE: alter BC

OMNES LE: om. BC

797 Accipimus LE: Accipistis BC | ante IVD. add. OM. Ita BC 798 fausto *p. ras. i m.*
E | pulsu LE: iactu BC

SIMEON LE: Issachar BC

801 sortire LE: distingue BC | nam sponte LE: sine sorte BC

SIMEON

Non ita, sed paribus tecum certabitur armis.

Iudicium neutri ferat aequior alea parti.

IVDAS

805 Iungamus baculos, iaciantur in aëra, uicto

Incumbens baculo baculus, det iura legendi.

SIMEON

Vt lubet: aut retro mittantur, *et* in tua terga

Versus abi, dabit ipse loco, sibi nomina primo

Cui pede contigerit te curuum attingere robur.

IVDAS

810 Sic potius, sit prima tibi, sors ultima nobis

Proicio, sine fraude uolant. LE. Huc dirige gressum.

SIMEON

Cepisti qua, perge; sile tu, namque monenti

In ludis poenam debes meminisse parari.

IVDAS

Vt coepi ingredior tetigi. Meus est, meus euge,

815 Euge alacer, baculus totis tibi fulminet aruis.

Ipse Leuim laudo. SIM. Primo a Simeone secundus

 SIMEON LE: Issachar BC

SIMEON LE: Issachar BC

808 ipse LE: ille BC 809 te curuum attingere robur LE: robur te attingere curuum BC

SIMEON LE: Issachar BC

815 baculus LE: Iuda BC 816 SIM. LE: Iss. BC | Primo a Simeone L s. l. a p. ras. Simeone ras. appello E: Simeonem appello BC | ante secundus add. Iud. BC

Issachar esse potest. IVD. Veniet mihi tertius Asser.

SIMEON

Zabulon est noster, non ludo extremus in isto.

IV. Quisque sua statione pilam stet ferre paratus.

820 p. 880 En uolat. IS. O Simeon, Simeon. LEVI. Age percute Iuda.

ISSACHAR

Asser habes? ASSER. Mihi cede Leui. LEV. Caue cruribus,
heus tu.

817 Issachar LE: Zabulon BC | potest LB: potes CE | IVD. L p. ras. E: Iss. BC | Veniet L: Veniat BCE | tertius LE: proximus BC 818 Zabulon est noster, non ludo extremus in isto L: s. l. Zabulon est noster, nec ludo tertius isto E om. BC 819 pilam LBC: globum E | stet LE: sit BC 820 ante En add. IACOBVS L 820 En uolat... percute Iuda LE: pro sequentibus uersibus in BC 708-709:

En percussa uolat. SIM. Succurre ò Issacar. ISS. Ictus

Experiere meos. ASS. Simeon. LEV. Age porrige. Iuda.

p. ras.

821 cruribus, heus tu LE: crura refringam BC

SIMEON

Corripe. LEV. Praecipita. ZAB. Prope te. LEV. Volat ocior
Euro.

IVDAS

Euro? Ceu uentis a me Borealibus ibit.

ASSER

Quin te tolle Leui. IVD. Sublatam attolle per auras.

825

Zabullon? SIM. Asser ades. AS. Prope limina. IV. Limina?
Cerue.

In tua tunc uno si sphaerula peruolat ictu?

822 LEVI LE: Asser BC 826 tunc L: nunc BCE | si sphaerula peruolat LE: transmissa
an peruolet BC

ISSACHAR

Reicio. ZAB. Simeon discede. SIM. Absiste quid hoc est?

ASSER

Victor ero. IVD. Furto tibi tollitur. LE. Excute. IVD. Nisu

Assurgo en toto. LEV. Cursu uolat alite nodus.

830

O Iudae robusta manus, te attollere fas est.

Vicisti. Z. I, uictor. Quis tecum excedere campo

Desperet uacuu? Vicisti, o inclyte Iuda.

ISSACHAR

Egregiam uero laudem si prima tulisti,

Tota uelut primo constet uictoria iactu.

SIMEON

835 p. 881 Saepe solet primis euentibus alba uideri,
Quae tamen extremo nigra est fortuna recessu.

IVDAS

Prima mihi felix, fortuna nouissima felix,
Adueniet Simeon. IS. Debet tua pera ligatam
Fortunam gestare tibi? A. Nutu ne uocata
840 Illa tuo ueniet, quo iusseris ore uenire?

IVDAS

Et dubitas? IS. Iterum te prouoco, non ego mensam
Contigerim, factis nite, *et* tua dicta refellam.
Vos adeo certate uiri. A. Nec culpa, nec error,
Indecores nos fecit, opem nec tarda negarunt
845 Crura tibi, dubiis, sed ludi est alea pennis,
Vnde infida solet retro sublapsa referri,
Et quas uisa fuit, domitura, attollere partes.

836 nigra est fortuna LE: fortuna est nigra BC 838 Adueniet Simeon LE: Issachar
adueniet BC 839 Nutu ne LE: nutuque BC 843 nec LE: uel BC

SIMEON

Sed nos qui tandem tenet illaetabilis ardor
 Certandi, prius appositis quam fercula quadris
 850 Ieiunos recreent artus, fusosque per herbam,
 Antiqui exhilarent spumantia Cymbia uini?
 Non modo conueniunt baculorum praelia, miles
 Si libeat sero repetam sub uespere campum.

IVDAS

Abiciunt uicti clipeos, baculisque relictis.

Iudas et Socii

855 Formidant initam trepidi committere pugnam.

IVDAS

p. 882 Haec animi Simeon fiducia? SIM. Non ego cedo,
 Nec fateor uos esse uiros, quibus aemula dextrae
 Gloria det palmam. Fessi recubemus in herba.
 Dum uigiles alii portant conuiuia: postquam
 860 Explerit se sera fames, in bella uocate.

848 illaetabilis LE: insatiabilis BC 849 appositis LE: inuectis BC | fercula LE: prandia
 BC 856 modo LE: haec BC | baculorum praelia LE: baculis ieiunia BC

IVDAS L: Iudas et Socii BC

Iudas et Socii L: om. BCE

855 Formidant LE: Detrectant BC 856 Haec animi Simeo fiducia? LE: Issacar, haec
 animi fiducia? BC | SIM. LE: Iss. BC 857 ante Fessi add. SIM. BCE

IVDAS

Parendum est, festis concedite uallis ad annem

Grata soporanti uenient cum fercula uino.

861 festis concedite uallis ad annem *LE: fesso Simeoni; carpite somnos BC* 862 Grata soporanti uenient cum fercula uino *LE: om. BC | post uino add. sequentes uersus in BE* 751-776 *E* 869-894:

RVSTICVS

Rusticus aduenit *B*

Cessatur? Hui quid? Tam cito obdormiscitis?

Hui uos tam...

BC

Huc aduolabam scipionem ludicro

Vt experirer isthoc namque ferijs

isto *BC*

In hisce primus olim uixi gloria

Tanta uigebit nemo quanta, posteris

superauit quanta nemo *BC*

Nec uiuet annis. Montis ex illo iugo

Hos conspicatus, huc me frustra contuli

Sed quid ego fucum non facio iacentibus?

faciam *B*

Aliquid acutum finge mens. Vt frigeo

Suppedita mens aliquid acute, frigeo *BC*

Heu quantum adimitis anni? Cum compos mei

Hei *BC*

Fui iniuuenta, mirus eram, argutissimus

Habebar in iocando, et quam salsissimus

Scurra in loquendo. Dicta quae dixi, soles

Iner loquendum *BC*

Quos protuli: hei temporis illius memoria

Quam me crucias? Ex apto quam nunc plurimis

uah quam

BC

Fateor ineptum rebus; aetas pristina

Vis pristina, etiam robur olim pristinum

robur pristinum, hei me perditum *BC*

Abistis in pistrinum. Nam sum bestia

bellua *BC*

Quae circa me uoluendo frumentarios

Lapides senesco. Nuper hei qualis fui

Versabo lapides *BC* heu *BC*

Cum terga frondatoris a fastidium

fastigium

B

Pertussa gessi? At non id adolescentia

Mea pertulisset, qua gerente rem hac manu

qua circum circa manu hac *BC*

Machaera fulminabat. Sed qui caelites?

O ora pulchra? Sunt alati peruola

Ex altiore quid uelint iugo uide.

Remotione rem tantam e luco uide *BC*

CHORVS ANGELORVM,
Iosephum:

Carmen Sapphicum.

CHORVS I

Quem suis tectum Deus ambit alis,
Omnis in cassum petit hostis armis.
865 Si fretum puppi secat aestuosum,
Et minax raptam uorat unda puppim,
Tutus in litus ueniet natando,
Brachiis nandi licet imperitis.
Quippe delphines famulata iussi
870 Terga supponent, neque fabulosus
p. 883 Nauta per uastas equitabit undas.
Horrido tellus quatefacta motu,
Moenium turres trahat, et domorum
Alta, nullius lapidis ruina
875 Tactus, euadet. Iacuisse cernet
Caeteros, uno patriae sepulchro.

CHORVS ANGELORVM / Iosephum. / Carmen Sapphicum *L: post Iosephum add. adit E*
Chorus Angelorum. Prima pars. *B* Chorus Angelorum Reliquum Psalmus qui habitat. *C*

CHORVS I. *L: om. BCE*

863-876 Quem suis... patriae sepulchro *LE: pro sequentibus uersibus in BC 777-780:*

Quisquis es cultor pietatis audi
Ne metum caecae uereare noctis,
Nec die tetrae uaga tela pestis,
Vim nec obscuram, nec aperta bella.

Flammeus taedas iaculetur aër,
 Et super totas cadat ignis urbes,
 Vnus iniectos superabit ignes:
 880 Crinium nullo redolente flammam.
 Terreant magnas animosa gentes
 Bella uentorum, per aperta uerrent
 Aëris, raptos hominum labores:
 Turrium moles, monumenta regum,
 885 Erutae sedes populi uolabunt:
 Ipse qua sidunt grauitate montes
 Sospes, irridens Zephyros, sedebit.
 Iam ferox bellum meditetur hostis,
 Quid potest contra furiosus illum,
 890 Quem sua praesens ope Numen ambit?
 Asperi belli metus in triumphum
 Ibit, et fracto reuolabit arcu,
 Missa quo stridens fuerat sagitta.
 Quam Deo felix bonus est amico!

877-894 Flammeus taedas... est amico LE: *pro sequentibus uersibus in BC 781-789:*

Occidet multi prope te ueneni
 Fraude detecta nece, peste, bello:
 Vnus in tacta fugles salute.
 Viue, defensae memor unde uitae
 Munus acceptum ueniat, notando
 Strage, qua sontes Deum ultor urget
 Te, tuos nulla populante clade
 Quippe te circum uigilare fortes
 Angelos rerum iubet auctor, olli

- 895 Non atrox illi nocitura surgit
 Terra, non aër, mare, flamma, uenti,
 Hostis armatus, neque mors, nec orcus:
 Fraude nec caeca capietur, ante
p. 884 Quam ruat, nodi retegentur omnes,
 900 Et propinatum uel ab ore uirus,
 Aut Deus tactis aget a medullis:
 Et teget mater uelut ales alis,
 Cuius urgentes fugat umbra miluos.
 Nam superiecto clypeo receptans,
 905 Arma, nil praeter sonitum datura,
 Missa retundit.

Angelus custos

Haec innocentis gratia pueri damus
 Cantata caelo carmina, canenda ad lyram
 Regis futuri uatis: o Sacer chorus,

895-906 Non atrox... Missa retundit *LE: pro sequentibus uersibus in B 790-794 C 790-794:*

Qua, uiam certum fuerit, tenere
 Omnis expertem facient pericli
 Saxa quin iidem praeacuta tollet,
 Te uel excelsum manibus leuabunt
 Vulnus offenso pede ne relinquunt

Angelus custos *LE: Angelus BC*

910 Dei ministri, propius ad puteum leui
Tendite uolatu. Namque uoces caelitem
Audire debet ille, qui fratrum dolo
Oppressus, imi gurgitis latebras habet.

Idem ad Iosephum

Iosephe puer, Iosephe Dei
915 Cura, sub altae scrupea fossae,
Quid missus agis limina, casus
Plangis ne tuos, an fraternae
Scelus inuidiae nobile defles?

IOSEPHVS

O magne praepes, doctus aethereas uias
920 Obire, terris iussa dicturus Dei,
Quem te decore penniger dicam? Tibi
p. 885 Mortalis haud est uultus, haud uoces sonant,
Quales per orbem fundit humanum genus.
Felix adesto. Prosper alarum ueni
925 Clangore misero dulce praesidium mihi.
Vt uocis hausi carmen aethereum tuae,
In te ferebar totus, oblitus mei.

911 Namque uoces caelitem *LE*: debet audire aetheris *BC* 912 Audire debet *LE*: Voces nitentis *BC* 913 latebras habet *LE*: noctem colit *BC*

Idem ad Iosephum *LE*: Angelus ad Iosephum *B* Ad Iosephum *C*

919 doctus aethereas *LE*: docte caelestes *BC* 920 *post Dei sequentem uersum add.* *BC* 809:

Assuete regis aulae olympiaci inclytae

924 ueni *LE*: uenis *BC* 925 dulce *LBE*: dulci *C*

CHORVS ANGELORVM

Iustum facilis clemensque pater

Non destituit rebus in artis:

930 Sed fert casus ire per omnes,

Inopem fieri, lugere domo

Patria extorrem, ducique procul

Pro mancipio! Deus emeritae,

Vt uirtuti dona rependas.

IOSEPHVS

935 O Ales haec sunt nota sat nostris auis.

Memorabat eadem saepe mihi narrans pater.

CHORVS ANGELORVM

Iuisse tuos qua noscis auos,

Fore pergendum laetare tibi.

Neque magna tui promissa Dei

940 Gratis haberi fas esse puta.

IOSEPHVS

O te beate caelitem praepes rogo,

Ab arce quando missus aetherea uenis,

Vultumque monstras luce radiantem mihi,

Quae perferenda damna, qui casus manent

945 Effare, forsitan te Deus rerum docet.

p. 886 Seriem mearum, tu tuum puerum doce.

CHORVS ANGELORVM *L: Angelorum BCE*

928 Iustum *LBE: iustus C* 934 rependas *L: rependat BCE*

CHORVS ANGELORVM *L: Angelorum BCE*

937 iuisse *L p. ras. i. m. E* 938 tibi *LE: puer BC* 941 praepes *LE: comes BC* 943
radiantem mihi *LE: radianti igneum BC*

CHORVS ANGELORVM

Quae quondam in somnis, per somnia dicta fuerunt

Bina tibi, te certa manent, ne cede labori,

Quem pateris: quem deinde feres, immobile saxum,

950 Stat uelut obiectum pelago, fluctusque retundit,

Tanta mole animum uenientibus obice damnis:

Fraternos nunc sperne dolos. At Barbara regna

Mancipium Aegypti cum ueneris, effuge molles

Blanditias, semperque time, quid femina possit,

955 Teque tuae capiat ne laus, aut gloria formae.

Inuidiae nunc arma nocent, sed amica nocebunt,

Subiectaeque animis furiae, tamen integer olim

Vincla feres, regnum Pharii paritura Tyranni.

IOSEPHVS

Animose caeli ductor, e numero chori

960 Volantis unus, ulla ne laborum mihi

Facies timorem pariet, hoc uultu inclytum

Si te uidendum dederis, et Olympi modis

Recrearis animum. Quis tuo aspectu frui

Potest, malorum quem grauis uincat timor?

965 Esto o decore praepes in damnis comes:

Et quem uoluerit, mittat in casum Deus.

Chorus Angelorum L: Angelorum BCE

947 dicta fuerunt LE: bina fuere BC 948 Bina LE: Dicta BC 955 laus LE: fraus BC
 958 regnum L: p. ras. E: iterum BC a. ras. E | Pharii LE: om. BC 961 inclytum LE:
 inclyto BC 964 Potest LE: Possit BC 965 o LE: om. BC | damnis LE: malis BC 966
 quem LE: quo BC | mittat in casum LE: pellat aut retrahat BC

CHORVS ANGELORVM

Cum patris imperium, missus per inhospita tesqua

Errabas, aderam socius, cultrosque remoui

A iugulo Iosephe tuo, sta certus ubique

970 Praesidium caelo ueniam, clypeumque futurus.

p. 887 Te fera tempestas, et ferreus urgeat imber,

Tempestate cades nulla, nulloque duello.

Conditio fratrum peior, nam saepius ausi

Infanda, inuidiae cumularunt crimine culpas.

975 Illis caeca domus stygias immittit Auerni

Eumenidum furias, captiui in iura trahuntur

Tartarea. Huc cerno properantia castra, sed imo

Tantisper cohibete gradus in gurgite manes,

Dum puer innocuus numeris mulcetur Olympi.

Chorus Angelorum ante Iosephi cisternam

980 Quem Deus ipse suae uelamine protegit umbrae,

Ne rerum timeat casus, licet alta sonori

Porta tonet caeli, tellusque illisa reclamet.

CHORVS ANGELORVM *L*: Angelorum *BCE*

967 Cum *BCE*: curo *L* 975 stygias *LE*: stygii *BC* | immittit *E*: uexator *BC* immittis *L*

976 Eumenidum *LE*: Immittit *BC*

Chorus Angelorum ante Iosephi cisternam *L*: *om.* *BC*

980-982 Quem Deus... illisa reclamet *L*: *om.* *BC* *pro sequentibus uersibus in E* 1011-1014:

Chorus Angelorum Carmen saphicum.

Argumentum ex psalmo 90. Qui habitat in adiutorio est.

Quisquis aeterni penetralis umbra,

Quam Deus circum posuit, latebit:

Ne reformidet, licet intonatis

Fluctibus crebrae resonent procellae

Namque sinu piceae dicet de nubis opaco,
«Se dabit omnipotens instar mihi Numen asyli».

985 Qui simili uiuis pietate, interritus esto.
Venatum laqueis hominum te namque teneri,
Aut feriente rapi leti prohibebit ab arcu.
Ipse suas custos inter te colliget alas,
Vnde uenire tibi tecto meliora uidebis.

990 Praetendet clypeum ueri tibi conscia uirtus,
Auertetque metus: Furiae seu noctibus errent,
Siue die missae reuolent ad uulnera pennae,
Tabificae uelo nebulae seu palleat aër.
Haerebunt lateri sine uita mille sinistro,

995 Milia dena solo dextro iacuisse uidebis,
Quos aut atra lues, aut sustulit ira duelli:

p. 888 Exanimos inter perges tot uiuus acruos.

983-997 Namque sinu... uiuus acruos *L: om. BC pro sequentibus uersibus in E 1015-1031:*

Dicet e sacris etenim latebris
Spes mihi, tutum Pater est Asylum.
Quisquis es tali pietate, fide.
Namque uenantum laqueis teneri
Pestis aut tangi prohibebit arcu.
Te suas custos teget inter alas
Vnde operabis meliora tutus.
Veritas Parmae tibi fulgurantem
Alma praetendet, radiantis orbem.
Ne metum caecae uereare noctis
Ne die missas tenere sagittas
Ne luem pennis nebulae uagantem
Luce nec pestem media furentem
Mille adhaerebunt lateri sinistro
Pestis, aut belli iaculo peremti,
Millia in dextro cecidisse dena,
Te Dei cernes ope liberatum.

- Non ita, qui prauī studio, uitisq̄ue feruntur,
 Incolumes uarii fugient discrimina leti.
- 1000 O felix pietate Deo cane laetus, ut extra
 Omne malum, tutam ponat melioribus arcem:
 Ne uolente rota sortem patiantur iniquam,
 Ne uideant patrios ardere penatibus ignes.
 O Iosephe Dei iussu, uigil Angelus ante
- 1005 Te graditur, manibusque feret super ardua uectum,
 Ne praeacuta silex uestigia laedat euntis.
 Insidietur atrox oculis tibi regulus, aspīs
 Dente uenena ferat, uades super aspide sessor,
 Et dorso accipiet uisum te regulus insons.
- 1010 Terga reluctantis subiges insessa leonis,
 Et super alatos equitare uideberis Hydros.

998-1011 Non ita... uideberis Hydros *L: om. BC pro sequentibus uersibus in E 1032-1048:*

Interim felix meditare, quali
 Exitu prauī studijs ferantur.
 Ergo dic nostrae columen salutis
 Caelitum Rector bone quam remotam
 A procellosa rabie, et tumultu
 Te tuis iuuit posuisse sedem.
 Viue diuina bonitate felix
 Nec malae casus patiere sortis
 Nec tuas hostis populabit aedes.
 Namque mandauit fidei Angelorum
 Teque tuos gressus, iter, et labores.
 Ac ferent uectum manibus per auras,
 Ne pedes laedant praeacuta saxa.
 Aspidum squamas super ambulabis,
 Reguli uisus hebetabis acres;
 Terga Massyli subiges leonis
 Et super uastos equitabis angues

Namque sator rerum, de te Iosephe locutus,
 Deque piis, quando studiis me Numen amicant,
 Inquit, «ab insidiis raptos in tuta locabo,
 1015 Spectandoque meo mirabitur orbis honore».

Chori pars altera canit.

O puer casta speciosa forma,
 Nunc in angusto necis atque uitae
 Ita quem fratrum biuio coërcet,
 Factus Aegypti moderator olim,
 1020 Vnus exemplo sobolem docebis
 Posteram, quae sit Deus innocenti
 Anchora uitae.

1012-1015 Namque sator... orbis honore *L: om. BC pro sequentibus uersibus in E 1048-1057:*

Sci enim rerum sator est locutus
 Spes suas in me quoniam locauit;
 Cultor aeternae studiosus arcis,
 Corruat uictus dabo ne periclis.
 Et meum caste quia nomen ornat.
 Notus in caelum uolitabit haeros.
 Audiam quando prece me rogauit,
 Eruam quando labor imminebit.
 Eueham claris titulis honorum.
 Conseram laudem senioris aeui.

Chori pars altera canit *L: om. E secunda pars chori BC*

1016 *ante O add. sequentes uersus in BC 869-874:*

Aspidem somno, colubros uenerum
 Ore fundentes super et leonem
 Tutus in cedes, oculis carebit
 Noxijs in te Basiliscus atrox;
 Quod Dei uiuis memor, et tueris
 Aequa per rerum, uel iniqua nomen.

1016 *O L: Tu BCE | speciosa L: speciose BCE 1017 Ita L: Ira BCE | biuio coërcet LE: premit angiportu BC*

p. 889

ACTVS II

I

CACODAEMON

Discordiarum concitator omnium

Malae repertor fraudis, et mendaciis

1025

Turbare pacem solitus antiquam nouo

Genere odiorum, uenio de sede infera,

Per caeca tenebris noctis effusae loca:

Per saxa, hiatu perforata maximo,

Tendente ad imum Tartari nigrum chaos.

1030

Praecipito multos quo cateruatim, mea

Facile peremptos arte, cum nulli tamen

Redire liceat inde. Namque ultor Deus,

Tenebricosi machinator carceris,

Viam ab Acheronte fecit irremeabilem.

1035

En lucis aliquid cerno: sed malle horrida

Latitare cauea Ditis inferni, meo

Quam quicquid hoc est lucis adspectu dari.

Ita lux Auerni est semper inuisa accolis.

Res una Barathro de tenebroso mouet

1040

Huc exilire, scilicet inexplibilis

p. 890 Amor nocendi, quo magis etiam ardeo,

Quam sempiternae incendio flammae cremor.

1029 nigrum L: nigri BCE 1030 Praecipito LE: Detrudo BC 1038 accolis LE: incolis
BC 1039 tenebroso LE: uaporanti BC

- Quin augeatur poena cum semper mihi,
 Homines in aliquod impuli quoties scelus,
 1045 Tamen ad nocendum reddor, *et* reddar magis
 Procliuis, haec est una consolatio:
 Si qua inueniri Tartari in cauea potest.
 Vtinam liceret fasce collectum mihi
 Orbem, sub uno trudere in caecam specum:
 1050 Ignemque, qualem perfero supponere:
 Ipsumque poenae istius auctorem quoque
 Hoc quale sit docere flammaram genus,
 Minore uictor, nunc tamen spolio fruor.
 Homines ueneno pessimo infeci decem
 1055 Fratres eosdem, quos ego feci meos,
 Et quod putandum maius, Isacidae satos.
 Quem gentis unum uoluit Hebraeae Deus
 Magnum parentem: cuius ab stirpe efferet
 Nescio quis hominum nobile *et* celsum caput:
 1060 Orci insolentem calce ceruicem suo
 Pressurus olim. Familiam facinoribus
 Cumulabo. Sed Iacobe tam foedis tuam,
 Pudeat ut inde principem nasci Deum:

1044 impuli *LE*: propuli *BC* 1047 cauea *LE*: flamma *BC* 1051 Ipsumque *LE*: ipsum ne
BC | quoque *LE*: Deum *BC* 1052 Hoc quale sit docere *LE*: Pati docere triste *BC* 1054
 decem *LE*: undecim *BC* 1055 quos ego feci meos *LE*: iam meos habeo decem *BC* 1057
 uoluit *LE*: fecit *BC* 1058 ab *LE*: de *BC* 1060 suo *LE*: pedis *BC* 1063 inde *L p. ras. s.*
L E: illa *BC* | *post* nasci *add.* aut *BC*

Qui se timorem Tartari dici uelit.

- 1065 Infanda fratres culpa iam decem premit.
 Nunc addidere fratrem in insontem scelus.
 Nocentiores caede cupiebam fore.
 Nam timeo puerum, castus est, et moribus
p. 891 Lectissimis, parentis imitator sui.

- 1070 Sed omissa cur non faciet haec audax manus?
 Ego enecabo, pronus in fossam ruo.

II ANGELVS Iosephi custos.

CACODAEMON

ANGELVS

Quo quo sceleste pergis, aetherea domo
 Exul Tyranne? Tu necem puero inferes?

CACODAEMON

- 1075 Quo iure prohibes? Ne uenis potentior
 Viribus et armis? Profugus a caelo horridas
 Quanquam tenebras habito, ui sum, qua fui:

1066 in *LBE*: om. C

ANGELVS Iosephi custos. CACODAEMON. *LE*: Angelus e puteo egreditur *B om. C*

1073 *post inferes add. uersus in BC 932 E 1117*:

Quam praepes ambit missus hoc clypeo Dei?

1074 Ne uenis *LE*: Numquid es *BC* 1075 a *LE*: e *BC* 1076 Quanquam tenebras *LE*:
 Quamuis caminos *BC* | habito *L p. ras. (ante ras. incolo)* *E*: incolo *BC*

Et ni impedisset ille qui cuncta abstulit

Iniuria, cessisset orbis machina,

Et dissolutus isset in nihilum polus.

ANGELVS

1080 O arrogans, profunda nondum tartara,

Nondum tot annos ignis ob superbiam

Toleratus animos frangit? In nihilum tuis

Cessisset orbis uiribus? Solum potest,

Aeternus Auctor uertere quod est, in nihil.

CACODAEMON

1085 Saltem resistes unus? AN. Vnus omnium,

p. 892 Contra tuorum exercitum, miles, Dei

Defendo honorem. CAC. Si uocatus adiuuet

Pugnam Michaël. AN. Perfuga id uobis dolet

Cecidisse tanto principe. Ille est inclytus,

1090 Spoliisque uestris semper euadet magis,

Magisque clarus. CAC. Scilicet ab orco trahet

Quos ipse uinctos perdidit. A. Iubeat Deus,

Vobis relictis, hac uada recludam manu

Aeterna, senta, pallida, ac obnubila.

1082 frangit *LE*: fregit *BC* 1086 tuorum exercitum, miles *LE*: inferorum manium turmas
BC 1087 Si uocatus adiuuet *LE*: Adeste manes inferi *BC* 1088-1094 Pugnam Michâel...
 ac obnubila *LE*: om. *BC*

CACODAEMON

1095 Libet experiri robur. A. Accedis? Meum

Infesta gladium bellua cruenta, tibi

En quam potenti elido ceruicem pede.

CACODAEMON

Tentasse tecum praelium, *et uires piget.*

ANGELVS

Cur hunc petebas? CAC. Quem? A. Datum fidei meae

1100 Custodiendum? Loquere. CAC. Ceruicem premis,

Omitte. Fabor. ANG. Fare. C. Cur cogis? Sat est.

Discede uictor. ANG. Callide facinorum artifex,

Consilia prome. CA. Gentis infernae chao

Inclusa nigro regna, praesidio mihi

1105 Venite uicto. Grauior incendit rogas

Edaciore crucior hic igni. Loquar,

CACODAEMON *LE: om. BC*

1100 Custodiendum? Loquere *LE: CAC. Fatebor, audi. ANG. Loquere BC* 1101 Omitte. Fabor. *LE: Permitte fari. BC* 1102 Disce uictor: Tibi cedo, mitte. *BC* | ANG. Callide *L p. ras. s. l (ante ras. tetrae)* | *E: ANG. Tetrae BC* 1104 Inclusa *L: Conclusa BCE* | praesidio *LE: praesidium BC* 1105 uicto *LE: misero BC* 1106 Loquar *LE: Proloquar BC*

Remitte poenam. ANG. Fare. C. Progeniem inuidus

Odi piorum. Timeo ne egregius puer,

Iosephus iste uiuat, *et stirpem suis*

1110 Informet olim moribus, nostrae domus

p. 893 Ius unde minuat. ANG. Caeteris cur non nocet?

CACODAEMON

Nocebo? Viuant potius, in uoraginem

Facinoris egi, pessimum suasi nefas,

Facere tali stirpe spero posteros

1115 Sceleratiores. ANG. Vade tenebrarum accola

Ab hoc recide, quicquid est iuris tui

Exerce in illos. CAC. Abiit: infidi fidem

Seruare non est: facile truncassem specu

Puerum latentem, maior hanc manum Deus

1120 Nisi impedisset. Viuat, *et sospes ruat*

Infausta, nostris occidet forsán dolis.

Quod una demit, alia concedit dies.

1108 egregius *LE*: pius *BC* 1114 Facere *nos*: Fecere *LBCE* 1115 accola *LE*: incola *BC*
 1116 recide *L*: recede *BCE* 1121 Infausta *nos*: Infata *LBCE* 1122 demit *LE*: fieri
 prohibet *BC* | concedit dies. *LE*: hora efficit. *BC*

III CACODAEMON ad fratres dormientes.

Saluete proceres gentis Hebraeae, mea

Creta notandi. Vota complestis, dapes

1125 Ego apparabo uel paratas afferam:

Sed temperatas felle tartareo dabo.

Age excitentur. Surgite. Abscedo. Mea

Specie timorem nolo generari meis.

Surgite, epulare praebeo conuiuium.

IV p. 894 IVDAS, SIMEON, ISSACHAR, LEVI
ZABVLON, ASSER, CACODAEMON.

IVDAS

1130 Iacui graui sopore pressus, excitor

Repente magna uoce, quid dicam Issachar?

Cacodaemon *LBE: om. C* | fratres *LE: hebraeos BC*

1127 Age *LE: Prius BC* 1129 Surgite, epulare praebeo conuiuium *LE: om. BC* 1130
Iacui graui *L: Graui iacui E* | Iacui graui sopore pressus, *L: Graui sopore uictus ut iacui!*
BC

ISSACHAR

Te somniasse. IVD. Scilicet. ISSAC. Quid hoc? S. Vide
 Tibi ne tuum Iosephus abstulerit caput,
 Humeris suum locarit, o Iuda tuis.

IVDAS

1135 Ex lassitudine oscitor. CAC. Tactu meo,
 Vt torpuerunt? Sed quod libuerit putent.

LEVI

O turba somno pressa. CAC. Cur non excito?
 Tam dormientes excitare conuenit,
 Sopire uigiles quam pastores expedit.
 1140 Vigiles ut illi non patrandam, perpetrent,
 Agenda ut isti dormientes negligant.
 Haec turba regno grata tartareo est uigil.

1132 Quid hoc? LE: Ecce autem. BC 1133 tuum Iosephus LE: Iosephus tuum BC 1134
 Humeris suum locarit LE: Suum locarit humeris BC 1135 oscitor LE: forsan BC | Tactu
 LE: Attactu BC | post meo, add. LEVI L 1136 Vt torpuerunt? LE: Exhorruistis BC |
 putent LE: puta BC

LEVI. E: om. L ISSACHAR BC

1137 Cur non LE: surgite BC 1138-1142 Tam dormientis... est uigil LE: pro sequenti
 uersu in BC 989:

Cum libet, et alto somno obruo, quando expedit.

ZABVLON

Pro quanta nebula! IVD. Forsitan adisti inferos.

CACODAEMON

Adierit illos; esse sed negauerit.

V p. 895 GADDVS, DANVS, NEPHTALI,
et caeteri cum prandio.

GADDVS

1145 Festum diem germani. DAN. Consensu pari
Celebremus. N. Epulo lauta condito damus.

OMNES

Conduuit ecquis? GAD. Quis fuerit coquus rogant?

Vnius anni Gaddus ex ouilibus

Occidit agnum, lacte densum pinguiter:

1150 Niuus instar, albo candidatum uellere.

ZABVLON *LE*: Leui *BC*

1143 IVD. *L*: Asser *BCE* | Forsitan *LBE*: Forsan *C* 1144 Adierit illos; esse sed negauerit *LE*: Tace, adeat inferos, tamen nesciat esse inferos *BC*

GADDVS... cum prandio *LE*: DANVS, GADDVS, NEPHTALI et caeteri *BC*

1146 Epulo lauta condito damus *L*: Epulas laute conditas *BCE* 1147 Conduuit ecquis? *LE*: Quis autor epuli? *BC* | quis *L*: qui *BCE* 1148-1150 Vnius anni... candidatum uellere *LE*: *pro sequenti uersu in BC* 995:

Ego praepinguem ferro iugulari agnum, ego,

Et igne tostum, quam fuit satis, fero.

ISSACHAR

Quid apparasti Dane? DAN. Cistas aspice,

Vide canistrum. ISSAC. Laudo. DAN. Pinguarius

Stomachi ampliabis aream carnarii.

IVDAS

1155 Virente in herba sternite haec mantilia.

GADDVS

Habete mappas singuli, cultros, salem

In mensa oportet esse primum, postea

Alia inferuntur. Liba lecto ex tritico

Haec alba capite. Dane profer amphoram:

1160 Vetus capaci poculo effundes merum.

LEVI

Sedete. A. Sedeo. IS. Paululum te collige.

p. 896 Obuersa terga? Verte: quae modestia?

1151 Et *LE*: ego *BC* | fuit satis *LE*: satis fuit *BC* 1152 Cistas, aspice *LE*: Rationem tibi *BC* 1153-1162 Vide canistrum... quae modestia? *LE*: pro sequentibus uersibus in *BC* 998-1000:

Reddam, sede aut procumbe. *IVD*. Sternite

Haec uiridi in herba eia isthaec uos mantilia.

LEV. Istos pedes mouebis? *ASS*. Tergo? Quae modestia?

SIMEON

Vbi est sedendum, Zabulon? LEV. Ibi ubi uoles.

IVDAS

Contrahite crura, Gadde profer, diuidam,

1165 Partibor aequis ista portionibus.

ZABVLON

Rabies edendi tanta? LEV. Festinatio

Apud elegantes non placet in conuiuuis.

DANVS

At dum ministro uina ne partem meam

Quis tangat agni. IVD. Largior dabitur, cadum

1170 Tibi quod propinas. SIM. Temperato: porrige.

NEPTHALIM

Est diluendum frigida. Profusior

Aqua esto tu, sed ille uini auarior.

IVDAS

At molientes onera, quos hinc audio?

1163 est LE: nam BC | LEVI L: Zabulon BCE

IVDAS LE: Iss. BC

1169 Largior dabitur L: largio sat sit E 1164-1173 Contrahite crura... hinc audio LE: pro sequentibus uersibus in BC 1002-1009:

ISS. Contrahite crura. IVD. Me facio chyronomum

Pocillatoris tu munus habe o Issachar.

ZAB. Quae tanta rabies, quae isthaec festinatio.

ISS. Ego dum ministro pocula infuso mereo

Vos deuoratis? IVD. Largius tibi cadum

Igitur propina. LEV. Temperate porrige

Ego lympham diluam. NEP. Aquae esto tu profusior, -

Vini porro tu auarior. IVD. Quos audio?

VI MELPHORANVS, BAPHVLTES,
Mangones, cum camelis.

MELPHORANVS

Curate uos a tergo sarcinarios

1175 Istos camelos, dum compendiario
Sublime ductus tramite irrepo in iugum.

p. 897 Ah sustinete corruentes sarcinas.

Per Hismaelem deiero. Succurrite.

Magis indigetis ipsi mulionibus,

1180 Onusta quam iumenta mercimoniis.
Illam, o Baphulte, quaeso prende sarcinam,

BAPHVLTES

Tuus est camelus, tu fer adcurrrens opem.

MELPHORANVS, BAPHVLTES, Mangones, cum camelis. *LE:* Belphoranus, Mango et Baphultes *BC*

MELPHORANVS *LE:* Belphoranus *BC*

1174 Curate uos *LE:* Vos heus curate *BC* 1175 dum *LE:* MANG. Ego *BC* 1176-1182
Sublime ductus... adcurrrens opem *LE:* *pro sequentibus uersibus in BC* 1012-1016:

Vestigio arripiam in sublime, quod apparet, iugum.

Succurre: uos per Hismaelem deiero

Magis indigetis mulione, quam cameli, ades

BAPH. Adesto Belphurane. BELPH. Prende sarcinam.

BAPH. Tua res est, iumentum tuum est, tu fertu opem.

VII IVDAS, uedendi Iosephum consilium
init cum caeteris.

IVDAS

Quodnam genus mortalium? IS. Progeniem eos
Reor Hismaelis esse, qui quaerunt lucra

1185 Aegypti in urbes conuehendis mercibus.

SIMEON

Res inde crescit hisce mercatoribus.

IVDAS

Nescio quid utile nunc mihi in mentem uenit.

SIMEON

Refer, approbabo. IVD. Finge, moriatur puer,
Illata quid mors proderit? Magno procul

1190 Agatur exul commodo, uenumdatus

Abeat in oras, et sola terrarum ultima:

Illo impleamur uendito pecunia.

IVDAS uedendi Iosephum consilium init cum caeteris L Iudas uedendi Iosephi consilium
init cum caeteris E Iudas dat caeteris consilium uedendi Iosephi BC

1184-1187 Reor Hismaelis... mentem uenit LE: pro sequentibus uersibus in BC 1018-1021:

Esse Hismaelis credo; mercimonijs

Vendundis ac emundis aetatem terunt

Et hisce notis comeant Aegyptum locis.

IVD. Consilium occurrit nunc mihi saluberrimum

1188 Refer LE: Dic BC 1189 Illata quid mors LE: Quid mors illata BC 1190 Agatur
exsul commodo LE: Exterminetur BC 1192 Illo LE: Nos BC | uendito LE: interim BC

Licet incitauerit animum iustus dolor,
 Odiumque merito pectus inflammauerit,

1195 p. 898 Vnius est parentis ille filius,

Nosterque sanguis. Ergo fratres parcite
 Scelerare uestras caede fraterna manus.
 Sat calamitatis libero est uenundari:
 Patriaque pulso seruitutem perpeti.

SIMEON

1200 O mente magna praeditum consultior
 Nunquam fuisti causa, res, tempus, locus
 Pro te loquuntur. Eia me sequamini.
 Felix bonumque quod sit, ipse assentior.

OMNES

Vendatur exul: liberet fratres metu.

IVDAS

1205 Opinor illi sponte Mangones ement.
 His quippe locupletantur emptionibus.

SIMEON

Puer extrahatur. A. Extrahatur funibus.

1193 iustus LE: grauis BC 1194 odiumque merito pectus inflammauerit LE: odioque iusto cor inflammatum arserit BC 1195 Vnius est parentis ille LE: Tamen parentis est communis BC 1196 Ergo fratres parcite LE: parcite, ergo sanguine BC 1197 Scelerare LE: Contaminare BC | caede fraterna LE: fraterno BC 1198 libero est uenundari LE: est priuare liberum BC 1199 Patriaque pulso seruitutem perpeti LE: Libertate sua, et seruituti addicere BC 1200 O mente magna praeditum LE: Ausculta paucis, nunquam tu BC 1201 Nunquam LE: Eris, aut BC | causa, res, tempus, locus LE: res tempus, causa, omnia BC 1202 sequamini LE: sequimini BC 1203 Felix bonumque quod sit, ipse LE: Quod felix, faustum sit, bonumque BC 1205 Opinor illi sponte LE: Puerum libenter illi BC 1207 Puer LE: Eia BC | Extrahatur funibus. LE: Expediamur ocyus BC

OMNES

Iosephe, propera funibus te colliga.

VIII IOSEPHVS, e cisterna.

Aeterni caeli rector, audisti meos

Miserate planctus? Num meorum pectora 1210

Inimica fratrum uoce mollisti tua?

p. 899 Auum Labanum sicut infensum minax

Deterruisti, ne patri officeret meo?

GADDVS

Eia cape funes, mitte uerba, mox scies

Fraterna pectora an Deus molliuerit. 1215

SIMEON

Quid philosopharis uane? Non equidem tui

Est tanta cura capitis insani Deo.

IOSEPHVS

Est magna Simeon, neminem feret sui

Memorem perire, nemini roganti opem,

1220 Facilem negabit tendere e caelo manum.

OMNES *LE*: Iudas *BC*

1208 Iosephe, propera funibus *LE*: Vbi funes? *OM*. Euge, prodi iam *BC*

e cisterna *LE*: ex puteo *B om. C*

1210 Miserate *LE*: Fortasse *BC* 1212 infensum minax *LE*: adiectis minis *BC* 12115-

1217 Fraterna pectora... insani Deo *LE*: *pro sequentibus uersibus in BC* 1049-1050:

Mollita quam sint pectora: haud tantum tui

Est cura capitis uane, quam credis Deo.

1218 Simeon *LE*: frater *BC* 1220 Facilem negabit tendere e caelo manum *LE*: Negabit ille porrigere facilem manum *BC*

DANVS

Prodi intuebere unus, auxilium tibi

Quam sit paratus ferre: mancipium ueni.

IOSEPHVS

Seruire fratribus haud recusabo meis.

IVDAS

Rex seruiet? Te scepra sperant aurea

1225 In nos, et omnem patris ac matris domum.

IOSEPHVS

Quid oro supplex, illa quae dixi bono

Et simplici animo, rursus irati mihi

Pueri exprobratis? Si error est, ignoscite.

Laus negligendo maior accrescit uiris:

1230 Quam uindicando somnia in pueris datur.

SIMEON

Puerine somnia? Nouimus te iam diu,

p. 900 Et quam superbam spem intimis uenis alis:

IOSEPHVS

Me cupiditatis omnis expertem Deus

Fuisse nouit. IVD. Vidi orientem facem

1235 Qua ne ardeamus nunc mea extinguet manu.

IOSEPHVS

Aliquando non est poena, sed meriti seges,

Supplicia acerba, graues et aerumnas pati.

1221 Prodi intuebere unus, LE: Nunc intueri liceat B Nunc inrueri poteris C 1228 Pueri
LE: Fratri BC 1229 uiris LE: uiro BC 1230 somnia L p. ras. s. l. E: crimen BC 1231
somnia LE: crimen BC 1232 alis : alas LBCE 1234 IVD. BCE: IOS. L | Vidi orientem
facem LE: Imo te nouit reum BC 1235 Qua ne ardeamus nunc mea extinguet manu LE:
Quando ille nostra crimen id plectit manu BC 1237 acerba LE: grauia BC

ISSACHAR

Omitte uerba: quid diem perdis puer?

Scelera luisses aliter, at lubet tui

1240 Rationem habere. Frater es, quamquam omnia

Meritus fuisti dictu *et* perpersu aspera:

Leuiore poenae genere persolues tamen.

Emendus auro es, seruus Agyptum petes,

Ibi uiuus opta somniis finem tuis.

IOSEPHVS

1245 Vendendus auro liber? IVD. Officium puta.

IOSEPHVS.

Vendendus auro frater? SIM. Id nobis leue est.

IOSEPHVS

Vendendus auro frater est a fratribus?

DANVS

Quos ipse fratres esse nolebas tuos.

IOSEPHVS

Necate potius. IVD. Viue mancipium, suae

1250 Qui sortis immemor, altius sese euehit,

Exigat in imo inglorius uitam loco.

1239 Scelera *LE*: Vita *BC* | aliter *LE*: melius *BC* 1241 Meritus fuisti *LE*: Exempla
meritus *BC* 1243 Emendus *LE*: Emeris *BC* 1244 uiuus opta *LE*: uiue quaeres *BC*
1251 Exigat in imo inglorius uitam loco *LE*: Ad ima pressus iure trudatur loca *BC*

IOSEPHVS

p. 901 O magne patriae rector et auitae domus,
Tantum ne gente fiet a nostra scelus?

SIMEON

Scelus sceleste dicis? Hinc delibera
1255 Vtrum tacendo uita sit potior tibi,
An mors loquendo. Seruies, seruus tace.
En qui te ement.

IX *Fratres, et Melphoranus mango.*

SIMEON

Saluete, quonam gentium
Istinc abitis? MEL. Hos onustos mercibus
1260 Agimus camelos: petimus Agyptum; Quid est
Vobis negoti? IVD. Te paucis unum uolo.

MELPHORANVS

Faciendae non est spatium tantillae morae.

1256 Seruies, seruus LE: Serue uenderis BC

Melphoranus LE: Belphoranus BC | mango LE: om. BC

1259 MEL. LE: Bel. BC | mercibus LE: mercimoniys BC 1260-1261 Agimus camelos...
unum uolo LE: pro sequenti uersu in BC 1093:

Camelos deportamus in Aegyptum. IVD. Ades.

MELPHORANVS LE: Belphoranus BC

1262 Faciendae non est spatium LE: Non est spatium faciundae BC

Vos opiliones rem sedendo quaeritis,

Nobis lucrum morando tantillum perit.

ISSACHAR

1265 At non peribit. Paululum da te mihi.

MELPHORANVS

Quid uultis? Eia. ISSAC. Quempiam uenumdare

Est animus: emitto. MEL. Quo ore? IVD. Nobilissimo.

MELPHORANVS

Ostendite illum. SIM. Postulas aequum, uide.

p. 902 Florente forma corporis pulcherrimum.

IVDAS

1270 Puerum notato, uix annorum sedecim

Portabis emptum. MEL. Dabitis at quanti mihi?

SIMEON

Tam liberalem iusta quae pecunia

Emissione poterit? IVD. Non petam multum nimis,

Talem triginta argenteis paciscimur.

1263 opiliones rem sedendo quaeritis *LE: his pastores aruis conquiescitis BC* 1264
lucrum morando tantillum *LE: quicquid cessamus in uia BC* 1265 da te *LE: date uos BC*

MELPHORANVS *LE: Belphoranus BC*

1266 uultis? Eia *LE: est negoti? BC* | ISS. *LE: Iud. BC* | Quempiam *LE: Mancipium BC*
1267 emitto *LE: emite BC* | MEL. *LE: Bel. BC* | Nobilissimo *LE: per quam nobili BC*

MELPHORANVS *L: om. BCE*

1268 Ostendite illum. SIM. Postulas aequum, uide *LE: Et liberali. BEL. Quod nam est?*
IVD. Cerne omnium *BC*

IVDAS *LE: om. BC*

1271-1274 Portabis emptum... argenteis paciscimur *LE: pro sequentibus uersibus in BC*
1103-1105:

Tecum isthinc comportato. BEL. Quam pecuniam

Pro puero uoltis illo. SIM. Non multum nimis.

isto *B*

Argenteos triginta solue. B. Non tantum licet

MELPHORANVS

1275 Profundere auri non mihi tantum licet.

Seruate. IS. Pollicere. M. Tanti non emam.

DANVS

Heus indicare uenditor pretium solet.

Emptor liceri. Perge, dic quantum dabis.

MELPHORANVS

Viginti emetur sat superque argenteis,

1280 Aequa haec mihi uidetur aestimatio

Iniqua uobis forte uenditoribus.

GADDVS

Venire iniquum est nobilem uilissime.

MELPHORANVS

Quis cogit? Illum ne proinde uendite.

IVDAS

Minuit et auget pretia rerum occasio?

1285 Viginti habeto argenteis. Numera. MEL. Placet.

1275-1285 Profundere auri... MEL. Placet LE: *pro sequentibus uersibus in BC 1106-1110:*

Profundere auri seruate. IS. At quaeso mane

Promitte, minuetur aliquid e summa. BEL. Dabo

Viginti nisi placet, infecta sit ista licitatio

SIM. Iam nobile mancipium emes quam uilissime

Sed uostra causa dabitur, enumera. BEL. Placet

IOSEPHVS

O turpe lucrum, foeda transactio, impudens

Mercatus, in quo uenditur fratris caput,

p. 903 Ditentur auri pondere ut uili manus.

Quod par ab orbe condito est uisum nefas?

1290 O terra quae me mittis istinc exulem,

O quae uidetis arua Iosephum dari

Male mancipatum barbaris manonibus!

LEVI

Compesce linguam, patere fortunam, puer.

IOSEPHVS

Fortuna si fuisset, excelso mihi

1295 Ferretur animo, sed scelus uestrum mea

Cum seruitute maius apparet malum,

Quod nominari uoce fortunae nequit:

Aliud facinori posterum nomen dabunt.

NEPHTHALIM

Non tanta mundi pars es, ut pergant tua

1300 Causa scelestos nos uocare posterum.

IOSEPHVS

Si taceat orbis, non tacebit conditor

1286 transactio L: transitio BCE 1289 ab orbe condito est uisum nefas? LE: in orbe facinus est unquam editum? BC 1290 istinc LE: Aegypto BC 1292 manonibus LE: emptoribus BC 1295 scelus LE: nefas BC | mea LBE: meum C 1297 Quod LE: quam BC | nequit LE: queat BC 1299 pergant LE: uelint BC

Huiusce molis; Ille despectat modo,
 Percussus animi quo dolore maeream:
 Quae uos uoluptas in meo casu efferat.

1305 Redibit olim forte mutata uice
 Ad me uoluptas, uos meus franget dolor.

LEVI

Cum sole factus maior ac astris tuo
 Patri imperaris? IOS. Cum Deus respexerit
 Adesse tempus, quo innocens tollat caput:

1310 Contra nocentes uerticem ponant humi.

p. 904 O maesta patris uita longaeui, o graues
 Illius anni! Tempus o frustra datum
 Animae senili, uixit ut suae haec probra
 Gentis uideret, nempe uendi filium,

1315 Non barbarorum fraude, sed eorum dolo
 Quos parricidas genuit imprudens sibi.

SIMEON

Transacta res est mancipatus mancipem
 Sequere, tuorum carpe dominorum uiam.

DANVS

Haeres. GADD. Reuellam, brachio arreptum traham.

1303 maeream *LE*: fluctuem *BC* 1305 mutata *LE*: conuersa *BC* 1306 franget *LE*:
 premet *BC* 1307 tuo *LE*: patri *BC* 1308 Patri *LE*: Tuo *BC* 1310 nocentes *LE*: sacrilegi
BC | ponant humi *LE*: flectant uiri *BC* 1317 Transacta *LE*: Confecta *BC* | mancipatus
 mancipem *LE*: ergo mancipium ueni *BC* 13-18 *Ante* sequere *add.* *IVD.* *BC* | carpe
 dominorum uiam *LE*: iussa dominorum puer *BC*

ZABVLON

1320 Resistis? ISSACH. Hosce pro osculo pugnos habe.
Haec ferto tecum pignora tuorum ultima.

IOSEPHVS

Accipio frater ista, tu lacrimas tamen
Has accipe, memor ueniat in mentem tibi,
Vobisque, dixit haec Iosephus ultimo
1325 Abiens recessu, uos amo quamquam mei
Rupistis odio uincla naturae, et fidem
De patre quid mandabo? Ne factum sciat,
Curate, crimen tegite si ficta potest
Simulatione tanta res unquam tegi.
1330 Vos haec habete liberum cito me fore.
Non esse uirtus serua fortunae solet.

IVDAS

Abito. OMN. Abito. MEL. Scis potestatis meae
Te mancipatum? IOS. Sic Deo placuit, scio.

1320 habe LE: cape BC 1322 tu lacrimas tamen LE: te quaeso meas BC 1323 memor
LE: lacrimas BC 1324 dixit haec Iosephus ultimo LE: tandem, dixit haec in ultimo B
tandem, dixit in ultimo haec C 1325 Abiens LE: Puer BC 1328 si ficta LE: honesta si
BC 1330 Vos haec LBE: Haec uos C 1332 OMN. LE: om. BC 1333 Te mancipatum?
IOS. Sic Deo placuit, scio LE: Te te esse. IOS. Quando sic placet caelo, scio. BC

MELPHORANVS

p. 905 Boni uideris et prudentis ingeni.

1335 Ne seruitutem tristior acerbam dole.
Te dominus ipse blandior tractauero.

IOSEPHVS

Male beneficium in me ne collocaueris
Morem gerendo et seruiendo consequar.

MELPHORANVS

Illum camelum scande, non ibis pedes.

X IOSEPHI *Fratres tunicam sanguine tingunt.*

IVDAS

1340 Quid hoc? Patrato scelere paenitentia
Irrepat animo. Quis tam commutabile
Nobis repente hominibus ingenium dedit?
Flagrabam amore perpetrandi criminis:
Est perpetratum, et perpetrasse paenitet.

1337 beneficium L: hunc fauorem E

MELPHORANVS LE: Bel. BC

1334-1339 Boni uideris... ibis pedes LE: *pro sequentibus uersibus in BC 1159-1161:*

BEL. Te liberali praeditum cerno in dole

Vives honeste ac laute, dum fueris meus

IOS. Me non futurum imprimis ingratum scies.

IOSEPHI Fratres tunicam sanguine tingunt LE: Fratres Iosephi chlamydem imbuunt BC

1341 Quis tam LE: uah quam BC 1342 Nobis repente hominibus ingenium LE:
Hominibus ingenium natura parens BC 1343 Flagrabam amore perpetrandi LE: Amore
flagras perficiendi BC 1344 Est perpetratum, et perpetrasse LE: Vbi perfecisti, facti mox te
BC

SIMEON

1345 O Iuda quid uult ista mussitatio?

IVDAS

Inquiro mecum, o Simeon, quo tandem modo

Cauebo, rumor ne facti ad patrem uolet.

Nam ne seni deletur hoc, est in metu.

SIMEON

Hunc ipse nodum soluo quam facillime.

1350 *p. 906* Illo rogante de Iosepho, dixerim,

Apud te habebas filium carum domi,

Abs te reuulsum miseris quo nescio.

IVDAS

Non credet, est senecta sponte suspicax,

Vbi nulla uitio culpa cuiusquam fuit,

1355 Ibi si fuisse suspicatur contumax,

Quid aget reperto criminis uestigio?

LEVI

Fingamus aliquid. IVD. Nempe quid fingi potest?

1346-1356 Inquiro mecum... criminis uestigio? *LE: pro sequentibus uersibus in BC 1167-1174:*

Quid tu secreto tecum? IVD. Quo tandem modo

Fiet, ne tristis rumor ad patrem uolet?

SIM. Scilicet id te cruciat, quod est facillimum?

Vno ego te expediam, Iuda, uerbo nescio

Vbi sit Iosephus, dic percontanti seni.

IVD. Non credet est senectus sponte suspicax

Si ibi crimen esse credit ubi nullum, est, potest

Nil suspicari, ubi sunt sceleris uestigia?

1357 Fingamus *LE: Fingatur BC | Nempe quid LE: Quid tandem BC*

DANVS

Verum est profecto neminem pastoribus

Esse rudiores. Viuimus cum belluis:

1360 Hinc bruti, inepti, simplices, nulli sumus.

Hanc rem expediret ille mango, diceret

Puerum tuum comedit in saltu fera.

IVDAS

Pergamus istac. SIM. Aliquid inuento adderem.

IVDAS

Quid nempe, Simeon? SIM. Imbuissem sanguine

1365 Tunicam caprino, nuntiumque mitterem,

Deferret illam qui cruentatam ad patrem.

OMNES

Eia approbamus. SIM. Credet immanem in feram

His incidisse saltibus. Sic res potest

A sempiterno contegi silentio.

OMNES

1370 Abeamus. IVD. Haedum Danus occidet mihi.

1358 neminem pastoribus *LE*: illud pastorem neminem *BC* 1359 Viuimus *LE*: qui uiuit
BC 1360-1367 Hinc bruti... in feram *LE*: pro sequentibus uersibus in *BC* 1178-1181:

Simplex, ineptus, et denique fit bellua.

O rem difficilem! Chlamydem puri sanguine

Imbutte caprino, et cruentatam patri

Offerte, puerum credet in trucem feram

1369-1370 A sempiterno... occidet mihi *LE*: pro sequentibus uersibus in *BC* 1183-1184:

Patrata sempiterno obrui silentio

SIM. Vnus sagitta Dane tetigisti sopum.

XI p. 907

RVBENVVS SOLVVS

RVBENVVS

Insigne facinus machinantur aemuli,

Et perpetrassent, nisi repressissem manum

Astutiore consilio: in illam specum

Proicite dixi, quo ferox auerterem

1375 A caede fratris; segregavi me ilico,

Ne liberatorem esse praesentiscerent:

Et saeviores turbida iracundia

Fratri nocerent. Nam nec illa somnia

Tanti putavi, morte fratris impia

1380 Vt expianda ducerem. Mecum loquor

Ita namque solus: aut Iosephus somniat

Inepta, uel futura: inepta concident

Per se, futura uero? Quis hominum potest

Vel inuidendo, uel nocendo extinguere?

1385 Caeli ut rotatum nemo quibit sistere,

Ita prouidentis nec uoluntatem Dei.

His nolui commotus ego rationibus,

1376 Ne liberatorem esse praesentiscerent *LE: om. BC* 1377 Et saeviores turbida *LE: Autore ne me turbidi BC* 1381 namque *LE: om. BC* | aut Iosephus somniat *LE: ille somniator somniat BC* 1382 Inepta *LE: Vel falsa BC* | inepta concident *LE: si falsa occident BC* 1383 uero? Quis hominum *LE: si canit, nemo BC* 1384 extinguere *LE: numinis BC* 1385 Caeli ut rotatum nemo quibit sistere *LE: om. BC* 1386 Ita prouidentis nec *LE: Cursum impedire, uel BC*

- Miscere sceleri memet. Vt reddam patri
 Nunc uenio. Iosephe puer audine? Prae metu
 1390 Ne conticesce. Te Rubenus alloquor,
 Qui ne perires unus auxilio fui,
 Eroque. Prodi te tuo reddam patri:
 Ne metue fratres, oblige sponsor fidem.
- p. 908 Quid hoc? Silescit. Quam timeo ne quid mali
 1395 Absente me pertulerit, o frater, puer?
 Anima tam patri, quam mihi carissima,
 Responsa nulla reddis? O casum grauem!
 Miserum Rubenum, si quid est passus puer.
 Iosephe care? Nemo respondet mihi:
- 1400 At sola imago uocis respondet meae
 Elisa puteo. Iam quid infelix agam?
 Praeceptis in imum trudo, ut quaeram meum
 Fratrem per umbras. Anime longaeui patris
 O longiore uita digne, primulis
- 1405 Si uiuis annis, dic ubi occultus lates?
 Responsa fratri frater optanti dato.
 Heu sorte miserum me puer reddis tua.
 Quo te requiram mortuum, aut uiuum loco?

1388 Miscere sceleri memet LE: Autor uocari sceleris BC 1389 audine LE: audis? BC
 1390 alloquor LE: euocat BC 1392 Eroque LE: Eritque BC 1393 oblige sponsor fidem
 LE: sponsor accedo tibi BC 1396 tam LE: quam BC | quam LE: tam BC 1400 At LE:
 Sed BC | respondet meae LE: obscuro redit BC 1401 Iam LE: Nunc BC 1402 inum
 trudo LE: ima trudo BC 1403. Anime LE: Anima BC 1404 longiore uita digne LE:
 digne uita longiore BC 1405 occultus lates? LE: uiuis puer BC 1406 optanti LE: huic
 misero BC

- In his cauernis non es, in alium impii
 1410 Te parricidae transtulere gurgitem?
 An quod prohibui perpetrauerunt scelus?
 En illa turba graditur, en sparsas manus
 Cruore cerno. Terra, caelum, tartara,
 Arbusta, siluae, nemora quo fugiam? Puer
 1415 Vbi o scelesti? Viuit, an uestris dolis
 Peremptus obiit? Reddite petenti mihi.
 Rubene, tristes, pallidi muti, silent.
 Quid dextra cessas? Exige armata puerum.
 Per spes auitas: per Dei numen patris
 1420 Quod una caste colui *et* colet domus,
 Contestor ego uos, eia Iosephum date.
 p. 909 Sin persequar pugnando, donec mortuo
 Puero parentem caede uel uestra, aut mea.
 Abs te Simeon sceleste repeto, o Parens
 1425 Tragoediarum. SIM. Me petis ferro? Manus
 Armetur etiam. Quid? RVB. Puer? S. Quem tu neci
 Quoque destinasti? RVB. Liberaui perfido
 Vel teste Iuda, quando consilium dedi
 Quo te peremi, *meque* decepi o puer
 1430 Puer decore, iure patri amabilis,
 Iniuria hisce parricidis perдите.

1411 An LE: Aut BC | scelus LE: nefas BC 1424 Abs LE: A BC | o L: harum BCE
 1429 o LE: om. BC 1430 post Puer add. o BC 1431 post Iniuria add. ab BC

IVDAS

Te uel iubente, uel annuente fecimus:

Nunc tumidus ira, bella contra omnes moues?

RVBENVS

Aliquando fratrem caede mactandum annui?

IVDAS

1435 Sedatus esto, uiuit. RVB. Vt credam mihi

Viuum exhibete. IVD. Iuris haud nostri modo est.

RVBENVS

Eluditisne? Facta tandem promite.

IVDAS

Sublatus est a barbaris furto puer.

RVBENVS

Cur uera dicta gesta mendaci tegis?

SIMEON

1440 Narrabo uera, ne tamen frustra minax

Stomacheris, oro. Vicit inuidiae malum

Ardens amorem fratris, accepto procul

p. 910 Vendidimus auro. RVB. Vendidistis? Proh! Scelus

Quod ab Abrahami stirpe delecta subit?

1445 Non Hismaëlis grauius auderet genus.

1434 Aliquando fratrem LE: Unquam ne puerum BC 1435 Vt LE: Id BC 1440 Narrabo
LE: Ego te docebo BC | ne tamen frustra LE: ne frustra tamen BC | minax LE: om. BC
1441 malum LE: rogus BC 1444 ab LE: om. BC 1445 Non LE: Nec BC

- Nec nuper usta terra caelesti rogo
 Sodoma et Gomorrha, pigra quas condit palus.
 Inausa uester partus audet crimina,
 O coniuges parentis! Ite perfidi
 1450 Mundi per oras, ite detestabiles,
 Seriteque famam qualis inuisam potest
 Licitationem, debet aut potius sequi.
 Venumdedistis filium? In uestrum patrem
 Quod cogitastis facinus? Est animus senem
 1455 Tollere cicutae poculo? An manibus feris
 Senile guttur frangere? Huc crudelitas
 Fortasse uestra properat, ut duplicem die
 Vno triumphum de patre et nato ferat.
 Quid clamo puero perduto? O siluae, o iuga,
 1460 O saxa posita sub alia mundi plaga,
 Accipite profugum. Me pudet tales meis
 Oculis tueri. Testor Aethereum Deum
 Fandi ac nefandi conscium, ne infamia
 Maculet Rubeni nomen, at turpi eximat
 1465 A pactione. Discat aetas postera,
 Vestrum fuisse crimen atrocissimum,

1448 Inausa uester partus audet crimina LCE: om. B 1449 O coniuges parentis! Ite perfidi
 LE: O coniuges parentis! Ite detestabiles C om. B 1450 Mundi per oras, ite detestabiles
 LE: om. BC 1451 Seriteque famam qualis inuisam potest LE: Seriteque famam qualis
 inhonestam potest C om. B 1452 Licitationem, debet aut potius sequi LCE: om. B 1453
 Venumdedistis filium? LE: Nunc exulante filio BC 1462 tueri LE: uidere BC 1463 ac
 LE: et BC 1464 at LE: et BC 1466 atrocissimum LE: indignis malis BC

Tulisse factum sed Rubenum asperrime.

IVDAS

Abisne? Per fraterna uera postulo.

RVB. Fraterna per quae iura uadentem tenes?

IVDAS

1470 p. 911 Per illa quae dat liberis idem pater.

RVBENVVS

Rupistis illa, rupta conseruabitis?

IVDAS

Eadem manebit, quae fuit tecum fides.

RVBENVVS

Quali fuistis nempe Iosephi in caput.

IVDAS

Quali decebat potius, humani sumus.

RVBENVVS

1475 Humana non est culpa fratrem uendere.

IVDAS

Age quid remedii, ne pater factum sciat

Rubene totum est id potestatis tuae.

RVBENVVS

Meae? Rogabit ille, quid dicam patri?

1467 Tulisse factum LE: Factum tulisse BC | sed Rubenum asperrime LE: me, uelut lacrimo et fero BC 1469 uera L: iura BCE 1469 uadentem tenes? LE: die fratrem rogas BC 1470 illa LBE: eadem C 1471 Rupistis LE: Violastis BC | rupta conseruabitis LE: rursus integrabit BC 1473 nempe LE: imo BC 1476 Age LE: Nunc BC 1477 id LBE: om. C

IVDAS

Obiisse puerum. RVB. Credet? IVD. Inueni modum

1480 Quo forte credat. Hisce Iosephum locis

Tigre captum, uel leone, sanguine

Imbuta capri facile suadebit chlamis.

RVBENVS

Natum abstulistis, fallere parentem, leue est:

Ergo ite laeti, non diu laetos tamen

1485 Diuinat animus. Namque quae celat dolus,

Non cogitata saepe produntur uia.

Fauebo causae propter imbellem patrem,

p. 912 Sed danda sceleri praemia uidebit Deus.

IVDAS

Te mitiore patriam abeamus domum.

1490 Verbis parentem forte consolabimur.

XII

IACOBVS, BENIAMINVS.

IACOBVS

Alio micabat ore fax magni poli,

Sol hic lucerna mundi, et Coa a plaga

Ad Occidentem laetior abibat domum,

1481 Tigre *L*: A tigre *BCE* 1483 fallere parentem *LE*: patri mentiri *BC* 1485 Diuinat animus *LE*: Vos esse iubeo *BC* 1487 imbellem *LE*: infirmum *BC* 1489 patriam *LE*: frater *BC*

Cum gnatus aderat ille Iosephus suum
 1495 Apud parentem. Tristia obscuro situ
 Horrere cerno cuncta, ceu lugubribus
 Obtecta uelis, arua, siluae, gramina,
 Agrique lugent. Forma quae rerum noua?
 Qui luctus orbem tam grauis totum occupat?

BENIAMIN

1500 Ah maestus animus pronus in tristem metum
 Immutat oculos, unde mutari putat
 Speciem sereni solis, et caligine
 Condi sub atra. IAC. Nate mi serua domum.

BENIAMIN

Discedo iussus. IAC. Quo senectutem uocat
 1505 Vicissitudo? Quooue canitiem malo
 p. 913 Vis hanc obire magne regnator poli?
 Heu uita nunquam laeta longo gaudio.
 Sollicita semper, at breui raro metu:
 O dulce patris nomen, experto tamen
 1510 Quid est habere liberos, onus o graue!
 Vtrumque uidi me patrem, et me patria
 Cura solutum, sorte neutra perstitit
 Tranquillus animus, fateor: at prolem dedit

1497 Obtecta LE: Induta BC | arua LE: astra BC 1500 Ah maestus LE: Tibi tristis BC
 | tristem LE: grauem BC 1506 magne LE: summe BC 1508 at LE: sed BC | raro
 LE: nunquam BC 1510 onus o LE: o onus BC 1511 Vtrumque uidi... at prolem dedit
 LE: om. BC

- Vbi numerosam praepotens nobis Deus,
 1515 Sine liberis, sine coniugibus utinam forem
 Exclamo dubius, maestus, incertus mei.
 Multis onustum transigo curis diem,
 Noctesque duco iamdiu insomnes uigil,
 Ita hic, uel ille torquet, ac implet sui
 1520 Cura parentem. Tu tamen solus potes
 Recreare me, si sospite huc uita redis,
 Iosephe: uel perimere, si inuidit tibi
 Mors saeua uitam. Quam desiderio tui
 Lacrimor uidendi! Mentis augurio timor
 1525 Quidam paterna exulcerat praecordia.
 Accuso memet quod tui oblitus, foras
 Abire iussi per nemora frondentia.
 Annis cauere debui genitor tuis,
 Et praeuidere, posse siluarum feras
 1530 Occurrere tibi, uel leaena turbidam
 Crudeliorem liberum discordiam.
 O perspicax senecta, quam fallunt tuae
 Te saepe curae. Nil times ubi plurimum
 p. 914 Latet timoris. At ubi metuendum nihil est,
 1535 Ibi plena fraudis omnia dolosae putas.

1514-1518 Vbi numerosam... insomnes uigil LE: om. BC 1523 Quam desiderio tui L p. ras. E: Lacrimo desiderio BC 1524 Lacrimor LE: Tui BC | ante Mentis add. et BC 1526-1535 Accuso memet... dolosae putas LE: om. BC

- Satius fuisset omnia metuere, aut nihil.
 Minus etenim erraretur utrouis modo.
 Nam pertimescendo omnia, *et si plurimis*
 Deprehenderetur uanus in rebus timor,
 1540 Saltem timeres ubi tibi timendum fuit:
 Anime quid acri corda morsu lancinas?
 Adeoque turbas, seu uiatorem latens
 E nemore turbat hostis, *et stricto ferox*
 Gladio cruentat sanguine innocuo manum.
- 1545 Redibit ille laetus ut solet puer.
 Maerore te leuabit aspectu suo.
 Ergone tigres aut leones obuios
 Debuit habere ? Liberos discors meos
 Esto cremasset ignis inuidiae, truces
- 1550 Eam expiarunt caede Iosephi mei ?
 Cito nimis anime credis aerumnas tuas,
 Inuitus equidem conor! Vt relabitur:
 Medendo triste pectus aegrescit magis.

XIII p. 915 IACOBVS, ORACVLVM.

IACOBVS

Quid me mearum sola spes rerum manet

1539 deprehenderetur *E*: depraederetur *L* 1549 truces *L*: statim *E* 1536-1554 Satius fuisset... rerum manet *LE*: *om.* *BC*

1555 O Magne genitor! Oro da facilem meis
Aurem querelis. Varia patiendo, ultima
Fluctuo senecta, da malis portum meis.

ORACVLVM

Natorum uariis longaeue exercite curis,
Nullis cede malis, patiendo exempla relinque,
1560 Ac impressa tui uestigia nominis, almam
Non facili doceant uirtutem stare labore.
Quicquid erit, superando omnis res dura ferenda est.

IACOBVS

Haud equidem dubito, sed si mihi iussa per auras
A me parens ferret timido, tuus Aliger olim
1565 Qualia dixit auo, positus ego protinus aris
Incendissem ignes sacros, animamque dedissem
Iosephi excidio. Verum dum munere uiuit
Ille tuo, eorum nemo caput auferat oro.
Ne qua inter siluas, ne qua inter saxa leaena
1570 Erret, et arreptum catulis apponat edendum.
Illa feris etiam discordia belua maior
Inter fraternae notus iam grandior irae,
Vel rabiem deponat, eam uel ab Aethere frena:
p. 916 Ne meus inuidiae saeuis puer occidat armis.
1575 Si qua leaena mihi, uel si qua iniuria fratrum
Abstulit, o liceat crudelem abrumpere uitam,

Dum metus excruciat, dum spes incerta fatigat,
 Dum te care puer supremæ cura senectæ
 Viuere crediderim. Grauior nam Nuntius aures
 1580 Si feriet, quid uiuus agam? Miserabilis æui
 Reliquias flebunt lacrimæ, mihi lumina donec
 Vltima, sed sero uentura occluserit hora.

XIV NVNTIVS cum tunica Iosephi.

NVNTIVS

Digressus a pastoribus gnatis heri,
 Multum per agros confeci uiae.
 1585 Herilibus propinquus at nunc aedibus,
 Cupio redire retro, ne tantum seni
 Narrem dolorem. IAC. De meis unum? N. Vehat
 Me turbo, me procella quam longissime
 Ne nuntio patris animum maestissimo
 1590 Transuerberem, exponendo Iosephi necem.

cum tunica Iosephi *LE*: puer cum chlamyde *BC*

NVNTIVS *LE*: Puer *B om. C*

1584 *post agros add. illos BC ipse E* 1585 Herilibus propinquus at nunc *LE*: Nunc proximus Iacobi longæui *BC* 1587 Narrem dolorem *LE*: Feram doloris *BC* | meis *LE*: pueris *BC* | N. *LE*: P. *BC* 1588 me *LE*: uel *BC* 1589 maestissimo *LE*: tristissimo *BC* 1590 exponendo *LE*: narrando *BC*

IACOBVS

Quid ait Iosepho contigisse? NVNT. Me feram

In tesqua retro, an tecta? Vix fari queo,

Vix capere consilium. O grauem casum tibi,

p. 917 Iacobe magne. IAC. Lugubrem uocem audio,

1595 Venientis ora nosco. Quod timui miser

Periisse me intellego. NVN. Quis illacrimat prope?

Hei sensit, herus est. Iam tegi res non potest.

IACOBVS

Accede, narra quid mali portas puer?

Diuinat animus. Viuit an periit meus

1600 Iosephus? Haeres? Profer. NVN. Ignoro. IAC. Taces?

NVNTIVS

Vtinam tacere mors iuberet: interim

Agnosce tunicam. IAC. Tunica Iosephi mei est,

1591 Quid ait Iosepho contigisse? NVNT. Me LE: Hei quid Iosephum? PVER Rursus in syluas BC 1592 In tesqua retro an LE: Me, uel subito BC 1595 Venientis ora nosco. LE: Nomenque pueri teneo BC 1596 Perijsse me intellego. NVNT. LE: Intellego periisse me. P. BC 1597 ante herus add. et BC 1600 NVNT. LE: Puer BC

NVNT. LE: Puer BC

1601 iuberet: interim LE: quoque iuberet tamen BC 1602 tunicam LE: chlamydem BC

Adpersa multo sanguine. Quid hoc est rei?

NVNTIVS

Visa quod ipse ueste plane intellegis?

IACOBVS

1605 Obiitne? NVN. Vasto nemore deprensus ferae

Rapuere! IAC. Periit raptus a feris puer?

Hoc timuit animus aeger, ut misero fuit

Praesaga mens. Iosephe responde patri,

Iosephe pulcher ubi es? Meae deliciae ubi?

1610 Vbi uoluptas sera, defesso seni

Monstrata, mox erepta? Iosephum fera

Pessima comedit, saeua Iosephum meum

Fera deuorauit. NVNT. Mitiga fletum pater.

1604 Visa quod ipse ueste plane intellegis LE: *pro sequenti uersu in B 1345 C 1349:*

P. Quod ipse uisa chlamyde per te intellegis

1605 NVN. LE: P. BC | *post ferae sequentes uersus add. B 1347-1348 C 1351-1352*

E 1651-1652:

Puerum necarunt. Pignus immeritae necis

Accipe uepertum. IAC. Ergo Iosephum ferae

1607 *post Hoc add. ante BC | aeger LE: om. BC 1613 Fera LE: Bestia BC | NVNT.*

LE: P. BC

XV p. 918 NVNTIVS, FILII, IACOBVS.

NVNTIVS

Gnati ecce ueniunt. IAC. Mortuo gnato unico

1615 Nulli supersunt. N. Labitur. Magnus dolor

Animam senilem cruciat. OM. Heu miseros, Pater!

Ad te redito. IAC. Quis iubet, uel qui meam

Animam redire? OM. Liberi. IAC. Qui liberi?

Periere cuncti. OM. Sospites omnes sumus.

IACOBVS.

1620 Si sospites, Iosephus ubi? OM. Quid agis Pater?

NVNTIVS. FILII. IACOBVS. LE: om. BC

NVNTIVS LE: om. BC

1614 Gnati ecce ueniunt LE: En gnati redeunt BC 1615 N. LE: P. BC | Magnus LE: Fratres BC 1616 ante OM. add. Fratres BC 1617 qui L: quis BCE | meam LE: monet BC 1618 Animam rdire? LE: Ad te redito? BC 1619 cuncti LE: nati BC 1620 Quid agis? LE: pater BC

IVDAS

Emoritur. SIM. O quantum nocet amor etiam
Paternus erga liberos. IAC. Amor? OM. Pater?

IACOBVS

Quis hic amorem queritur? IVD. Omnes supplices
Lacrimis rogamus ut tuos gnatos ames,
1625 Amabis illam filii carissimi
Tolerando mortem. IAC. Iniqua postulatio.
Is ille nunquam natus in patrem fuit,
Vt eius aequae mors ferenda sit mihi.
O nate, quis te posset extinctum sequi
1630 Per opaca nemora, quae colunt animae pia.
Hei quam es senecta dura, quando uulneri
Tanto resistis. Iam diu possem mori
p. 919 Felix, uiderem morte ne tali mori
Eum, perempto quo magis poenae est mihi
1635 Viuere, supremo quam perire funere.

IVDAS

Te maceras inaniter. Demortuus
Fusisne lacrimis natus excitabitur?

1623 Omnes LE: Imo BC 1624 Lacrimis LE: Omnes BC 1625 carissimi LE: si aequo
necem BC 1626 Tolerando mortem LE: Pertuleris animo BC 1630 quae colunt LE: quis
latent BC 1636 Te maceras innaniter. Demortuus LE: Quid te crucias? Redibit ille
mortuus BC 1637 Fusisne LE: Fusis uel BC | natus excitabitur LE: tibi condonabitur
BC

IACOBVS

Non sic leuabat ille maerorem patris

Vt uos leuatis: ite: Consolabilis

1640 Non est dolor parentis, *et frustra modum*

Poni iubetis. Quicquid est ultra meae

Vitae relictum, fletibus certum est dare.

Fleuisti Abelem gentis humanae sator,

Caesum Caini fratris iniusti manu:

1645 Noctes diesque flendo Iosephum quoque

Me macerabo, donec inueniam locum

Breuem sepulchro. Fugite si uultis procul.

Ne sit uidendus semper in luctu senex:

Vel si qua pietas, qua meus periit puer

1650 Silua, repulsum proicite me, lugubri

Vincam feras clamore, percussas meis

Etiam docebo fletibus flere arbores,

Paribusque respondere saxa uocibus.

O spes auorum magna! Tu rerum sator

1655 Cui fido soli, quaeso displiceat tibi

Ne patris iste luctus, *et quando nihil,*

Illius extat filii, saltem cruor

In hac relictus ueste lacrimas has bibat.

1647 Breuem sepulchro LE: Breuis sepulchri BC | uultis LE: lubet BC 1648 luctu LE: fletu BC 1652 fletibus LE: uocibus BC 1653-1654 Paribusque respondere... rerum sator LE: pro sequenti uersu in B 1396 C 1400:

Et saxa respondere. Tu rerum sator.

1655 quaeso LE: facito BC 1658 ueste LE: chlamyde BC | lacrimas has LE: has lacrimas BC .

p. 920 Haec iusta capiti iusta sunt carissimo:

1660 Extremi honores, hoc sepulturae decus.
Iosephe nate mi, cape supremum uale.

IVDAS

Si mitigari non potest tantus dolor,
Tecum pium est deflere. IAC. Sic animum patris
Leuate flendo. Fletus est dulcis mihi,
1665 Vnaque relictæ iusta consolatio.
Afferte uestem qualis in luctu solet
Amicire tristes. Quod pater possum, meo
Habebo lessum filio ergo funeris.
Paruos nepotes huc uocate. Personet
1670 Familia planctu tota, lugentem sequi
Fas est parentem liberis. Imitamini.
Vocate magna uoce Iosephum mihi.

1659 sunt LE: sint BC 1660 hoc LE: et BC 1661 nate LBE: gnate C | post uale
sequentes uersus add. B 1404-1405 C 1408-1409:

Incipio cineres condere sepulchro tuos.

Iosephe rursus nate mi longum uale.

1662 non potest tantus LE: tantus hic nequit BC 1664 flendo LE: miseri BC 1667-
1669 Amicire tristes... uocate. Personet LE: pro sequenti uersu in B 1411 C 1415:

Vestire tristes, huc nepotes, personet

p. 921

CHORVS II

*Praeit Iacobus, liberi, nepotesque**Lessum canendo faciunt:*

IACOBVS

Lugentes magna Iosephum huc uoce uocate.

CHORVS

Huc ex Elysio ueni recessu,

1675 O Iosephe puer, dolor parentis.

Huc te noster auus sinat uenire,

Heu desiderio tui uidendi

Ad te ne facias abire patrem.

IACOBVS

Dicite quin potius uadat quo nobile seruat

1680 Illustres animas antrum, properetque sub imam

Speluncam Iacobus. Erit mihi laetior umbra

Quam lumen sine sole meo. Tunc aurea surget

Lux, ubi sol oculis affulserit ille parentis.

Tu quoque, care puer, per somnia forte uidebas

1685 Sub pedibus quando Lunam, et consurgere Solem,

Vidisti haec olim, me scilicet ignea solis

p. 922 Lumina uitantem, per nigram incedere siluam,

Chorus II L: Chorus secundus CE Chorus 2°. Iacobus

Praeit Iacobus... canendo faciunt LE: om. BC

1673 Lugentes magna Iosephum huc uoce uocate LE: om. BC 1674 Elysio LE: Elysijs BC | recessu LE: cauernis BC 1675 puer LE: tui BC 1676 noster LE: mittat BC | sinat uenire LE: dolore uictum BC 1677 Heu desiderio tui uidendi LE: om. BC 1682 aurea LE: maxima BC 1684 forte LE: nocte BC 1686 olim LE: forsan BC

In tenebris patria comitem te uoce uocantem.

CHORVS

- Quem funebribus Iacobe pater,
 1690 Prius exsequiis deflere iubes?
 Tibi uis primo lamenta dari,
 An Iosepho? Cuius amorem
 Nunquam absentis leniet aeuum?
 Etiam pro quo barbarus hostis
 1695 Cuperet uitam sponte pacisci.
 Lugenda prius fortassis erit,
 Aspera nostrae fortuna domus.
 Tibi prouectae tantum uitae
 Sine Iosepho restare potest,
 1700 Quantum superest luminis orbi.
 Post solis equos aequore mersos.
 Iacobe tuis superest tantum
 Sine te, quantum lucis in ortu
 Primo hibernis condita nimbis
 1705 Luna refundit.

IACOBVS

Principio mea canities exacta per omnes
 Euentus, sibi prima dari lugubria poscit.
 Sic lugete, senex nate infelicibus annis,

1688 patria comitem LE: comitem patria BC 1693-1694 Nunquam absentis... barbarus hostis LE: om. BC 1695 Cuperet LE: Males BC | sponte LE: morte BC 1698 prouectae: proiectae LBCE 1702 ante Iacobe add. At BC

Infelix etiam tibi terminat exitus aeuum.

1710 p. 923 Exsul ob inuidiam fratris gener hospes, et idem

A socero toties deceptus in hospita regna

Intrasti, donec iaculo ut grauiore noceret,

Inuenit mors dura uiam, te namque parente

Et sene posthabito, Iosephum in funera misit.

CHORVS

1715 Vix prima tibi lanugo genas

Texerat olim, cum procul exsul,

Iacobe, domo patris abisti.

Gener hospes eras, et coniugium

Socer erepta dote fefellit.

1720 Vagus arentes inde per agros

Hic aut illic uiuis aperta

Pastor in aura.

Heu tam uariis casibus actum

In supremae limine uitae,

1725 Mors te natum uidit amantem

Illa in saeuas pronior iras,

Vulnera quando grauiora fore

Sensit, in illum pharetrata ruit

Quo sospes erat.

1712 iaculo LE: telo BC 1713 uiam LE: locum BC 1715 tibi lanugo genas LE: genas
lanugo tibi BC 1716 Texerat LCE: Tinxerat B 1721 aperta LE: opaca BC 1722 aura
LE: umbra BC 1723 Heu tam LE: His te BC 1727 grauiora LE: maiora BC 1728
Sensit, in illum pharetrata ruit LE: Credit; natum sustulit illum BC 1729 erat LE: eras
BC

IACOBVS

- 1730 Vertite nunc planctus, Iosephi ingentia nomen
Saxa sonent, rumpant telluris hiantia uoces
Ora cauae, penetrent loca patrum arcana meorum,
Inter quos animi uiuit pars altera nostri.
- p. 924* Dic anima, o insons, quando pater exulat absens,
- 1735 Me sequitur tua per tacitum uestigia lucum.
Corpus ubi? Liceat genitori corpus humare.
Relliquias etiam mors inuidet, omnia siluae
Siluarumque ferae rapuere, ut uulnera flerem
Multa pater, natum periisse, cadauere nati
- 1740 Se, rabidas pauisse feras, nihil esse sepulchro,
Quod de stirpe tegam. Ceu non foret una senectae
Plaga satis, miserum quae me atris redderet umbris.
Saltem nate domi si te mors cruda tulisset,
Fleuissem super exanimum, prius oscula ferres,
- 1745 Et matri suprema darem, mandata Racheli.
Nunc quid habet qui te genuit? Quam texuit auro
Purpuream tunicam, ceu dona ingrata remittis.
Hoc solum de te superest: ea sola fluentes
Accipiet lacrimas, adeoque infusa madebit

1730 planctus *LE*: planctum *BC* 1732 arcana *LE*: sancta *BC* 1735 Me *LE*: Nec *BC* |
tacitum *LE*: tacitos *BC* | lucum *LE*: lucos *BC* 1736 *post* humare *sequens uersus add.*
B 1475 *C* 1479:

Hoc habeat: saltem lacrymas super ossa refundet

1739 Multa *LE*: Bina *BC* | cadauere *LE*: et corpore *BC* 1740-1741 Se, rabidas... una
senectae *LE*: *pro sequenti uersu in B* 1479 *C* 1483:

Se rabidas pauisse feras, ceu non foret una

1743 si te mors *LBE*: si mors te *C* 1747 tunicam *LE*: chlamydem *BC* 1749 Accipiet
LE: Excipiet *BC*

1750 Donec sanguineum ponat mutata colorem. 1750

CHORVS

Loca Iosephum scopulosa sonent,
Age pande sinum terra profundum,
Vt eant gemitus quo sancta pios
Claustra coërcent, inter auitas

1755 Animas erras oblite puer,
Nec saeua patris uulnera curas?
Anima si aeuum tranquillus agis
Corpus saltem redde parenti,
Da relliquias, dabit exequias.

1760 Heu quod petimus rapuere ferae,

p. 925 Iosephe tuo corpore pastae.

Imbuta chlamys caede recenti,
Pro teste tui funeris extat.
Eadem lacrimis ergo tuorum

1765 Exuet atros uida colores.

IACOBVS

Ite domum, uestros etiam deflete labores,
Isacidum cecidit columen, puer ille fuisset
Fortunae Hebraeae specimen, tamen optima tollit,
Inuida mors, orbi solum ut deterrima linquat.

1752 Age LE: tu BC 1757 Anima LE: Animum B Animo C 1761 corpore LE: sanguine
BC 1765 Exuet LE: Exuat BC 1767 Isacidum LE: Nam uestrum BC

CHORVS

1770 Columnen nostrae Iosephe domus,
Gloria tecum stirpis auitae
Pereunte perit. Iosephe uale.
Iterum longum, Iosephe, uale.

ACTVS III

I PVTIPHAR, *is qui Iosephum emit.*

PVTIPHAR

Haud dubito, crediderim a caelo quaedam bona

1775 Quibusdam impertita esse, quae nec meruerint

Nec Dii dedere ob merita, sed quia sors tulit.

p. 926 Placuitque diuis, his potius quam illis dare.

Id longe apud me est factum testatissimum.

Cuinam deorum meritis sum integerrimum

1780 Mancipium, amore mei *et* fide clarissimum?

Temeraria est profecto res felicitas.

Vt caeci sunt euentus, ut ludibria

Fortunae, uel caeleste donum, industria

Nequaquam comparandum uel pecunia.

1785 Mihi uendiderunt Arabes seruum nobilem

Forma *et* pudore ingenii quam rarissimum;

Adeo, ut cum mores ipse respicio meos,

Illum esse seruum pudeat, *et* me herum: loquar

Quid plura? Sane illi fido magis quam mihi:

ACTVS III *L:* Actus Tertius *BCE*

is qui Iosephum emit *LE:* *om.* *BC*

1774 dubito *L:* dubie *BCE* | caelo *LE:* diis *BC* 1775 impertita *LE:* seruata *BC* 1776 sors tulit *L:* ita sese obtulit *BCE* 1777 diuis *LE:* superis *BC* 1780 clarissimum *LE:* ingnissimum *BC* 1784 uel *LE:* nec *BC* 1785 seruum *p. ras. s. l. E; a. ras.* puerum 1788 Illum esse seruum pudeat *LE:* Pudeat illum esse seruum *BC* -

- 1790 Et sum beatus. Prandeo, ceno, accubo
Sine solitudine quippe rem curat, domum
Moderatur unus, seruatque, mihi familiam:
Locupletat etiam. Fons honorum in aedibus
Perennitate clarus exundat meis.
- 1795 Vnde nihil unquam gratius aut iucundius
Putiphar habebit, illum quam seruum sibi.
Verum ipse mecum saepe miror cogitans
Quae tanta uirtus illa sit uel gratia
Vnius adolescentis erga caelites,
- 1800 Vt quicquid ille dicat, recte dixerit,
Et quicquid ille faciat, recte fecerit.
Iurabo, nostrum diligit seruum Deus,
Et carus homini iure multo maximo est.
Fas est amare quos amant ipsi Dei.

1796 Putiphar habebit, illum quam seruum sibi LE: Spectari uel dari poterit, quam illo siui
BC 1797 saepe miror cogitans LE: miror saepe et cogito BC 1799 Vnius adolescentis
erga LE: Mancipii adolescentuli apud grandes BC 1802 ante Iurabo add. Amat BC |
diliget seruum Deus LE: Iosephum Deus BC 1804 Fas est amare quos amant ipsi Dei LE:
Quem Deus aperte tot argumentis diligit BC

II p. 927 IOSEPHVS, PVTIPHAR,
CACODAEMON

PVTIPHAR

- 1805 Quis hic tumultuatur? IOS. Illa pallium
Tenuit, reliqui fugiens; o ingens scelus!
Habeat. Pudorem malo seruare, ut uiri
Doceant mulieres iura sacrosancti tori.
Egone idoneus ad stuprum uisus? Mei
- 1810 Mores ne facinus illud audendum, mihi
Prae se tulerunt? Quo expiabo flumine
Factum scelestae feminae? Iniecit manum,
Fugi, stetit animus integer, sed non fero
Polluta tactu. Pallium abripuit, sibi
- 1815 Habeat, cremassem. Nile qui pleno alueo
Campis inundas, tolle te insolentius,
Me parte si qua polluit, fluctu abluere.

CACODAEMON

Res inchoata est magna, succedunt doli.
Tumultuentur. Putiphar? Age te lapis.

CACODAEMON LE: Daemon BC

1805 Quis hic... ingens scelus! LE: pro sequentibus uersibus in B 1543-1544 C 1542-1543:

Sed quis tumultus? Impudica pallium
Relinque, non relinquis? O ingens scelus

1807 Habeat LE: Habe BC 1814 Polluta tactu LE: Attacta membra BC 1817 abluere LE: obrue BC

CACODAEMON LBE: Daemon C

1818 Res inchoata est magna LE: Magna inchoata res est BC

PVTIPHAR

1820 Iosephe quid clamoris? Albes, pallidus
Cur ora mutas? IOS. Ora mutauit pudor.

PVTIPHAR

Quis impudicus? IOS. Nemo. PV. Dissimulas? IOS. Tuos
Consule penates. Plus mei ualuit fides
p. 928 Quam fraus tuorum. PV. Fare perspicuus. IOS. Domum
1825 Inuise. Pro me stabit innocentia.

PVTIPHAR

A foribus heus tu mando ne discesseris.

CACODAEMON

Praeibo, sequere, Putiphar, quid agis? Meos
Matrona uultus casta nam desiderat.
Viro ut roganti mentiatur impudens.

1820 pallidus LE: pallida BC 1823 mei LE: serui BC 1826-1827 A foribus... agis?
Meos LE: pro sequenti uersu in B 1564 C 1563:

A foribus haud discede. DAE. Praeibo meos

1829 impudens LE: libere BC

III IOSEPHVS, CACODAEMON, PVTIPHAR.

IOSEPHVS

1830 Quid ago? Quid egi? Quid me faciam? Perdidit

Me flagitium alienum, nunc intellego:

Nunc primo inexperto fraus in mentem uenit,

Qua utetur illa. Pallio tuebitur

Se, me nocentem femina attestabitur.

1835 Quid capio consilii? Si fugio me eneco:

Fuisse sceleris arguet auctorem fuga.

Si maneo, timeo credulum uxori uirum.

Sed praestat innocenti confidentiam

Monstrare causae. Nam quae me innocentia

1840 Eripuit inuidiae, eripiet calumniis.

CACODAEMON

Mentita coniux facile persuasit uiro.

Prodi, en adulter, in ipsum tu omnem iram euome.

p. 929

PVTIPHAR

Vbi ille qui me perdidit? Proh! Quid tibi

Ingrate reddam par sceleri tanto? Domum

1845 Totam ne iuris esse permisi tui,

IOSEPHVS, CACODAEMON, PVTIPHAR LE: om. BC

1831 primo LE: primum BC 1834 nocentem LBE: innocentem C 1835 capio LE: capiam BC 1836 Fuisse sceleris arguet auctorem fuga L: Fuga ipsa, tanquam sceleris auctor arguet BC Arguet fuisse sceleris auctorem fuga E 1837 timeo credulum uxori uirum LE: domini timeo truculenti manus BC

CACODAEMON LE: Daemon BC

1842 tu LE: om. BC 1844 Proh LE: Vah BC 1845 Totam LE: Nostram B Ideo C

- Vt crimen ausus pessimum deluderet?
 Taces? CAC. Perimito. PV. Cesso mancipium inferis
 Hoc consecrare? CAC. Consecra. PV. Culpa est mea.
 Nam saepe monitus pauca mancipiis fore
 1850 Credenda, fidei cuncta commisi tuae.
 En quo recidit istius illa sanctitas?
 Simulata uirtus? Fraude tecta castitas?
 Perfidia fuerat. Plorat: en ingenium, ea
 Quoties fefellisti arte? Quae modestia
 1855 Oris pudici? CAC. Putiphar? PV. Potui semel.
 Tamen iterata fraude non possum capi.
 Putiphar ab istis non sinet se illudier.
 Effare nequam, dic unum uerbum, pudet
 Fecisse? IOS. Puduisset equidem si essem reus.
 1860 Peccata forsán alia, uiolato nocens
 Pudore nunquam. PVT. Facta mancipium negas?

1846 *post Vt add. me BC* | ausus pessimum *LE: nefario BC* 1847 CAC. *LE: Dae. BC*
 1848 CAC. *LE: Dae. BC* 1849 mancipiis *LE: mancipio BC* 1852 Fraude tecta castitas?
LE: Tecta fraudulentia BC 1853 arte Perfidia *add. Et BC* | fuerat *LE: erat BC* 1856
 possum *LE: potero BC* 1857 Putiphar ab istis non sinet se illudier *LE: om. BC* 1858
 nequam, dic unum uerbum *LE: uerbum serue dic unum LE* 1861 Facta *LE: Turpe BC*

IOSEPHVS

Quid faciet innocens graui in causa? PVT. Innocens?

Spolium loquatur. IOS. Vtinam. PVT. Agite lorarii.

CACODAEMON

Nimis innocentem sero uinciri iubes.

1865 Age bestia stomachaberis? Lorarii

Venere: funes istis ipse porrigo.

p. 930

PVTIPHAR

Istum ligatum rapite. LOR. Quonam? P. In carcerem.

LORARII

Quem? PV. Quo coercet rex suas custodias.

IOSEPHVS

En, non repugno. CAC. Doleo quod uadat lubens,

1870 Quod non repugnet. IOS. Sancta quocunque in loco

1862 faciet. LE: faciat BC 1863 Agite LE: Eia huc BC

CAC. LE: Dae. BC

1867 post Istum add. hinc BC 1869 CAC. LE: Dae. BC

- Coleris iugalis uinculi custos fides.
 Tu me tuere. Iura non rupi tua:
 Pudoris imo assertor eripui fuga
 Me prouocanti feminae *et* uictor tibi,
 1875 A fraude uincor: en quod accipio innocens
 A castitate praemium. O rerum arbiter,
 Aeterne, facile numen aduerte, *et* meo
 Ades labori: peius hic periclitor,
 Quam sub meorum periclitabar inuida,
 1880 Cohorte fratrum. Crimen hic nefarium
 Imponitur, probatur, ab hero creditur.
 Ibi culpa nulla. Tu tamen ueri tenax,
 Iustique uindex, antequam casus trahant,
 In plura rerum exempla, meme supplicem
 1885 Ostende: quanti fecerim thalami fidem.
 Prius ima potuit terra tartareum sinum
 Aperire uiuis, *et* sub aeternum chaos.
 Caelestis ire fabrica, Iosephum tori
 Quam iura sancta coniugalis solueret.
- PVTIPHAR
- 1890 Properate, quaenam tanta uos tardat mora?
 p. 931 Eat in opacum carceris tetri specum
 Ibi queratur teste se falso premi.

1880 Cohorte fratrum *LE*: Fratrum furore *BC* 1885 thalami *LE*: tori *BC* 1889 iura sancta *LE*: sancta iura *BC*

PVTIPHAR *LE*: *om.* *BC*

1890 Properate, quaenam... falso premi *LE*: *om.* *BC*

IV

LORARII, CVSTOS CARCERIS

CACODAEMON

LORARII

Reserate portas. C. Quid rei? L. Seruum tuam

Hunc Putiphar legauit in custodiam.

CVSTOS

1895 illumne carum? LOR. Credo. CVST. Quae mutatio

Repente nata? LOR. Crimen. CVST. Enarra? LOR. Nihil.

CVSTOS

Age sis! L. Herae iniicit oculos. C. Hui perditte,

Id ausus es? LOR. Negabit ausum si roges.

 CARCERIS *LE: om. BC*
post CACODAEMON add. Angelus C

 1893 Reserate *LE: Aperite BC* 1896 nata *LE: facta BC*

Inquire postquam compedes inieceris.

CVSTOS

1900 Ingredere. Placet tibi istud contubernium?

Abite uos. LOR. Age tu te erga illum uindicem.

V

CACODAEMON

Proficio multum prospere cedunt doli.

Locupletor ex Haebraeis, aut ipsi cadunt,

In flagitia, aut inique in ipsos perpetrant

1905 p. 932 Indigna multi ob nostram diligentiam

Ea est uoluptas maxima, ut fiant mei

Cum scelera faciunt, aut si uitant crimina,

Cupidos nocendi ne deuitent improbos.

Ego quibus uni noceo Iosepho modis?

1910 Quibus parenti iam ueternoso seni?

Nocere cupio grauius, sed *uterque* impetus

Nostros coercet, hinc pater tolerantia,

Inde ille uitae gnatus innocentia.

Relinquo fratres iuris at factos mei

1915 Iudam creauit nuper ex ipsa nuru,

Incestuoso crimine infamem patrem.

1899 Inquire *LE*: Exquire *BC* 1901 te erga illum uindicem *L*: ex meritis cum illo interim *BC* te custodem erga illum interim *E* 1902 Proficio multum *LE*: multum proficio *BC* 1906 fiant mei *LE*: nostri sient *BC* 1908 deuitent *LE*: uitent tamen *BC* 1909 noceo *LE*: nocui *BC* 1914-1916 Relinquo-fratres... infamem patrem *LE*: *om.* *BC*

- Sic si eant Hebraea fata, talibus
 Gignatur ille ductor a parentibus,
 Qui uictor olim Auerna depraedabitur.
- 1920 Nihil tamen mihi dari cupio, prae tua
 Anima, Iosephe. Posse credideram capi
 Amore dominae, restitit: castum piget
 Tentasse iuuenem, ne multi exemplum probent:
 Et abstinere turpi a congressu uelint.
- 1925 Qua re ditatur o reus *et* ditabitur
 Magis quotidie, quippe fomentum rogi
 Quo tartara ardent, est libido: plurimum
 Est illa domitrix sola, quam superbia,
 Ira, gula, auaritia, inuidia, socordia,
- 1930 Septena quae sunt cornua quibus Lucifer
 Et grex Auerni pallidi orbem uentilat.
 Animo nocere nequeo, saltem corpori
 p. 933 Nocebo, sta Iosephe, compedibus lues
 Meam repulsam, donec inueniam tibi
- 1935 Animi ruinam, uel uiuendi terminum.
 Verum una eademque opera obstare plurimis,
 Nocere multis, perdere ingentes opes
 Est inferorum gloria, ut poenas ferat
 Mentita mulier uenio. Qui nimium suae

1917 si: sic LE 1917-1919 Sic si... depraedabitur LE: om. BC 1925 o reus L: Orco
 BCE 1934 Meam LE: saltem BC 1935 uiuendi terminum LE: salutis exitum BC

1940 Patefecit aures coniugi uir credulus,
Ludetur a me Putiphar miris modis?
At quis supernus ales apparet foris?
Perii, pauesco, fugo.

VI CACODAEMON, ANGELVS,
IOSEPHI custos.

CACODAEMON

Non ueni tua

Vt experirer arma; sed iustam improbae

1945 Poenam irrogarem feminae, cuius dolo
Iosephus umbram compeditus accolit.

ANGELVS.

Euade teter concitator criminum,

Et iurgiorum; quam potestatem Deus

Permittit, habeas qualis ingreditur tibi

1950 Inhonesta mulier hospes. Et qualis tuos
A te repulsus deserit custos lares?

1940 aures *LE*: aurem *BC* 1942 At *LE*: Sed *BC* | apparet *LE*: egreditur *BC* | foris
LE: foras *BC* 1943 fugo *L*: fugio *BCE* | post fugo *add.* non ueni tua *BC*

CACODAEMON, ANGELVS, IOSEPHVS custos *LE*: om. *BC*

CACODAEMON *LE*: om. *BC*

1944 iustam *LE*: meritam *BC* 1946 compeditus accolit *LE*: carceris colit tuus. *BC*

ante ANGELVS *add.* ANGELVS, CACODAEMON, IOSEPHVS *B om. C*

1948 Et iurgiorum *LE*: Et ultor idem *BC* 1951 A te repulsus *LE*: Ob scelera pulsus *BC*

Mihi est tuendus iuuenis, immeritae domus

p. 934 Linquenda sedes. Opprimi uirtus nequit.

Oppressa quae uidetur, attollet caput,

1955 Quam fuerat ante honore claro celsior.

Iosephe digne regis aula regiae,

Huc o decora castitate nobilis

Accede, tutum uenio praesidium tibi.

VII

ANGELVS, IOSEPHVS.

ANGELVS

Pendantur ultro carceris clausi fores.

IOSEPHVS

1960 O Praepes alme, semper in dubiis opem,

Laturus omnem, rebus adiutor ueni,

Sine te labascit animus: ut pulcher tamen

Honore laetae frontis appares, uigor

Attollit, et sperare me certam iubet

1965 Vitae salutem perditae. ANG. Calumnias

Ferendo supera: quantus accrescet tibi

Per hos labores gloriae cumulus, datum

Si nunc fuisset scire, tu ultro posceres

1957 o LE: uir BC 1958 tutum LE: firmum BC

ANGELVS, IOSEPHVS LE: om. BC

1961 omnem LE: aliquam BC 1962 pulcher tamen LE: tamen tuae BC

Haec uincula pedibus iniici. Felix, Dei
 1970 Quem certa uersat, agitque prouidentia.
 Dolebit ille uespere, at primo caput
 Sub mane tollet lucidum, solis uelut
 Nascentis ortu surgit in primo rota.

IOSEPHVS

p. 935 Verset trahatque quo uolet profugum Deus,
 1975 Ille dominetur, ipse seruitio premar.

ANGELVS

Solueris, etenim carcerem ingrediar comes,
 Et cuncta dedet carceris custos tibi.

VIII

PVTIPHAR, CACODAEMON

Paulo ante felix, nunc sum infelicissimus.
 Ita omnia compulsa retro rapiuntur mihi.
 1980 Auditur intus strepitus, et ubique horridi
 Fiunt tumultus, uisa terribilem domus
 Trahere ruinam, stat tamen. Credo inferos
 Ad me uenire pessimos, malle hospites
 Alterius esse quam meos. CAC. Ob id cape.

1970 agitque LE: et agit BC 1974 profugum LE: potens BC 1978 nunc sum LE: uiuo BC
 1980 Auditur intus strepitus LE: Strepitus auditur intus BC 1981 inferos LBC:
 lemures E 1983 uenire pessimos LE: uenisse, quos ego BC

PVTIPHAR

- 1985 Quis modo Putifarem? C. Nemo. P. Non uideo, malum?
 Quae monstra fiunt? Nunquid id uerum rear,
 Quod uulgus asserit ire laruas per domos?
 Et spectra quaedam mira, quae illudunt uiris?

CACODAEMON

- Faciam opineris. P. Hoccine fieri duci
 1990 Aegyptiorum credet Aegyptus? CAC. Nimis
 Homo iste queritur, at modo occipio. PVT. Quid hoc?
 Mutabo domicilium. CAC. Quid ait? P. Sane meis,
 Carere praestat aedibus, quam perpeti
 Horrenda uisu. Territa uxor occidit:
 1955 p. 936 Repente morbo capta uiolento cadit,
 Ardet, riget, quandoque prae morbo furit.

1985 Quis modo LE: Hei quis BC 1987 asserit LE: inquit BC 1988 uiris LE: uiros BC
 1989 Hoccine LE: Haecine BC 1990 Nimis LE: Cito BC 1991 Quid hoc? LE: Venit BC
 1992 Mutabo domicilium LE: In mentem domicilium mutare BC | ait LE: om. BC |
 Sane LE: om. BC 1994 Territa L iam territa a. ras. E: iam misera BC 1996 prae
 morbo furit LE: furiosa est, puer BC

X CVSTOS carceris, IOSEPHVS

CVSTOS

- 2040 Iosephe, uinctos cura, fidei nam tuae
 Maiora credi posse, sat notum est mihi.
 Clarus tuarum namque uirtutum nitor,
 Fulgens in umbra ergastuli id de te iubet
 Concipere animo. Nam quod ego nunc fieri audio
- 2045 Apud Putipharem, quodque in te cerno, monet
 Vt habeam te carissimi gnati loco.
 Praeterea diuina mente es, qua re potes
 Aegyptiorum maximus haberi augurum.
 Pistoris et Pincernae bina somnia
- 2050 Quam uerus interpres dissoluisti! Alterum
 Pharaonis ira regis in crucem tulit,
 Suo alterum restituit honori pristino.
 Me nunc in aulam nuntio accersit. Meo
 Praefectus esto nomine, et morem gerant,
- 2055 Tuisque iussis pareant custodiae:
 Vt ius erat parere praesenti mihi.

IOSEPHVS

Abesse ne te sentiant operam dabo.

CVSTOS carceris LE: Carceris custos BC

2043 Fulgens in umbra ergastuli LE: Ignotis etiam gratus BC 2046 carissimi LE: carissimum BC 2052 Suo alterum restituit honori pristino LE: Restituit idem muneri rex alterum BC 2054 et morem gerant LE: tibi pareant BC 2055 Tuisque iussis pareant custodiae LE: om. BC 2056 ius erat parere LE: paruissent omnes BC 2057 Abesse ne te sentiant operam dabo LE: Explebo factis iussa non segnis tua BC

IX PVTIPHAR, PVER NVNTIVS,
CACODAEMON.

PVTIPHAR
Puer heus quid agitur? NVNT. Morimur. PVTI. Credo. Optimum
Fuisset hinc migrare. NVN. Id exposcunt tui.

CACODAEMON.
Prius urat ignis aliqua, quam mutas domum.

2000 Eo: excitabo incendium magnum tibi.

PVTIPHAR
Age sis: ea mancipia, nuper quae emi, uoca:
Quae sunt agenda comparabo, protinus
His imperabo. NVNT. Sentine? Ab magno sonant
Omnia tumultu. Flamma, flamma peruolat

2005 In summa tecta. PVTI. Flamma? Vos succurrite.

NVNTIVS
Tu curre magnus ignis ambuerit domum.

PVTIPHAR
Eia populares, eia uos domestici

PVTIFAR, PVER, NVNTIVS, CACODAEMON LE: om. BC

1997 Puer heus LE: Heus huc BC | ante credo add. Ita BCE 1998 exposcunt LE: opinatur BC | post tui add. CAC. Prius BC 1999 Prius LE: om. BC | urat L: uret E exuret BC 2000 Eo LE: Mane BC 2001 nuper quae emi L: quae nuper emi E quae emi nuper BC 2003 Ab LE: En BC 2005 PVTI. Flamma? Vos LE: populares BC 2006 NVNTIVS. Tu curre LE: PVTIPHAR. Quid? Flamma? NVNT. BC

PVTIPHAR- LE: om. BC

2007 Eia populares LE: Succurre rebus. PVTI. BC

Properate; mox conscendite in altum, tegulas

Eripite tectis libero ut uis aëre

2010 Coorta flamma concidat capite amphoras.

Aqua, aqua, mora nulla: omnes exhaurite hydrias.

p. 937 Quo tu? Regreditor. Impero dominus tibi

Dominae salutem. NVNT. Posticis parietibus

Euadit. PVTI. Opem fert sola festinatio.

2015 Implete situlas per fenestras omnia

In hoc agite impluuium; habeo Diis gratiam:

Iam flamma cadit, incendium restinguitur.

NVNTIVS

Cur ipse non is rebus auxilium tuis?

PVTIPHAR

Me perdidisset ignis. CAC. Inieci metum,

2020 Quantum Putipharis rebus? Hoc habeat boni,

2008 in altum *LE: in summa BC 2010 post concidat add. F. BC 2011-2012* Aqua, aqua... dominus tibi *LE: pro sequenti uersu in B 1738 C 1737:*

Aqua, aqua. PVTI. Exhaurite puteum. Tu autem. F. Quid? PVTI. Tibi

2013 NVNT. *LE: F. BC 2014* Euadit. PVTI. Opem fert sola festinatio *LE: pro sequenti uersu in B 1740 C 1739:*

Euasit. F. Aqua, aqua quae tanta est mora aqua, aqua, aqua

2015 *ante* Implete *add. PVTI. BC 1* per fenestras omnia *LE: festinate, incendium BC 1 post omnia sequens uersus add. B 1742 C 1741:*

Altur morando, per fenestras omnia

2016 habeo Diis gratiam *LE: F. Aqua, aqua iam restinguitur BC 2017* iam flamma cadit, incendium restinguitur *LE: om. BC*

NVNTIVS *LE: F. BC*

2019 Me perdidisset ignis. *LE: En me perdat utinam haec flamma BC 2020* habeat *LE: habet BC*

- Qui me, nimis credendo uxori uxorius,
 Ad has procellas hospitem optauit sibi:
 Seruumque frugi perdidit. Quam gaudeo.
 Humana, mirum est, quanta sit uecordia.
- 2025 Proficiunt animo et corpore omnes, qui Deum
 Colunt, amantque: iidemque perdunt omnia,
 Peccando si fecerunt aduersarium:
 Illi, Deo posthabito, me potius uolunt,
 Qui nolo quemquam sospitem, euersum uolo.
- 2030 Hoc sapere quisquam mente sanus dixerit?
 Ego Cacodaemon hostis humani gregis,
 Appello magnam amentiam mortalium.
 Implentur istis tartara at dementibus.
 Quorum est malum, sequenda flocci pendere,
- 2035 Fugienda uero persequi enixim: bene est,
 Si sic ferantur: optimos pellant domo,
 Tragoediarum me parentem ad se uocent.
- p. 938 Restinxit ignem Putiphar? Nihil moror,
 Turbator alia grauior accedam uia.

2021 Qui me... Quam gaudeo LE: pro sequenti uersu in B 1747 C 1746:

Qui me uoluit per scelera esse hospitem, sibi

2024 quanta sit uecordia LE: quo se rapiat insania BC 2025 omnes LE: homines BC |
 qui LE: si BC 2026 iidemque perdunt omnia LE: perdunt omnia, si odijs BC 2027-2033
 Peccando si fecerunt... tartara at dementibus LE: pro sequentibus uersibus in B 1751-1753
 C 1750-1752:

Factisque reddunt hostem: tamen illi Deo

Posthabito me uolunt: stultitia est multo maxima

At ita opus est stultis impleri tartara

2034 est malum LE: uitium est BC 2035 uero persequi enixim: bene est LE: animi
 procliuitate persequi BC 2036 Si: Sic LBCE 2037 ad se LE: adesse BC 2039 accedam
 LE: ingrediar BC

XI p. 939 IACOBVS, BENIAMINVS

Viuax senecta, quando depones humi

Hoc grande pondus? Quando peregrinum sines

2060 Tumuli quiete perfrui? Vixi diu

Tot ad labores. Posset o rerum pater

Iam feriari maximi Abrahami nepos,

Et ire quo seruantur insignes aui,

Et patris animae, donec oriatur mea

2065 Ex stirpe sidus aureum, quondam suo

Fulgore quod recludat arcanos sinus:

Secumque clausos tollat in caelum pios.

Hoc quicquid est uitale sub corpusculo

Malis et annis obsito, deponere

2070 Lucrum putabo. Quid potest maestae dari

Laetum senectae? Quin solutis uinculis

Maiora danda spero, post tot pignora,

Saltem perempta uita qui te maximis

Tuentur in laboribus, nec emori

2075 Optant, inani spe feruntur, ultimo

Veluti sub actu laetiora debeant

Bona inuenire. Quo est sepultura ocior,

IACOBVS. BENIAMINVS. LE: IACOBVS. BENIAMINVS. ORACVLVM. B IACOBVS.
ORACVLVM. BENIAMINVS. C

2058 Viuax senectae... post tot pignora LE: om. BC 2073 Saltem perempta uita LE: O
uita misera, uita BC 2076 Veluti LE: Quasi BC

- Feliciores morimur. Hoc tantum boni
 Mors in senecta portat, expertis mala,
 2080 Mala non uidetur, mors at exoptabilis,
 Laboriosae *et* debita aetati quies.
- p. 940* O anime, quo progredieris, o anime? Homo sum
 Humana fundo uerba. Passus uulnera
 Accuso ferrum, non manum. BEN. Mentem pater
 2085 Attolle, cursum cerne prouidentiae,
 Qua rector orbis cuncta non motus mouet,
 Et te relaxa: stant Dei fixae tui,
 Stabuntque uoces, nomen ad serum genus
 Iacobe mittes inclytum, quod non solet
 2090 Virtutis expers posteros attingere.
- IACOBVS.
- Peregrinus, exul, squalidus, luctu senex
 Viues, ut olim fama te reddat tuo
 Generi uerendum: Perge quod nimium graue est.
 Meliore sobolis parte sublata mane,
 2095 Peiore uiua: uince durando omnium

2080 at *LE*: sed *BC* 2083 passus *LE*: tanquam *BC* 2084 Accuso ferrum, non manum *LE*: Humana passus eloquor *BC* 2090 Virtutis expers posteros attingere *LE*: Nisi perferendo posteritatem tangere *BC* 2092 Viues *LE*: Viuas *BC* 2093 nimium *LE*: nimis *BC*

Spem liberorum, quo feri toties tuum
 Mucrone figant pectus, in Deum nefas
 Quoties patrarint. Vna uirtutis uia
 Et disciplina est, in malis tolerantia.

- 2100 Didici uel olim fortis in luctam Deus
 Cum prouocauit. Lucta lucta maximos
 Explorat animos, scilicet grauissimis
 Fecunda damnis tempora *et* uentis ferox
 Procella saeuis, iaciat ut periculum
- 2105 Qua caritate, qua spe, qua uiuas fide.
 Recede nate mihi, opto solitudinem.

BENIAMINVS

Scio, solus optas ipse Numen alloqui.

XII p. 941 IACOBVS, ORACVLVM

IACOBVS

- O magne domitor, quem meus coluit pater,
 Quem coluit auus, *et* mille quem modis colam
- 2110 Obstrictus; haec humana si pronus meo
 Sub corde uoluo, concido: molles sumus
 Ad perferendum. Namque Iosephum pater
 Quis pertulisset mortuum? Verum tuae
 Cum reddo prouidentiae me supplicem,

2100-2102 Didici uel... scilicet grauissimis *LE om. BC* 2103 damnis *LE: panis BC* 2104 iaciat *L: faciat BCE* 2106 mihi opto solitudinem *LE: solus ut fruor Deo BC* 2107 Scio, solus optas ipse Numen alloqui *LE: Manere uellem, fruire sed solus Deo BC*

IACOBVS. ORACVLVM. *LE: om. BC*

2109 modis colam *LE: colam modis BC*

2115 Respiro. Dominum te decet seruos uia
 Qua uis, iubere: siue sit laetissima,
 Sit siue damnis semper infestissima.

ORACVLVM

 Sancte senex adeo Iosephi, exterrite casu,
 Venturi memor imperii, post aspera bella,
 2120 Suffice. Languentis ne cede laboribus aeu.
 Inter acerba solet rerum discrimina condi
 Vera quies, prius exilium, prius arma, Tyranni
 Ac prius indomiti tractandi, ut laetior inde
 Purpureis sese pax erigat aurea pennis.

IACOBVS

2125 O penniger decore qui te praepeti
 Per inane cursu, fundis, *et* luteas domos
 p. 942 Penetras, ab aula missus ardentis poli.
 Quae tanta nostri cura? Tu e caelo uenis
 Lacrimis meis leuamen? O felix, tibi
 2130 Qui credit alme genitor, et totus tua
 Ex iussione pendet. His solatiis
 Quae damna possunt dura mortales queri,

ORACVLVM

 Haecce tu Iacobe uocas solatia, missos
 Aligeros nisu descendere praepetis alae?

2118 Iosephi, exterrite casu *LE*: natorum exercite curis *BC* 2120 *post aeu sequens uersus add. B* 1822 *C* 1821:

 Quicquid erit superam da omnis sors dura ferendo est

2123 *ac LE*: et *BC* 2124 Purpureis sese pax erigat *LE*: Se se purpureis tollat pax *BC* 2127 ardentis: ardentis *LE*: aeterni *BC* 2128 e *LE*: *om.* *BC* 2129 Lacrimis meis leuamen? *LE*: Nostro mederi luctui *BC* 2132 damna possunt dura *LE*: dura possunt damna *BC*

2135 Et dictis mulcere pios? Sine tempora cursu
 Ire suo, ueniet lustris properantibus aetas,
 Cum Deus ipse aderit, Deus ipse, *et plurima coram,*
 Humanoque tuos affabitur ore nepotes.

IACOBVS

Ipsē Deus, ipse ueniet in terram Deus?

2140 OR. Ipse Deus ueniet: non tu reminisceris arae

Et patris Isacii, quando super ardua montis
 Iuit, ut instructis occumberet hostia sacris?
 Compositus stetit ille super, ceu uictima, sacris
 Et pater Abramus diuina facessere iussa

2145 Pronior, interitu quam nati instante moueri,
 Iam gladium uibrabat: eum sed missus ab alto
 Continui *et uepres* inter iam cornibus agnum
 Crescentem ostendi, iussique in sacra parari.

IACOBVS

Memini, sed aperi uictimae mysterium.

ORACVLVM

2150 Tunc docui glomerante rota se solis in annos,

p. 943 Fine sub extremo mundi senioris, ab illo

Non procul esse iugo, nunc horrida culmina siluis,
 Ossibus humanae sed quondam albentia poenae.
 Hic Deus atque idem cadentis uelleris agnus,

2155 Insignem moriens ultro super occidet aram.

2142 sacris *LE*: taedas *BC* 2145 instante moueri *LE*: absistere facto *BC* 2146 gladium uibrabat *LE*: ferrum librabat *BC* 2149 *ante* Memini *add.* Caeleste *BC* | uictimae *LE*: om. *BC* 2153 poenae *LE*: caedis *BC* 2154 Hic *LE*: Quēis *BC*

IACOBVS

Ipse morietur, ipse morietur Deus?

ORACVLVM

Vis etiam effigiem cognoscere nobilis arae?

IACOBVS

Id quis recuset tam boni interpres Dei?

ORACVLVM

Flecte genu senior, demisso *et* cernuus ore,

2160 Pectora tunde manu. Quod tu uenerabile lignum

Adspicis, in toto faciet miracula mundo.

Ante agni mandeat puri quam sanguine, rubri

Diuidet arua maris, populoque instare trementi

Aegyptum, monstrabit iter. Trans aequora tutos

2165 Vt tulerit, rursus coeuntia caerula fundet

Ingressos super armatos, equitesque rotasque

Inuoluens, imo tumulabit in aequore uortex.

IACOBVS

Lignum triumphae nobile, *et* praedas age.

ORACVLVM

Venerit at lustris ea cum labentibus aetas,

2170 Qua domus Abraami peregrinis scepra relinquet,

Nascetur partu Iessaeae uirginis agnus.

Hunc apud ingratos Solymos haec ara uidebit

p. 944 Sacra mori, uerum spoliis rediuiuus Auerni

Surget, *et* exuto uictor dominabitur Orco.

2158 tam LE: o BC 2159 Flecte genu senior BC: Ergo flecte genu LE 2160 uenerabile LE: memorabile BC 2163 maris LE: freti BC 2168 Lignum triumphae LE: Triumphae lignum BC 2174 Orco L: hoste E hosti BC

2175 Huic ligno tunc nomen erit Crux aurea, caelo
 Illa seras adimet, spoliataque tartara semper
 Terrebit, ueniet donec ius dicere mundo
 Idem, qui superis uiuet cum ciuibus Agnus.

IACOBVS

Recedis alme praepes, et sacram negas
 2180 Oculis figuram? Redde, redde nobile
 Lignum, uidebo rursus, et rursus manu
 Senile tundam pectus, ac prono cadens
 Venerabor ore. Quas tibi grates agam
 Dominator orbis inclyte? Accepi tuae
 2185 Consilia mentis, nosco quid lignum uelit,
 Quid agnus ille poscat. Omnes liberos
 Nunc hortor, illi colla ligno flectite,
 Tamquam salutis symbolo. O felix iugum
 Ceruice qui placabili te olim feret.
 2190 Illa ara talis hostiae semper mihi
 Cor excitabit. Quid queror? Quando Deus
 Etiam laborum uult iter durum ingredi?
 Iacobe luctus illa crux siccat tuos.
 Deus agnus est necandus? Inuentum Dei
 2195 Ad magna praemia, est labores perpeti.
 Nunc uideo lacrimas esse diuitias mihi.
 Moriente laeta flagitat quisquis Deo,
 Redeunte in orbem iudice exoptat mori.

2182 tundam *LE*: feriam *BC* | ac *LE*: et *BC* 2190 hostiae *LE*: uictimae *BC* 2193
 siccat *LE*: leuat *BC* 2196 diuitias *LE*: delicias *BC* 2198 orbem iudice exoptat *LE*: auras
 uult Deo stultus *BC*

XIII PHARAO REX, MAGI.

PHARAO

Quicumque magni cupidus imperii, inuidet

2200 Sceptro *et* coronae, *et* credit magnum bonum

Regnare populis, regnet. O aequissimi,

Audite memet caelites. Illum malo

Cohibete nullo. Poena sit tantum dare

Sceptrum *et* coronam. Regnet. Expertus mala

2205 Curasque regni, dicat in regno boni

Quid sit regendo. Classicum belli furor

Si pulsat acre, quid magis fingi potest

Regi timendum? Laeta si pax est domi,

Nunquam est in aula, quae quod horrescas habet

2210 Vel hos, uel illos. Hic adulando nocet:

Ille improbando displicet. Nos perdit

Caeci appetitu uera respuimus, leues

A blandiente regimur, *et* regem ferunt

Quod scurra poscit, facere. Si ostendo minas

2215 Vocant Tyrannum: Si obsequor spreti iacet

Contempta regni dignitas. Aequae nocet

PHARAO REX, MAGI. LE: Pharao, Magi. B Pharao Magus. C

2200 *et* LBE: ac C | *et* credit L: credit *et* BCE 2207 magis fingi potest LE: potest fingi magis BC 2214 poscit LE: fecit BC 2215 Vocant Tyrannum LE: Vocor tyrannus BC | spreti BCE: Horeti L 2216 regni LE: regis BC

- Amor odiumque: nec alia est regi uia,
 Qua tutus abeat. Semper in tectis quies
 Peregrina regum est, empta uix epulis potest
 2220 Cantuque haberi, facile pastorum casis
 p. 946 Quae uiuit ultro. Vetera sed frustra queror.
 Accuso nunc in pace nocturnos metus,
 Et tecta caecis inuolucris somnia.
 At hoc molestum est, neminem inuenio magum,
 2225 Qui uisa retogat. Mutus interpres silet:
 Atque profitetur ille se nodos adhuc
 Videre, noctis quos sopor tectae occulit.

MAGORVM PRINCEPS

Permitte uatem libere effari tuum.

Video, *et* videbo nocte quae somnus feret.

PHARAO

- 2230 Age quid optimae in fluminis ripa boues,
 Septemque laeta messe fertilissimae
 Faciunt aristae? M. Nempe, quid adeo latet
 Huiusce latebra somnii, Aegypti ut tuos
 Ita Sapientes spernere sit opus tibi?
 2235 Quis, Rex, magorum nesciet dissoluere
 Quid uult arista plena, quid pingues boues?
 Arista praebet pabulum, boues edunt:
 Edent aristas, nisi repellantur boues.

2225 silet LE: tacet BC 2226 Atque LE: Et BC

MAGORVM PRINCEPS LE: Primus Magus B MAGVS C

2231 laeta LE: grandi BC 2232 Nempe LE: Porro BC 2233 latebra LE: uiso BC 2236
 pingues LE: uolunt BC

PHARAO

Hoc regis esse somnium tanti putas?

- 2240 Pastoris esset. MA. Pastor est hominum, regit
 Qui regna sceptro. PH. Sed quid ad rempublicam
 Si bos aristam carpat? M. Vt poenam irroget
 His, qui solutum ac liberum sinunt pecus
 Errare campis, unde non damnum leue
- 2245 *p. 947* Infertur agris! PH. Ea resarciri solet
 Iactura paruo. M. Vt sarciatur maximo
 Regi indicatur. Quippe contemptus parit
 Poenae minoris, mille saepe incommoda;
 Quae poena maior proposita saepe impedit.

PHARAO

- 2250 Eludis? M. Imo interpretor. PH. Tales magos
 Pharaonis aula nutrit? His morem gerit
 Regum uoluntas? His futura uatibus
 Euenta constant? Praestat humano capi
 Errore potius, decipi quam neniis,
- 2255 Et arbitrari Oraculum, praestigias.

2239 regis esse *LBE*: esse regis *C* 2242 carpat *LE*: comedat *BC* 2248 mille *LE*: illa *BC*
 2249 saepe *LE*: iuste *BC* 2254 potius *LE*: uestris *BC* 2255 Et arbitrari Oraculum,
 praestigias. *LE*: Praestigiasque habere pro oraculis Deum *BC*

MAGORVM PRINCEPS

Praestigias? PH. Compesce linguam, credulam

Doleo quod aurem saepe praebuerim tibi.

Abite pleni uanitatis augures.

Ego uos docebo fallere. At si caelites

2260 Vobis reuelant abdita, in uestrum caput

Quae noster animus cogitat, denuntient.

Et ante, moneo, consulat uobis fuga.

XIV

PINCERNA, PHARAO

Amore uictus, magne regnator, tuo

Subiturus animi crimen ingrati loquar.

2265 Daturus hominem sed tamen magnum tibi,

Obscura scit qui interpretari somnia.

Iratus olim me, atque pistorum ducem

In uincula merito iusta trudi iusseras.

p. 948 Tenebricoso carcere ambos conditos,

2270 Nocturna grauior forte compressit quies.

2256 credulam *LE*: credulus *BC* 2260 Vobis reuelant *LE*: Vos aperiunt *BC* 2261 cogitat, denuntient *LBE*: cogitet, denuntiet *C* 2262 moneo *LE*: moniti *BC* | consulat *LE*: consulite *BC* | ante fuga *add.* et *C* -

PINCERNA, PHARAO. *LE*: Pincerna *B om. C*

Simulacra somni uaria sollicitis tamen
 Videmus animis. Mane dum tristes uicem
 Nostram dolemus, inscius rerum puer
 Hebraeus, ecquid ista maestitia est rogat?
 2275 Ex somniorum horrore, respondi prior.
 Hic ille, quaenam somnia? Exposui meum,
 Suum alter ille. Verus interpret tamen
 Vtrumque inire soluit, *et* me pristinum
 Manere dixit munus, ast illum crucem.

PHARAO

2280 Vbi ille nunc est gentium? PIN. In custodia.

PHARAO

Ito, ito coram profer, atque illum mihi
 Mox siste, fors an ille coniciet mei
 Portenta somni. PIN. Grata Rex mihi imperas.
 Illi hoc rependam nuntio quae debeo.

2274 ista *LE*: istud *BC* 2278 inire *LE*: mire *BC* 2280 PIN. *BCE*: PH. L 2283 Rex
 mihi *LE*: mancipio *BC* 2284 Illi hoc rependam quae debeo *LE*: Hoc compensabo
 obliuionem nuntio *BC*

XV VILICVS, CACODAEMON.

VILICVS

- 2285 Spe fortunae melioris a Sichemiis
Atque Dothaimis pascuis Aegyptias
Vrbes petiui, maxime ut mysteria
Aegyptiorum magna quaedam discerem,
p. 949 Est rusticatum satis, huc philosophatum eo,
- 2290 Quacumque paupertate uictus opprimar,
Cupienti satius est menti dare pabulum,
Seruire uentri quam pigro ad ignorantiam.
Et si mihi displicuerit Aegyptus, lubens
Penetrabo siluas Africae, ut liceat frui
- 2295 Animantium diuersarum spectaculis,
Quarum illa diues dicitur prouincia.
Horreo repente? Foetor unde ex sulphure?

CACODAEMON

Ne Putiphar quiescat huc me confero.

VILICVS

- 2300 Quis ille? Vel quod animal? Tantum caelites
Omnem secudent. Rostro *et* alis dicerem

VILICVS L: Rusticus BCE

VILICVS L: Rusticus BCE

2287 Vrbes LE: Agros BC 2288 magna quaedam discerem LE: quaedam recte
addiscerem BC 2291 Cupienti LE: Volenti BC | menti LE: animo BC 2292
ignorantiam LE: socordiam BC

VILICVS L: Rusticus BCE

2300 Rostro LE: ore BC

Vespertilionem, quem nec pono in muribus
 Nec in uolucris. Dubito sane num siet
 Vespertilio, num satyriscus aliquis? At gradu
 Graditur bipes, fortassis Aegyptus creat
 2305 Aliquos uespertiones illiusmodi.
 Nam nihil incredibile in natura duxerim.
 Sed sit satyriscus, uespertilio, uel aliud,
 Est in animo experiri num possit capi.
 Tamen arte qua? Iam teneo. Nassa in proximo
 2310 Suspensa luco, rapta comportabitur.
 Fortassis illum seu piscem expiscabimur.

CACODAEMON

Antiquus hospes Putiphari sum, lenius
 Iam noceo, sed Iosephum nondum perdidit.

p. 950 At uereor, ut dum conor ipsum perdere,

2315 Sese lucretur. Displicet quod gratia
 Sit in Custodis. At mei nequid doli
 Linquant in ausum, mox rediturus euolo.

VILICVS

Ferat utinam reperta nassa commodum.
 Praedabor illum? Video iam captam plagis,
 2320 Et impeditam uolucrum quaecumque fuerit.

2301-2302 Vespertilionem, quem... num siet *LE: pro sequenti uersu in B 2003 C 2002:*

Vespertilionem, uerum dubito num siet

2304 bipes, fortassis *LE: humano forsan BC* 2305 Aliquos *LE: Striges, aut BC* 2311
 illum seu *L: ipsum ceu BCE* 2314 At uereor, ut *LE: Sed timeo ne BC*

VILICVS *LE: Rusticus BC*

2318 Ferat utinam *LE: Utinam fruar BC* 2319 Praedabor illum? *LE: Praedae et triumpho BC*

Vbi se plagarum nodis irretiuerit,
 Nitetur extricare: sed duro prius
 Bis uel ter isto fuste uerberabitur.
 At insidiabor unde, ne me uiderit!

2325 Incauta prolabatur. Eia prodeat.
 Quorsum moratur intus illa belua?
 Fortasse lambit oleum. Nemo in aedibus
 Nunc uiuit illis ut abigat? Ah, qui me metus
 Adeo pauentem territat? Spiracula

2330 Clauduntur animae male ab olente sulphure.
 Perii: beati caelites occurrite.
 O foeda species! Ostentum o teterrimum!
 Illud uolebam capere? Quin fugio. CAC. Fugae
 Non fit potestas. Sta, nunc philosophabere.

VILICVS

2335 Quem te esse dicam uespertilio? CAC. Tu mihi
 Nassam parabas? VIL. Hei cerno Cacodaemonem
 Quid faciam? Quo me uertam? Tu me suscipe
 Pentalpha, nempe triangule in triangulo.
 Per has recede lineas. CAC. Ludibria.

2322 sed duro prius *LE*: uerum gravi *BC* 2323 fuste uerberabitur *LE*: robore inuitabitur
BC 2326 Quorsum moratur intus *L* ante ras. Moratur intus *E*: Moratur intus quid adeo
BC 2328 Ah, qui me *LE*: sed qui *BC* 2329 Adeo *LE*: Rursum *B* Rursus *C* 2330 male
 ab olente *LE*: a male olente *BC* 2331 beati *LE*: uocati *BC*

VILICVS *L*: Rusticus *BCE*

2336 Nassam *LE*: Retia *BC* | VIL. *L*: RVST. *BCE*

VILICVS

2340 p. 951 Hei, commoueri nequeo. CAC. Sic iubeo. VIL. Haereo,
Captis pedibus conglutinor, fari uetas?

CACODAEMON

Numera. VIL. Pecuniam? C. Quid ais pecuniam?
Percussiones inquam. Numerato, incipe.

VILICVS

2345 Hei. CAC. Numerale at nomen non est hei! VIL. Quid iubes
Numerare? CAC. Plagas. VIL. Quaeso, quid tu me facis?

CACODAEMON

Piscem facio barbatulum, nassa caput

 VILICVS L: RVSTICVS BCE

2340 VIL. L: Rust. BCE 2341 Captis LE: Superi BC | fari uetas? LE: loqui uetor BC
2342-2346 Numera. VIL... nassa caput L: *pro sequentibus uersibus in B 2043-2049 C*
2047-2053:

CAC. Numera. RVST. Quid porro? CAC. Plagas omnes incipe
RVST. Hei. CAC. Hei numerale nomen est? Numera. RVST. Occidi
Haec tertia, quarta, quinta, sexta, septima
Octaua, nona, decima. Vah centesima
CAC. Hui, tam cito tu centesimam! RVST. Millesimam
Dolor aestimauit: quaeso quid tu me facis?
Auerrunca isthoc monstrum. CAC. Te plagis tuis

E 2395-2403:

CAC. Numera. RVST. Pecuniam? CAC. Quid ais pecuniam?
Percussiones inquam. Numerato, incipe.
RVST. Hei. CAC. Numerale at nomen non est hei? RVST. Quid iubes
Numerare? CAC. Plagas Eia porro. RVST. Tertia
Et quarta, quinta, sexta, sat sit, septima
Octaua, nona, decima. Sta. Centesima
CAC. Nimis cito centesimam. RVST. Millesimam
Dolor aestimasset. Quaeso quid tu me facis?
CAC. Piscem facio barbatulum, nassa caput

Inuoluo. VIL. Vos me caelites. CAC. Quos sentio?

Pharaonis huc ministri quorsum prodeunt?

Maiora rerum moliar primordia.

VILICVS

2350 Dire Cacodaemon, Caelites te perdant.

Age malis huc uenisti auibus, te si potes

Ab hac trica explicato.

XVI p. 952 VILICVS, OECONOMVS PHARAONIS

VILICVS

Quis quis huc homo

Te te intulisti? OEC. Quis uocat? VIL. Misero faue.

OECONOMVS

Quid hic prodigii? V. In infestum Cacodaemonem

2355 Qui me modis miris habuit, hic incidi.

2347 VIL. Vos me *LE*: RVST. Miserum *BC* 2350 perduant *L*: perduint *BCE*

VILICVS, *L*: Rusticus et *BCE*

VILICVS *L*: Rusticus *BCE* 2353 VIL. *L*: Rust. *BCE* 2354 VIL. *L*: Rust. *BCE* 2355
modis miris *LE*: miris modis *BC*

OECONOMVS

Inceptat iste fabulam. Veneficus

Es ex magorum classe? Dic o perditae!

VILICVS

Paulo ante uerberatum rursus uerberas?

Es ille qui fuisti uespertilio? OEC. Quid tu ais?

VILICVS

2360 Specie redis humana Cacodaemon? OEC. Teram

Tecum ne tempus? Has inepte nenas

Praestigiasque tolle. VIL. Das fugae locum?

OECONOMVS

Cessas? VIL. Reuellere conor haerentes pedes.

OECONOMVS

Vidisset utinam Pharao, quae uidi modo.

2365 Cauisset idem lege quam sanctissima

Nequis magia faceret. At prodit foras.

2356 fabulam *LE: fraudem BC* | ante Veneficus *add. Num BC* 2357 classe? Dic o perditae? *LE: numero es perditae? RVST. Hei quid uerberas, BC*

VIL. *L: Rust. BCE*

2358 Paulo ante uerberatum rursus uerberas? *LE: om. BC*

VIL. *L: Rust. BCE*

2361 inepte *LE: magorum BC* 2362 VIL. *L: Rust. BCE* | Das fugae locum? *LE: Tollo. OEC. illo Pharao BC* 2363 Cessas? VIL. Reuellere conor haerentes pedes. *LE: om. BC* 2364-2365 Vidisset utinam... quam sanctissima *LE: pro sequenti uersu in. B 2066 C 2065:*

Vidisset utinam? Lege ut interdiceret

2366 At *LE: en BC*

XVII p. 953

PHARAO

Haud dubie uerum est, quod opinamur: regibus

Superos amicos esse, si rempublicam

Non tam tuemur apparatu bellico,

2370 Quam iure legum, quam probatis moribus.

Regnum uigebit, cura si imprimis uiget

Pietatis et iustitiae. Illa obseruat Deos,

Haec pacis ornamenta praebet gentibus.

Duo haec in omne tempus aedificant domos:

2375 Et regna tuta sede perpetuum locant.

Religio, mores namque componit feros:

Hominumque mentes inhihet, ac terret metu:

Nefanda pariter, fanda ne tanquam audeant.

Iustitia frenat improbos, poenis cauet

2380 Nequis alienis inicit oculos bonis.

Sponte colit animus utramque uirtutem meus.

Experior aequum rebus hinc caelum meis.

Speroque fauorem caelitem nunc maxime

2369-2371 Non tam... imprimis uiget LE: *pro sequenti uersu in B 2070 C 2069:*

Modeste temperamus, cura si uiget

2371 obseruat L: conciliat E ut amemus Deum BC 2373 praebet LE: nostris BC 2374

Duo haec in omne tempus aedificant LE: Vt largiamur, quae duo fundat BC 2375 tuta

sede perpetuum LE: sede tuta perpetuo BC 2376 namque LE: quippe BC 2378 fanda

ne tanquam LE: ne tanquam fanda BC 2381-2383 Sponte colit... nunc maxime LE: *pro*

sequentibus uersibus in B 2080-2082 C 2079-2081:

In utramque mediocriter cum animus uiuat meus

Propensus, aequos caelites rebus meis

Experior esse: sed nunc multo maxime

Interpres ille soluerit si somnia.

2385 Nam credo patrio magna portendi solo,
Ita mole rerum mens futurarum tumet.

2384 soluerit si somnia LE: somnia si coniecerit BC 2385 patrio LE: populis BC | solo
LE: meis BC 2386 mole rerum mens futurarum tumet LE: turgēt animus mole uisi in
somnia BC 2386 post tumet sequentes uersus add. C 2086-2160 E 2445-2476

E	C
RVSTICVS. PHARAO. PVER aulicus ex regio comitatu	Rusticus. Puer. Phrao. Oeconomus.
Rust. <u>Nocuit timiditas saepe, nunc audacia.</u> <u>Mihi</u> est probanda. Quin me regi inclyto Plenum querelae sisto? Rex. P. Hui perditae? Facesse. R. Non <u>facesso</u> ad regem perditis Accessus esse debet, ut coram suas Narrare queant et deprecari iniurias	Timiditas saepe nocuit, ergo Semel facessam
Phar. Permite, ueniat regis hoc munus libens <u>Fatebor. Omnes audit rex aequus suos.</u> <u>Seu stirpe clara nobiles, seu rusticos</u> <u>Natos in agris.</u> R. Quo statu regem alloquar?	Ego esse fateor. <i>om.</i> <i>om.</i> <i>om.</i>
Phar. <u>Accede propius.</u> R. <u>Curuus</u> an rectus? Genu Flectam, iubetis aulici? Ph. Quo uis modo.	Et qua figura curuus
Rust. <u>Tua scepra semper aucta fortunent Dei</u> Regnare nosti. Namque non desideras Iam flexiones corporum, quam mentium Ego mente plus te recolo, quam tui aulico Hac disciplina, quippe <u>uel</u> curuant <u>genu</u> , Dextrum aut sinistrum, porrigunt <u>retro</u> pedem Et saepe adorant cernui, uerum tuo <u>Vbi digrediuntur procul</u> , a conspectu, <u>iacet</u> Ista omnis obseruantia et reuerentia Rei sed huius gratia, rex non tuum Imploro nomen. Nuper huc me contulit Vulgata fama Aegyptiae sapientiae. At quid ego loco uestrae inueni sapientiae? Contusa terga. Ph. Quis meo in regno? R. Arbitror.	Aeterna maneat scepra te, rex maxime si retro longe <i>om.</i> silet
Puer. Pincerna redijt. Ph. Veniat. Et causae et tui Rationem habeo postea, deducite.	
Rus. Narrare cepi uera. Oe. Quid clamat? <u>Tace</u> <u>Cur obstrepis nolenti audire principi?</u>	sile Facinus est obstrepere nolenti
Rus. <u>Qui uera regi narrat, is non obstrepat</u> Ph. Age sis. R. Minaris? P. Importune restitas?	Oe. Oe.

XVIII p. 954 PINCERNA, PHARAO, IOSEPHVS.

LIBERI Pharaonis duo.

PINCERNA

Obtemperaui magne Rex iussus tibi:

En ille uultu prodit eximio, decor

Est mentis index. PH. Forma digna regio

2390 Plane est fauore. Vulgus haud tales alit,

Generatque uultus. Tu ne coniector meos

Aperire sensus, *et* futurarum potes

Praescire rerum euenta, sub somni abditis

Obtecta formis? IOS. Absque me pandet Deus

2395 Laeta Pharaoni. PH. Laetior reddar tuo

Si pandat ore. Namque te iuuenem libens

Accipio: virtus optoque ut resplendeat

Concepta uotis. Nocte quae uidi eloquar:

Me stare rebar fluminis ripam super,

2400 Septemque numero cernere nitentes boues,

Ex amne ad agros surgere, *et* pastu herbidae

Laeto paludis carpere uireta. Alteras

LIBERI Pharaonis duo *LE: om. BC*

2387 iussus tibi *LE: iussis tuis BC* 2388 eximio, decor *LE: elato tibi BC* 2389 Est mentis index *LE: Et confidenti BC* 2394 Obtecta *LE: Celata BC* | pandet *LE: dicet BC* 2396 pandat *LE: dicat BC* 2397 virtus optoque *LE: et opto uirtus BC* 2398 eloquar *LE: loquar BC*

- Mox ire uidi sordidas septem boues,
 Macie suprema debiles, uix ossibus
 2405 Haerere uidi: nulla genuerunt pecus
 Armenta simile Aegyptiorum in finibus.
 Illas opimas hae uorarunt ilico,
 p. 955 Non pinguiores redditae, sed tabidae
 Velut ante fuerant, squalida horrebant cute.
- 2410 Hic me excitatum rursus oppressit sopor,
 Faciesque somni rursus obiecta est noua.
 Flauere septem culmo in uno turgidas,
 Plenas, sonantes, uberes, pulcherrimas
 Spicas uidebam: apparuere protinus
 2415 Arente totidem calamo, et atra uredine
 Exesae aristae, quae priorum fertilem
 Speciem uorarunt. Ista coniectionibus
 Bina explicaui somnia, at nemo omnium
 Nocturna quid haec uisa portendant, docet.

IOSEPHVS

- 2420 Interpres, o Rex, unus accedam, Deus
 Mihi contueri condita in somnis dedit.

PHARAO

Macte esto uates, auspice enarra Deo.

2405 pecus *LBE*: pecudes *C* 2407 Illas opimas hae uorarunt *LE*: Hae illas opimas deuorarunt *BC* 2408 Non *LE*: Nec *BC* 2410 oppressit *LE*: obtinuit *BC* 2415 et atra *LE*: nigra *BC* 2421 contueri *LE*: intueri *BC*

IOSEPHVS

Ne Rex multa putes in somnia uisa, sed illis

Res eadem, uentura tamen, latet abdita formis.

2425 Ille boum numerus, quae ripa in fluminis herbas

Carpebant laetas: *et* aristae surgere septem

Visae uno in calamo, ac grauida pinguescere gluma:

Septem instare canunt felices messibus annos,

Terra quibus nimias effundet prodiga fruges.

2430 At tenues uaccae, spicaeque uredine tristes,

Septem alios inopes caeli sine frugibus orbes

Portendunt. Sic est. Penuria temporis huius

p. 956 Hauriet immensas peperit quas copia messes:

Quippe fames toto rabiosa uagabitur orbe:

2435 Attonitque malis *et* fertilitatis opimae

Obliti populi, flebunt sterilescere campos.

PHARAO

Per illa merito nuntiari insomnia

Rem suspicabar non leuem, aut paruam mihi.

IOSEPHVS

Haec somniorum uera interpretatio

2440 Rex est tuorum. Nunc uirum quaere impigrum,

Probum, fidelem, qui saluti consulat,

Et inopiae perampla fundet horrea.

2427 calamo *LE*: culmo *BC* 2431 caeli *LE*: ullis *BC* 2432 Portendunt. Sic est. *LE*: Orbi instare canunt. *BC* 2436 campos *LE*: terras *BC* 2437 Per illa merito nuntiari insomnia *LE*: Enuntiari per nocturna somnia *BC* 2438 non leuem, aut paruam *LE*: iure non leuem *B* maximam statim *C*

Quintamque partem condat annis singulis.

Omnes per urbes, regis imperio tamen

2445 Conclusa seruet. Ita mederi perditis
Rebus licebit, et malo penuriae.

PHARAO

Cumulabo quo te praemio pulcherrime

Coniector? Hinc arcana pandis somnia,

Et res acerbas inde consilio leuas.

2450 Adeste regni Principes. Ecquem uirum
Similem inueniri posse spes nobis erit,
Qui cuncta uideat spiritu afflatus Dei?

PRINC. I.

Ego reperiri posse credo neminem.

PRINC. II.

Hunc aula poscit, regiis honoribus

2455 Attolle dignum. P. I. Rex uide procerum omnium

p. 957 Nutus et ora, interpreti ingenue fauent.

PHARAO

Mirum haud uideri debet, hi si liberi,

Proceresque magnis praemiis auctum uelint:

Cum te beati caelites felicem ament:

2460 Diuinus, et consultor ipse es optimus.

2446 et malo penuriae LE: dira uenienti fame BC 2447 quo LE: quis BC | praemio
LE: praemiis BC 2448 arcana LE: secreta BC 2449 Et res acerbas LE: Consilio rebus
BC | consilio leuas LE: nostris prospicis BC 2450 Adeste regni Principes LE: Vos quaeso
regni praesides BC 2453-2456 PRINC. II... ingenue fauent LE: pro sequenti uersu in B
2153 C 2182:

Al. Hunc, aula poscit. B. Hunc ad honores euehe.

2457 hi si liberi LE: si te principes BC 2458 Proceresque LE: Regesque BC | praemiis
auctum uelint LE: augere uelint praemijs -BC 2459 felicem LE: beatum BC 2460 et
consultor ipse es LE: idem es et consultor BC

Habere tantum me penes bonum uolo:
Sapientio rem quippe, nec similem tui
Tulit orbis hominem: nec etiam si tulit, eum
Prae te probabo. Principem Aegypti creo
2465 Ego te; gubernare regiam primus domum.
Obtemperabit oris imperio tui
Aegyptus omnis. Ipse praecedam inclyti
Honore solii. Caeteris magnatibus
Populisque solus iura subiectis dabis.
2470 Ita mens ab alto mota constituit Deo,
Iterumque iubeo. Qua patet regni mei
Ius *et* potestas, impera testem meae
Sententiae, iam regis hoc pignus cape.
Accede propius: annulo te orno meo.
2475 Properate uestem byssinam, *et* torquem date,
Vectum quadrigis ferte. Vos primi genu
Curuate proceres. *Voxque* praeconis sonet,
Vt omnis aetas norit hunc datum sibi
A me secundum, quem loco regis colat.
2480 Ite ite, laetus clamor in caelum uolet.

p. 958

CHORVS III

Carmen Saphicum.

- O pudor castae generose mentis,
 Mentis o praeceps furor impudicae!
 Quale gessistis populis canendum
 Posteris bellum? Ruit hinc libido:
- 2485 Castitas sancto stetit unde uultu:
 Illa succensam Phlegetonte pinum,
 Sulphur *et* fumos stygios olentem:
 Haec chorus cantem tulit igne taedam,
 Quo Deus constat sibi corda, nullo
- 2490 Sordidi luxus maculanda tactu;
 Ore matronae meditata fraudem,
 Dixit insonti iuueni Cupido,
 Cede flammaram iaculis; at ille
 Surda cantori uelut aspis, ito
- 2495 Inquit, aeternos ego castitatis
 Candidae flores male olente Ditis
 Sulphure mutem?
 Euge sincerum iuuenis pudorem,
 Sordidae culpa quia praetulisti:
- 2500 Iure regnandi pharaone maior,

CHORVS III. L: Chorus Tertius BE om. C

Carmen Saphicum LE: om. BC

2485 unde L: inde BCE

Nunc pari sceptrum dicione gesta.

Quando iam mundo seniore tellus,

Prona laxarit uitiiis habenas:

p. 959 Dicet, o magnum iuuenem, periclo

2505 Qui suo, uicit dominam pudore,

Et lacessitus timuit iugalem

Rumpere nodum.

ACTVS I V

I IACOBVS, BENIAMINVS

Si ferret ipsa uita mortales eo

Abire cursu, quo uolet ferri Deus,

2510 Daretur isti iam senectuti quies.

Sed laxa sceleri frena cum dent improbi,

Crescantque partu semper aucto crimina:

Pauci seuera iura iustitiae colant,

Misti sequantur quod libet, non quod licet:

2515 Pugnare saeuo cogitur bello Deus,

Vt arma iusta proferat contra improbos:

Memores nefandi, iuris oblitos pii.

BENIAMINVS

Ergo metuenda bella dum uindex mouet,

Nos quoque periclitamur, innocuae diu

2520 Pietatis, et si studia semper exules

p. 960 Exerceamus. Sola maiorum domus

Veri tuorum numinis nomen colit.

At nos eadem, qua impii pereunt fame,

Perimus etiam; sterilis omnino negat

2525 Alimenta tellus. Frugibus homines carent :

Iumenta pastu: Pabulo nostri greges.

 ACTVS IV: Actus III L Actus 4 B Actus Quartus CE

 2508 ipsa LE: hominum BC 2513 Pauci LE: Rari BC | iustitiae LE: pietatis BC 2514
 Misti LE: Multi BC 2515 Pugnare saeuo LE: Nudare saeuum BC | bello LE: gladium

BC 2516 improbos LE: impios BC 2520 exules LE: supplices BC 2526 nostri LE: absumpti BC

IACOBVS

Iuste laborat orbis, *et* tanto malo

Aegrescit aequae. Quando fundentem Deum

Omnia, recusat noscere, negantem omnia

2530 Fortasse noscet. Quippe meliores sumus,

Cum durioris arma sentimus Dei.

Ingrata gens mortalium tanquam sues

Querceta pascit, *et* oculos nunquam leuat,

Vt cernat illum, qui manu glandes solo

1535 Spargit, datosque largus impertit cibos.

Cum laetus annus parturit fruges, putant

Temere uenire, nec Deo grates agunt.

Tellus fatiscat arida, *et* fruges neget,

Credant ut esse numen aeternum, fame

2540 Quod punit ob agri copiam, oblitos sui.

Te magne domitor orbis at supplex rogo,

Mihi meisque consulas, *et* quam puer,

Quam uir salutem semper inueni, senex

Tanto in labore rebus inueniam meis.

BENIAMINVS

2545 Vicina circum rura quas strages ferat

Frumenti egestas, uix potest dici, malo

2528 Aegrescit LE: Populatur BC 2530 *post* noscet. *add.* BEN. BCE 2534 cernat LE: uideat BC 2536 *ante* Cum *add.* IAC. BCE 2537 uenire LE: euenire BC 2541 Te magne LE: Tu summi B Te summe C 2543 Quam LBE: Quamque C 2545 strages LE: magnas BC 2546 Frumenti LE: Strages BC | uix LE: non BC

p. 961 Orbis remotas opprimi tanto plagas
 Communis est querela. IAC. Sed uenumdari
 Fruges in Aegypto audio. Necessitas
 2550 Eo ire dura liberos cogit meos.

II IACOBVS, RVBENVVS, IVDAS *et ceteri*

IACOBVS

Rubene quid cessatur? R. En me? IAC. Perdita
 Spes omnis est. R. Vt uideo. IAC. Negligentia
 Nostra perimus. R. Imo communi fame.
 Nam pestis haec agrorum quam latissime
 2555 Peruasit orbem. IAC. Nescis? R. Quid tandem pater?

2547 opprimi *LBE*: opprimit *C* 2550 ire dura *LE*: ablegare *BC*

IACOBVS, RVBENVVS, IVDAS *et ceteri* *LE*: Iacobus et Rubenus *B* Iacobus et Rubenus et ceteri *C*

2552 Vt *L p. ras.* *E*: Ita *BC*

Scio interire me meos, tuos fame.

IACOBVS

Pateretur aetas ista, uobis omnibus

Labore solus ego consuluissem meo.

RVBENVVS

Quid in orbis calamitate multo maxima

2560 Prodesse posset aetas illa? IAC. Quid procul
 Ignota perlustrassem. RV. Nusquam gentium
 Frumenta fertur inueniri. IAC. Maxima
 Frugum esse fertur copia apud Aegyptios.
 Aegyptus amplis namque frugum copiam

2565 Prouida futuri condidit granariis.
 Eo remotae nationes conuolant,
 Pretiis emunt frumenta, et empta conuehant.

p. 962 Sed esse adultos undecim gnatos queror,
 Vnum parentem, qui alere non possunt senem.

2570 Aluisset unus ille centum liberos,
 Nisi robur abstulisset aetas ultima.

2559 orbis calamitate *LE: calamitate orbis BC 2560 illa L: alia BCE 2562-2568*
 Frumenta fertur... gnatos queror *LE: pro sequentibus uersibus in B 2260-2263:*

Frumenti fertur copia. IAC. Fertur maxima
 Rubene, fertur copia, Aegypto horreo
 Esse infinita fertur, unde plurimae
 Gentes coemunt frumenta, sed gnati undecim

C 2294-2296:

Frumenti fertur copia. IAC. Aegypto horreo
 Esse infinita fertur, unde plurimae
 Gentes coemunt frumenta; sed gnati undecim

2569 Vnum parentem, qui *LE: Nequeunt parentem unum BC | non possunt LE:*
 praesertim *BC 2570 unus LE: om. BC | post centum add. plane BC 2571 robur LE:*
 uires *BC*

RVBENVS

Quemquam tuorum ne parens accusites,
Sed ipsa dura tempora. Aegyptum petam
Vel solus, id si cogitas in rem fore.

IACOBVS

- 2575 Familia languet destituta frugibus,
Et saeuiente quotidie aegrescit fame.
Abire solum nolo. Nam quantum feres?
Arcesse fratres Beniamine caeteros,
Adeste gnati cur domum negligitis ?
2580 Nihil remedii quaeritis contra famem?
Aegyptus omnis satura frumentum exteris
Aperta, uendit ipsa nationibus;
Nostra perimus interim socordia.
Quin hinc abitis? Ite pro pecunia
2585 Afferte fruges. IVD. Ipse te uolui pater

2572 Quemquam tuorum ne parens accusites *LE:* Ah, id exprobrare desine, et dura potius
C Ah, id improbare desine, et dura potius *C* 2573 Sed ipsa dura *LE:* Accusa annorum *BC*
2574 in rem fore *LE:* factum optimum *BC* 2575-2576 Familia languet... aegrescit fame
LE: pro sequentibus uersibus in B 2270-2271 *C* 2303-2304:

Imo necessarium, familia namque extinguitur

Quotidie saeuiente fame magis ac magis

2577 Nam quantum *LE:* te solus *BC* 2578 Arcesse fratres Beniamine caeteros *LE:* Nam
quantulum frumenti mi puer uoca *BC* 2579 Adeste gnati cur domum negligitis? *LE: pro*
sequentibus uersibus in B 2274-2275:

Fratres. Iac. Iud. Rub. et ceteri Beniaminus

IAC. Adeste gnati cur negligitis?

C 2307:

Fratres. Adeste gnati cur negligitis?

2580 ante Nihil *add.* Cur *BC* | contra *LE:* aduersus *BC* 2582-2583 Aperta, uendit...
interim socordia *LE: pro sequenti uersu in B* 2278 *C* 2305:

Vendit, perimus interim socordia

Orare, nos ut mitteres. Omnes tamen
 Vis ire gnatos? IAC. Beniamine paruule
 Vnum senectae pignus ablato altero,
 Mecum manebis. Nequid eueniat mali
 2590 Tibi, pertimesco, fratri ut euenit tuo,
 Me cuius ulcerat acerba recordatio,
 Et haec paterna prouocat suspiria.

RVBENVS

p. 963 Is interim solatio parens tibi

Sit, dum redimus. IAC. Ite uos patrum Deus
 2595 Seruet meorum, sistat *et* reduces meis
 Oculis uidendos. IVD. Sistet. Idem plurima
 Frumenti onustos copia incolumes dabit.

IACOBVS

Gnati paternos capite complexus, rogo
 Deum ut colatis. Post Deum, pacis uolo
 2600 Vos esse memores, quippe nil discordia
 Peius gerendis rebus afferri potest.

OMNES

Audire patris monita gnatorum est. RVB. Tuae
 Morem geramus ut uoluntati, uale.

2586 Orare, nos ut *LE*: Paulo ante hortari *BC* 2588 Vnum senectae pignus *LE*: Senectae pignus unicum *BC* 2591 Me *LE*: Olim *BC* | ulcerat acerba *LE*: adhuc me cara *BC* 2592 Et haec paterna prouocat suspiria *LE*: Ad suspiria paterna et fletus prouocat *BC* 2593 parens *LE*: pater *BC* 2595 sistat *et* reduces *LE*: reduces *et* sistat *BC* 2596 Idem plurima *LE*: onustos plurimo *BC* 2597 Frumenti onustos copia incolumes dabit *LE*: Frumento, ut istam superes aerumnam famis *BC* 2598 complexus *LE*: amplexus *BC* 2599 ut *LE*: *om.* *BC*

III IACOBVS, BENIAMINVS

IACOBVS

En absque natis orbus, en absentium .

- 2605 Plenus meorum crucior. O quantum sagax
 Natura tenerum patris in animum potes?
 Dominaris in parentibus; quibus cum agis
 Pueriliter ludendo. Praesentes sinis,
 Ita haud amari uehementer, sed quando eos
- 2610 Ablegat aliquis casus, exardescimus;
 Abesse tunc dolemus: est similis amor
p. 964 Paternus igni, quem cinis frigens tegit
 Pruna in calente. Nam coorto uiuidas
 Vento fauillas spargit, ac incendium
- 2615 Persaepe magnum suscitatur. Praesentia
 Ita liberorum sopit ardorem patris.
 At si amouentur, ille uiuaces alit
 Desiderio amor tectus ingenti faces.
 Me fateor inde incendio exuri meo.
- 2620 Tot uulneratus insuper plagis, nouum
 Horresco uulnus: timeo. Quam doleat scio
 Mihi liberorum amissio. Nec ut caeteris

2604 natis orbus, en absentium *LE*: gnatis maneo, desiderio ut *BC* 2607 in *LE*: ut *BC*
 2610 aliquis casus, exardescimus *LE*: casus aliquis amamus maxime *BC* 2611 Abesse
 tunc *LE*: Tunc nostros ac *BC* 2612 frigens *LE*: paruus *BC* 2613 calente. Nam *LE*:
 latente, sed *BC* 2616 Ita *LE*: Sic *BC* | ardorem *LE*: amorem *BC* 2617 At *LE*: Sed *BC*
 2618 Desiderio amor tectus ingenti faces *LE*: Amor in fauillas, unde desiderij *BC* 2619
 inde *LE*: etiam *BC* | meo *LE*: mei *BC* 2621 Mihi *LE*: Nam *BC*

Solet euenire patribus eueniet mihi.

Illi docentur leuius assueti pati.

- 2625 Ego grauius censere postremo loco
 Quodcumque uulnus soleo. Namque usu magis
 Aegrotat animus. Paruus hic restat puer
 Vterinus illi frater, immanes ferae
 Quem sustulere. Tu quoque, hoc timeo, patris
- 2630 Ne consequaris haeres aerumnas tui.
 O nate sero, sed tuae nimis cito
 Meae et Rachelli, matre tam cara cares.
 Et matre eadem fratre prognato cares,
 Aetatis haec sunt damna iam fili tuae.

BENIAMINVS.

- 2635 Ne quaeso fletu maceres animum pater:
 Acerba reddet mitia aetherea Deus
 Qui sede regnat. Ille non canos sinet
 Prius sepulchro frigido inferri tuos
- p. 965 Quam tot labores uertat in laetos dies.

IACOBVS.

- 2640 Quae laeta nate dicis? BEN. Illa scilicet
 Deus intuetur danda, quae quondam piis.

2624 patribus LE: hominibus BC 2627 Aegrotat LE: Aegrescit BC 2629 Sustulere LE: Sustulerunt BC | hoc timeo LE: ut uideo BC 2630 Ne consequaris haeres LE: Haeres tui consequeris BC | tui LE: meas BC 2631 tuae nimis cito LE: nimis cito tuae BC 2632 tam cara cares LE: iam cares puer BC 2634 iam LE: mi BC 2637 canos sinet LE: sinet prius BC 2638 Prius LE: Canos BC

IACOBVS

Nondum piorum bona per aetatem licet

Tibi aestimare. Si putas forsitan bona

Aurum, salutem, liberos, uestes, greges,

2645 Vera bona non habenda sunt, quamquam Dei
A liberali dentur effuse manu.

BENIAMINVS

Num, tu uocare, mi pater, bona haec soles?

IACOBVS

Non gnate mi uocabo. BEN. Quae porro? Doce.

IACOBVS

Amare toto corde pietatem: Deo

2650 Pendere ab uno: semper illius die

Ac nocte sancta iussa meditari. Haec uoco

Felicitatem. Disce, mi fili, tui

Moneo, et monebo, patris exemplo. Deus

Sit ipsa merces operis, et magnum puta,

2655 Habere solum praemii numen loco.

Possunt opes iuuare, non possunt tamen

Hominem beare. Tempora uolabunt suo

Properata cursu, saeculum quondam aureum

Nascetur orbi, quo propior erit Deo,

2660 Opulenta qui reliquerit patrimonia.

Nunc orbis est sepultus in caligine.

2643 aestimare. Si LE: uidere, gnate, quae BC | forsitan LE: om. BC 2645 Vera bona non habenda sunt LE: Non sunt habenda uera bona BC 2648 Num L: Non BCE 2649 toto LE: casto BC 2651 Ac LE: Et BC | haec LE: om. BC 2655 numen loco LE: loco Deum BC 2657 uolabunt LE: excedant BC 2658 Properata LE: Reuoluta BC

p. 966 Orietur olim sidus e nostra domo,
 Et flamma discussura nubes horridas,
 Qua mundus etsi nolit, adspiciet tamen
 2665 Praestare multis ditibus pauperrimum.
 Haec nate serua, quae labores asperos
 Huiusce mitigare possunt temporis.

BENIAMINVS

Felicitatem quam pater narras, sibi
 Dare quisque poterit. Nam facile mortalibus
 2670 Est indigere. IAC. Facile: difficile est tamen
 Egere laete *et* sponte. Nec enim nuditas
 Inuita, uel coacta felicem creat.
 Sed expetita mentis inuictae graui
 Stabilique uoto. BEN. Cur dolemus obsecro
 2675 Si iam beati uiuimus? Si iam diu
 Frumenti egentes hac laboramus fame?

IACOBVS

Quia sumus homines, gnate mi, uita est suo
 Alenda uictu, quem sibi poscit tenax.

2665 ditibus pauperrimum *LE*: pauperem magnatibus *BC* 2666 nate *LE*: gnate *BC* |
 quae *LE*: queis *BC* 2667 mitigare possunt temporis *LE*: mitigemus insolitae famis *BC*
 2673 creat *LE*: facit *BC* 2676 Si iam diu *LE*: quando nihil *BC* 2676 Frumenti egentes
 hac laboramus fame? *LE*: Nobis reliquit haec, quae grassatur, fames. *BC* 2678 sibi poscit
 tenax *LE*: reluctatur sibi *BC*

At si negatur, luget interdum fremit
 2680 Sua frena contra, ceu furit sternax equus.
 At uera uirtus, his malis melior solet
 Ferendo claram texere coronam sibi.
 Abiere fratres, nos reuertamur domum.

IV PHARAO, PVER, IOSEPHVS

PHARAO
 Permulta sunt quae optimo reddunt Deo
 2685 Me debitorem: regium nomen, salus,
 Amor meorum, pax quieta, mobilis
 Procella regni nulla, sed tranquillitas
 In diritate maxima horrendae famis.
 Ob haec sacrificio munera, sacerdos Deo.
 2690 Verum dedisse prouidum nobis uirum,
 Virtute cuius uiuat Aegyptus, plagae
 Viuant remotae, dubito quo ponam loco.
 Digne referre nemo regnantum potest:

2679-2682 At si... coronam sibi LE: pro sequentibus uersibus in B 2374-2375 C 2406-2407:

Violenta demi, uera sed uirtus iubet

Hic quoque modestam exercere patientiam

2689 sacerdos LE: quotidie BC 2690 prouidum LE: maximum BC 2693 regnantum
 LE: dominorum BC

- Habere Pharao gratiam exoptat memor,
 2695 Tibi temperator orbis, *et* factor Deus.
 Viroque quantum debeo, tantum uolo,
 Studeoque gratus reddere. Aegypti ducem
 A me secundum feci, *et* ingentes opes
 Lectissimae cum coniugis thalamo dedi.
 2700 Iosephus olim dictus, imperio meo
 Seruator orbis dicitur: tantis parem
 Se praebet ille rebus, *et* cunctos suis
 Meritis honores uincit. At prudentia
 Regno in gerendo quanta sit, dici haud potest.
 2705 Vellem carere liberis, illum mihi
 Adoptione filium factum, meo
 p. 968 Sceptro iuberem principem succedere.
 Ac tunc beata posset Aegyptus sibi
 Sub rege tali polliceri saecula,
 2710 Tranquilla, laeta, mitia, *et* uere aurea.
- PVER
- Adest magister regiae *et* ductor domus.
- PHARAO
- Accedat, imo genua de solo leua.

2694 exoptat *LE*: solet *BC* 2699 thalamo *LE*: toro *BC* 2702 cunctos suis *LE*: meritis
 adhuc *BC* 2703 Meritis honores uincit *LE*: Honore maior extat *BC* 2704 gerendo *L*:
 regendo *BCE* 2707 principem *LE*: et patriae *BC*

PVER *LE*: om. *BC* 2711 Adest *LE*: Quis huc? PV. *BC*

IOSEPHVS

- Rex, terra quondam sola quam Nilus rigat
 Vndante fluuio, iuris imperio tui
- 2715 Subiecta te colebat: at postquam fames
 Vagata cepit gliscere, extremae plagae
 Orbis remoti, liberatorem uocant,
 Vnumque terris columen a caelo datum
 Esse Pharaonem praedicant. Rex, libere
- 2720 Effabor, alii blandiendo floreant.
 Ego admonendo consulam regno, et tibi;
 Disseminata nominis fama est tui,
 Ob beneficentiam. Ille Rex solus potest
 Vitae atque fama laudis securus frui,
- 2725 Regnare qui se meminit, ut multis opem,
 Dum turbat urbes aliqua tempestas, ferat.
 Haec arx salutem tuta regnanti parit,
 Partamque seruat: namque custodes eunt
 Regi benefico, uerus imprimis amor,
- 2730 Et, semper exul limine a regum, fides.
 Amant amati populi et appellant patrem,
 p. 969 Quem consulentem rebus, et regno uident:
 Ac uota faciunt, quae libens audit Deus,

2716 cepit gliscere LE: mundum cruciat BC 2718 a L: e BCE 2723 solus LE: solum
 BC 2724 fama laudis L: famae laude BCE 2726 urbes aliqua LE: orbem saeua BC
 2727 tuta regnanti LE: regis incolumem BC 2728 namque LE: quippe BC 2729
 benefico LCE: beneficio B

- Vulgique precibus saepe caro principi
 2735 Extendit annos. Fac senectuti diem
 Vitaeque soluat: non tyrannorum modo
 Abit in sepulchrum. Lacrimas aufert pias
 Secum suorum. Fletur, et toties nouo
 Lugetur ille funere, quoties uenit
 2740 Repetita uirtus optimi in mentem uiri.
 Haec admonere me iubent beneficia
 Accepta, Princeps. His tibi solum queo
 Habere supplex gratiam: et si unquam parem
 Referre possem, satius hac animi fide
 2745 Fore referendam crederem. Quid enim potest
 Animo fideli gratius regi dari?

PHARAO

- Haec uera reputent, sceptrum qui tractant manu.
 Rex est beatus quando magnatum utitur
 Opera fideli: nam potest dici miser,
 2750 Cum blandientum laudibus traducitur.
 Ex ore uerum grata quam sint haec tuo
 Audita, malo cogites, ne si audias
 Coram erubescas: certa sed quando est uia
 Ad sceptrum confirmanda de cunctis bene

2737 *post sepulchrum add. sed BC* 2747 Haec uera reputent, sceptrum qui tractant manu *LE: Per me quod, inquis, et probe et uere obsequor BC* 2748 nam *LE: ceu BC* 2754 de cunctis bene *LE: misereri omnium BC*

2755 Populis mereri, clade praesertim famis
 Populante terras, horrea reclude, et tua
 Cura, et meo beneficio nemo pereat.

IOSEPHVS

p. 970 Ego Pharaonis nomine cibos gentibus

Ita diuido, ut beneficium agnoscant tuum:

2760 Ac te parentem patriae, et mundi uocent.

PHARAO

Tua quietem consequor tutam fide,

Age ut libebit: rem tua laetus scio

Melius geri uirtute, quam iussis meis.

IOSEPHVS

Quia sapienter imperas ultro, Deus

2765 Fortunet omnia prosperis euentibus.

V IOSEPHVS, *abeunte Rege.*

IOSEPHVS

Communi in orbis clade quid patris domus

Agat, in memoriam saepe cum lacrimis uenit.

Adhuc ne uiuet ille? Vel si mortuus

Abiit in umbras, quid mei fratres agunt?

2755 Populls merei *LE*: Et opitulari *BC* 2757 et *LE*: *om.* *BC* 2760 Ac *LE*: Et *BC* | et mundi *LE*: ac orbis *BC* 2762 libebit: rem tua laetus scio *LE*: libuerit, namque res, scio tua *BC* 2765 Fortunet *L*: Fortunat *E* 2764-2765 Quia sapienter... prosperis euentibus *LE*: *pro sequenti uersu in B* 2457 *C* 2484:

Imo administro recte, quia recte iubes.

IOSEPHVS, *abeunte Rege* *LE*: Iosephus solos *B* Iospehus. Minister *C*

2768 uiuet *LE*: uiuit *BC*

- 2770 Quaecumque; sit condicio gentis patriae,
 Posset utinam cognosci, ut in tanto malo,
 Me subleuante fugiat atrocem famem.
 In me quid illi fecerint haud cogito;
 Sed quid beneficum facere Iosephum decet.
- 2775 Iniuriarum plus satis uiuit memor,
 Qui uindicandi amore correptus, sui
p. 971 Aequi, atque iusti, et officii obliuiscitur.
 Atroxque mauult uindicando iniurias
 Existimari, quam remittendo probus.
- 2780 Virtus mihi est iucundior quam gaudium
 Vindictae acerbae. Par pari reddant truces:
 Reddenda damnis damna Iosephus negat.
 Etiam parentem propter humanissimum
 Veniam dedissem fratribus, quamquam mihi
- 2785 Nocuere, quantum potuit infestissimo
 Hosti noceri. Sed tuae, o clemens pater,
 Consilium ego quid sileo prouidentiae?

2770 condicio *LE: fortuna BC 2771 ut LE: et BC 2772 fugiat atrocem LE: fugere crudelem BC 2774 post decet sequens uersus add. B 2467 C 2494:*

Causa parentis optimi mente reputo.

2778 Atroxque mauult *LE: Mauultque iratus BC 2779 Existimari, quam remittendo LE: Quam condonando iudicari uir BC 2780 Virtus mihi LE: Mihi uirtus BC 2781-2784 Vindictae acerbae... quamquam mihi LE: pro sequentibus uersibus in B 2474-2475 C 2501-1502:*

Erit in reddendo par pari, ob quam rem meis

Ego pepercissem fratribus, quamquam mihi

2786 pater *LE: Deus BC 2787 Consilium ego quid sileo LE: Quid ego sileo consilium BC*

Per illa fratrum scelera, perque adulterae
 Libidinem mulieris, et per compedes,
 2790 Per carceris tormenta quam teterrimi,
 Ad sceptrum compulisti. Quae non debui
 Sperare felix munera, obtinui miser.

VI OECONOMVS IOSEPHI

IOSEPHVS

OECONOMVS

Concurrit orbis ad tuos supplex pedes.
 Vestibulo clamat infinita gentium
 2795 Coacta turba. Vox una haec est omnium,
 «Succurre Princeps, morimur oppressi fame.»

IOSEPHVS

Venere quaenam gentes? OEC. Quae nos ambiunt,
 p. 972 Populosque multos inter, Hebraei quoque
 A te praesidium rebus euersis petunt.

IOSEPHVS

2800 Venere Hebraei? OECON. Scilicet. IOS. Rerum sator,

2790 tormenta LE: squalorem BC 2792 post miser sequentes uersus add. B 2484-2485
 C 2511-2512:

Quippe alta longe posita aduersus despicias
 Abiecta propior cumine secundo uides.

OECONOMVS IOSEPHI LE: Minister B om. C

IOSEPHVS LBE: om. C / OECONOMVS LE: Minister BC

2795 una haec est LE: est haec una BC 2796 Princeps LE: miseris BC 2797 OEC. LE:
 M. BC | nos LE: circum BC 2798 Populosque multos inter LE: Aegyptiorum terras BC
 2800 OEC. LE: M. BC | ante Rerum add. o BC

Quod ante uolui credo uis fieri, bene est.

Mox opitulabor heus tu narra caeteris.

Huc siste Hebraeos. OEC. Faciam. IOS. Metuendum patrum

Numen meorum; quid agam si fuerint mei?

2805 Placide recipiam? An durus aggrediar, ferant

Vt quae dederunt? Teneo: uis ipsos metu

Punire timidos? Cerno. Sunt fratres mei:

Seueritatem fingere est opus mihi.

Ostende uultus anime truculentos.

VII IOSEPHVS, RVBENVVS, ET CAETERI

IOSEPHVS

Fames?

2810 Fames ne uos huc compulit? Serui? Meae

Custos familiae quisquis es prodi, ueni.

Custodiendos trado. Quis portas uigil

Seruauit urbis? Haecine ita fiunt? Patet

Aditus in aedes hasce perduellibus?

2815 Agite unde? Lora serui: quae cunctatio?

2803 OEC. LE: M. BC 2805 Placide LE: Statim BC | An durus LE: num dure BC
2808 Seueritatem fingere LE: Seueritate uultus BC 2809 Ostende LE: Effinge BC

CAETERI LE: Fratres BC 2811 Custos LBE: Custodes C | prodi LE: domi BC 2812
Custodiendos trado. LE: Circumsiste hosce perduelles BC 2814 aedes hasce LE: istas
aedes BC 2815 quae cunctatio LE: quid cunctamini? BC

Agite, unde? RVB. Placido magne dominator tuos

Agnosce seruos ore. IOS. Quid seruos? Deus

p. 973 En somniorum oracula meorum patent.

Exploratores hostium qua audacia

2820 Venistis? An putatis ignaros doli 2820

Potuisse uestri fraude consilii capi?

Hostes sagaces exploratis urbium

Infirma. Ferte compedes, satellites:

Iniicite (Iubeo) uincla perduellibus.

IVDAS

2825 Nos perduelles? IOS. Quid aliud? IVD. Tuam fidem,

Aegyptiorum Princeps ornatissime,

Audi parumper. IOS. Otiosus audiam

Quid mentiatur hostis clancularius?

IVDAS

Nos simus hostes? Absit: ad emendos cibos

2830 Cananaea ab ora uenimus fratres decem:

Omnes ab uno nempe progeniti patre.

2820 ignaros doli LE: consilium dolo BC 2821 uestri fraude consilii capi? LE: uestrum disimulari? Pergitis BC 2822 Hostes sagaces LE: Huc immunita ut BC 2823 Infirma. Ferte compedes, satellites LE: Vbi uos atellites, properate, compedes BC 2824 (Iubeo) LE: om. BC | post uincla add. hisce BC 2825 aliud? LCE: alij? B | Tuam fidem LE: Per fidem tuam BC 2826 ornatissime L: longe maxime BC praeses ornatissime E 2827 Otiosus LE: at quid uultis BC 2828 Quid mentiatur hostis clancularius LE: om. BC

IVDAS LE: om. BC

2829 Nos simus hostes? LE: Exploratores. Jud. BC 2830 Cananaea ab ora uenimus fratres decem LE: Sumus huc profecti a terra Cananitide BC 2831 progeniti L: prognati BCE

Oramus auro triticum, bellum dolo

Non huius est fortunae comminiscier.

IOSEPHVS

Omnes ab uno uos ne prognati patre?

RVBENVS

2835 Parente eodem nati, sed serui tui,

Vir omnium clarissime. Olim liberi

Numero duodecim, minimus est apud patrem.

Germanus illi iam diu esse desiit.

IOSEPHVS

Ignara rerum turba, potuistis alio

2840 Inuento melius insidias retexere?

p. 974 Vtar ego uestris dictis ut uera exigam.

Sceptra Pharaonis testor, *et* regis caput,

Quod sospes aeuum uiuat in longissimum:

Me cognitore detegetur ocius

2845 Latet his operta si qua fraus ambagibus:

Non ante patrios istinc repetetis lares

Quam uos parentis, *et* relictii filii

Meminisse uere, an falso plane intellegam

2832 Oramus auro triticum, bellum dolo *LE*: Orare pacem uenimus, bellum et dolos *BC*
 2836 clarissime *LE*: ornatissime *BC* 2837 Numero *LE*: Fuimus *BC* 2843 aeuum *LE*:
 annos *BC* | longissimum *LE*: longissimos *BC* 2844-2848 Me cognitore... plane
 intellegam *LE*: *pro sequentibus uersibus in B* 2537-2539 *C* 2564-2566:

Me cognituum uera non hinc patriae

Repetetis oras, quin prius uere an dolo

.Meminisse patris et fratris uos intellegam

2850 Ipsi ultro sorte legite qui pergat domum,
 Fratremque portet, interim taeterrimi
 Seruentur antri caeteri custodia.
 At inde, moneo, ne speretur exitus,
 Nisi res aperta dicta comprobauerit.
 Si non probauerit exploratores ego
 2855 Vos esse uoce libera pronuntio.
 Caliginosi carceris Custos, age
 Istos in illa poenae contubernia.

CVSTOS

Venite miseri uestro huc uenistis malo.

IOSEPHVS

Ite, ite uindex poena consequitur reos.

IVDAS

2860 Imo innocentes. IOS. Ite: nam propter scelus
 Vel hoc, uel aliud, ipse uos multat Deus.

RVBENVS

Quo uertit ora? An duriora cogitat?

IOSEPHVS

O qui mearum semper habuisti pater

p. 975 Colende rerum curam, et ingenti meos

2865 Ambage fratres detulisti, ut cernui

2851 *post caeteri add.* in BC 2852 ne speretur LE: desperetur BC 2853 Nisi res
 aperta dicta comprobauerit LE: Ni uera quae dixistis res probauerit BC 2854 probauerit
 LE: probarit BC 2857 Istos LE: Hos hinc BC | poenae contubernia LE: uinculorum
 limina BC 2858 huc LCE: hinc B 2861 ipse uos multat LE: uos ita oppressit BC

RVBENVS LE: om. BC

2862 Quo uertit ora? An duriora cogitat? LE: om. BC

- Stratigue dominum me faterentur suum:
 En nosco magne genitor, en nosco tuae
 Consilia mentis. Bina per noctem patent
 Monstrata quondam somnia. En illi meum
 2870 Manipulum adorant. Luna, Sol, stellae mihi
 Excelsiori sideri tanquam, genu
 Flexum recuruant: tota me patris domus
 Ignara facti penitus arcani colit.
 Huc me procella immanis odiorum tulit:
 2875 Vt qui fuissem liber a culpa, inclytus
 Ad regna ferrer exul, inuidencia
 At qui flagrarunt, in meas ruerent manus.
 Absit rependam paria. Quo discant tamen
 Meminisse facti sceleris ultorem Deum,
 2880 Exerceantur paululum iniecto metu.
 Vix temperare lumina a fletu queo.
 Vidi meos pallente uultu supplices
 Orare memet, ore sed duro steti,
 Quale est Tyranno, quem mouent nullae preces.
 2885 At mox mouebunt, quippe Iosephum decet
 Crudelitatem uincere, et patriae uetus
 Amore caritatis odium extinguere.

2866 magne LE: summe BC 2872 tota me LE: scilicet BC 2873 Ignara facti penitus arcani colit LE: om. BC 2874 Huc me procella immanis LE: Immanis huc procella me B Immanis huc procella C 2876 exul LE: illi, qui BC 2877 At qui flagrarunt LE: Arsere tandem BC 2880 paululum LE: carceris BC 2884 Quale est Tyranno LE: Qualis tyranno est BC 2886 patriae uetus LE: uetus piae BC

VIII p. 976 IOSEPHVS, PVERI ministri.

IOSEPHVS

Pueri? PVE. Vocamur? IOS. Etiam. PVER Praesto sum,
iube.

IOSEPHVS.

Arcesse tu custodem. Dic ad me ferat

2890 Vinctos Hebraeos. P. Quam primum? IOS. Quam ocissime.

Me mitiorem redditum fingam: Patrem,

Fratremque percunctando, num ualeant sciam.

Fratrem docebunt interim ignotum, domus

Fortuna quae sit patriae. Huc ueni, puer,

2895 Per iniqua rerum exempla perueni ad uiros.

Beneficio caelesti in Aegypto impero.

IOSEPHVS, PVER ministri LE: Iosephus, puer B om. C

2888 post Pueri add. pueri BC | Praesto sum LE: Siquid uis BC 2891 redditum
fingam LE: fingam, fortassis BC 2892-2894 Fratremque percunctando... ueni, puer LE:
pro sequentibus uersibus in B 2581-2583 C 2613-2615:

An uiuat, inde nouerim, et quid opus siet

Licebit intueri, dum ignotus urgeo

Crudeli fraude uenditus huc ueni puer

2896 caelesti in Aegypto impero LE: diuino nunc sceptrum gero BC

- Ignotus illos uideo, quos possem quoque
 Ignotus a me mittere. At generis mei
 Patrisque non pudebit, Hebraeos licet
 2900 Abominentur obstinate Aegyptii.
 Negare fratres, patriam, stirpem, patrem,
 Non est pudentis ingenii, agrestis ferae est:
 Cuius agit animum barbara insolentia.
 Ideoque leges frangit omnes improbus,
 2905 A sacrosancto iure naturae datas.
 Documenta potius patriae stirpi dabo,
 p. 977 Aliisque mundi gentibus, quae me duce
 Amare discent grauitèr offensi suos.
 Labentur anni, saeculorum saeculis
 2910 Succedet alius ordo praeuolantibus:
 Tempora loquentur ipsa Iosephum pium,
 Prodesse saeuis maluisse fratribus,
 Quorum facinore seruitutem seruiit:
 Quam factus heros, alter *et* Pharao, parem
 2915 Retulisse meritis, quicquid est durum, uicem.

2897-2915 Ignotus illos... durum, uicem *LE: pro sequentibus uersibus in*

B 2586:

Propior apud meos periculo, quam apud externos.

C 2618-2619:

Propior apud meos periculo, quam apud externos.

Ecce afferuntur.

IX IOSEPHVS, RVBENVVS, *et alii.*

IOSEPHVS

En efferuntur. Ecquid in uinclis dolos

Excogitastis? An meis decernitis

Parere iussis? RVB. Quis tibi inuideat diu

Regnare digno? Quis tuae sapientiae?

2920 Quisue Pharaoni certet aduersarius?

Nos arma? Nos paramus arma rustici?

Nos opiliones inter arentum iuga

Natos supina montium, uel omnibus

Annis agentes, maxima urget quos fames,

2925 Aegyptus hostes te duce *et domino* timet?

Nec uis Hebraeis tanta, neq̄ superbia est.

IOS. Quicumque sitis gente, me cognoscite

p. 978 Fandi *et nefandi* conscium, semper Deum,

Timuisse, per uim nemini mortalium

2930 Nocuisse. Verum Principem cautum decet

alii *LE*: caeteri *BC*

2916 En efferuntur *LE*: *om.* *BC* 2917 Excogitastis? An meis decernitis *LE*: Composuistis alios? An statuistis meis *BC* 2920 certet aduersarius *LE*: insidiari audeat *BC* 2921 arma *LE*: bella *BC* 2922 Nos opiliones *LE*: Assueti gregibus *BC* 2923 Natos *LE*: Nemorum *BC* | montium *LE*: uel nati *BC* 2924 agentes *LE*: uersati *BC* | urget quos *LE*: urgenti *BC* 2925-2926 Aegyptus hostes... superbia est *LE*: *pro sequentibus uersibus in B 2596-2597 C 2629-2630*:

Aegyptiorum magnis inhiamus opibus?

Ne credas seruos ista moliri tuos?

2927-2928 Quicumque sitis... semper Deum *LE*: *pro sequenti uersu in B 2598 C 2631*:

Quicumque sitis id scitote, me Deum

2929 per uim *LE*: semper *BC* 2930 Verum *LE*: per uim *BC* | cautum *LE*: tamen *BC*

Audaciam frenare perduellium.

Stultum est, cauere quod potes, si non caues.

Quam debeo, quam laudo, praestabo fidem.

Mihi mitiore consulam sententia.

2935 Si causa emendi tritici huc uos attulit,
Parete dictis. Obsidis detur loco
De uobis unus. Caeteri accepto domum
Frumento abite. Paruulum fratrem domi
Dixistis esse? RVB. Diximus. IOS. Vobis eum

2940 Huc ferre mando. Ferre ne cunctemini.
Ac ita recepto quem obsidem relinquitis,
Alimenta frugum copiose impertiar.
Afferte fratrem. Sponte frumentum dabo.

RVBENVVS

Iussa faciemus. Est parendum Principi,

2945 Dedere quando Caelites, ut omnia
In nos licerent magne dominator tibi.

2931-2934 Audaciam frenare... consulam sententia LE: *pro sequentibus uersibus in B*
2601-2603 C 2634-2636:

In perduelles arma crudeles manu
Saeua expedire, quam queo praesto fidem
Volo mitiori consulere imperio mihi

2935 tritici huc uos attulit LE: *ut alij, uenistis, meis BC* 2936 dictis LE: *iussis BC*
2938 paruulum LE: *minimum BC* | domi LE: *ducite* 2939-2942 Dixistis esse... copiose
impertiar LE: *pro sequentibus uersibus in B* 2608-2609 C 2641-2642:

Ita hoc recepto frugis large impertiar
Quantum opus erit: subsidia promitto famis

2943-2944 Afferte fratrem... parendum Principi LE: *pro sequenti uersu in B* 2610 C
2543:

Afferte fratrem. RVB. Obtemperandum principi est

2945 Dedere quando LE: *Quando dedere BC* 2946 licerent LE: *licere BC*

DANVS

En poena iusta punit antiquum scelus.

NEPHTALIM

Profecto iusta, nunc reuiuiscit nefas

Obliuoso conditum silentio.

SIMEON

2950 Illa in Iosephum belluina immanitas

p. 979 Pro se precantem, quae superbe reppulit,

Nunc armat huius hominis ignoti manum,

Et stimulat iram. RVB. Dicite, inuisum scelus

Non improbauit? *Et feruidae iracundiae*

2955 Volui monendo incendium restinguere,

Consilia quando sana furiosis dedi?

Me nolulistis optima monentem sequi:

Feramus omnes damna quam saeuissima.

Iustitia poenam quam statim sceleri negat,

2960 Longum irrogare iusta post tempus solet.

IOSEPHVS

Natura quantum pectus in nostrum potes!

Dominaris una, cogis, in fletum meos

Oculos abire, quippe fraterni haud queo

Non esse cordis. Illa quae pauidi timent

2965 Et pallido loquuntur ore clanculum,

Ego ipse timeo, fingo qui uanos metus:

DANVS *LE: iudas BC*

2947 En poena iusta *LE: Haec iusta poena BC* 2954 improbauit *L: improbaui BCE*

2955 Volui monendo incendium restinguere *LE: om. BC* 2956 quando *LE: uobis BC*

2958 saeuissima *LE: grauissima BC* 2959 statim sceleri *LE: scelere facto BC* 2960

iusta *LE: saeua BC* 2964 pauidi *LE: falso BC*

Et uera credo damna cumulari meis.

Quis fletus iste? Fletus est animi pii,

Et amantis illos, propter insignem patrem.

2970 Cohibe sed anime te parumper, exitum 2970

Deus huic secundum nam afferet Tragoediae.

Occulta quae uos? Eia custodes mei,

Illum teneri uinculis, illum uolo.

Abite reliqui. RVB. Frater? Heu fratrem solo

2975 Ita in alieno uiuus adspiciam capi?

O terra dura! IOS. Dura? Quae iustissimae

Poenae misericors adeo constituit modum?

IVDAS

p. 980 Quae poena grauior? IOS. Seruitus. IVD. Quorum? IOS. Omnium

Cauete. Fiam saeuus ex miti. SIMEON. Pati

2980 Me sinite solum quicquid eueniet mali:

Seruate uosmet. ISAC. Nulla seruabit salus

Simeone capto. IOS. Liberum certum est dare,

Vbi uester ille uenerit frater puer.

2968 Quis L: Qui BCE 2970 Cohibe sed anime te LE: Sed anime te cohibe BC 2971 huic secundum nam afferet LE: isti donec afferat BC 2972 Occulta quae uos? Eia LE: Quae uos secreto? Fidi BC 2975 post Ita add. ne te BC | uiuus LE: om. BC 2977 Poenae misericors adeo LE: Nimum misericors poenae BC 2978 grauior LE: maior BC 2982 Simeone LE: Sic fratre BC

RVBENVVS

Si deprecantis aduenae lacrimae ualent,
 2985 Id oro supplex frater, hunc fratrem iube
 Dum nos redimus citius, in uinclis ali.
 Praesente sumptus en redimo pecunia.

IOSEPHVS

Ex nostro aletur, praeter ipsa uincula
 Nil ille damni, nilque patietur mali.

ZABVLON

2990 Curuamus ob id genua. IOS. Frumentum dato
 His tu, sed istum uos adigite in carcerem.

LEVI

Sequimur parumper. IOS. Ite. Permitto. Interim
 Impleto saccos frugibus. Pecuniam
 Accipe, sed illam clanculum circumliga,
 2995 Saccosque totam in singulorum conice.
 Etiam adde quantum poterit absumi in uia.

OECONOMVS

Omnia parabo, quod iubes factum puta.
 IOS. Atrociozem memini Simeonem meo.

p. 981 Fuisse capiti, qui si fecisset uelut

2984 Si deprecantis aduenae lacrimae ualent LE: Siquid alieno pro reo ualent preces BC
 2985 oro supplex frater LE: infelices orant BC 2986 citius LE: carceris BC 2988
 praeter ipsa LE: ipsa praeter BC 2989 nilque LE: nilue BC 2992 Permitto LE: me
 ausculta BC 2993 Impleto LE: His imple BC 2994 Accipe, sed illam clanculum LE:
 Quam dederint, acceptam clam et mox BC 2995 Saccosque totam in singulorum LE: Et
 singulorum in saccos illam BC

OECONOMVS LE: om. BC

2997 Omnia parabo. LE: Tenes! M. Abunde BC

- 3000 Fecit Rubenus, nulla coniuratio
 Hoc uendidisset Barbaris auro caput.
 Sed ille post Rubenum natu maximus
 Accendit alios. Ergo sustineat, luat,
 Pendatque poenam tam grauem, quam mens potest
- 3005 Mea imperare. Scilicet ei lautior
 Sit mensa, quam primoribus Aegypti fuit,
 Ex quo uagari coepit haec atrox fames:
 Nomineque solum carcer, ipsa re domus.
 Terrere uano pectora optauit metu,
- 3010 Augere ueris sed meos beneficiis.
 Iosephus amat hanc gloriam, inuentos suos
 Pietatis omni subleuauit munere.

X IACOBVS, BENIAMINVS

IACOBVS

- Sollicitat, o mi nate, me fratrum diu
 Ingens tuorum cura, quam timeo malae
- 3015 Euentu sortis. Reputo quae possunt procul
 Euntibus contingere. Illis omnia

3001 Hoc uendidisset Barbaris auro *LE*: Tunc innocentis pueri oppressisset *BC* 3007 atrox *LE*: ingens *BC* 3008 Nomineque solum carcer, ipsa re *LE*: Carcerque solum nomine, sit re ipsa *BC* 3009 optauit *LE*: uolui *BC* 3011 Iosephus amat hanc gloriam, inuentos *LE*: Haec sit Iosephi gloria, repertos *BC* 3012 subleuauit *LE*: subleuasse *BC* 3013 nate *LE*: gnate *BC* 3014 malae *LE*: mali *BC* 3015 Euentu sortis *LE*: Ne quid pertulerint *BC* 3016 Euntibus *LE*: Abeuntis *BC*

Infesta fiunt saepe, diuersoria,
Itinera, siluae, beluae, urbes, oppida.

BENIAMINVS

Periclitari gnati potuerunt tui

3020 p. 982 In hisce scopulis? IAC. Heu senectutis meae

Momenta paene singula ut me pungitis?

Vt cuncta nimium cautus in partem metus

Peiorem agit. Dixere uera, qui metum

Esse uoluere interpretem deterrimum,

3025 Euenta nutu quae Dei pendent, male

Interpretantem. Propter haec memet graui

Accuso saepe uoce. Quid trepidas senex?

BENIAMINVS

Timendo nullum rebus auxilium feres,

Sperando tamen, datum spei tempus, lucrum est.

IACOBVS

3030 At nostra spes non multum habet solatii,

Incerta, fallax, dubia, quam baculum uoco,

Expertus illam saepe uanam, iunceum.

3020 Heu *LE*: Vah *BC* 3022 cuncta *LE*: omnia *BC* | metus *LE*: timor *BC* 3023
Peiorem agit. Dixere uera, qui *LE*: Agit peiorem. Vera dixerunt, *BC* 3024-3026 Esse
uoluere... memet graui *LE*: pro sequentibus uersibus in *B* 2689-2691 *C* 2722-2724:

Deterrimum qui nominant interpretem

Peiora facientem, quam fortassis aderunt

Euenta rerum quare me me ipsum graui

3027 trepidās senex? *LE*: senex times? *BC* 3029 tamen, datum spei *LE*: saltem spei
datum *BC* 3030 At nostra spes non *LE*: Sed nec spes nostra *BC*

- Spes illa uera *et* firma, quae fidit Deo,
 Pendens ab alma tota, prouidentia,
 3035 A qua Regi triumphus *et* uictoria est.
 O qui serena mente conquiesceret,
 Cautè futura cogitans, orans magis.
 Adesse placidum, quam obstinate deprecans,
 Vt det, quod optat, numen exorabile.
- 3040 In utramque partem laetus euentum probet,
 Quemcumque dederit ille, qui cernens mihi
 Tantum expedire dura, postponit meas
 Preces saluti. Tristia *et* laetis uelut
 Medicae peritus artis haec attemperat,
 3045 Vt laeta sic me recreent, quasi proxima
 p. 983 Sint maesta dilutura laetitiae merum.

BENIAMINVS

Ne macerate quaeso, rerum perspicax
 Suum senectus teneat, *et* seruet modum.

IACOBVS

Quid gnate patrem care dubitantem mones?

3034 Pendens ab alma tota, prouidentia LE: Quae se committit illi prouidentiae BC 3036 serena LE: sedata BC 3038 *ante* placidum *add.* rebus BC | obstinate deprecans LE: cogens Deum BC 3039 Vt det, quod optat, numen exorabile LE: *om.* BC 3044 haec LE: sic BC 3045 sic me recreent LE: ita oblectent BC 3046 maesta LE: tristia BC 3047-3048 Ne macerate... seruet modum LE: *pro sequentibus uersibus in B 2711-2712 C 2744-2745:*

Mi pater, haud discrucia te quaeso; prouida
 Iam sit senectus, quam ferat nequid nimis

BENIAMINVS

3050 Monere, uel iubere sit genitor tuum:
Orare nostrum. IAC. Perge. BEN. Promitto tibi
Iucundiora. Namque quid causa tui
Non ille mundi rector aeternus dabit?

IACOBVS.

Est liberalis fateor, ac effundere
3055 Propensior, quam largitati parcere.
Sed uita nostra contrahit manum Deo.

BEN. Tua pater imo dexteram laxat Dei.

IACOBVS

Accepta meritis plura concedam tibi:
Sed multa dicam prouide e caelo mihi
3060 Negata, quae negasset haud cupidus mei
Deus excitandi, ni fore id consultius
Mihi uideret. BEN. Explica quae mi pater?

IACOBVS

Afflictus orbis esurit iuste, quia
Vitae datorem non colit, ritu impio
3065 Sed muta ligna adorat, et in aris locat.

3050 genitor *LE*: pater *BC* 3051 Promitto *LE*: Promittas *BC* 3052 Iucundiora. Namque
LE: Secundiora cupio *BC* 3053 mundi rector aeternus *LE*: rector orbis immensi *BC* 3060
haud *LE*: tam *BC* 3061 ni fore id *LE*: numquam, nisi *BC* 3062 Mihi uideret *LE*: Id
prouidisset *BC* 3065 muta ligna, *LE*: saxa muta *BC*

BENIAMINVS

Nil Abrahami simile patrauit domus.

IACOBVS

p. 984 Eximeret ideo tam graui a damno Deus,

Nisi satius fuisset indigentia

Premi, nocente quam repleri copia.

BENIAMINVS

3070 Saturabimur, ne metue. IAC. Iam praesagio

Quo temperata ueniet haec saties malo.

XI BENIAMINVS, IACOBVS,
Liberi redeuntis

BENIAMIN

Pater? IAC. Quid hoc? BEN. Tui uenere liberi.

IACOB

Venere? B. Sic est. IAC. Magne dominator tuae

Agnosco dextrae munera, o gnati diu

3067 Eximeret ideo *LE*: Ideo exemisset *BC* | damno *LE*: fame *BC* 3069 reperi *LE*: saturari *BC* 3070 Saturabimur *LBE*: saturabitur *C* | praesagio *LE*: praesentio *BC* 3071 malo *LE*: modo *BC*

BENIAMINVS, IACOBVS, liberi redeuntis *LE*: iacobus, Beniaminus, Rubenus et caeteri *BC*

3072 hoc *LE*: gnate *BC* 3074 post diu *add.* et *BC*

- 3075 Patri expetiti. Nunc quiesco, maximum
 Mihi post laborem dulcior uenit quies.
 Ego Simonem? RVB. Vix renarrari pater
 Euenta possunt. Est in Aegypto graui
 Vultu et seuro rector. Imperio regit
- 3080 Is cuncta solus. Primo congressu uocat
 Exploratores hostium. Respondimus
 Vnius omnes esse nos gnatos uiri,
 Olim duodecim, mansisse minimum domi;
p. 985 Obiisse uero iam diem, illi proximum.
- 3085 Ex ore uerbum arripuit, «hac - inquit - uia
 Probabo quinam sitis»; ergo in carcerem
 Detrudit omnes. Inde deductos iubet
 Remeare cum frumento, uerum in uinculis
 Retinere Simeonem dixit se probo obside,
- 3090 Donec ad emendos rursus Aegyptum cibos,
 Eadem repetere cogeret necessitas.
 Sed Beniamino fratre ducto, quo probet
 Homines ab omni nos abesse crimine.

IACOBVS

Heu me, quibus senecta miseranda haec modis

3075 Patri *LE*: Multum *BC* 3076 Mihi *LE*: Nam *BC* | laborem *LE*: timorem *BC* 3077
 renarrari *LE*: enarrari *BC* 3079 rector *L*: dominus *BCE* 3090 ad emendos rursus
 Aegyptum *LE*: secundo euntes ad emendos *BC* 3091 Eadem repetere... abesse crimine
LE: *pro sequentibus uersibus in B* 2755-2756 *C* 2788-2789:

Adduceremus Beniaminum, quo probet
 Abesse, nos a suspicione criminis

- 3095 Circumuenitur. Semper hic timui. Sat est.
 Possessione priuor unus liberum.
 Capit inimica tam cito Aegyptus meos?
 Quid nuntiari tristius potuit mihi?
 Numerus minuitur filiorum. IVD. Mitiga
- 3100 Pater hunc dolorem. Nulla pars deerit tibi.
 Cito Simeonem soluet is, qui detinet.
 Fruere uidendo. Laeta saccis adspice
 Frumenta plenis, subsidia nostrae domus,
 Dum dente cunctos rodit atroci fames.
- 3105 Huc ante patrem. IAC. Ferte. Quod solatium?
 Maesto mihi iucunda quae leuatio?
 Video fricari uulnus antiquum nouo.
 Nouamque lacrimis esse materiam meis.
 Aperite! IVD. Quidnam cerno? Vah. Pecunia est.
- 3110 NEP. Pater ita fuit in uia apud me pecunia.

RVBENVS

p. 986 Quid hoc prodigii? Saccus argentum meus.

3095 hic LE: hoc BC 3096 unus liberum LE: qua nihil patri BC 3097-3098 Capit inimica... potuit mihi? LE: pro sequenti uersu in B 2760 C 2787:

Ablata grauius inferri damnum potest

3099 Numerus minuitur filiorum. IVD. LE: Id est aspectu liberorum. GAD. BC 3101-3102 Cito Simeonem... saccis adspice LE: pro sequenti uersu in B 2763 C 2791:

Cito Simeonem cernes, at nunc aspice

3103 plenis, subsidia nostrae LE: saccis lecta cumulatis BC 3104 Dum dente cunctos rodit atroci LE: Subsidia nostrae, saeua dum regnat BC 3106 Maesto mihi iucunda quae LE: Quae grata cordi maesto isthaec BC 3107 fricari uulnus antiquum nouo LE: nouis antiqua fricari uulnera BC 3108 esse LE: nasci BC 3109 Aperite! IVD. LE: IVD. Aperite? BC

GADDVS

Quod hoc portentum? Gaddus argentum uidet.

ZABVLON

Et iam reperiit Zabulon. DAN. Danus quoque.

ISSACHAR

Meus habet aurum saccus. AZ. En, etiam meus.

LEVI

3115 Mirum! Pecuniam habeo quo casu meam?

IACOBVS

Quorum querar mortalium calumnias?

Iniurias quo deferam? Duri mihi,

Graues, iniquique. Iosephus perit,

Simeon tenetur barbarorum uinculis,

3120 Et Benjaminum cogitatis tollere.

RVBENVS

Quo maesta uertis ora? Cur te maceras?

IACOBVS

Non macerabo perditae afflicta domo?

Iacobe plora mortuos, uiuum sinu

Reconde pignus. Morte Iosephi tuli

3112-3115 GADDVS Quod... casu meam *LE: pro sequenti uersu in B 2773 C 2806:*

Iss. Proh, quid monstri hic alitur? Habeo pecuniam.

3117 quo deferam? Duri *LE: ne referam uos estis BC 3118 iniquique LE: iniqui, duri BC*

3120 cogitatis *LE: coniurastis BC 3121 Quo maesta uertis ora? LE: At quid agis? Mi pater BC 3122 perditae LE: perditae et BC*

- 3125 Acerba nimium, acerbiora perferam
 Si Beniaminus occidet. Pectus mihi
 Non est ferendo, aegroto ab illo uulnere.

p. 987

CHORVS IV

Carmen Asclepiadaeum

- Terrarum in gelidis finibus, horridos
 Qua nix Sauromatas obruit, improba
 3130 Aude mente nefas: mox Aquilonibus
 Ortum solis adi uela ferentibus:
 Heu non effugies. Serius, ocius
 Vindex iustitiae poena fugacibus
 Sese aequare solet passibus impii.
 3135 Magnis poena reum naribus olfacit.
 Venatura plaga solis ab ultima,
 Praedam gemmifera sentit in India.
 Iacobi soboles aemula gloriae
 Fraternae, puerum debilis unicum

3125-3127 Acerba nimium... illo uulnere LE: *pro sequentibus uersibus in B 2783-2784 C 2816-2817:*

Acerba nimium, uires deficient, feram
 Vt Beniaminum sicut Iosephum mori.

CHORVS IV: Chorus IIII L Chorus quartus BE Chorus C / Carmen Asclepiadaeum LE:
 om. BC

3136 in LCE: ab B

- 3140 Patris praesidium uendidit: immemor
 Patrati sceleris, nunc rea proditur.
 Vltorisque Dei conscia debitum
 Horret supplicium. Nemo Tyrannidem
 Exercere uelit maior in infimum:
- 3145 Infirmumque potens nemo superbiae
 Fastu despiciat: nam Deus orbita
 Versat res hominum. Quem uidet ingredi
 p. 988 Elatum, celeri turbine deicit,
 Deiectumque locat saepe sub illius
- 3150 Neglecti imperio, quem grauis antea
 Vultu terruerat. Tu caput erige
 Vitae o integritas, nescia deprimi.
 Si quandoque potes ceu ratis Africo
 Circumuenta premi; nubila tempora
- 3155 Postquam conciderint, solis ut orbita
 Surges de mediis splendida nubibus.
 Fratrum liuor edax uendere barbaris
 Iosephum potuit: crimen adulterae
 Insontem Phariis tradere uinculis:
- 3160 Sed uirtus placidum cum caput extulit,
 Indignata iugum, clara per oppida

3143 Horret LE: Luget BC 3144 maior LE: celsus BC 3146 orbita LE: ut rotam BC
 3149 illius LE: infimi BC 3150 Neglecti LE: Plebei BC 3151 Vultu LE: Vrsu. BC 3153
 Si LE: Tu BC 3157-3161 Fratrum liuor... per oppida LE: om. BC

Coepit liberior currere, flumine

Quae Nilus luteo proluit aduena.

Et deuecta rotis omnia castitas

3165 Mentitam docuit saecula feminam.

 Quid flamma inuidiae dissociabilis?

Atrox illa sui sanguinis aemula,

Quid tandem potuit? Dum reminiscitur

Patrati sceleris, supplicium timet.

3170 At Iosephe tuis uictor in hostibus,

Non exempla ferox edis atrocia

Vindictae, sed amans munera collocas.

Vt telis odii pugnet acerbitas,

Exarmatus amor, sed nihil afferat

3175 Excepto clypeo non penetrabili.

p. 989 Quo se significat nolle rependere,

Damnīs damna: pati uelle sed omnia:

Donec lux ueniat temporis aurea,

Qua uincendo suos erigat aemulos.

ACTVS V

I

IACOBVS, BENIAMINVS

IACOBVS

- 3180 Existimassem genere supplicii nouo
Mitti procellam rursus in terras grauem,
Deleret orbem qua labor tandem ultimus,
Promissa nisi diuina docuissent, procul
Abesse finem rebus, *et longis adhuc*
- 3185 Saeclis ituram hanc infimam Rempublicam.
Nam cum uorace dente crassantem famem
Videam per obem, magna uastari oppida,
Vrbes relinqui, squalido campos situ
Arere uacuos, nulla praeterea malo
- 3190 Tanto remedia posse reperiri, satis
Superque haberet, unde coniceret meus
Animus, propinquo fine, iam mundo ultimum
- p. 990* Funus parari. BEN. Nulla spes restat tibi
Tuisque natis? IAC. Ampla Iacobi domus
- 3195 Contracta, gentes caeterae ut pereunt, perit,
Est est sat haec timenda tempestas tibi
O terra, qua si statuit ut pereas Deus,
Nimis se uero tacta supplicio peris.

 ACTVS V. L: Actus quintus BCE

BENIAMINVS LE: om. BC

- Aqua interisse leuius, ut quondam, puto
 3200 Desaeuiente uel ignis adflari rogo.
 Haec magna mortis damna non habent moras,
 Pensantque triste quicquid est, compendio.
 At mors parata luridae excidio famis,
 Truculenta, longa cuncta debellat mora.
 3205 Similisque tibi feruidae obrepat, diu
 Quae saeua miseri in corpore aegroti sedet.
 Quin ipsa tabes uera terrarum, est fames;
 Vltoris ideo immane supplicium Dei:
 Quem terra nescit reddere exorabilem.
 3210 Infida quippe longius oberrat suo
 Scelere, colendo spectra, neglecto Deo.

II IACOBVS, RVBENVVS, et caeteri

IACOBVS

- At huc mouet Rubenus et Iudas gradum,
 Aliique fratres. Consulamus liberi
 Nobis, familiae, gregibus. R. Audaci loquar
 3215 p. 991 Pater ore, grauius premimur a tanto malo:
 Et causa damni uera si pateris, tua est.

3199 interisse LE: interire BC 3202 Pensantque triste quicquid est LE: Pensantur etiam
 mortis a BC 3203 excidio LE: bello BC 3207 Quin LE: Imo BC 3208 Vltoris ideo
 immane LE: Proinde magni grande BC 3211 Scelere LE: Culpa BC | neglecto LE: pro
 uero BC

post Rubenus add. Iudas BC

3212 mouet Rubenus LE: Rubenus natus BC 3213 Aliique fratres LE: Tendunt uenite
 BC

IACOBVS

Iniuria nate in patrem istud dixeris.

RVBENVVS

Tua pater inquam morimur diffidentia.

Simeon tenetur uinculis, nos hic fame

3220 Ingente premimur. Vnicum gnati tui

Et liberandi remedium, *et* penuriae

Tantae leuandae facile, difficile ob tui

Animi timorem redditur: quoties prope

Lacrimando dixi, mitte nobiscum tuum

3225 Hunc Beniaminum, semper ancipiti metu

Pater obstitisti. Pluris ac natum facis

Abesse puerum, liberari quam uirum,

Nostraeque certum familiae uictum dari.

IACOBVS

Rubene, canos respice annosi patris,

3230 Solamen hic aetatis est maestitissimae,

Iosephus obiit frater, hoc solum meae

Superest Rachellis pignus. Intereat, patri

Aperi sepulchrum. Vis in Aegyptum meum

Auferre natum? Si quid aduersum accidet

3235 Certum est dolore corpus affectum graui,

Ab hac iturum luce. RVB. Ne dicas. Fidem

3217 nate LCE: gnate B 3219 nos hic LE: domi BC 3223 quoties LE: toties BC 3226
ac natum LE: et gnatum BC 3228 Nostraeque LE: Totique BC 3234 natum LE: gnatum
BC 3236 *post* Fidem sequens uersus add. B 2871 C 2904:

Quantum obligare filius patri potest

Obligo, nepotes obsides gnatos meos
 Habeto. Viuum Beniaminum ni tibi
 Saluumque dedero, interfice illos obsides.

IACOBVS

3240 p. 992 Sine Beniamino confici res non potest?

Abite grandes, Beniamino parcite.

IVDAS

Vbi tua sapientia qua nimium soles
 Omnia uidere? Cernis inimicam famis
 Vim, cuncta depopulantis ingrauescere,

3245 Qua perditur familia. Frumentum peti
 Aegyptiorum ex horreis solum potest.

Praefectus omnes uinculis coercuit,

Existimauit perduelles, liberos

Vnius esse nos parentis diximus:

3250 At uir manebat durus in sententia.

GADDVS

Caeleste, crede, lumen affulsit tuis,

Cum nos remisit, nec habuit cunctos male

Simeone capto. IS. Sed graui uultu minax,

Iterum uocatis dixit, aetate ultimum

3255 Afferte fratrem. Mitte nunc gnatos pater,

3239 illos obsides *LE*: statim iube *BC* 3240 res non *LE*: haud iter *BC* 3241 grandes
LE: quaeso *BC* 3242 *post ubi add. est B* | nimium soles *LE*: soles, pater *BC* 3243
 inimicam *LE*: aduersam *BC* 3245 perditur *LE*: conficitur *BC* 3246 ex horreis solum *LE*:
 a finibus tantum *BC* 3248 perduelles *LE*: perditores *BC* 3250 At uir manebat *LE*:
 Perseuerabat *BC* 3252 nec habuit cunctos male *LE*: ille contentus tuo *BC* 3253 sed
 graui uultu *LE*: grauiter at nobis *BC* 3254 dixit *LE*: inquit *BC* 3255 pater *LE*: tuos *BC*

Sine Beniamino teste ueri, prodimur.

DANVS

Imo est timendum ne nostra offensus mora

Et nos putet fuisse mentitos sibi,

Ideoque factus durior, praeceps trucem

3260 Simeonis iram fundat in miserum caput.

LEVI

Qui Beniaminum retinet in periculum

Adducit alium, priuat alimentis domum:

p. 993 Existimari perduelles nos iubet,

Crudelis idem denique omnes enecat.

IACOBVS

3265 Scio quo properet oratio. Orbari patrem

Hac stirpe uultis ultima. RV. Nos te patrem

Orbare natis? Imo locupletare. Habe,

Fruere, osculare, amplectere, peristi tua

Cum stirpe totus. Redde sponsori mihi,

3270 Tibi, tuisque certa speretur salus.

IACOBVS

Speretur? Imo pereat. Est in lubrico

Quaecumque tali remedio spes quaeritur.

3256 teste ueri, prodimur LE: prodimur et habiti rei BC | post prodimur sequens uersus
add. B 2892 C 2925:

In seruitutem, aut duram rapiemur necem

3257 nostra LE: longa BC 3258 Et nos putet LE: ZAB. Praefectus ille nos BC |
mentitos sibi LE: perfidos BC 3259 Ideoque factus durior LE: Exploratores credat, et BC
3262 allum LE: illum BC 3263 perduelles LE: proditores BC 3264 Crudelis idem
denique LE: Cum famae denique iactura BC 3268 Fruere, osculare, amplectere LE:
Retine, fruere, osculare BC 3271 ante est add. ea BC 3272 remedio spes quaeritur
LE: quaeritur spes remedio BC

IVDAS

Amor senilis quam suae est mentis tenax,

Et amando caecus. IAC. Quereris? IVD. Haud sentis pater

3275 Hunc auferendum mox tibi puerum fame?

Accommodato, uiuet; *et uiuent tui.*

At obstinate pernega, moriendum puta:

Spes namque uitae nulla seruandae manet.

IACOBVS

Dixistis hunc habere cur ne filium?

IVDAS

3280 Rogauit ille cuncta. Nunquid prouida

Potuit futuri mens, uiri cognoscere

Animum imperantis? Iussit afferri, obsidem

Arripuit alium. Da pater puerum, iube

Vel nos perire. Te sine exorem pater.

3285 Mihi crede natum sub meam accipio fidem.

p. 994 Ex me require: quem nisi incolumem tibi

Reddidero, uindex perage me solum reum,

Tibi parricidae nomine ut poenas luam.

3273 suae LE: sui BC | mentis LE: nati BC 3274 Et amando caecus. IAC. Quereris? IVD. LE: Idemque profligator! BC 3276 et uiuent tui LE: absque eo tuos BC 3277 At obstinate pernega, moriendum puta LE: *om.* BC 3278 namque LE: nulla BC | nulla LE: crede BC 3279 Dixistis LE: Cur BC | cur ne LE: me dixistis BC 3281 uiri LE: animum BC 3282 Animum LE: Viri BC | *post* Iussit *add.* hunc BC 3283 da pater LE: mitte iam BC 3285 fidem LE: fide BC 3287 uindex perage me solum reum LE: magni sceleris infamis reus. BC 3288 Tibi parricidae nomine ut LE: Cum parricida iudicer BC

IACOBVS

Hei quid agis anime? Dura quid necessitas

3290 Moliris? Aufers pignus inuito mihi.

Habete, puerum tollite. Haec uultis? Abeat.

RVBENVVS

Nunc te uocabo iure communem patrem.

IACOBVS

At uos hianti, siquid est reliquum fami;

Exhausta si quid terra produxit boni,

3295 Deferte, paruum sit licet munus uiro.

Modicum resinae, mellis *et* stactes item,

Styracemque terebinthique lacrimam et amigdales,

Haec praeter addite duplicem pecuniam:

Saccis repertam scilicet reducite.

3300 Errore ne quis conqueratur conditam.

Mi Beniamine, pende de collo patris,

O dulce pignus, oscula abscedens cape.

Necessitatis dura condicio meis

Te tollit oculis. Ille qui tantis potest

3305 Terrae mederi solus afflictas malis:

Iterum uidendum quaeso, restituat mihi.

3291 haec *LE*: ut *BC* 3292 iure *LE*: uere *BC* 3294 Exhausta *LE*: Exusta *BC* 3295 Deferte *LE*: Portate *BC* 3296 item *LE*: domo *BC* 3297 Styracemque terebinthique lacrimam et *LE*: Auferte terebinthum, storacemque *BC* 3298 haec praeter addite duplicem pecuniam *LE*: Praeterea duplici abite cum pecunia *BC* 3299 Saccis *LE*: Vestram *BC* | scilicet *LE*: sacculis *BC* 3300 Errore ne quis conqueratur conditam *LE*: Me flagitetur serio per errorem data *BC* 3302 abscedens cape *LE*: suprema accipe *BC*

BENIAMINVS

Restituet omnes sospites gnatos tibi.

IACOBVS

O aeterne parens audi, tuus orat ab aluo

p. 995 Materna Iacobus, opem quam saepe rogatam

- 3310 Obtinui, concede meis. Ferus ingruit hostis
 Qualis, in obiectum caput uno ut diuidat ictu,
 In me talis adest, quicumque hunc segregat, ille
 Seu Pharao, Phariae seu sit qui praesidet orae.
 Si me praeteritis nunc uiribus ire dedisses,
 3315 Hunc nemo amplexu diuelleret, extera regna
 Visissem profugus, nato *et* Simeone recepto,
 In tuto hoc etiam posuissem flebile pignus.
 Nunc abeat, tua sit genitor custodia, quando
 Sanguis hebet, frigent uires, prohibetque senectus
 3320 Ire patrem. Has animi curas, te praeside, nitar
 Solari, Aegypto, credo, fruar hospite tutus,
 Et salua accipiam tota cum stirpe quietem.
 Sin aliud statuis tenui cum pendeat aevi
 Filo uita mihi, moriar, modo soluere fas sit
 3325 Debita naturae, magnoque occumbere lucro,
 Dum lacrimis furor me, meque auerto dolori.

3307 Restituet omnes sospites gnatos tibi LE: om. BC 3308 O aeterne parens audi LE:
 Audi, audi me summe pater BC

BENIAMINVS

Ne tu dolori tristior praebe locum,
 Meliora faciet, ut solet, patrum Deus.
 Incolumis adero, quid si funesta accidat
 3330 Res aliqua, me cadente quid perit tibi?
 Non tot supersunt, qui tuas spes fulciunt,
 Aetate, numero, uiribus, prudentia?

IACOBVS

Hei, quo pater laborat, agnoscit malum.

RVBENVS

p. 996 Parce, inchoatus non habet finem dolor.

IVDAS

3335 Adesto quaeso rebus, et nos expedi.

IACOBVS

Vtinam ne expediendo, me impediam. Sed tibi
 Hoc credo Iuda pignus. IVD. Acceptum dabo.
 Sim parricida, reddo ni saluum. IAC. Bene est.

3327 Ne tu dolori tristior praebe locum LE: Auerte nunc dolorem cruciantem pater BC
 3328 post faciet add. magnus BC | patrum LE: om. BC 3329 accidat LE: accidet BC
 3330 aliqua LE: ulla BC 3331 Non LE: Dum BC | supersunt LE: supersint BC |
 fulciunt BCE: fulsiunt L 3332 numero, uiribus LE: robore, consilio BC 3333 quo pater
 laborat LE: quid doleat patri unus BC | malum LE: pater BC 3334 Parce, inchoatus
 LE: Vbi incipit, molestus BC 3335 quaeso rebus LE: rebus quaeso BC | et LE: om. BC
 | post nos add. uiae BC 3338 Sim parricida, reddo ni saluum. IAC. Bene est. LE: om.
 BC

III

IOSEPHVS

IOSEPHVS

Quidnam esse causae suspicer cur lentius

3340 Illi morentur, copia annonae in locis

Aliis reperta forsitan iniecit moras?

Sed nulla frugum copia est usquam. Mea,

Seueritate territi Aegypti horrea

Adire metuunt? Quo tamen pacto sui

3345 Fratris salutem negligunt? Veram assequi

Me credo causam, Beniaminum diligit

Pater, reuelli senior ab se non feret.

Tamen, reuellet inopia et necessitas,

Qua quid potentius, ut coactus feceris?

3350 Vt spero uenient, sed moram longam queror.

Iam me meis restituere pietas iubet.

p. 997 Amica uerba dicere, aspectu meo

Adhuc dolentem forte, solari patrem.

3340 Illi *LE*: Fratres *BC* | copia annonae in *LE*: aliis inuentae *BC* 3341 Aliis reperta forsitan *LE*: Annonae forte copia *BC* 3342 nulla frugum *LE*: frugum nusquam *BC* | usquam. Mea *LE*: an territi *BC* 3343 territi Aegypti horrea *LE*: rursus Aegyptum mea *BC* 3347 senior ab se *LE*: ab amplexu illum *BC* 3348 inopia et *LE*: inopiae *BC* 3349 coactus *LE*: quae nobis *BC* 3350 Vt spero uenient *LE*: Venturos non despero *BC* | longam *LE*: *om.* *BC* 3351 me *LBE*: *om.* *C* 3352 ante Amica et aspectu *add.* et *BC* 3353 Adhuc dolentem forte *LE*: Pro mortuo me flentem *BC*

IV PVER, Princeps. IOSEPHVS.

PVER

Pharaonis haeres in tuas aedes uenit.

3355 Eccum IO. Heus, adeste. Quo queam gratus modo
Beneficii huius augere magnitudinem?

Tali parente dignus ad me filius

Haeresque regni? PV. Debeo, siquidem tua

Virtute patriam cerno reddi nobilem.

3360 Nam cum fatiget orbe toto maxima
Populos, et oras gentium penuria,
Aegyptus una gaudet, exultat, uiget,
Ditatur etiam largius. Quicquid boni

Vel nutrit oriens, uel parauit occidens,

3365 Id est parentis iureque haeredis, meum,
Felicitationis huius auctor unicus
Haberis a parente. Viue maxime
Seruator orbis, haec tui appellatio est.

At si parentem, sera quod faciet dies

3370 Abstulerit, opto te meis beneficiis

Illustriorem facere, quam fecit pater;

PVER LE: Seruus BC | Princeps LE: Princeps Aegypti BC

3355 Heus, adeste. Quo queam gratus modo LE: Venite, tantam quo ponam loco BC 3356
huius augere LE: tam insignis BC 3358 PV. L: Princ. BCE | siquidem LE: quoniam
BC 3359 patriam LE: regnum BC 3360 Nam LE: Et BC | fatiget orbe toto maxima LE:
deformet orbis tot prouincias BC 3361 Populos, et oras gentium penuria LE: Tot regna, tot
tyrannos haec atrox fames BC 3362 gaudet, exultat LE: floret, aliarum BC 3363 Ditatur
etiam largius LE: Etiam labore gentium BC 3364 parauit LE: producit BC 3368 tui LE:
tua BC | est LE: om. BC 3369 At LE: Quod BC | faciet L: faciat BCE 3370
Abstulerit LE: Mihi sustulerit BC | te LE: om. BC

IOSEPHVS

p. 998 Tam liberalis ego uoluntatis memor

Accedo pronus. PV. Tolle uultum regio

Honore dignum. IOS. Maximi uirtus patris,

3375 Tuaque uoluntas in me honestando fidem

Quibusdam amoris facibus incendit meam.

Fatebor equidem uiribus quantum queo

Studere regni rebus augendi tui.

Quantum queo profiteor, haud quantum uolo.

3380 Nam cogitanti qui fui quondam, mihi

Occurrit haec cum dignitas, quam maximo

Pudore uincor, quippe superari meam

Contemplor operam a Regiis honoribus.

PVER

Ex te beatos audio reges fore,

3385 Placere populus ipse cum certat fide,

Et nos honorum conferendis praemiis.

Haec iusta reddit causa felicem patrem,

Animi experitur maximam fidem tui:

Tu liberalem regis effusi manum.

3373 PV. L: Princ. BCE 3375 honestando fidem LE: ornando meam BC 3376 meam
LE: fidem BC 3377 Fatebor equidem uiribus quantum queo LE: pro sequentibus uersibus
in B 3010-3011 C 3043-3044:

Respondere beneficiis enixissimo

Hinc studio nitor: fateor me, quantum queo

3378 augendi LE: augendis BC 3379 haud LE: non BC 3380 fui quondam LE:
quondam fuerim BC 3383 Contemplor operam a Regiis honoribus LE: A regiis muneribus
uideo industriam BC

PVER L: Princ. BCE

3384 audio LE: didici tunc BC 3385 Placere populus ipsae cum certat LE: Famuli
placere uera si certant BC 3386 Et nos LE: Reges BC 3387 felicem LBE: facilem C

IOSEPHVS

3390 Ornare pergit dando, quo regno obliget
 Me consulendo. Consulam dum spiritus
 Patietur aura membra uitali frui.

PVER

Hac quem reperies mente? IOS. Qui communibus
 Prodesse curet commodis, at non sua
 3395 Implere tecta rebus alienis uelit.

p. 999 Is uiuet auri cupidus, et tuto ut clepat,
 Figmenta quaedam narrat, et specie utiles
 Regi suadet leges, quae populis ferunt
 Certam ruinam, regique imponunt graue

3400 Nomen Tyranni. PV. Nomen hoc absit procul
 Pharaonis a mitissimo imperio, mihi
 Cum scepra dederit patria Aegypti Deus,
 Sit cara cura ciuium. Magnas opes
 Opulentus habeat populus. Id regni putem
 3405 Decus esse Pharii, uel beneficium meum.

IOSEPHVS

Amaberis, si feceris: Ditissimus
 Rex est, beneuoli quem sui studiis amant
 Quem persequuntur odia iusta, nil habet:

PVER L: Princ. BCE

3393 Hac LE: Hoc BC | mente LE: animo BC 3394 curet LCE: curat B 3396 uiuet
 auri cupidus, et tuto ut clepat LE: praeda uiuit uulgi, quam ut tuto auferat BC 3400 PV.
 L: Princ. BCE 3401 mitissimo LE: mitissimi BC 3402 Aegypti LE: aeternus BC 3403
 cura LE: uita BC 3405 Pharii LE: magnum BC 3407 beneuoli LE: propensis BC

Etsi talentis montium aequet pondera,
 3410 Nam quid iuuabit gaza, cum nemo uelit
 Ditem tyrannum ferre, sed configere?

PVER

Animo uolente regiae accipio lubens
 Documenta uitae. Plura dicturum audiam.
 Venationi namque decreui hunc diem.

IOSEPHVS

3415 Sequar. PV. Maneto; forsitan accerset pater.

IOSEPHVS

Obtemperabo iussus. Hi sordent mihi
 Iam plane honores, nam uideo quam sit leuis
 Tandem aula, uanitatis est domicilium,
 Et inuidorum publicum quoddam forum,
 3420 p. 1000 Vbi fraus operta regnat, insidiae, doli.
 Me rex monentem facilis audit filius,
 Aetatis illo flore spectatissimus
 Abscultat, ipsum quam mihi prudentiam
 Habere uellem, doceo. Pharaoni satis
 3425 Hac credo quantum debeo exsoluo fide.

3410 gaza LE: aurum BC

PV. L: Princ. BCE 3412 Animo uolente regiae accipio lubens LE: Haec animo percipio libenti, regiae BC 3413 Documenta LE: Praecepta BC 3414 Venationi namque decreui hunc LE: Sed hunc uenationi decreui BC 3415 PV. L: Princ. BCE 3417 quam LE: quid BC 3419 Et inuidorum LE: Obtrectatorum BC 3420 Vbi fraus operta regnat, insidiae, doli LE: Popularis aurae, et pallidae inuidiae schola BC 3422 illo flore spectatissimus LE: illa nobilis prima indole BC 3423 ipsum LE: ipse BC 3424 Habere uellem LE: Vellem doceri BC 3425 debeo exsoluo LE: possum persoluo BC

Nil blandiendo moneo, consilium utile
Do consulendo. Quippe non potest fides
Integra manere, ubi regnat assentatio.

V PVER, IOSEPHVS, RVBENVVS, *et alii.*

PVER

Aegyptiorum columnen ac orbis salus:

3430 Pharaonis unus regis in regno pater,
Venere. IOS. Quinam? P. Nuper ad emendos cibos
Hebraea fratrum turba quae uenit, modo
Ingressa limen, adire te supplex rogat.

IOSEPHVS

Accerse. Laetor, alme dominator, patris

3435 Sobole recepta. Non dubito fratrem mihi
Nunc restitutum; mox ego recipiam patrem,
Mirabor unus acta prouidentiae
Tuae stupenda: per tot ambages cauo
Reuocatus orco, regno: quo tanta in famis

3440 *p. 1001* Atrocitate, uiuerent per me mei.

Agnoscat orbis esse qui nutu regit
Ambita caelo, quique rebus prospicit:

3428 ubi *LE: si BC* | assentatio *LE: adulatio BC*

RVBENVVS *et alii LE: Hebraei BC*

3433 adire *LE: ad BC* | supplex *LE: aditum dari BC* 3434 alme *LE: summe BC* |
patris *LE: domo BC* 3435 Sobole *LE: Patris BC* 3436 ego recipiam *LE: restituendum*
BC 3437 Mirabor unus *LE: Quis non miretur BC* 3438 stupenda *LE: obstupenda BC*
3441 regit *L p. ras. E: regat BC* 3442 Ambita *LE: Conclusa BC*

Et summa cum gubernet, curat infima.

En Beniaminum uideo. RVB. Moderator Phari

3445 Venerande custos orbis, en serui tui.

En ille nostrum minimus. Accede o puer,

Domini osculare genua. IOS. Sat, consistite.

VI

IOSEPHVS, OECONOMVS

IOSEPHVS

Accede nostrae qui geris curam domus.

OECONOMVS

En me, quid operae? IOS. Dixerim. OECON. Fieri iube.

IOSEPHVS.

3450 Age, diligenter appara conuiuium.

Insterne mensas lautius, mecum uolo

Prandere Hebraeos. OEC. Exsequar: factum puta.

3444 uideo LE: etiam BC | Phari L: inclyte BCE 3445 serui LE: famuli BC 3446 post En add. frater BC | nostrum LE: om. BC 3447 Domini LE: Illa BC

IOSEPHVS, OECONVMVS LBE: om. C

3448 geris LE: domus BC | domus LE: geris BC 3449 post operae add. pretium BC | IOS. Dixerim. LE: om. BC 3451 Insterne LE: Et sterne BC 3452 Exsequar LE: Quod iubes BC

IOSEPHVS

Audi, inde ductos infer in caenaculum.

Adero parati mox in hora prandii.

VII p. 1002 OECONOMVS, HEBRAEI.

OECONOMVS.

3455 Heus pueri? Pueri? Vos ego absentes uocem?

IVDAS

Quam ueeor extruantur ut calumniae?

RVBENVS

Quid illa concursatio uult? IVD. Nescio.

ISSACHAR

Forte ob relatam uim parat pecuniam.

RVBENVS

Quid hic agendum? IVD. Nos ipsa innocentia

3460 Defendet. Hominem mens mihi est illum aggredi:

Gestamque rem narrare. Vir lectissime,

Propitior audi supplices. OEC. Quid est rei?

3454 ductos infer *LE*: confer ipsos *BC* 3455 Pueri *LE*: *om.* *BC* 3457 IVD. *LE*: *om.* *BC*

ISSACHAR *BCE*: IOSEPHVS *L*

3458 Forte ob *LE*: Forsan *BC* | ante pecuniam *add.* ob *BC* 3459 post agendum *add.* est *BCE* | Nos ipsa *LE*: ipsa se *BC* 3460 Hominem mens mihi est illum aggredi *LE*: illum supplex aggrediar, uti *BC* 3461 Gestamque rem narrare. Vir lectissime *LE*: Res gesta est. narrabo. Quaeso integerrimae *BC* 3462 Propitior *LE*: Parumper *BC*

IVDAS

Olim coemptis frugibus Hebraei domum

Istinc profecti forte diuersorium

3465 Vt moris est ingredimur, apertis sarcinis

Quae data fuerat pro tritico pecunia,

Reperta nos deterruit, nunc pondere

Probato eandem uenimus rependere.

Fruges ememus altera. Non mentior.

3470 Quis in ligatis indidit marsupiis

Pecuniam ignoramus. Ignorantiae

Deus est, *et* huius testis innocentiae.

p. 1003

OECONOMVS

Habete uobis quicquid inuentum fuit,

Caeleste donum reputo: uestris impluit

3475 Aurum crumenis, sic uolente Numine.

Proinde fraudi nemini uestrum siet:

Nam quam dedistis habeo librae examine

Aequae approbatam. Principis iussu mei

Etiam retentum nuper huc fratrem dabo.

3463 Olim *LE*: Nuper *BC* | Hebraei *LE*: tandem *BC* 3466 tritico *LE*: frugibus *BC*
3467 nos deterruit *LE*: cunctos terruit *BC* 3468 rependere *LE*: restituere *BC* 3469 *post*
mentior *sequens uersus add.* B 3103 C 3136:

Alio cum argento ad coemenda necessaria

3470 in ligatis indidit *LE*: collocarit nostris in *BC* 3472 Deus est, et huius testis
innocentiae *LE*: Et innocentiae testem appello Deum *BC* 3475 sic uolente Numine *LE*:
diuino beneficio *BC* 3479 *post* dabo *sequens uersus add.* B 3114 C 3147:

Spectate, ut ipso laeti perfruamini

VIII HEBRAEI, OECONOMVS, SIMEON.

RVBENVVS

- 3480 Quod hic repente gaudium denuntiat,
His qui timebant omnia? IV. Haud intellego.
Bene uertat istaec familiam in nostram Deus.

RVBENVVS

- Hei maleuolenti Aegypto fidendum putas?
Dissimulat, ut coerceat nos uinculis.
- 3485 Quae sit uide illa illius hominis oratio.
Habere nostram dixit se pecuniam.
Dono impluisse Numinis marsupiiis.
Mel est in ore poculi, in fundo malum
Virus timendum est, ne hauriendum porrigat.

ASSER

- 3490 Dolus est cauendus, antequam in nodum cadas:
Nunc est ferendum quicquid Aegyptus seret.

BENIAMINVS

p. 1004 At, at quis ille est? OEC. Ecquid agnoscis tuos?

post HEBRAEI *add.* secum BC

3481 omnia *LE:* aspera *BC* | IV. *LCE:* Issac. *B* 3482 familiam in nostram *LE:* familiae nostrae *BC* 3486 nostram dixit *LE:* dixit nostram *BC* 3487 Numinis marsupiiis *LE:* caelitum in marsupia *BC* 3488 Mel est *LE:* Hei, mel *BC* | malum *LE:* est timor *BC* 3489 Virus timendum est, ne hauriendum porrigat *LE:* Nobis bibendum porrigat absinthium *BC* 3490 cauendus *LE:* timendus *BC* | nodum *LE:* rete *BC* 3491 est ferendum *LE:* perferatur *BC*

SIMEON

Agnosco munus principis. OEC. Concurrite.

Fratrem receptum fratres osculamini.

OMNES

3495 Ergo ne te incolumem? R. Qui uales Simeon? S. Satis

Rubene ualeo. OEC. Prandium hospitibus paro

Epulare uobis. Ite, conquiescite,

Ornata dantur principis conclaui.

IX

OECONOMVS, *cum pueris ministris.*

OECONOMVS

Agite, expedite, non sat intellegitis?

3500 Quid me aspicitis attoniti? In cingulo manus

Positas habetis? Antequam occipiam? P. Occipe.

3494 fratres *LE: quid? Non BC* 3496 Prandium *LE: Vobis BC | post paro add. dum BC* 3497 uobis. Ite *LE: prandium, intus BC* 3498 Ornata dantur principis conclaui *LE: om. BC*

ministris *LE: om. BC*

3499 *ante expedite add. uos BC | non sat LE: haud BC* 3500 me *LE: om. BC | aspicitis LE: respicitis BC* 3500 In cingulo *LE: atque in zona BC*

OECONOMVS

Recte. PV. Iubere non ferire. OEC. Ego facere

Vtrumque pergo. Occurre tu. PV. Quo? OEC. Maximas

Molire mensas. PV. Maximas? Aegyptia

3505 Accerse plostra. OEC. Curre. P. Curram. OE. Quo uoco

Illi ad ferendum comitem te praebes. Abi.

PVER

Ne caede, pergo. OEC. Terga ne inueni? PVER Tua

Ita inuenirent ligna. OEC. Quid tu? PVER Mitiga

3503 PV. LE: Pu.2 BC 3504 PV. LE: Pu.2 BC | Aegyptia LE: Aegyptios BC 3504 PV.
LE: Pu.2 BC 3505 plostra LE: currus BC 3506 Illi ad ferendum LE: Oneri ferendo illi
BC | praebes LE: praebe BC

PV. LE: Pu.2 BC

3507 Ne caede, pergo LE: Abeo, ne caede BC 3508 Ita inuenirent ligna LE: Vtinam sic
inuenissem BC

Te quaeso, sient omnia ex sententia.

3510 OEC. Sic tibi loquendum. Vade cum istoc altero.

p. 1005 Compone mensae fulcra, quid cessas Puer?

Dimitte, si uis, paululum. Iam fibulam

Laxabis illam bestia? Hac sat est tenuis.

Insterne mensam. PVER Solus? OEC. Imbecillibus

3515 Ad haec soletis esse cuncti brachiis,

Ad alia, robustis. Propera, quid tu facis?

Age sis, adorna protinus mensam alteram.

PVER

Non illa longa sufficit? OEC. Non sufficit.

PVER

Tot hodie prandent hospites? OEC. Nugas agis?

3520 Ego dico mensam. PVER Nempe conuiuus quibus?

OECONOMVS

Respondet ista talia roganti manus.

Qui faciat opus est, non quidem qui me roget.

3510 Sic tibi loquendum. Vade *LE*: Nunc recte loqueris; eia *BC* 3511-3513 Compone mensae... est tenuis *LE*: *pro sequentibus uersibus in B* 3145-3147 *C* 3178-3180:

Maioris hosce mensae comporta pedes

P. Accliues sunt plus iusto. OEC. Solue fibulam

Age solue, pigra quid moraris bestia?

3516 Ad *LBC*: In *E* | robustis *LE*: robustissimis *BC* | Propera *LE*: *om.* *BC* 3517 adorna protinus mensam alteram *LE*: non tu nosti esse opus mensa altera *BC* 3518-3519

PVER... Nugas agis? *LE*: *pro sequentibus uersibus in B* 3152-3153 *C* 3185-3186:

PV.3 Ego non quidem nisi tot sint hodie hospites

Quot sunt famelici. OEC. Mitte nugari, alteram

3520 PVER. Nempe *LE*: Pu.3 Porro *BC*

OECONOMVS *BC*: *om.* *LE*

3521 ista talia roganti *LE*: haec roganti inurbane *BC* 3522 quidem *LE*: autem *BC*

PVER

In quorum honorem ligna tergo? OEC. Restitas?

PVER

Sto, non resisto. OEC. Neutrum faciendum tibi:

3525 Hebraea turba prandet hic hodie, tenes?

PVER

Teneo profecto, uerberatus uerbera.

OECONOMVS

Aperta fare. P. Teneo. OEC. Cum Hebraeo grege

Vna accubare non licet mensa, tenes?

PVER

Aegyptiorum sat probe hanc legem scio.

OECONOMVS

3530 Opus est Hebraei segregati ut prandeant.

PVER

p. 1006 Altera paretur mensa cur, intellego.

PVER. LE: Pu.3 BC

3523-3524 In quorum... faciendum tibi LE: *pro sequentibus uersibus in B 3157-3158 C 3190-3191:*

In quorum honorem das mihi costifragium?

OEC. Adhuc sceleste restitas? PV.3 Taceo, et fero.

3526 profecto, uerberatus LE: *quae seuis imposuisti BC 3527 Hebraeo grege LE: hebreis nefas BC 3528-3531 Vna accubare... cur, intellego LE: pro sequentibus uersibus in B 3162-3165 C 3195-3198:*

Vna prandere mensa non tu nosti? P. Eam

Aegyptiorum legem sat probe scio

OEC. Est molienda mensa ergo, qua prandeant

A nobis segregati. PV. 3 Nunc intellego

OECONOMVS

Tu quid? Quiescis. PVER Strata sunt mantilia.

OECONOMVS

Prius tapetem? PVER Non quidem? OEC. Non tu tenes

Pallatii huius quae sit elegantia?

3535 Mihi uideris barbarus. Tapetibus

Mantile semper ponitur apud nos super:

Fiet quid isto in Principis conuiuio?

PVER

Obluione feci. OEC. Principis in aula puer

Plectenda nostri huiusmodi est obliuio.

3540 Appropera lentigrade, instat hora prandii.

Vis imparata Principi sint omnia?

An stando conuiuabitur? Sedilia,

Abacum repone, profer argentum, scyphos,

Patinas, patellas, omne uas escarium.

3545 Lautae et nitentes mappae sint ex ordine

Et disciplina. PVER Post haec quid reliquum? OEC. Nihil.

3532 Quiescis? PVER. Strata sunt LE: P. detonsa strau iam BC 3533 Non quidem LE: Minime BC | tu tenes? LE: dum intelligis BC | tu tenes LE: dum intellegis BC 3534 Pallatii huius quae sit elegantia? LE: Huiusce quae sit lauties pallatii? BC 3535 Mihi uideris barbarus. LE: Dic barbare pictis ante non BC 3536-3537 Mantile semper... Principis conuiuio? LE: *pro sequenti uersu in B 3170 C 3198:*

Sternenda mensa in principis conuiuio?

3538 Principis L p. ras. E: Quid? BC 3539 Plectenda nostri huiusmodi L: Non minimum crimen omnium BC Plectenda culpa huiusmodi E 3541 imparata principi sint LE: ueniat, ut inueniat imparata BC 3542 An stando LE: Stando ne BC 3543 profer argentum, scyphos LE: gladios, lances, pocula BC 3544 patellas, omne uas escarium LE: capaces, orbis ad ius concauos BC 3545 Lautae et nitentes LE: Eia, obsecro, quae iubeo BC | sint LE: om. BC 3546 Post haec LE: om. BC | quid reliquum? LE: quid tibi reliquum est? BC

X p. 1007 PVER, OECONOMVS, IOSEPHVS
 PROCERES AEGYPTI,
 Duo HEBRAEI conuiuiae.

PVER

At at? OEC. Vocamur? P. Non; sed ad conuiuium
 Procedit heros, Principes affert uiros.

OECONOMVS

Heus tu, ex coquorum disce Praefecto, an dapes,

3550 Sint apparatus. PVER Iam paratas obuius
 Mihi dixit idem. OEC. Principi renuntia.

PVER

Imo sonantes audio tibicines.

Praeite, tecto uos omnes effundite.

OECONOMVS

Sollicita res est aula, tot motus habet,

3555 Quot aequor hieme concitatur fluctibus:

IOSEPHVS / PROCERES AEGYPTI, Duo HEBRAEI conuiuiae LE: om. BC

3547 Vocamur? P. Non, sed ad LE: Quis at? P. Paratum ne est BC 3548 Procedit
 heros, Principes affert uiros LE: OEC. Quis rogat? P. Heros ipse. OEC. Puer i tu quam
 ocysime BC 3549 Heus tu LE: Atque BC | an LE: om. BC 3550 arte Sin add. An
 BC | apparatus LE: paratae BC 3551 dixit idem LE: ille dixit BC 3553 Praeite, tecto
 uos omnes effundite LE: Adest, adest remouete uos hinc ocys BC | post effundite. add.
 IOSEPHVS, PRINCIPES AEGYPTI, conuiuiae, RUBENVS, IVDAS, et caeteri B | IOSEPHVS,
 PRINCIPES AEGYPTI, conuiuiae, RUBENVS, ISSACHAR C

OECONOMVS LE: om. BC

3555 hieme LE: auri BC

Regnum flagellat dura praesertim famis
 Si uis timendae. Nemo sed grauius pati
 Regni procellam fluctuantis assolet,
 Quam qui gubernat. Bella cum uulgo gerit,
 3560 Si paululum fauere principibus uelit:
 Et displicet principibus ubi uulgo fauet.

p. 1008 At aequa neutris trutina proponi potest.

PRINCEPS I

Non uult nobilitas uulgu aequari sibi.
 Aequumque nemo dixerit, uulgu ferat
 3565 Eo manere quo fuit positum loco:
 Partesque teneat clara nobilitas suas.

IOSEPHVS

Vtrique peccant aliquid. Hi freti sui
 Splendore generis, cuncta deberi sibi
 Falso arbitrantur: merita factis patrum
 3570 Nullis tuentur; imo degeneres iacent,
 Stirpique inurunt moribus prauis notam.
 Nomen familiae tolle, nil prae se ferunt
 Dici unde possint, aut haberi nobiles.
 Atque hi pudenda turgidi insolentia,
 3575 Bene temperatis praeferunt se ciuibus.
 Sed uulgu alia opinione labitur,
 Seruire propter improbos non uult bonis.
 Ita sibi damnis mutuis incommodant.

3561 ubi *LE*: si *BC* 3562 At *LE*: Atque *BC* 3571 prauis *LE*: prauis *BC* 3578 mutuis
LE: maximis *BC*

PRINCEPS II

Haec uanitatis saeua tempestas, tua
 3580 Placetur ut uirtute certas iam diu,
 Docesque quantum debeant clari infimo
 Vulgo imperare, et uulgus ornatissimis
 Parere, Phariae ciuibus Prouinciae.

IOSEPHVS

Haec nunc silenda, namque conuiuiae sumus.
 3585 Grauiora in alium dicta seruentur diem.

p. 1009 Iucundiora flagitat conuiuium.

Heus tu, uocentur hospites. Huc undecim
 Venere Hebraei, fas quoque hos est Regio
 Epulo recipere, quippe cum discesserint,
 3590 Aegyptiorum praedicabunt exteris
 Humanitatem forte nationibus.
 Ecce gradiuntur. Dona quae manibus ferunt?

PRINCEPS I

Fortassis aliqua patriae munuscula.

RVBENVS

Magne Paraetonii Regis pater alter, ab uno
 3595 Aegypti incolumes quo suspicor esse colonos,
 Non te quod fessi communi in clade rogemus

3580 certas iam *LE*: iam certas *BC* 3583 Phariae *LE*: nostris *B* nostrae *C* | Prouinciae *LE*: reipublicae *BC* 3585 *ante* Grauiora *add.* Ista *BC* | dicta *LE*: om. *BC* 3586 Iucundiora flagitat conuiuium *LE*: om. *BC* 3587 Huc *LE*: ad me *BC* 3588 quoque hos est *LE*: est hos quoque *BC* 3591 forte *LE*: ostensam *BC* 3592 Dona quae *LE*: quae tamen *BC*

- Auxilium rebus, dominum ueneramur: optimae
 Patria si nobis implerent horrea fruges,
 Et melior quam nunc oculos fortuna dedisset
 3600 Ante uenire tuos, obnixa in poplite, coram
 Ora pedum legerent uestigia magna tuorum:
 Nunc per te quoniam uitalem ducimus auram,
 Et patrem senio longo in sua fata ruentem,
 Muneribus das ire tuis in funera lenter:
 3605 Insuper accipimus Simeonem, en ponimus omnes
 Ora solo, tactaeque manu damus oscula terrae.
 Praeterea haec inopis munuscula summe parentis
 Acceptae memoris uitae, tibi mittit *et illum*,
 Extremo genuit puerum quem fine senectae.

IVDAS

- 3610 Si pretium spectes, nil est quod munera laudes.
p. 1010 Sed pater arcanae mentis grandaeuus honore
 Fatidico, his etiam donis tua fata reuelat.
 Ille Dei interpres, uentura nepotibus alto
 E caelo, ac aliis terrarum finibus audit.
 3615 Stat tua liminibus, fateor, domus alta superbis,
 Atque salutantum totis capit aedibus undam:
 Vestibulum foliis umbrant *et floribus ornant*:
 Dant alii uestes, quas auro *et purpura laudat*:

3598 implerent *LE*: complerent *BC* 3602 per te quoniam *LE*: quoniam per te *BC* 3612
 etiam *L*: equidem *E* 3610-3618 IVDAS. Si pretium... purpura laudat *LE om. BC*

Vasa laborato praebent operosa metallo.
 3620 Haec tamen ex aevi pendent breuitate maligni,
 Et nihil ad tempus spectant moritura futurum.
 Nostri dona tibi portendunt altera patris
 Saecula, quae quondam mundo nouus afferet ordo.
 Eia aperite sinus, loculosque recludite clausos
 3625 Singula quo genitor dedit ordine promitte dona
 Eia suis Leui depone liquoribus urnas.

LEVI

Sudant quam Syriae arbores resinam
 Virosam, uitreis fero lagoenis.
 Nitro concolor albet, *et* renidet
 3630 Inter caerulei coloris auram.
 Haec sicut stomachum iuuat dolentem,
 Missum pectore sistit *et* cruorem:
 Caeli munere sic datus laborem
 Lenis, tabifica fame prementem
 3635 Quicquid stellifero ambit axe caelum.
 Ac unus prohibes medendo, nostrum
 Damnum ne graue sanguinem refundat.

p. 1011 Aegrotasse fame scient minores

Orbem frugibus omnibus carentem:
 3640 At te rebus opem tulisse fessis

Vnum, cui Pharao ipse sospitali

Arcanum dedit a salute nomen.

ZABVLON

Mittit hanc plenam tibi mellis aulam

Stirpis Hebraeae pater unus, orat

3645 Ne graue spernas leue munus ore.

Sed per attentas patiaris aures

In tuae sedem penetrare mentis.

Siue mel caeli fuerit salua

Purior, noctis liquefactus aura:

3650 Siue ros, donum tamen esse constat,

Cuius in caelum reuocamus ortum.

In sinus florum cadit, inde lectum

Alueos defert apis in remotos:

Quo cibo ditat sua castra felix.

3655 Non sibi quanquam sua mella condat,

Inter audaces aliquando turmas

Abitum quamuis rapiatur ira,

Spicula in uenis *et* acuta figat:

Bellicum Solum tonat acris, hostem

3660 Quando deprendit uiolata furem

Non meliphilon nocet afferenti,

Et super cunctos Thyma grata flores.

IOSEPHVS

Ne plura, quae uis, ipse per me intellego.

p. 1012 Pacem ferentibus nocere, haud est meum.

3665 Me dulciorem melle, me cera quoque
 Fatentur omnes blandiorem conuenae,
 Quicumque nos amicos, non hostes uolunt.
 Caelestes donum parcere abiectis, scio.

ISSACHAR

Vt non secundis flatibus insolens,

3670 Expertus Euros sic pater asperos:
 Nunquam espetiuit delicatas
 Ex Arabum regione merces.

Illi Sabaeum thus placet, ignibus

Sacris ut ardens conciliet Deum:

3675 Non uult odores qui perungunt
 Barbarica ratione crines.

Delectat illum quicquid amabiles

Mores honestat: nec iuuenilibus

Permittit annis in suorum

3680 Indecores leuitatis artes.

Odisse risum pronior, irrigat

Guttis senectae menta fluentibus:

Et liberorum semper unum

Prosequitur lacrimis ademptum.

3685 Haec propter arcet balsama, diligit

Tristes odores, qualis habebitur

Styrax per Aegyptum, liquore

Hoc adolet Syrio penates.

Hunc ferte dixit, qui licet aërem

3690 Non tam suavi leniet halitu:

p. 1013 Fastidiosos urget artus

Vi medica medicatur aegros.

Sic ille dixit, qui modo frugibus

Sustentat orbem, quique salutifer

3695 Vocatus, Aegyptum secundus.

A domino Pharaone regnat.

In nos Hebraeos, hac uice durior,

Vultum serenum blandior offeret:

Natisque patrem restituis,

3700 Egregius recreabit Heros:

Sic mens futuri prouida liberos

Ad te remisit, non alet irritam

Spem, namque reddes tu salutem

Quam styracis petit ille dono.

IOSEPHVS

3705 Me spes inanes dante non uates alet.

DANVS

Vir memorande, quibus caelo te laudibus aequem,

Etsi fama suis pernicibus extulit alis,

Vel quo sol oritur, uel quo lauat aequore currum,

Maior adhuc meritis, et fama ingentior ipsa es.

3710 Scis (nec enim sobolem potes ignorare tuorum)

Nos celebri in magnum flumen consurgere fonte.

Auctorem generis uidit Nilotica tellus

Abramum, propriam cum quaereret aduena sedem,

Ac aliam fugeret, sed multo hac peste minorem.

3715 Ille potens opibus cum fata relinqueret uni

Nostrae stirpis auo, detecta a numine magno

p. 1014 Interitum primae post coniugis altera legit

Heros iam senior faustis connubia taedis.

Viuus adhuc primam stirpem sic ore locutus,

3720 Fatidico monuit: «Ne nate his fratribus haere,

Alter enim rerum quondam tibi nascitur ordo.

Haeres ipse mei, nostram fer ad aethera gentem.

His ego, quos aliam uideo peperisse maritam,

Munera lyxidibus fatalibus abdita linquo».

3725 Inter quae posuit stactem quam rarior unam.

Surculus exsudat redolentis funera myrrhae.

Hanc diuina canunt seruari oracula Regi,

Innocuos puero qui murice uestiet agnos.

3706 DANVS. Vir memorande... ustiet agnos LE: om. BC
Vnde genus ueniet, quo non praestantius ullum,

3730 Implebit lectis caelestem heroibus aulam,
Accipe forte memor, donum accepisse iuuabit.

IOSEPHVS

Iuuabit, *et seruabo, dum uiuam, memor.*

GADDVS

Grata sit arbor terebinthus item.

Legit uirgas pater ille tibi.

3735 Et stillatos inde liquores.

Ipsa uidetur frondea Laurus.

Florida, ramus pinguis oliuae;

Nisi puniceo flore ruberet.

Huius nomen uallis habebit,

3740 In qua pueri funda gigantem

Prosternet humi. Sic fata canunt.

At terebinthus signat honorem

p. 1015 Et diuinae praelia uirgae.

Nam tempus erit quo uictor aget

3745 Nostri domitum sanguinis orbem.

Non terrificis horridus armis,

Sed memorandi robore ligni.

Accipe donum, laetare tuas

Inter gemmas esse figuram

3750 Et schema rei nobile tantae.

IOSEPHVS

Accipio laetus. Ecquid in sene uirium,
 Ecquid salutis? Viuit? ISSAC. Acceptam tuo
 Munere salutem mancipat seruus tibi.

IOSEPHVS

Est ille minimus omnium gnatus patris?

ASSER

3755 Ille ipse: prodi, sarcinas affer tuas.

BENIAMINVS

Hos pater ipse tibi fructus in munera mittit,
 Per teneros gignit quos arbor amygdala ramos,
 Fertilis indicium mirabile scilicet anni.
 Prima nouos decorat ueri cum florida mense,
 3760 Si fetus superant, nec decutit aspera uenti
 Tempestas, frigus uel canae immite pruinae:
 Arida facundas segetes mirabitur aetas:
 Laetus *et* immensis ridebit frugibus annus.
 Id pater agnoscens, naturae callidus, aeu
 3765 Plurima quem docuit longi experientia fructu
 Hoc aperit Pharias quem te putat esse per oras.

p. 1016 Ipse Paraetoniā uernantibus unus opacas

Ramus humum foliis, *et* Amygdala floribus ornas.

Qui totidem nucibus seruasti semina florum.

3770 Hinc se Nilus aqua peregrina undantior egit,

Aruaque deducto fecit pinguescere limo:

Vnde redundarunt messes *et* prouida rerum

Mens tua cum sciret succedere tristia laetis,

Et steriles alios aliis felicibus annos:

- 3775 Maxima complesti granaria frugibus, una
 Hinc habet Aegyptus, quo uiuat: *et* extera pergunt
 Ad te regna, uirum mortem fugitura per unum.
 His equidem factis Regem Pharaona putamus,
 Grande tibi nomen seruato ex orbe dedisse;
- 3780 Et meus ut tantae genitor uirtutis honorem
 Signet, amygdalina tibi legit ab arbore fructum.

IOSEPHVS

Gratior hic ipsis frater est amygdalis.

Quod nomen illi? RVB. Beniamino. IOS. Caelites

Vbique te praesente seruent numine.

IVDAS

- 3785 Quid ille fletus? RVB. Ecquid hoc miraculi?

SIMEON

Cur commouetur? ZAB. Ille quid nobis parat?

3771-3783 Aruaque deducto... IOS. Caelites *LE: om. BC* 3785-3786 IVDAS. Quid ille...
 nobis parat? *LE: pro sequenti uersu in B 3248 C 3281:*

IS. Quam commouetur, ecquid hoc miraculi?

PRINCEPS I

Suopte nutu mitis aspectu illius

Pueri decoro, memoria tactus patris

Vestri, hoc coëgit, quem carere filio,

3790 Commotus abiit paululum, sed iam redit.

IOSEPHVS

p. 1017 Epulemur eia Principes. Vos hospites

Prandete coram proximo in triclinio.

OECONOMVS

Inter epulandum? IOS. Tibias, tibicines.

OECONOMVS

Onerate mensas dapibus o pueri. Diem,

3795 Celebrate uos canendo cessatis? Date

Pares canori tibus *et* impares.

XI RVSTICVS, et PVER dum prandetur.

RVSTICVS

Laetitiae multum, si probe utor auribus

In hocce fieri sentio pallatio,

Quid tam nouum spem praeter, atque tempora?

PRINCEPS I. LE: PRINCIPES II. BC

3787 illius LE: alacris BC 3789 hoc LE: om. BC 3791 eia Principes. Vos hospites LE: hodie, proceres Aegypti inclyti BC 3792 Prandete coram proximo in triclinio LE: Parata nobis intus mensa est, hospites B om. C 3793 Tibias, tibicines LE: cantus et lyrae sonent BC 3794 o pueri LE: ingenui BC 3795 cessatis? Date LE: uos tibicines BC 3796 Pares canori LE: Assumite pares BC

et LE: om. BC | dum prandetur LE: om. BC 3797 Laetitiae multum LE: Multum laetitiae BC

- 3800 Epulantur istic, totus orbis esurit.
 Vbique lacrimae gentium, et quam plurima
 Obaudiuntur flagitia, penuria
 Suadente, uerum hic gaudio circunsonant
 Ornata tecta. Quid rei? Demens ego
- 3805 Quam sum nullius ingeni! Vbi sedem fames
 Sibi collocauit, multus ibi maeror sedet:
 Vbi est abunde obsoniorum copia,
 Ibi bibaces occinunt tibicines.
 In hisce Princeps ille uiuit aedibus,
- 3810 A compedibus accitus ad imperium: o eum
 Sane haud flagellat haec annonae caritas.
 Si uerberasset, esset hic symphonia?
 Haec non cohaerent esuries et gaudium.
 In quae per istos tempora annos incidi!
- 3815 Acerba, dura, saeua, quod maestissimum est,
 Sine spe emergendi mergor annonae in malis.

3800 Epulantur istic, totus *LE*: Accidere potuit? Luget *BC* | esurit *LE*: prae fame *BC*
 3802 Obaudiuntur *LE*: Exaudiuntur *BC* 3803 Suadente, uerum *LE*: Quae suasit, at *BC*
 | gaudio *LE*: gaudiis *BC* 3805 nullius ingeni! *LE*: tenui ingeniolo, luctus ibi est *BC* |
 sedem fames *LE*: est *BC* 3806 Sibi collocauit, multus *LE*: Inopia rerum, luctus *BC* |
 maeror sedet *LE*: non est, ubi *BC* 3807 Vbi est abunde absoniorum *LE*: Obsoniorum
 fertur esse 3808 Ibi bibaces occinunt tibicines *LE*: om. *BC* 3809 In *LE*: At *BC* 3810 ad
LCE: in *B* | o *L*: om. *BCE* 3812 ante essent *add.* tam *BC* | symphonia *LE*: crepundia
BC 3813 Haec non... annos incidi! *LE*: pro sequenti uersu in *B* 3274 *C* 3306:

Quam sunt apud me. Miser, in quae secta incidi

3815 Acerba *LE*: Aduersa *BC* | quod maestissimum est *LE*: et quod grauissimum *BC*
 3816 mergor annonae in *LE*: multis afflictor *BC*

- Habet fruges Aegyptus, id solatio
 Tam fuerit indigenti, quam si dixeris,
 Pharao peramplam Rex habet pecuniam.
- 3820 Sic sunt reconditae horreis fruges meae,
 Vt Regis aurum est. Sed cur non attentior
 Vel oculis uideo meis, uel accipio auribus
 Quid sit negoti? Furis irrepam modo.
 Aulaea tollam clanculum, inspiciam. Hem cibos,
- 3825 Odore gratos, si conuiuiae naribus
 Solis uorassent, ipse porro faucibus.
 En pocula ut propinant! Euge particeps
 Quin efficior epularum? Qua fiam uia
 Conuiuia porro? Me dabo in conspectum, odor
- 3830 Vt me enecas! Rabie incendor sycophantica:

3818 indigenti *LE: om. BC* | post dixeris *add. pecunias BC* 3819-3821 Pharao peramplam... non attentior *LE: pro sequentibus uersibus in B 3279-3280 C 3311-3312:*

Rex habet Aegypti, nam fruges tam sunt meae

Quam sunt pecuniae, sed quid ego attentius

3822 ante uideo *add. non BC* 3823 irrepam modo *LE: ingrediar gradu BC* 3824 clanculum *LE: leuiter BC* | cibos *LE: cibi BC* 3825 Odore gratos, si *LE: Nidore grati: uos BC* 3826 Solis uorassent, ipse porro *LE: Vtinam uoararent, solus at ego BC* 3827 En *LE: Hem BC* 3828 fiam *LE: porro BC* 3829 porro *LE: fiam BC*

Fortasse agendo consequar quod nunc uolo.

Cantabo, quae solemus ipsi Rustici

Quando celebramus ludibundi ferias.

p. 1019

Cantus Rustici

Qui uorando, qui bibendo.

3835 Vim probatis uirium.

Singulare inite mecum.

Hac palaestra praelium.

Eia coram congiale.

Collocate poculum.

3840 Si quis est qui pollicetur.

Se bibendo septies

Integrae mentis futurum,

Vsque quaque compotem.

Poculum siccabo sanus

3845 Basiando centies.

PVER

Quid hoc bibose? Qui cantus? Quae re scelus.

Furiae impulerunt? RVS. Nempe, ieiunissimi

Ventris inedia huc me compulit. Non tu sines?

3831-3846 Fortasse agendo... Quid hoc LE: pro sequentibus uersibus in B 3290-3292 C 3322-3324:

Proficiam acclamo. Vos adeo epularibus

Mensis reficietis animos et corpora,

Ego hic dirumpar? Pessime. P. Quae te scelus

3847 impulerunt LE: impulere BC | Nempe LE: Furiae BC 3848 inedia huc me compulit LE: ministrae mi puer BC

Augebo numerum una umbra conuiuantium.

3850 PVER Recede, quid geratur nosti barbare?

RVST. Scio quid rei geratur. Est conuiuium

In quo bibunt eduntque quisque largiter.

Eo intro, mitte me. PVER Te scelus ^{ad} miserim?

RVSTICVS

Prohibes euntem? PVER Quid? Tibi non est caput?

3855 Inepte qui te principi uis in malum,

Offerre? Cessa. RVS. Cur ego cessauerim?

PVER

Cessare faciam. RVS. Quanta proh licentia!

p. 1020 Pueri in seniles ut capillos inuolant?

Quid grandiores fecerint? Me arripio ego

3860 Satius abire duco malis integris,

Quam rem nullam impetrando malas perdere.

3849-3852 Augebo numerum... quisque largiter LE: pro sequentibus uersibus in B 3295-3296 C 3327-3328:

Me fieri conuiuam? P. Recede barbare,

Sine quid geratur? R. Porro bibitur, et editur

3853 Te scelus miserim? L: Te scelus admiserim? E Flagitium. R. Ne puer BC 3854 Prohibes euntem? LE: Incepto me deterreas. BC | Quid? LE: om. BC | non LE: ne BC 3856 ego cessauerim? LE: cessabo? P. Vi te ego BC 3858 ut LE: hos BC | Inuolant? LE: inuolent BC 3859 fecerint? Me arripio LE: facient? proripio me BC 3860 Satius abire duco LE: Vtilius est impransum BC 3861 Quam rem nullam impetrando LE: Abire, quam esurire, et BC

XII IOSEPHVS, PROCERES OECONOMVS
post conuiuium.

IOSEPHVS

Accede noster fide curator domus,

Quaedam imperanda sunt remotis arbitris.

PRINCEPS II

Per nos tibi sit liber ad agendum locus.

3865 Abimus. Id permittite. IOS. Quod uultis, licet.

Abite, si non uultis hic quiescere.

PRINCEPS II

Tibi non relinquunt otium negotia,

Nos otiosi pergimus pransi domum.

IOSEPHVS

Ante ite pueri. PR. I. Ne foras prodi, mane.

IOSEPHVS

3870 Maneo coactus. Vos ego? Oeconomum uoco.

OECONOMVS

Adsum uocatus, impera. IOS. Quantum hospites

IOSEPHVS, PROCERES, OECONOMVS post conuiuium *LE*: conuiuatur, canitur, saltatur
deinde confectis epulis Iosepho *BC*

3862 noster *LE*: nostrae *BC* 3863 Quaedam imperanda sunt *LE*: iubenda quaedam sum
BC 3865-3870 Abimus. Id... Oeconomum uoco *LE*: pro sequentibus uersibus in *B* 3309-
3312 *C* 3341-3344:

Abire si permittis. IOS. Vtrumque ut libet

Discedite, aut manete. PRINC. Quod commodius.

IOS. Ante ite pueri. PRINC. Quin domi o princeps manes

IOS. Si cogitis, manebo. Te rursus uoco.

3871 hospites *LE*: hospitum *BC*

Efferre possunt tritici, tantum dato.

p. 1021 At, at? OEC. Quid aliud? IOS. Propius accedas uelim,

Illud ne cernis poculum pulcherrimum?

OECONOMVS

3875 Illud ne crustis aureum pendentibus?

IOSEPHVS

Mihi propinas quo merum in conuiuuis.

OECONOMVS

Iam teneo. IOS. Furtim tolle: saccos inspice,

Agnosce iunioris quae sit sarcina,

Ea latenter poculum *et* pecuniam

3880 Quam pro frumento porrexerit abscondito.

OECONOMVS

Mandata peragam? IOS. Heus? Hospites ad me uoca.

OECONOMVS

Prodite Hebraei pransi de coenaculo.

3872 Efferre possunt tritici *LE*: Iumenta ferre potuerint *BC* 3873 *post* aliud? *add.* IOS. *BCE* | Propius accedas uelim *LE*: Ad me concede propius *BC* 3878 iunioris quae sit *LE*: quae nam sit iunioris *BC* 3879 *post* ea *add.* in *BC* 3881-3882 Mandata peragam... de coenaculo *LE*: *pro sequenti uersu in B* 3323 *C* 3350:

Quid deinde? IOS. Pergo et hospites foras age.

XIII IOSEPHVS *et* FRATRES

IOSEPHVS

Vos hospites carere fraude intellego.

Fecistis etenim fratre perducto fidem.

3885 Auferte quantum quisque potuerit domum.

Remeate laeti. Reddo Simeonem patri,

Quem me ualere uelle nuntiabit.

Redite uero, dura si coegerit

Huiusce saeua temporis necessitas.

3890 Ad uos iuuandos non aberit humanitas.

p. 1022

SIMEON

O famae titulis, *et* laude ingentior omni

Vir diuine: quibus linquent tua limina uerbis,

Experti super humanum pietatis honorem?

Auxilium miseris dando, te in sidera tollis:

3895 Absentem recreas genitorem frugibus, arces

Interitum, donatque seni tua dextera natos.

At nos hoc inopi cultu, rude uulgus in auro

Excipiens, tanquam proceres Pharaonis, opimis

et L: ad BC om. E | post fratres add. Iudas BC

3883 Vos hospites carere fraude intellego *LE: Carere fraudis scelere perspexi hospites BC*

3884 Fecistis etenim fratre perducto fidem *LE: pro sequentibus uersibus in B 3325-3326 C 3357-3358:*

Vos ipse fratre paruulo quando fidem

Fecistis, emere per me frumentum licet

3885 quisque potuerit *LE: libeat, et laeto BC 3886 laeti LE: gressu BC 3887-3890*

Quem me... aberit humanitas *LE: pro sequentibus uersibus in B 3329-3330 C 3361-3362:*

Vestro solutum uinculis, in uos mea

Si flagitetis, non aberit benignitas

3893 humanum *L: humanae BCE 3894 in LE: ad BC | tollis LE: tolle BC*

Explesti dapibus. Memorem quid dona uel illum
 3900 In puerum collata, tuae uel regia mensae
 Ornamenta, graues aut inter pocula mores?
 Absint blanditiae: Pharia discedimus ora,
 At uerum tacuisse nefas. Nilotita tellus
 Principe te coepit morum clarescere cultu.

IOSEPHVS

3905 Iucunda res est gratos intellegere,
 In quos beneficus fueris. Haud me paenitet
 Officii, si memores estis beneficii.

IVDAS

Ante ferent uolucres Zephiri per inania tauros,
 Et celeres terra mutabunt aequora pisces,
 3910 Vlla tui capiant, quam nos obliuia uultus.

IOSEPHVS

Abite, patri sospiti uos sospites
 Cultus ab hebraea stirpe restituat Deus.

3903 At *LE*: Sed *BC* | tacuisse nefas *LE*: siluisse piget *BC* 3904 post morum *add.* in *BC* 3906 haud me *LE*: me non *BC* 3908 Zephiri *LE*: aurae *BC* 3909 celeres terra *L*: grauidae pisces *BC* grauidae terrae *E* | pisces *LE*: terrae *BC*

XIV p. 1023 IOSEPHVS, OECONOMVS

IOSEPHVS

Lubet experiri uetera si durant adhuc

Semina odiorum. Flamma quae me perdidit

3915 Si nunc adurit pectora, in fratrem dabit,

Quales fuerunt. Imperaui poculum

Ideo recondi Beniamini in sarcina.

Aegre dolentes si trahi puerum sinent

In seruitutem captum furti nomine,

3920 Restincta credam incendia inuidentiae.

Adesto, ab urbe concito passu euola,

Et comprehensos hospites furti argue.

Atque haec loquere. Pro bonis nequam mala

Redditis? Inultis scelere laetandum fore

3925 Nobis putastis? Augurale poculum,

Quo bibere dominus, quo solet praesciscere,

Furto abstulistis? Quo loco ponam scelus?

Vrge, nefas miratus, implebis metu.

Et cum repereris ad me captiuum trahe.

3930 Age, iussa perage. OEC. Cuncta facturus, uolo.

IOSEPHVS, OECONOMVS LE: Iosephus secum, deinde cum Oecono BC

3913 Lubet LE: Juaat BC 3917 Beniamini in LE: in Beniamini BC 3918 dolentes LE: ac dolenter BC 3920 post inuidentiae add. Iosephus. Oeconomus. B 3921 Adesto LE: Ades, huc BC | passu LE: gradu BC 3923 loquere LE: loqueris BC | post loquere add. Vnde BC | nequam LE: om. BC || 17 Quo loco ponam scelus LE: pessimum o ausi nefas BC || 18-19 Vrge, nefas... captiuum trahe LE: om. BC || 20 cuncta LE: iussa BC

IOSEPHVS

Ego huius auctor iam uideo calumniae,
 Quantum timoris insciae turbae feret.
 Fraus par fuisset fraudi, quae me uendidit,
 Ni detegendo superatura gaudio

- 3935 *p. 1024* *Esset laborem. Lacrimae erumpunt mihi,*
 Prae desiderio iam meorum maximo.
 Agnosco rerum o Architecte prouido
 Qui cuncta nutu dirigis, mirabilis
 Quam scis in omni re sed prouidentiae:
 3940 *Quis non stupescat consilla cernens tuae?*
 Nisi expulissent illi, non esset famem
 Qui nunc paternis a laribus expelleret:
 Omnes perissent. Exul, *et uenumdatus;*
 Nunc alter ipsi paene Pharaoni pater:
 3945 *Fratres iniquos fratre cum meo domum*
 Patriam recipio. Tot bonis auctus modo;
 Haec cogitare nequeo, quin lacrimae fluant.

3933 uendidit *LE*: perdidit *BC* 3935 laborem *LE*: dolorem *BC* 3936 Prae desiderio iam meorum maximo *LE*: iam prae meorum ingente desiderio *BC* 3939 scis *L*: sis *BCE* 3942 expelleret *LE*: propelleret *BC* 3944 Nunc alter ipsi *LE*: Post liberatus *BC* 3945 domum *LE*: patrem *BC* 3946 Patriam *LE*: Vna *BC* | modo *LE*: die *BC*

XV HEBRAEI, OECONOMVS

RVBENVVS

Videtur aliqua danda iumentis quies:

Refecta lassitudo non minuit parum

3950 Viae laborem. Quin onera molimini?

Sudant uehendo. OEC. Iubeo ne pergite.

Hocce patrastis perduelles improbi?

SIMEON

Hei quis tumultus? OEC. Perfidi hoc oportuit?

RVBENVVS

Quid hoc furoris? OEC. Hi estis ingratisissimi!

3955 En plena fraudis ora. Responsum date.

IVDAS

p. 1025 Acerbus unde? Fare! OEC. Pro hospitio scyphum

Rapuistis, ex quo rector Aegypti bibit,

Et sacra dictat fata consulentibus?

HEBRAEI, OECONOMVS *LE*: Fratres Hebraei *B* Fratres Hebraei. Oeconomus *C*

3949 *minuit parum LE*: parum viae *BC* 3950 *Viae LE*: iuuat *BC* | *Quin LE*: huc *BC*
 3951-3952 *Sudant uehendo... perduelles improbi? LE*: *pro sequenti uersu in B* 3389 *C*
 3421:

OE. Haecce, ne ingrati perduelles haecce?

3953 *quis LE*: quid *BC* | *Perfidi hoc oportuit? LE*: fieri oportet perfidi! *BC* 3954 *furoris LE*: irarum est *BC* | *Hi LE*: Vbi *BC* 3955 *En plena fraudis ora LE*: Aspicio, prodite eia *BC* 3956 *Acerbus unde? Fare! LE*: Vnde stomacharis, oro? *BC*

NEPHTHALIM

Rem tam pudendam mancipia commiserint

3960 Tua nempe? Falsum est. RVB. Nos scyphum? Pecuniam

Ignota quam sors dederat obtulimus tibi,

At nunc rapinam quereris? AS. A nostra fide

Crimen alienum est. Excute tuorum sinus,

Stramenta, saccos. Quisquis inuento reus

3965 Scypho patuerit, olli supplicium statim

Esto capitale. NEPT. In caeteros manum inice.

Huius facinoris tam expers conscientia est.

OECONOMVS

Excutiam, namque oportet: at rem transigam

Minore poena, poculum qui sustulit

3970 Seruus habeatur, caeteri ite liberi,

Deferte saccos. RVB. Nulla per nos est mora.

Exquire diligenter, parce nemini.

IVDAS

Scies Iacobo natos. SIM. Sic enim pater

Nobis uocatur. IVD. Esse, queis possint opes

3959 Rem tam pudendam LE: Ita ne flagitium BC 3960 Nempe? Falsum est. RVB. Nos scyphum LE: tam pudendum ? RVB. Nobis quam BC 3961 Ignota quam sors LE: Sors seu fortuna BC | dederat LCE: dedet B | post tibi add. et BC 3962 At nunc rapinam quereris? LE: Quereris rapinam BC | a LE: Furta cum BC 3963 Crimen alienum est. LE: Minime cohaerent BC 3964 Stramenta LE: Iumenta BC 3968 at LE: sed BC 3060 Minore poena LE: Poena aequiore BC 3971 Deferte LE: Afferte BC 3973 Iacobo LE: Iacobi BC

3975 Orientis omnes tuta committi fide.

DANVS

Frustra laboras. Perge. LEV. Sed tecum interim

Existimato, quo satis fieri queat

Hinc innocentiae, inde tantae iniuriae.

p. 1026

OECONOMVS

Quid? Cuius istaec? ZAB. Iunioris sarcina est.

OECONOMVS

3980 Istius? B. Etiam. OEC. Fallor? An tactu manus

Latere sentit? GAD. Falleris. OEC. Reperi scyphum.

OMNES

O rem pudendam! NEP. Non tuum est crimen Puer.

DANVS *LE*: Nephthim *BC*

3977 quo satis fieri *LE*: qua re persolui *BC* 3979 istaec? ZAB. Iunioris sarcina est. *LE*: sarcina? ZAB. Est fraterculi *BC* 3980 Istius? B. Etiam. OEC. Fallor? An *LE*: Iunioris. OEC. Et quid duritas *BC* 3981 Latere *LE*: Adesse *BC* | GAD. Falleris *LE*: AS. Aperi. *BC* | *ante* Reperi *add.* Num *BC* 3982 Non tuum est crimen *LE*: Quis fefellit te *BC*

Calumniator aliquis imposuit tibi.

OECONOMVS

Abite, solus iste mancipium siet.

BENIAMINVS

3985 Fratresprehendor innocens. RVB. Sile, sile.

Agnosco quae sequatur Haebraeum genus

Fortuna miserum. Colligite res, oppidum

Repetatur, ista forte tempestas uiri

Illius una concidet clementia.

OECONOMVS

3990 Redire non prohibeo, sed iuris mei

Hunc esse noctis. Defero, sequimini.

BENIAMINVS

In seruitutem ui trahetur innocens?

Iuda, dedisti quam patri, serua fidem.

IVDAS

Vtinam pacisci pro tuo possim meum!

3995 Tamen paciscar si Deus dederit, caput.

BENIAMIN

Eheu. OEC. Repugnas? ASS. Ito dum numen uolet:

Patiamur omnes tam grauem calumniam.

3983 aliquis LE: aut quis BC 3986 Haebraeum genus LE: Haebraeam domum BC 3987 miserum LE: miseram BC 3989 concidet clementia LE: clementia pacabitur B clementia placabitur C 3991 Defero LE: praeo uos BC 3995 dederit LE: sinat BC 3996 numen uolet LE: uolet Deus BC 3997 calumniam LE: infortunium BC

XVI p. 1027 IOSEPHVS, RVBENVS, *et alii*.

IOSEPHVS

Non longe abesse nuntius capti potest

Fratris uterini ueniat, inueniet suum

4000 Tandem Iosephum. Vincor *et* amore ardeo

Me detegendi. Disce posteritas uices

Amoris ex me. Redde pro malis bona,

Et opitulando pone ceruici iugum

Nobile inimicae. Qui triumphus amplior?

4005 Qui uictor est illustrior? Tace, tace

O sera nomen fama Iosephi ob alias

Res praedicandum, sed mei nunquam sile

Amoris aestum, reddo quo memet meis.

Quid cerno? Puerum. Comprime hic tu te parum

4010 Anime seueram sustine personam adhuc.

RVBENVS

Procumbe, uerbis flecte supplicibus uirum.

BENIAMINVS

Miserere princeps obsecro. IOS. Cuius? BEN. Mei.

IOSEPHVS

Age, meruisti nempe? Miserere expedit

RVBENVS et alii LE: et fratres BC

3998 nuntius LE: poterit BC | potest LE: nuntius BC 4003 ceruici LCE: ceruicis B
 4004 inimicae LE: inimicitiae BC 4008 reddo quo memet LE: quo me restituum BC
 4009 hic tu te LE: lacrimas BC 4012 Miserere princeps... Misereri expedit LE: pro
 sequenti uersu in B 3449 C 3481: . .

Miserere princeps magne. IOS. Misereri expedit BC

Scelere patrato? Dicite ignari, augurem
 4015 Non noueratis? Ecquis est similis mei,
 Qui facta latebris tecta caecis detegat?

p. 1028

RVBENVVS

Quae domino responsa dabunt exterrita casu
 Pectora *et* inuentae pergunt quae obtendere culpae?

DANVS

Nos inter fateor crimen Deus extulit index.

ASSER

4020 Mancipia haec seruire iube. IS. Sit denique seruus,
 Cui libertatem *et* nobis scyphus abstulit idem.

IOSEPHVS

Ego innocentes cum nocente puniam?

Qui furta fecit seruitutem seruiat.

Alios abire liberos aequus sino.

IVDAS

4025 Qui potest Aegyptum frenare, *et* ponere morem
 Iustitiae, exemplum poteris dare regibus irae
 Quam deceat frenos celeres inhibere furenti.

4016 tecta caecis detegat LE: perpetrata sentiat BC 4022 innocentes LE: innocentem
 BC | puniam LCE: punio B 4024 Alios abire liberos aequus sino LE: Seruetur alijs
 sancta libertas sua BC 4027 celeres LE: agiles BC

- Principis est, semper si non ignoscere culpae,
 At tolerare reos miseram defendere causam.
- 4030 Tu primum ingressis Phariam pro frugibus urbem,
 Mandasti narrare tuis, quaecunque, fuisset
 Hebraeae fortuna domus. Nos uiuere patrem
 Sed longo senuisse aeuo, solatia nulla
 Iam capere, exiguae prolis tantum ore leuari,
- 4035 Quam sub praecipiti genuisset fine senectae.
 Hunc in Niliacas ferri a redeuntibus oras
 Saepius imperio iussisti immobilis, etsi
 Aetatem pueri, et patris quereremur amorem.
 Venimus ad patrem, tua iussa reteximus: ille
- 4040 p. 1029 Deriguit, «natumque premens te nemo reuellet
 Inquit, ab amplexu, mea sera et sola uoluptas.
 Germanum in siluis laniauuit belua prolem,
 Hanc alio patiar diuulsam occumbere casu?»
 Sed cum dura fames urgeret, ego aspera fando
- 4045 Extorsi, dixique meos pro pignore natos
 Accipe, ni incolumen reddo, ferro exige poenas,
 Perfidiae ultrices, animamque nepotibus aufer.
 I, nunc amisso puero te ostende parenti?
 Hoc superi proibete nefas, ego uincula posco
- 4050 Vtilior seruire tibi: puer inscius aeui,

4030 ingressis LE: ingressos BC 4039 ad patrem LE: in patriam BC 4044 dura LE: saeua BC 4047 ultrices LE: iustas BC

Sed iam sorte miser, pergat fulcire parentem,
Et uiuum retinere senem, dum fata morantur.

IOSEPHVS

Erumpe flamma uiuida, et qualem tibi
Inclusa uenis exitum optabas, habe.

4055 Vos hinc abite gentis o Aegyptiae.

OECONOMVS

Princeps adesse. Aegyptium uult neminem.
Imperat: abite protinus cuncti foras.

IOSEPHVS

Ego sum Iosephus. Iosephus ego sum: Pater

Adhuc ne uiuit? Ecquis attonitam pauor

4060 Mentem occupauit? Me propius accedite.

Libet osculari singulos: o pignora

Tam grata, quam reperta! Iosephus uocat.

Venalis alto consilio auiti Dei,

Aegyptiorum regna ueni, prouidus

4065 *p. 1030* Vestrae ut saluti consuleret olim Deus

Biennio cruenta quae saeuit fames,

Grauior sequenti saeuiet quinquennio,

Quo spes arandi, quo est metendi perdita.

4054 Inclusa *LE*: Conclusa *BC*

OECONOMVS *LE*: *om.* *BC*

4056-4057 Princeps adesse... cuncti foras *LE*: *pro sequenti uersu in B 3491 C 3523*:

Abite qui hic estis generis Aegyptii

4059 pauor *L p. ras.* *E*: metus *BC* 4062 reperta *LE*: dilecta *BC*

En me ante misit Numen aeternum, ut forem
 4070 Columen paternis rebus optatum, Dei
 Huc me uoluntas, uestra non uis compulit,
 Ipso uolente regno. Pharaoni pater
 Sum paene regi. Primus in clarissima
 Admittor aula. Quam soli fines patent,
 4075 Regnique late, tam meum nomen ualet,
 Et ius in omnes. Ite longaeuo patri
 Renuntiate. Filius mandat tuus
 Iosephus ista, cui Deus Pharias dedit
 Frenare terras iure, pace, moribus,
 4080 Opima regna ditis Aegypti pete
 Tu, liberique, *et* librorum liberi:
 Armenta migrent, *et* migrent ouium greges.
 Opulenta fundis arua Gesseis dabit
 Pascenda caulis, te tuos gnatos alet:
 4085 Deuastat aegros saeua dum populos fames,
 Annis itura quinque per terras adhuc.
 Cur tantus animos torpor attonitos habet?
 En lumina uident uestra Iosephum loqui,
 En Beniaminus flere me cernit meus.

4075 ualet LE: patet BC 4076 Et LE: Tam BC 4079 iure LE: lege BC 4083 fundis
 LE: campis BC 4084 tuos gnatos LE: pater tuos BC 4085 Deuastat LE: Populatur BC
 4086 Annis L p. ras. E: Annos BC 4089 En LE: Et BC

O os Rachelli simile! Quae matri oscula 4090
Mandare nequeo mortuae, mando patri.

p. 1031

BENIAMINVS

Te sospite puto redditam matrem mihi.

RVBENVS

O te quem pietas Iosephe simillime diuis

Finxit, ut insigni mortalia nomina facto

Negligeres, *et* te aeterni sequerentur honores. 4095

SIMEON

Non te barbaries armis infensa tuorum,

Non odium, non libertas erepta coegit

Exercere minas, inuentaue perdere ferro

Flagitia. GAD. Ignoto licuit tibi sumere poenas,

Non repetis, licuit uacuos demittere, plenos 4100

Ire iubes, reuocas iterum. IVD. Nunc prodis amorem,

Agnoscisque tuos, nec dedignaris Hebraea

Stirpe Paretonia coram te gente fateri.

ZABVLON

Luna tibi, sol ipse tibi, tibi sidera flectant

Prona genu. Fratrem in fratres regnare sinamus. 4105

OMNES

Regna. RVB. Terrarum imperio dignissime regna.

IOSEPHVS

Renouare noli uetera: laetitiae die

Hunc consecremus. Ite, uelocissimi

Docete patrem uiuere Iosephum, alterum

4110 Paene Pharaonem.

XVII p. 1032 PVER, IOSEPHVS,
PRINCEPS, *haeres regni.*

PVER

Regis ad te filium

Cerno uenientem. IO. Progredior, at ordine

Adeste laeti. PR. Re noua tuam domum

Trepidare sensit unus e pueris puer:

Is nuntiauit. Aliquid in regno patris

4115 Quod non placeret, accidit? Acerbe fero,

Si quid molestum rebus euenit tuis.

IOSEPHVS

Nil triste, sed laetissimum.

4107 noli LE: cessa BC 4108 uelocissimi LE: quam citissimi BC

IOSEPHVS, / PRINCEPS, haeres regni LE: Princeps filius, Iosephus BC

4112 laeti LCE: lecti B 4114 Is LE: Et BC | Aliquid LE: Ecquid BC

PR. Narra, tua

Mea *et* parentis esse nosti gaudia.

IOSEPHVS

Illa illa fratrum turba laetitiae est mihi.

PRINCEPS

- 4120 Qui natione, qui domo, qui moribus?
 Pacem ne dant, an arma? IOS. Quos cernis meos
 Agnosce fratres. PR. Hi tui fratres? IOS. Mei
 Inuicte Princeps. P. I. Puer, Regem mone,
 Expone uisa. Laetor *et* tanti boni
- 4125 Meam esse partem crede non minimam. Deus
 Hanc rem tibi secundet *et* uertat bene.
 Nouere primi? IOS. Memet ipse prodidi:
 Illos reliqui nam puer quondam uiros.

p. 1033

PRINCEPS

Mutauit aetas oris in te pristini

- 4130 Fortasse formam?

IOS. Scilicet. Demittere

Ignotus ipsos nolui: at gentis meae
Cur me pudebit, *et* patris uiri optimi?
Quamuis Hebraeos oderint Aegyptii?

PRINCEPS

Te gratiorem reddit hoc factum mihi.

4135 Negare fratres, patriam, stirpem, suos
Est barbarorum, iura naturae quibus
Sancta improbantur. Macte uirtute, erige
Te spe futurae laudis. Inuideo tibi.
Documenta generi namque, das olim tuo,
4140 Orbisque lati gentibus, qui te duce
Discent amare, pauperes quamuis, suos.

XVIII PHARAO, PRINCEPS, IOSEPHVS.

PRINCEPS

At huc parentem. Laetus hos pater aduenas
Rex intuere. IOS. Supplices omnes tuam
Adduco sub tutelam. Habes quos dixeram

4131 ipsos nolui: at gentis meae LE: illos potui, sed generis mei BC 4132 Cur me LE: Me non BC | et LE: Nec BC 4133 Quamuis Hebraeos oderint LE: Etsi exsecrentur Hebraeos BC 4135 suos LE: patrem BC | post suos sequens uersus add. B 3571 C 3703:

Non est hominis ingenui, agrestis est ferae

4136 Est LE: Et BC 4138 futurae laudis LE: futuri decoris BC 4140 Orbisque lati LE: Et exterorum BC

PHARAO, PRINCEPS, IOSEPHVS LE: om. BC

4142 hos LE: o BC 4143 Rex LE: Hos BC

4145 Mihi esse fratres. Ecce me mirabili

Casu repertum, dum stupent in me tua
Beneficia admirantur. PHA. Hos causa tui
Amplector ultro. Gratulor fratres tibi

p. 1034 Tandem receptos. Gratulor uobiscum

4150 Qualem inuenitis. Nulla res sit, diem
Quae possit hunc ornare. Vos omnes eo
Quem postularit frater, accipiam loco.

RVBENVS

O rex, bellorum forsani tibi secula palmas
Quae pereunt, uentura ferent. Clementia laurum
4155 Intextet capiti, quam dum tua nobilis arua
Nilus inundarit, semper reuirescere cernet.

SIMEON

Arma canent, currusque tuos uicinia Persae
Territa bellantis, iuga uel spirantia flores
Purpureos cilicum, uel rubri transuada Ponti,
4160 Qui refluae cumulos Arabes mirantur arenae.
Sed belli non semper honor uenientia mundo
Tempora consequitur. Pietas atque hospita uirtus
Vltra annos lapidesque uolat. Cum deficit aetas,
Et series rerum, surgit rediuiua perennem
4165 Aeternare sibi saeculorum prouida laudem.

4145 Mihi esse LCE: Esse mihi B 4147 post admirantur add. BC:

Pharao. Iosephus

PH. Hos causa tui . Amplector animo

Gratulor fratres tibi

4150 sit L: absit BCE || 4152 Quem LE: Quo BC 4154 bellorum LE: armorum BC

4156 cernet LE: cernat BC 4157 Canent LE: Canet BC

IVDAS

At nostri fortuna patris caelestibus olim
 Ducitur auspiciis. Hebraeam oracula gentem
 Diua canunt annis mundo superesse coeuum.
 Ergo te excipient arcana uolumina regem,
 4170 Et dominum, nomenque tuum. Dum flammea lampas
 Fulserit, aethereos orbes obitura, legeris.

PHARAO

Vestrum est referre gratiam, nostrum aduenas

p. 1035 Hac hospitali suscipere clementia.

Sed uos honore colere praecipuo, rogat
 4175 Fraterna uirtus. Quin tuis arcessere
 Mandas parentem mitte quid denuntient
 Vestri patentem iuris Aegyptum fore:
 Carpenta trade fratribus, quibus senex
 Huc aduehatur. Veniat, et secum ferat
 4180 Paruos nepotes, liberum uxores, greges.
 Omnes alentur opibus Aegypti, meas
 Hic collocari namque diuitias uolo.

IOSEPHVS

Ditare cum sit regum pauperrimos,
 Rex esse nosti. Viue. Quam mentem tibi,
 4185 Quamque sapientiam orbis effector dedit,

4168 mundo LE: mundi BC 4169 arcana LE: diuina BC 4175 tuis LE: tuos BC 4180
 liberum uxores LE: coniuges, opes BC

Iuuando tenues, redde quam clarissimam:

Ne fama regem canere meliorem queat.

PHARAO

Dimitte fratres, cum parente ut ocius

Mea regna teneant. IOS. Iussa facturi uolent.

4190 Ergo secundo numine profecti domum
Afferte patrem. Dona iam pergentibus
Ferenda, monitor sed tamen iustus dabo
Locus in itinere ne sit iracundiae.

SIMEON

Peccasse fuerit improbis olim satis

4195 Modo te monente nemo tentabit scelus,
Et me cauente. IOS. Patrius nostra exitu
Haec orsa tandem prosperet laeto Deus.

XIX p. 1036 RVSTICVS, OECONOMVS IOSEPHI

RVSTICVS

Iam superioris illius conuiuui

Celebritatem intellego. Fratres suos

4200 Princeps recepit cognitos incognitus.
Namque hic, sed huc quis? Eia aures arrige.

4186 tenues *LE*: miseros *BC* 4187 Ne *LE*: Nec *BC* 4188 Dimitte *LCE*: Demitte *B*
4192 monitor *LE*: monitis *BC* | iustus *LE*: iustis *BC* 4195 Modo *LE*: Sed *BC* 4196
nostra *LE*: quanta *BC* 4197 Haec orsa tandem prosperet *LE*: Molimur orsa prosperat *BC*
IOSEPHI *LE*: om. *BC*

4201 arrige *LE*: erige *BC*

OECONOMVS

Inuenta fratrum legio dimissa est: meus

Patronus at parenti uult occurrere.

Pueri! Siletur. RVS. Non siletur. En loquor.

OECONOMVS

4205 Quid tu hominis es? R. Respondeo, sum animal bipes.

OECONOMVS

Vtinam fuisses quadrupes. RVS. Quorsum? OEC. Mihi

Iumenta nunc sunt usui. RVS. Quid ais homo?

Homini antepones bestias? OEC. Ego non quidem,

Nisi quando peior belua est aliquis, tua

4210 Ex factione ut esse multos suspicor.

RVSTICVS

Age quando totus enitescis aulicus,

Et fers uolantes plumulas in pileo?

Visne experiri fando, quinam uir siem?

4202 Inuenta LE: Reperta BC | legio LE: turba BC 4203 Patronus at LE: Herus tamen BC 4204 Respondeo, sum animal bipes LE: Sum rationale animal. OEC. Eo BC

OECONOMVS LE: om. BC

4206-4212 Vtinam fuisses... in pileo? LE: pro sequentibus uersibus in B 3643-3644 C 3675-3676:

Quadrupedia nunc uellem praesto esse animantia

4213 ante Visne add. RVST. BC | fando LE: domine BC

OECONOMVS

Nempe didicisti fabulas? RVS. Sententias.

4215 Et si putamur rustici, docti sumus.

p. 1037 Date parumper, audies. OEC. Non sat loci est.

Nae tu molestus es. RV. Non audies? OEC. Quid est?

RVSTICVS

Consultor adsum. Vis tibi belli dari,

An monita pacis? OEC. Pacis. RV. En, haec accipe

4220 Qui pacis est amicus acclamabitur.

OECONOMVS

Omitte. RVS. Habeto, uitae tranquillabitur,

Audita cautus si premis silentio

Taciturnus; Oculis uisa, si lingua taces.

Quid haec uidentur? OEC. Perge. RVS. Delectant? Bene est!

4214 Nempe didicisti fabulas? RVS. Sententias *LE: Quid porro loqueris? RVST. Nil nisi cum sententiis BC* 4217 Nae tu molestus es. RV. Non audies? OEC. Quid est? *LE: om. BC*

RVSTICVS *LE: om. BC*

4218 Consultor adsum. Vis tibi *LE: Tamen profare. RV. Sancta uis BC* 4219 En, haec accipe *LE: acclamabitur BC* 4220 acclamabitur *LE: is laudabitur BC*

OECONOMVS *LE: om. BC*

4221 Omitte. RVST. Habeto, uitae *L: Omitte. RVST. Habeto haec, uita E* Ergo haec habeto, uita *BC* | tranquillabitur *LE: tranquillissima BC* 4222 Audita cautus... Bene est! *LE: pro sequentibus uersibus in B 3652-3655 C 3684-3687:*

Fit audiendo, uidendo, sed tacendo. OEC. Age

RVST. Omnes tuarum claude portas aedium

Vicini honesta uita laudetur tibi.

OEC. Inhonesta porro? R. Ne interpella. OEC. Pergito

- 4225 Contentiosus ne sis, ne sis creditor.
 Heus implicare te fuge uadimoniis.
 Pareto Regi. Ne redemptor regia
 Tamen eme conducendo uectigalia,
 Nisi uis polire compedes in carcere:
- 4230 Tandemque adeptis pauper expelli bonis.
 Corpus operito uestibus, quae sint tuae.
 Nunquam in duellum prouoces siccarios.
 Haec parua sunt consilia? OEC. Pulcherrima.
 Quo pergis? RVST. Euge. Sentit hic dulcedinem
- 4235 Sententiarum. OEC. Non manes? R. Non, ni iubes
 Introire, pauca Principem nostrum uolo:
 Quae sunt futura commodo. OEC. Quae tandem? R. Habe.
 Quantum potest, licere ne credat sibi.
 Rem curet idem diligens agrariam,
- 4240 Annona ne sit carior propter famem.

4225 *ante* Contentiosus *add.* RVST. BC 4226 Heus LE: Et BC | fuge LE: noli BC 4227
 Ne redemptor regia LE: sed ne redime stipendia BC 4228-4230 Tamen eme... expelli bonis
 LE: *om.* BC 4231 uestibus, quae sint tuae LE: ueste sed tamen tua BC 4232 Nunquam
 LE: Et BC | prouoces LE: ne uoca BC 4233 Pulcherrima LE: Non, sed optima BC 4234
 sentit LE: sensit BC 4235 Principem nostrum uolo LE: nam tuum uolo principem BC 4238
 Quantum potest, licere ne credat LE: Licere quantum possit, ne putet BC 4239-4240 Rem
 curet... propter famem LE: *om.* BC

p. 1038

OECONOMVS

Non sine lepore Rusticus sane est sagax,
 Qui si illa temere fundit, *et* ineptit, tamen
 Est praefendus aulicis scurris mihi.
 Loquitur ineptus iste, quae sapiens probet.

4245

Loquuntur illi quae bono nulli placent.
 Etsi iocandi gratia scurras ament
 Ingredere quem tu te geras etiam uide.

RVSTICVS

Ad mea uidenda non deest oculus mihi.

XX

IACOBVS, ORACVLVM

IACOBVS

Viuax senectus, quando depones humi

4250

Immane pondus? Quando peregrinum sines
 Me feriari? Posset Abrahami nepos
 Eo ire, quo seruantur insignes aui,
 Et patris animae: donec oriatur mea
 Ex stirpe sidus aureum, quondam suo

4255

Fulgore quod recludet umbrosos sinus:
 Secumque clausos tollet in caelum pios.

OECONOMVS. *LE: om. BC*

4241-4248 Non sine... oculus mihi *LE: pro sequentibus uersibus in B 3668-3671 C 3699-3703:*

Praeterea quae taceo. OEC. Est homo in primis sagax
 Nec sine lepore; qui si ineptus est, tamen
 Ineptit sapienter: ego uero ineptias
 Illasce probo prae scurrarum sycophantijs
 Veni. R. Obtinui? Vtinam conciliem fortunam mihi.

4249 senectus *LE: senecta BC* 4250 Immane *LE: Hoc grande BC* 4255 quod recludet
LE: qui recludat BC 4256 tollet *LE: tollat BC*

Hoc quicquid est uitale sub corpusculo
 Malis *et* annis absito, deponere
 Lucrum putabo. Quid potest laetum meae

4260 *p. 1039* Dari senectae, quin solutis uinculis

Maiora non sint danda, post tot pignora
 Erepta, post acerba Iosephi mei
 Quae leniuntur fine nullo, funera.

ORACVLVM

Tolle senex animum, curarum ingentibus undis

4265 Iactato, fessoque tibi, uult litora tuto

In portu monstrare Deus: tute erige, longa
 Iusta quies aetate graues solabitur annos.

IACOBVS

Si mors paratur, opto. Quid superest mihi

4270 Voto expetendum dulcius? Tu Penniger

O alme, iam migrare sub terras iube.

ORACVLVM

Si magnis hominum saturata laboribus aetas
 Sponte mori gaudet quoniam se auertere curis
 Morte putat, non illa uidet solacia rerum,
 Quae pater extremo seruat sub fine malorum.

4275 Durasti, ut grauium maior stridente laborum

Tempestate, hodie rebus fruerere secundis.

4259 laetum *LE*: dari *BC* 4260 Dari *LE*: Laetum *BC* 4262 Erepta, post... nullo, funera
LE: *pro sequenti uersu in B* 3683 *C* 3715:

Erepta, cladis proximo in nouae metu?

IACOBVS

Quaenam secunda? Credo me totum Deo.

Nec laeta posco, nec uolo, minus tibi

4280 Placebo laetus forte, quam pressus malis.

Sed qui pedum sonorus aures perculit

Gressus? Meorum est? Video Simeonem, *et* meum

En Beniaminum, caeterosque liberos.

XXI p. 1040 IACOBVS, RUBENVS, *et* CAETERI

RVBENVS

Pater, pater laetare. IAC. Laetitiam mihi

Hanc nunc canebat affore interpres Dei,

4285 Et amicus Ales. Nate in amplexus rue.

Simeon redisti? SIM. Redeo, nec solum fero

Me, qui supersum uiuus, at demortuos

Denuntio reuixisse. IAC. Quos demortuos?

IVDAS

Iosephus ille clarus, ille liberum

4290 Qui flos tuorum fuerat Aegypto imperat.

4280 forte *LE: om. BC* | *ante pressus add. meis BC* 4282 est? Video *LE: est, cerno?*
BC

IAC. Silete, ne fricate uulnus frigidum.

BENIAMINVS

Viuit Pater Iosephus. Ille amplexibus
Inhaesit osculatus, ora *et* oribus
Fraterno amoris uinculo coniunximus.

IACOBVS

4295 Vigilatis an dormitis? RVB. Expergiscere.
Iosephus est superstes, *et* regni pater
Habetur. Ipse te hinc proficisci iubet,
In arua Phariae gentis; haec *et* munera
Amoris ergo mittit, atque pignoris.

IACOBVS.

4300 Iosephus ille filius carissimus
p. 1041 Quem lacrimaui mortuum uiuit? BEN. Pater
Viuit. Videbis ipse uiuentem, Phari
Si pergis urbes uisere. IAC. Inuisam, licet
In orbis alia uiuat extremi plaga.
4305 Iosephe uiuis pars mei? Vadam, satis
Vidisse fuerit filium, *et* uiso mori.
Properetur. IVD. Eia curribus missis domum
Impone, tota iam migra cum familia.

4293 *post ora add. et BC* 4296 superstes *LE: incolumis BC | regni LE: regi BC*
4297 hinc *LE: te BC* 4298 arua *LE: regna BC* 4303 urbes *LE: urbem BC* 4304 alia
uiuat *L: ora uiuat E ora iaceat B oris iaceat C* 4305 Iosephe uiuis pars *LE: Qua uiuit*
animi pars *BC*

XXII PRINCEPS, PHARAONIS, HAERES, *et alius*.

PRINCEPS

Iosephus ille patrio uocabulo

4310 Vocatus olim, reperit absentem patrem.

Iussu parentis Regis accersit domum

In nostra regna; gaudeo. Illi nam uiro

Obstricta mea est, *et patris liberalitas*.

ALIVS PRINCEPS

Animose Princeps in tuum regnum senem

4315 Venire gaude, qui dedit talem uirum.

Quo non fugata solum ab Aegypto fuit

Penuria omnis: mira sed prudentia

Cumulata, floret gentium pecuniis.

Creuere reditus regii stipendiis,

4320 Et gaza creuit, nemo Rex ditissimum

p. 1042 Se gloriatur, uectigalis Indiae

Quamuis recondat ille thesauris opes.

PHARAONIS, HAERES, *et* LE: Haeres, *et* Princeps BC

4310 *post patrem sequens uersus add.* B 3733 C 3856

Sane quam raro euentu, tam mirabili

4312 Illi nam LE: Nam illi BC

ALIVS PRINCEPS LE: Princeps 2 BC

4314-4315 Animose Princeps... talem uirum LE: *pro sequentibus uersibus in* B 3737-3740 C 3770-3773:

Quid tu, decore princeps, quem pulcherrimis

Instruxit ille monitis, quam gratissimam

Rem non ostendis, in tuum regnum senem

Eum uocari, qui talem genuit uirum?

4317 omnis: mira sed LE: frugum, at mira BC 4321-4322 *Se gloriatur... thesauris opes*
LE: *pro sequentibus uersibus in* B 3746-3747 C 3779-3780:

Se suspicetur, si cum patre conferat

Sua, licet habeat magna uectigalia

PRINCEPS

Haec sunt minora merita, quae quis maxima

Existimasset. Perge quam mentem dedit

4325 Bene imbuendo, gratiam reddet parem

Remunerando nemo. Nam floret quibus

Parentis aula moribus? Quam curia.

Componit aequis aequa lites legibus?

Quam nulla datur impunitas licentiae?

4330 Quam nemo Procerum exhorret insolentias?

Alia iuuentus, alia nobilitas uiget,

Ex quo magister ille de caelo est datus.

ALIVS PRINCEPS

Desine morari, si lubet stratis equis

Obuii equitatu consequente pergimus.

4335 Illi patrem uenisse gratulabimur.

PRINCEPS

Placebit ista comitas regi et mihi.

4323 quis *LE*: tu *BC* 4324 *ante* Perge *add.* Princeps 2 *BC* 4325 gratiam reddet parem
LE: redde, princeps inclyte *BC* 4326 nemo. Nam floret quibus *LE*: Quae sit aula nobili *BC*
 4327-4332 Parentis aula... est datus *LE*: *pro sequentibus uersibus in B 3752-3754 C*
 3785-3787:

Hoc sub magistro reputa, quae fuerit, mea

Aetas, tua quae docuisset ni diuinitus

Nobis fuisset ille praeceptor datus

ALIVS PRINCEPS *LE*: Princeps Haeres *BC*

4333 Desine morari *LE*: Quorsum moramur? *BC* 4344 Obuii equitatu... regi et mihi *LE*:
pro sequentibus uersibus in B 3756-3757 C 3789:3790

Abeamus, ut parenti simus obuij.

Pr. 2 Ita benemerito aduentum gratulabimur

XXIII IACOBVS, RVBENVVS, ORACVLVM.

IACOBVS

Iam Sol relinquit igneus Olympi iugum:

Pronoque currus axe fumantes citat

In Occidentem. Victimis caesis Deo

4340 *p. 1043* Patrio litau. Noctis obscuro prius

Quam terra uelo lateat o nati locum

Parate castris. Ipse componam caput

Breui sopori. Perge puluillum dato

Iuda, ut quiescam. Liberi considite,

4345 Illa occupate prata uallis herbidae.

Rubene curam sedulam rerum gere,

Et antequam recludat occultum polum

Aurora, castris uasa sublatis lege.

RVBENVVS

Faciam imperata. IVD. Ne seni noceat tibi

4350 Nocturnus aurae spiritus, tentorio

Posito cubabis. IAC. Tende, sed uos interim

Abite, semper aliquis excubias agat.

ORACVLVM

Dormisne an uigilas Iacobe? En Aliger adsum

Aethereus, Iacobe Deo gratissime surge.

ORACVLVM *LE: om. BC*

4337 relinquit *L: reliquit BCE* 4345 prata *LE: dorsa BC* 4346 sedulam *LE: sedulus BC* 4347 occultum *L: oclusum BCE* 4351 cubabis *LE: iacebis BC* 4352 semper aliquis excubias agat *LE: tacita in nocte sit silentium BC*

IACOBVS

4355 Tuum ne famulum Penniger uocas? Tua est
Audita mi uox? Pronus aduoluor tibi.

ORACVLVM

Me Deus, Deus ille patris fortissimus infit.
Expectate solo Phario, Regisque superbi
Diuitiis, ne regna time nouus aduena Nili.
4360 Innumerum gignes populum. Me praeside fines
Ingredere Pharios, *et* me assertore relinques.
Ac tibi grandaeuo Iosephus lumina claudet.

IAC. O firma rebus anchora, o Numen mei,

p. 1044 Aui, ac parentis unicum, ut lubet tuo

4365 Me mitte tectum nomine. Aegyptum duce
Te cur timebo? Liberos en excito,
Vt excitati iussa properemus tua.
Rubene, Iuda, Zabulon, cum caeteris,
Toris leuate membra, me patrius Deus
4370 Hortatur. Eia prosper ingressus manet.
Accede Iuda, uade, Iosephum mone
Gessena ad arua celer ut occurrat mihi.

4356 mi LE: si BC 4357 Me LE: ille BC | Deus ille patris LE: patris ille Deus BC |
infit LE: inquit BC 4361 assertore LE: custode BC 4362 Ac LBE: At C | grandaeuo
LE: longaeuo BC 4363 mei BCE: meo L 4365 tectum LE: tutum BC 4366 cur LE:
non BC 4367 iussa LE: iussu BC | tua LE: tuo BC | *post* tua *add. in uersu altero*
Iacobus. Liberi BC 4368 *ante* Rubene *add.* IAC. BC | Zabulon, cum caeteris LE:
Simeon, Asser, Issachar BC 4372 ad arua celer ut occurrat mihi LE: patri ueniat in rura
obuius BC

IVDAS

Ne te fatiga, gradere maturo gradu.

IACOBVS

Adesto, Simeon, namque tu uetustior

4375 Hospes fuisti Aegyptiorum finium:

Viuunt ne iure, moribus, concordia?

SIMEON

Iosephus istaec docuit: is aulicam

Vitam expoliuit. Ipse Rex celsissimo

Decorus ore, filius similis patri,

4380 Vnum intuentur. Pharao, Rex uoce imperat:

Sed ipsa regni frena Iosephus tenet.

XXIV p. 1045 IVDAS, IOSEPHVS,

IACOBVS

IVDAS

Auro nitentem cerne Iosephum pater.

IACOBVS

Iosephus ille est? IVD. Ille! IOS. Mi pater. IAC. Meo

4376 iure LE: lege BC 4377 aulicam LE: barbaram BC 4378 Vitam LE: Aulam BC

IVDAS, IOSEPHVS, IACOBVS LE: om. BC

4382 cerne LBE: om. C 4383 Iosephus LE: Ille BC | est LE: natus BC

Collum teneri robor amplexu tuum?

- 4385 Manete lacrimae, quae dolore mortui
Falso rigastis ora, nunc prae gaudio
Implete uero patris *et* gnati sinum.
Agnosco uultum, agnosco Iosephum meum.
Odre solo, caeca sine oculis suos
- 4390 Natura partus nouerit. Superstitem
Quia te relinquo, moriar. IOS. Absit, nuntius
Pergo Pharaoni, nam tuo aspectu frui
Optat, citatum rursus huc currum feram.

IACOBVS

- I, Nate gentis unicum decus tuae,
- 4395 Factis per orbis ultimas nomen plagas
Extende, nam te lucidam flammam super
Pietas locabit, qua mereris sidera,
Et consequeris credo mecum, in impias
Meus ille quando uenerit terras nepos.
- 4400 Deus parente, matre sed generis mei,
Homo propter homines, qui recludet tartara,
p. 1046 Praedam e cauernis auferet, reddet polo
Imago carus pulchra Iosephus tui est.
A me recessit ille, pro demortuo

4385 Manete *LE*: Manate *BC* 4387 gnati *LE*: nati *BC* 4398 credo *LBE*: om. *C* 4399
terras *LBE*: terris *C* 4400 generis *LE*: similis *BC*

- 4405 Defletus, ecce uiuus, ecce nobilis,
 Ecce imperator *et* triumphata redit
 Aegyptiorum gente. Tu lumen patris
 Oriere quondam, ceu tuus nuper mihi
 Praedixit Ales; Morte superata cades,
 4410 Sed te excitabis, qualis in praedam leo
 Somni a quiete surgit. O quo gaudio,
 Senile pectus ferueret, si tempore
 Velles meo nitere sol purissime?
 Sed dum sepulchrum quaero, dum sedes aui
 4415 Eo exulatum, spe tui solabimur
 Quod uita tempus dederit, *et* rapti in locum
 Magni Abrahami, adesse te precabimur.
- BENIAMINVS
- Comitatus ingens, magna conuolantium
 Adest caterua. Redde te nobis parum,
 4420 Omitte caelum. Graditur excelso meus
 Frater uterinus uertice. IOS. Accede, o parens;
 Te Rex uidendi cupidus accersit tui.

4414 quaero LE: cerno BC | sedes aui LE: patris sinum BC 4415 Eo LE: Peto BC
 4416 locum LE specum BC 4417 Magni LE: Aui BC | precabimus LE: uocabimus BC
 4418 conuolantium LE: famulorum, pater BC

XXV p. 1047 IACOBVS, PHARAO, IOSEPHVS.

IACOBVS

Tua ante scepra laetus annorum graui
 Iam uictus aeuo uenio, iustitia inclytum,
 4425 Atque pietatis laude florentem pari
 Regem tueri liceat, hunc *et* filium
 Desideratum magna quem uirtus tua
 Talem ut uiderem fecit. Aethereum Deum,
 Qui scepra mandat regibus, supplex rogo
 4430 Quantum ut dedisti filio sortem supra,
 Qua uixit olim pauper, hoc supra decus
 Regale tantum congerat. Pax te domi
 Opima patrem reddat, *et* regem foris.

PHARAO

Multum tuo laetatus adspectu, senex
 4435 Venerande, iure gratulor tibi, *et* mihi.
 Relinquo nato caetera. At quot sunt tuae
 Aetatis anni? IAC. Peregrinamur aduenae,
 O Rex, *et* anni centum *et* triginta mali,
 Paucique corpus opprimunt. Maior fuit
 4440 Aetas auorum, qui per incertas meo
 De more sedes ambularunt exules.

IACOBVS, PHARAO, IOSEPHVS LE: om. BC

4423 laetus LE: facilis - BC 4424 iustitia inclytum LE: iustitiae inclytae BC 4430 ante
 turei add. ut BC 4432 ante Pax add. ut BC 4433 reddat LE: faciat BC 4434
 Multum LE: Equidem BC 4435 iure LE: multis BC 4436 quot LE: qui BC 4441
 ambularunt exules LE: exulauerunt plus satis BC

PHARAO

At certa sedes Rege me donabitur.

Iosephe patrem, pro meo exorna tuum.

IOS. Pius imperator imperat lubens pia.

IACOBVS

4445 Beneficium non mittis in cribrum, tui
Nominis honorem aeternitati consecras.

CHORVS V

PATRES antiqui, et ANGELI alternis

Christi Seruatoris aduentum canunt.

PATRES

Assueti per Olympicos

Orbes currere nuntii

Si fas est, uenientia

4450 Nobis fata recludite

Eiectus puer aemulae

Flammis inuidiae, quibus

Olim seruiit, imperat.

4442 At *LE*: Tibi *BC* 4443 exorna tuum *LE*: tuum cole *BC*

IACOBVS *LE*: om. *BC*

4445-446 Beneficium... aeternitati consecras *LE*: om. *BC*

CHORVS V. *L*: Chorus 5° *C* Chorus *B* Chorus quintus *E*

Patres antiqui, et Angeli alternis Christi Seruatoris aduentum canunt *LE*: Alternis canunt patres ueteris testamenti, et Angeli Christi Dei aduentum *BC*

4448 currere *LE*: tendere *BC*

Et laetus pater accipit,

4455 Quem caesum lacrimauerat.

ANGELI

Post lamenta, gementibus

(p. 1049) Sic clemens Deus afferet

Quondam tempora gaudii.

PATRES

Extra limina fulgida

4460 Stellantis dabit aetheris,

Nostris gaudia fletibus?

An per sidera naufragos

Mortales sinet ingredi?

ANGELI

Iosephus potuit suis

4465 Aegyptum dare diuitem:

Vestrum non genus inferet

Aethrae sedibus aureae,

Iosephus generosior?

PATRES

O quando miserebitur?

4461 Nostris gaudia fletibus *LE: om. BC* 4467 Aethrae sedibus aereae *LE: om. BC* 4468 generosior *LE: melior polo? BC*

4470 O quando rutilantia
 Ponet fulmina mollior?
 Qui nunc territat aspero
 Vultu, laetus amabili
 Terras quando tuebitur?

ANGELI

4475 Iacobi domus efferet
 Frontem regia nobilem,
 Multis inclyta regibus.
 At cum sanguis ab Isaco,
 Reges desinet ungere;

4480 Stirpi clara sed aduenae.

p. 1050 Regni scepra reliquerit:

Agnus uellere candidus,
 Agnae filius integrae,
 Idem sed Deus, exeret

4485 Intra sidera uerticem,
 Aeternis uenerabilem
 Clari fascibus imperi.

4470-4474 O quando... quando tuebitur *LE: pro sequentibus uersibus in B 3887-3888 C 3920-3921:*

Aut irae grauis aspera
 Saltem fulmina molliet

4475 efferet *LE: exteris BC 4476-4480* Frontem regia... sed aduenae *LE: om. BC 4481*
 Regni *LE: Quando BC 4485-4897* Intra sidera... fascibus imperi *LE: pro sequentibus*
uersibus in B 3894-3895 C 3927-3928:

Claris nobile fascibus
 Aeterni caput imperi.

PAT. Ergo iungite dexteras,
Promissi date symbolum.

4490 ANG. Artus si Deus induet
Humanos homo, caelites
Vos amplexibus arceant!

PAT. Plorant lumina gaudio.

ANG. Guttis uda cadentibus

4495 Agnus carmina diligit.
Si soluit lacrimas amor,
Et laudes amor imperet.

PAT. Quid dicetur ab exule

Mortali? ANG. Canat intimis

4500 E cordis penetralibus:
Si caelo uenies meus,
Optabo tuus emori.

PAT. O fili patris optimi

E caelo meus adueni,

4505 Vt uiuam, et moriar tuus.

4489 Promissi LE: Aut pacis BC 4494 cadentibus LE: fluentibus BC 4501-4505 Si caelo... moriar tuus LE: pro sequentibus uersibus in B 3910-3915 C 3942-3947:

O fili patris optimi
Si caelo uenies, meus
Fac uiuam et moriar tuus

Pat. O fili patris optimi
Si caelo uenies meus
Fac uiuam, et moriar tuus

DE ORTHOGRAPHIA LATINA INDEX

Editio princeps

- abatauus — ab atauo: 445.
 abijcere — abiiciunt: 854.
 abijt — abiit: 3790.
 accersere — arcesse: 2578.
 adij — adii: 168.
 aestasve — aestaue: 375.
 alij — alii: *p.* 7, *l.* 3; *p.* 8, *l.* 14; 859;
 2720; *p.* 237, *l.* 4; 3618.
 alijs — aliis: 437; 3614; 3774.
 arctis — artis: 929.
 armentarij — armentarii: 476.
 autor — auctor: 207; 481; 644; 678;
 1084; 3366; 3931.
 — auctore: *p.* 1, *l.* 10.
 — auctorem: 1051; 1836.
 — auctores: 582.
 — auctori: 483.
 bellua — belua: 1571; 2325; 4042;
 4209.
 — beluae: 505; 3018.
 beneficij — beneficii: 3356; 3907.
 brachijs — brachiis: 868; 3515.
 carnarij — carnarii: 1154.
 caepisse — coepi: 353; 814; 3904.
 — coepit: 3007.
 canicies — canitiem: 1505.
 — canities: 1706.
 cantherius — canterius: 531.
 casis — cassibus: 367.
 cepit — coepit: 3162.
 charissimus — carissima: 1396.
 — carissimi: 1625.
 — carissimo: 1659.
 — carissimus: 398.
 — carissimum: 223.
 charitas — caritate: 237; 2105.
 — caritatis: 2887.
 clypeus — clipeo: 904.
 — clipeos: 854.
 circundare — circumdatam: 174.
 circumfundere — circumfunditur: 450.
 circunliga — circumliga: 2994.
 coecus — caecus: 3274.
 coeles — caelites: 2259; 2459.
 coelum — caeli: 22; 58; 959; 1385.
 — caelo: 85; 98; 1220; 1774;
 2128; 2718; 3442; 3442.
 — caelum: 154; 634; 2067.
 coena — cena: *p.* 8, *l.* 14
 coenaculum — caenaculum: 3453.
 coenare — ceno: 1790.
 coij — coii: 358.
 comulare — cumularunt: 974.
 concionari — contionare: 714.
 conditio — condicio: 973; 2770; 3303.
 conijcere — coniceret: 3191.
 — coniciet: 2282.
 — conice: 2995.
 consilij — consilii: 574; 1835; 2821.
 contemnere — contempta: 2216.

- conuiuij — conuiuii: 4198.
 corus — chorus: 2488.
 dabitur ne — dabiturne: 15.
 deijcit — deicit: 3148.
 denunciare — denuntiat: 3480.
 — denuntient: 2261; 4176.
 desijt — desiit: 2838.
 ditio — dicione: 2501.
 Dij — Dii: 1776.
 diuitijs — diuitiis: 4359.
 dubij — 151.
 dubijs — dubiis: 845.
 edatior — edaciore: 1106.
 et si — etsi: 133.
 exequi — exsequar: 3452.
 exequijs — exsequiis: 1690.
 exsoluere — exsoluo: 3425.
 exortes — exsortes: 222.
 exultare — exsultat: 760.
 faecundus — fecunda: 536.
 filij — filii: 108; 1625; 1657; 2847.
 foecundus — fecunda: 536; 2103.
 foelix — felix: 2792.
 foemina — femina: 954.
 — feminae: 118; 1812; 1874; 1945.
 — feminam: 3165.
 foenus — faenore: 365.
 foetus — feta: 84.
 — fetus: 3760.
 folijs — foliis: 3617; 3768.
 fortunaet — fortunet: 2765.
 fraenum — frena: 90; 4381.
 gaudij — gaudii: 4458.
 haereditatis — hereditatis: 222.
 hybernus — hibernis: 1704.
 hyems — hieme: 463; 3555.
 illachrumare — illacrumant: 333.
 — illachrumat: 1596.
 imperij — imperii: 2119; 2199.
 impij — impii: 137; 1409; 2523; 3134.
 ingenij — ingenii: 1786.
 iniicere — inice: 3966.
 iniicere — inicit: 2380.
 — iniicite: 2824.
 inopaca — in opaca: 451.
 insidijs — insidiis: 1014.
 intelligere — intellegam: 2848.
 — intellegendi: 439.
 — intellegere: 3905.
 — intellegis: 1604.
 — intellegitis: 3499.
 — intellego: 194; 1596; 1831; 3481; 3531; 3663; 3883; 4199.
 — intellegunt: 219.
 — intellegendi: 439.
 irritire — irretiuertit: 2321.
 isthaec — istaec: 480; 3482; 3979; 4377.
 isthoc — istoc: 3510.
 lachryma — lacrimae: 1581; 2984; 3801; 3935; 3947; 4385.
 — lacrimam: 3297.
 — lacrimas: 1322; 1658; 1749; 2196; 2737; 4496.
 — lacrimis: 602; 1624; 1637; 1764; 2129; 2767; 3108; 3326; 3684.
 lachrymare — lacrimaui: 4301.
 — lacrimando: 3224.
 lachrymari — lacrimor: 1524.
 — lacrimauerat: 4455.
 lethum — leti: 672; 987; 999.
 — leto: 674.
 literis — litteris: p. 11, l. 1.
 littus — litora: 4265.
 — litori: 34.

- litus: 867.
- longaeve — longaeue: 1558.
- lorarij — lorarii: 1863, 1865.
- lubet — libet: 228; 2514.
- lubido — libido: 438.
- mendacijs — mendaciis: 1024.
- moerere — maeream: 1303.
- moeror — maeror: 3806.
- maerore: 1546.
- maerorem: 1638.
- moestitia — maestitia: 2274.
- moestitudo — maestitudo: 155.
- moestus — maesta: 3046; 3121.
- maetae: 2070.
- maestissimae: 3230.
- maestissimo: 1589.
- maestissimum: 3815.
- maesto: 3106.
- maestus: 321; 1500; 1516.
- mysterij — mysterii: 204.
- nae — ne: 293.
- naenias — nenias: 336; 2361.
- negligere — neglegunt: 335; 3345.
- negotij — negotii: 517.
- noenijs — neniis: 2254.
- noxij — noxi: 713.
- nunciare — nuntiabit: 3887.
- nuntiat: *p.* 10, *l.* 2.
- nuntiauit: 4114.
- nuncius — nuntium: *p.* 9, *l.* 11.
- nuntij — nuntii: 4448.
- nuntijs — nuntiis: 315.
- nuuc — nunc: 487, *l.* 8
- nymbus — nimbis: 1704.
- objjsse — obiisse: 1479; 3084.
- objt — obiit: 1416.
- objjce — obice: 951.
- obuij — obuii: 4334.
- ocyor — ocior: 532; 822; 2077.
- ocus: 2844; 3132; 4188.
- odij — odii: 3173.
- officij — officii: 2777; 3907.
- optumus — optimum: 1997.
- pallatij — palatii: 3354.
- pastoritio — pastoricio: *p.* 9, *l.* 13.
- pecunijs — pecuniis: 4318.
- pene — paene: 10; 3944; 4073; 4110.
- perij — perii: 1943; 2331.
- perijt — periit: 1598; 1606; 1649.
- perijsse — periisse: 1596; 1739.
- pharij — pharii: 3405.
- pharijs — phariis: 3159.
- pij — pii: 2517; 2968.
- pijs — piis: 1013.
- poenitentia — paenitentia: 1340.
- poenitere — paenitet: 1344; 3906.
- praemij — praemii: 2655.
- prandij — prandii: 3454; 3540.
- prodigij — prodigii: 2354; 3111.
- proijcere — proicio: 811.
- proicite: 1374; 1650.
- pronunciare — pronuntio: 2855.
- protendere — portendant: 2419.
- protenus — protinus: 3517.
- quaecunque — quaecumque: 3272.
- quo cum — quocum: *p.* 8, *l.* 15.
- rebor — robor: 4384.
- regij — regii: 4319.
- regijs — regis: 2454.
- reijcere — reicio: 827.
- relligio — religio: 2376.
- remedij — remedii: 1476; 2580.
- renunciare — renuntia: 3551.
- renuntciate: 4077.

- secarier — secari: 502.
- seculum — saeculum: 2658.
 — saecula: 2709; 3165; 3623; 4153.
 — saeculis: 2909.
 — saeclis: 3185.
 — saeculorum: 4165.
- seruijt — seruiit: 2913; 4453.
- siet — sit: 3476.
- socij — socii: 358; p. 75, l. 10.
- solatia — solacia: 4273.
- solatij — solatii: 3030.
- solatijs — solatiis: 2131.
- solicitas — sollicitas: 3554.
- solicitus — sollicita: 1508.
- solij — solii: 2468.
- somnij — somnii: 2233.
- spolij — spoliis: 2173.
- stipendijs — stipendiis: 4319.
- studijs — studiis: 1013.
- suplicij — supplicii: 3180.
- sydus — sidus: 135; 2065; 2662; 4254.
 — sidera: 455; 775; 3894; 4104; 4397; 4462; 4485.
 — sideri: 2871.
- sylua— silua: 487; 586; 1650.
 — siluae: 474; 771; 1414; 1459; 1497; 1737; 3018.
 — siluam: 1687.
 — siluarum: 1529.
 — siluas: 728; 755; 1569; 2294.
 — siluis: 32; 384; 743; 2152; 4042.
- teter — taeterrimi: 2850.
 — taeyerrimos: 136.
- tragicomoedia — tragico-comoedia: p. 1, l. 2.
- tute — tu te: 270; 598.
- vacare — uacet: 262.
- vacca — uaccae: 2430.
- vacuus — uacua: 22.
 — uacuus: 832.
 — uacuos: 3189; 4100.
- vada — uada: 1093.
 — uadat: 1679; 1869.
- vadere — uade: 521; 4371.
 — uadentem: 1469.
 — uades: 1008.
 — uadit: 83.
- vadimonijs — uadimoniis: 4226.
- vafer — uafer: 568.
- vagari — uagari: 3007.
 — uagabitur: 2434.
 — uagor: 387.
- vagus — uago: 67.
 — uagui: 72.
- valere — uale: 1661; 1772; 1773; 2603.
 — ualeant: 2892.
 — ualent: 2984.
 — ualeo: 3496.
 — ualere: 3887.
 — uales: 3495.
 — ualet: 4075.
 — ualuit: 1823.
- vallis — uallis: 362; 3739; 4345.
 — uallium: 384.
 — ualles: 385.
- vanitas — uanitas: 37; 39.
 — uanitatis: 2258; 3418; 3579.
- vanus — uana: 767.
 — uanam: 3032.
 — uane: 1216.
 — uano: 3009.
 — uanos: 2966.
 — uanus: 1539.

- varij — uarii: 999.
 varijs — uariis: 1558; 1723.
 varius — uaria: 2271.
 — uarios: 700.
 vas — uas: 3544.
 vastari — uastari: 3187.
 vastus — uasta: 4; 76.
 — uastas: 871.
 vas — uasa: 4348.
 vates — uatem: 2228.
 — uates: 2422; 3705.
 — uatibus: 2252.
 — uatis: 909.
 vber — uberes: 2413.
 vbi — ubi: 1163; 1405; 1533; 1533;
 1540; 1609; 1620; 1683; 1736;
 3428; 3561.
 vbique — ubique: 969; 1980.
 vdus — uda: 1765; 4494.
 vecordia — uecordia: 2024.
 vectigal — uectigalia: 4228.
 — uectigalis: 4321.
 vehementer — uehementer: 2609.
 vehere — uectum: 1005.
 — uehendo: 3951.
 vel — uel: 204; 462; 476; 587; 900;
 1125; 1382; 1384; 1423; 1432;
 1481; 1519; 1522; 1530; 1573;
 1575; 1617; 1783; 1784; 1798;
 1935; 2100; 2210; 2307; 2323;
 2672; 2768; 2861; 2923; 3050;
 3200; 3364; 3405; 3708; 3761;
 3899; 3900; 3822; 4158; 4159.
 velamen — uelamine: 980.
 velle — uelle: 3177; 3887.
 — uelim: 3873.
 — uelint: 1924; 2458.
 — uelit: 1064; 2185; 3144;
 3395; 3410; 3560.
 — uellem: 3424.
 — uis: 252; 282; 488; 491;
 560; 1691; 2116; 2801; 2806;
 3512; 3556; 3663; 3855; 4229.
 — uolet: 348; 2509.
 — uolebam: 2333.
 — uolebat: 770.
 — uolent: 4189.
 — uolente: 3412; 3475; 4072.
 — uolentis: 93.
 — uoles: 1163.
 — uolet: 348; 1347; 2509;
 3996.
 — uolo: 267; 517; 1261; 2029;
 2461; 2599; 2696; 2973;
 3379; 3451; 3831; 3930;
 4182; 4236; 4279.
 — uoluerit: 966.
 — uolui: 2585; 2801.
 — uoluit: 1057.
 — uolunt: 287; 2028; 3667.
 — uuit: 549; 766; 1345; 2192;
 2236; 3457; 3563; 3577;
 3675; 4056; 4203; 4265.
 — uultis: 667; 1266; 1647;
 3266; 3291; 3965; 3866.
 vellus — uellera: 369; 766.
 — uellere: 786; 1150; 4482.
 — uelleris: 2154.
 velox — uelocissimi: 4108.
 velum — uela: 3131.
 — uelo: 708; 4340.
 — uelis: 1497.
 velut — uelut: 747; 834; 902; 950;
 1972; 2494; 2999; 3043.
 vendere — uendere: 1475; 3157.
 — uendi: 1314.
 — uendiderunt: 1785.
 — uendidisset: 3001.
 — uendidit: 3140; 3933.
 — uendit: 2582.

- uendito: 1192.
 — uendite: 1283.
 — uenditur: 1286.
 — uendunt: *p. 9, l. 6.*
- vendicare — uindicando: 1230.
- venditor — uenditor: 1277.
 — uenditoribus: 1282.
- venenum — uenena: 1008.
 — ueneno: 1054.
- venerabilis — uenerabile: 2160.
 — uenerabilem: 4486.
- venerare — ueneramur: 3597.
 — uenerandum: 138.
- venire — ueneris: 953.
 — uenerit: 2983; 4399.
 — ueni: 319; 547; 924; 1222;
 1674; 1943; 1961; 2811; 2894;
 4064.
 — ueniam: 692; 970.
 — ueniat: 1323; 3178; 3999.
 — venient: 758; 862; 3350.
 — uenientem: *p. 9, l. 10; 562;*
 4111.
 — uenientia: 4161; 4449.
 — uenientibus: 951.
 — uenies: 4501.
 — ueniet: 817; 840; 867; 2136;
 2139; 2140; 2177; 3071; 3729.
 — uenimus: 2830; 3468.
 — uenio: 1026; 1389; 1939;
 1958; 4424.
 — uenire: 801; 840; 1676;
 1983; 2537; 3600.
 — uenis: 610; 942; 1074;
 1232; 318, *l. 15; 504, l. 19;*
 554, *l. 5*
 — uenisse: 4335.
 — uenisti: 2351.
 — uenistis: 2858.
- uenit: 1187; 1835; 2739;
 2767; 3076; 3354; 3432.
 — ueniunt: *p. 9, l. 14; 1614.*
 — uentura: 1582; 2424; 3613;
 4154.
 — uenturum: *p. 10, l. 4; 709.*
- venter — uentri: 2292.
- ventilare — uentilat: 1931.
- ventus — uenti: 896; 3760.
 — uentis: 689; 823; 2103.
 — uentorum 673; 882.
- venumdare — uenundare: 1266.
 — uenumdari: 1198; 2248.
 — uenumdatus: 1190; 3943.
 — uenumdedistis: 1453.
- vepres — uepres: 2147.
- vepretum — uepreta: 394.
- ver — ueri: 3759.
- verberare — uerbera: 3526.
 — uerberabitur: 2323.
 — uerberas: 2358.
 — uerberasset: 3812.
 — uerberatus: 3526.
 — uerberatum: 2358.
- verbum — uerba: 229; 1214; 1238;
 2083; 3352.
 — uerbis: 3892; 4011.
 — uerbum: 3085.
- vereri — uereor: 2314; 3456.
 — uerendum: 2093.
- veritas — ueritati: 32.
- vernare — uernant: 410.
 — uernantibus: 3767.
- vero — uero: 143; 833; 3084; 4387.
- verrere — uerrent: 882.
- versare — uersat: 1970.
- versatilis — uersatili: 63.
- versus — uersus: 795.

- vertere — uertam: 2337.
 — uertat: 2639; 3482; 4126.
 — uertere: 1084.
 — uertis: 3121.
 — uertit: 2862.
 vertex — uertice: 4421.
 — uerticem: 58; 1310; 4485.
 verum — uerum: 247; 311; 1986; 3903.
 verum — uera: 500; 2747; 2841; 3023.
 — uerum: 2367.
 — ueri: 1882; 3256.
 veruntamen — ueruntamen: 252.
 verus — uera: 204; 500; 662; 1439; 1440; 1468; 2212; 2439; 2681; 2967; 3033; 3207; 3216.
 — ueris: 39; 3010.
 — uerus: 61; 2050; 2729.
 vesper — uespere: 853; 1971.
 vespertilio — uespertilio: 2307; 2335; 2359.
 — uespertiones: 2305.
 vester — uester: 1448; 2983.
 — uestra: 60; 1423; 1457; 4071; 4088.
 — uestras: 1197.
 — uestri: 2821.
 — uestris: 1090; 1415; 2841; 3474.
 — uestro: 2858.
 — uestros: 1766.
 — uestrum: 1295; 1453; 2260; 3476.
 vestiarius — uestiariam: 186.
 vestigium — uestigia: 1006; 1560; 17353601.
 — uestigio: 1356.
 vestire — uestiet: 3728.
 vestis — ueste: 1604; 1658.
 — uestem: 369; 1666; 2475.
 — uestes: 2644; 3618.
 — uestibus: 4231.
 vetare — uetas: 2341.
 vetus — uetera: 3413.; 4107.
 — uetus: 2886.
 vetustus — uetustior: 444; 4375.
 via — uia: 50; 159; 1486; 2039; 2098; 2115; 2197; 2753; 3085; 3110; 3828.
 — uiae: 1584.
 — uiam: p. 9, l. 6; 134; 377; 386; 413; 415; 1318; 1713.
 — uias: 919.
 viator — uiator: p. 8, l. 8.
 — uiatorem: 378; 1542.
 vibrare — uibrabat: 2146.
 vicinia — uicinia: 4157.
 victima — uictima: 130; 2143.
 — uictimae: 2149.
 victor — uictor: 761; 784; 831; 1053; 1102; 1874; 1919; 2174; 3170; 3744; 4005.
 victoria — uictoria: 799; 834; 3035.
 victrix — uictrici: 14.
 victus — uictum: 3228.
 videre — uide: 256; 517; 562; 1268; 2455; 3485; 4247.
 — uideant: 1003.
 — uideat: 2452.
 — uidebam: 2414.
 — uidebas: 1684.
 — uideberis: 1011.
 — uidebis: 989; 995.
 — uidebit: 123; 1488; 2172.
 — uidebo: 2181; 2229.
 — uidebor: 641.
 — uidenda: 4248.
 — uidendae: 474.

- uidentis: 1524; 4422.
 — uidendo: 3102.
 — uidendos: 2596.
 — uidendum: 962; 3306.
 — uidentus: 1648.
 — uidentis: 1524; 1677; 4422.
 — uident: *p.* 8, *l.* 10; 744; 2732; 4088.
 — uidenti: 569.
 — uidentur: 4224.
 — uideo: 388; 1985; 2196; 2552; 2897; 3417; 3444; 3723; 3822; 3931.
 — uideram: 250.
 — uidere: 3423.
 — uiderem: 1633; 4228.
 — uideret: 1314; 3062.
 — uideri: 835; 2457.
 — uiderim: 403.
 — uideris: 495; 1334; 3535.
 — uiderit: 2324.
 — uidet: 3112; 3147; 4273.
 — uidetis: 1291.
 — uidetur: 328; 355; 1280; 1954; 2080; 3736.
 — uidi: 177; 682; 1511; 2364; 2398; 2403; 2405.
 — uidit: 130; 1725; 3712.
 — uisa: 847; 1681; 4124; 4223.
 — uiso: 4306.
 — uisu: 1994.
 — uisum: 1289.
 — uisus: 1809.
- vigere — uigebit: 2371.
 — uiget: 74; 2371; 3362; 4331.
- vigil — uigil: 1004; 1442; 1518; 2812.
 — uigiles: 859; 1139; 1140.
- vigilare — uigilas: 4353.
- vigor — uigor: 1963.
- vilis — uili: 1288.
 — uilissime: 1282.
- vincere — uici: 507.
 — uicisti: 832.
 — uicit: 2505.
 — uicti: 854.
 — uicto: 760; 805; 1105.
 — uictu: 2678.
 — uictus: 2263; 2290; 4424.
 — uincat: 964.
 — uince: 2095.
 — uincendo: 3179.
 — uincere: 2886.
 — uincit: 2703.
 — uincor: 1875; 3382.
- vincire — uinciri: 1864.
 — uinctos: 1092; 2040.
- vinculum — uincula: 1326; 1969; 2268; 2284; 2973; 4049.
 — uinculi: 1871.
 — uinculis: 120; 2071; 2916; 2973; 2986; 3088; 3119; 3159; 3219; 3247; 3484; 4260.
 — uinculo: 4294.
- vindex — uindex: 1883; 2518; 2859; 3287.
 — uindicem: 1901.
- vindicare — uindicandi: 2776.
 — uindicando: 2778.
- vindicta — uindictae: 535.
- vinum — uina: 1168.
 — uini: 851; 1172.
 — uino: 862.
- viola — uiolarum: 751.
- violare — uiolato: 1860.
 — uiolata: 3660.
- violentus — uiolenta: 686.
 — uiolento: 1995.

- vir — uir: 486; 1940; 2543; 3250; 4213.
 — uiri: 299; 346; 843; 1807; 2740; 3082; 3281; 3988; 4132.
 — uiris: 550; 1229; 1988.
 — uiro: 1841; 3295; 4312.
 — uiros: 550; 857; 2895; 3548; 4128.
 — uirum: 1837; 2440; 2450; 2690; 3227; 3777; 4011; 4315.
- virens — uirentia: 743.
- vireta — uireta: 2402.
- virga — uirgae: 3743.
 — uirgas: 1734.
- virgo — uirginem: 104.
 — uirginis: 2171.
- virtus — uirtus: 1331; 1798; 1852; 1953; 2397; 2681; 2740; 3160; 3374; 4162; 4175; 4427.
 — uirtute: 2763; 3580; 4137.
 — uirtutem: 308; 15612381.
 — uirtuti: 934.
 — uirtutis: 2098; 3780.
 — uirtutum: 2042.
- virus — uirus: 900.
- vis — uis: 172; 2009; 2926; 3557; 4071.
 — ui: 1076; 3992.
 — uim: 2929; 3458.
 — uires: 1098; 3319.
 — uiribus: 1083; 3314; 3332; 3377.
 — uirium: 3751; 3835.
- visere — uisere: 55; 4303.
- visum — uisum: 1009.
 — uisa: 202; 281; 2225; 2419; 2423.
- vita — uita: p. 8, l. 4; 141; 364; 632; 700; 718; 1255; 1311; 1404; 1507; 1521; 2073; 2508; 2677; 3056; 3324; 4416.
 — uitae: 113; 187; 216; 1017; 1022; 1068; 1724; 1913; 3278; 3413; 3608; 4221.
 — uitam: 92; 616; 694; 702; 1251; 1575; 1523; 1695.
- vitalis — uitale: 2068; 4257.
 — uitalem: 3602.
 — uitali: 3392.
- vitare — uitant: 1907.
 — uitantem: 1687.
- vitium — uitis: 2503.
 — uitium: 259.
 — uitio: 1354.
- vitreus — uitreis: 3628.
- viuax — uiuaces: 2617.
- viuere — uictus: 2290.
 — uiua: 2095.
 — uiuam: 3732; 4505.
 — uiuas: 2105.
 — uiuat: 553; 658; 1109; 2691; 2843; 3776; 4304.
 — uiuendi: 1935.
 — uiuent: 3276.
 — uiuentem: 4302.
 — uiuere: 224; 254; 4032; 4109.
 — uiuerent: 3440.
 — uiueret: 340.
 — uiuet: 769; 2178; 2768; 3275; 3396.
 — uiuimus: 2675.
 — uiuis: 985; 1405; 1721; 4305.
 — uiuit: 1435; 1567; 1733; 2221; 2328; 2275; 3809; 4059; 4301.
 — uiuo: 253; 625.
 — uixit: 1313; 4431.
- viuidus — uiuida: 4053.
 — uiuidas: 2613.

- vivus — uiuam: 4505.
 — uiuis: 1887.
 — uiuo: 625.
 — uiuum: 1408; 3123; 4052.
 — uiuus: 676; 997; 1244; 1580; 2975; 4287; 4405.
- vix — uix: p. 11, l. 6; 1270; 2219; 2404; 2546.
- vix (des.) — uice: 1305; 3697.
 — uicem: 2272; 2915.
 — uices: 4001.
- vicerare — ulcerat: 2591.
- villus — ulla: 960.
 — ullum: 3729.
- vltimus — ultima: 810; 1191; 1321; 1556; 2571; 3136; 3266.
 — ultimas: 6; 4395.
 — ultimo: 175; 216; 1324; 2075.
 — ultimum: 3192; 2254.
 — ultimus: 3182.
- vltor — ultor: 588; 1032.
 — ultorem: 2879.
- vltra — ultra: 1641.
- vltrix — ultrices: 4047.
- vmbra — umbra: 170; 439; 446; 676; 903; 1681; 2043; 3849.
 — umbrae: 980.
 — umbram: 448; 1946.
 — umbras: 372; 751; 1403; 2769.
 — umbris: 773; 1742.
- vmbra culum — umbracula: 746.
- vmbrare — umbrant: 3617.
- vmbra tilis — umbratili: 453.
- vmbrosus — umbrosum: 32.
 — umbrosos: 4255.
- vnda — unda: 866.
 — undam: 3616.
 — undarum: 48.
- undas: 871.
 — undis: 4264.
- vndare — undantior: 3770.
- vnde — unde: 111; 156; 273; 1111; 1501; 2244; 2297; 2324; 2485; 2815; 2816; 3191; 3573; 3956.
- vndecim — undecim: 205; 290; 2568; 3587.
- vngere — ungere: 4479.
- vnicus — unico: 561; 1614.
 — unicum: 101; 3139; 4394.
 — unicus: 3366.
 — unicum: 198; 4394.
- vnquam — unquam: 1329; 1795; 2743.
- vnus — una: 153; 240; 548; 1039; 1046; 1122; 1420; 1741; 1936; 2795; 2962; 3362; 3775; 3849; 3989.
 — unam: 3725.
 — uni: 1909; 3715.
 — unis: 354.
 — uno: 826; 876; 1049; 2412; 2427; 2650; 2831; 2834; 3311; 3594.
 — unum: 1057; 1261; 1587; 1858; 3683; 3777.
 — unus: 960; 1085; 1221; 1391; 1792; 2420; 2570; 2937; 3096; 3430; 3437; 3636; 3767; 4113.
- vobiscum — uobiscum: 4149.
- vocabulum — uocabulo: 4309.
- vocare — uoca: 2001; 3881.
 — uocabo: 2648; 3292.
 — uocans: 601.
 — uocant: 2717.
 — uocantem: 1688.
 — uocare: 1300; 2646.
 — uocas: 541; 2133; 4355.
 — uocat: p. 10, l. 17; 46; 393; 1504; 2353; 3080; 4062.

- uocata: 839.
 — uocate: 860; 1673.
 — uocatis: 3254.
 — uocatur: 65; 3974.
 — uocatus: 1087; 3871.
 — uocent: 2037; 2760.
 — uocentur: 3587.
 — uoco: 2651; 3031; 3505; 3870.
 volare — uolabunt: 885; 2657.
 — uolant: 811.
 — uolantes: 4212.
 — uolat: 820; 829; 4163.
 — uolent: 58.
 — uolet: 1347; 1974; 2480.
 volatus — uolatu: 3; 911.
 volgus — uulgi: 332; 1987.
 volt — uult: 1345; 3457.
 volucer — uolucrum: 2320.
 — uolucres: 139; 3908.
 — uolucris: 2302.
 volumen — uolumina: 4169.
 voluntas — uoluntas: 2252; 3375; 4071.
 — uoluntatem: 1396.
 — uoluntati: 2603.
 — uoluntatis: 3372.
 voluptas — uoluptas: 1304; 1306; 1610; 1906; 4041.
 volvere — uolvente: 1002.
 — uoluo: 2111.
 vorago — uoraginem: 704; 1112.
 vorare — uorando: 3834.
 — uorarunt: 2407; 2417.
 — uorassent: 3826.
 — uorat: 866.
 vorax — uorace: 3186.
 vortex — uertex: 2167.
 — uerticem: 58; 1310.
 vos — uos: 644; 717; 732; 1174; 857; 1304; 1306; 1325; 1421; 1639; 1890; 1901; 2007; 2259; 2594; 2810; 2861; 2834; 2847; 2861; 2935; 2972; 2991; 3293; 3553; 3795; 3890; 3911; 4174; 4351.
 — uobis: 557; 624; 1088; 1281; 2262; 2557; 3473; 3497.
 vosmet — uosmet: 2981.
 votum — uota: 2733.
 — uotis: 184; 670; 2398.
 — uoto: 2674.
 vox — uox: 778; 4356.
 — uoce: 1131; 1211; 1297; 1672; 1673; 1688; 2855; 3027; 4380.
 — uocem: 1594; 3455.
 — uocentur: 3587.
 — uoces: 911; 922; 1731; 2088.
 — uocibus: 1653.
 — uocis: 926; 1400.
 — uocum: 756.
 vrbs — urbe: 3921.
 — urbem: 4030.
 — urbes: 878; 1185; 2444; 2726; 3018; 4303.
 — urbi: 38.
 — urbis: 2813.
 — urbium: 2822.
 vredo — uredine: 2415; 2430.
 vrere — urat: 1999.
 — usta: 1446.
 vrgere — urgeat: 971.
 — urgentes: 903.
 — urget: 552, l. 17
 — urget: 33; 213; 2924; 3691.
 vrna — urna: 96.
 — urnas: 3626.

vsquam — usquam: 3342.

vsque — usque: 128.

vsus — usu: 2626.

— usui: 4207.

vt — ut: *p.* 10, *l.* 14; 45; 77; 91; 224; 231; 238; 246; 268; 312; 339; 454; 487; 509; 531; 553; 567; 574; 580; 626; 645; 654; 658; 666; 676; 679; 692; 761; 765; 780; 1000; 1063; 1140; 1141; 1288; 1299; 1313; 1385; 1402; 1457; 1545; 1607; 1624; 1712; 1738; 1769; 1782; 1787; 1807; 1829; 1906; 1938; 1962; 2009; 2092; 2104; 2123; 2142; 2233; 2287; 2294; 2314; 2328; 2397; 2539; 2586; 2590; 2599; 2603; 2622; 2725; 2759; 2762; 2771; 2841; 2865; 2945; 3021; 3155; 3195; 3197; 3199; 3288; 3311; 3328; 3349; 3396; 3456; 3484; 3530; 3580; 3674; 3780; 3827; 3858; 4065; 4069; 4094; 4188; 4210; 4275; 4344; 4364; 4372; 4428; 4430.

vterinus — uterinus: 4421.

— uterini: 3999.

vterque — uterque: 1911.

— utramque: 32381; 3040.

— utrasque: 447.

vteruis — utrouis: 1515.

vti — utar: 762.

— utetur: 1833.

— utitur: 2748.

— utor: 3797.

vtile — utile: 1187; 3426.

— utiles: 3397.

vtinam — utinam: 1515; 2318; 2364; 2771.

vulgus — uulgo: 3559; 3561.

— uulgas: 3563; 3564; 3576; 3582; 3897.

vulnerare — uulneratus: 378, *l.* 19

vulnus — uulnera: 493; 992; 1738; 1756; 2083.

— uulnere: 3127.

— uulneri: 1631.

— uulnus: 2621; 2626; 3107; 4291.

vultus — uultu: 961; 2388; 2485; 2882; 3253.

— uultum: 3373; 4388.

— uultus: 922; 1828; 2391; 2809; 3910.

vxor — uxor: 1994.

— uxori: 1837; 2021.

— uxores: 4180.

vxorius — uxorius: 2021.

1. De nominis locorum

Aegyptij — Aegyptii: 2900; 4133.

Sichemijs — Sichemiis: 325, *l.* 3

2. De nominis uirorum

Emanuel — Emmanuel: *p.* 1, *l.* 6

Iesephus — Iosepho: *p.* 10, *l.* 17..

Isacij — Isacii: 2141.

Michâel — Michael: 24, *l.* 17

Nephtalim — Nephtali: *p.* 4, *l.* 3; *p.* 95, *l.* 5.

Nephtalinus — Nephtalinus: *p.* 9, *l.* 6.

Plaretonij — Paraetonii: 3594.

Parethoniam — Paraetoniam: 3767.

Paretonia — 4103.

Pharij — Pharii: 958.

Schemiis — Sichemiis: 539.

Sichemijs — Schemiis: 2285.

Villicus — Vilicus: *p.* 8, *l.* 9; *p.* 168, *ll.* 1, 2, 18; *p.* 340, *l.* 15; *p.* 342, *ll.* 1, 8.

3. De accentu uerborum

- à — a: p. 8, l 8; p. 10, l 17; 9; 25;
 102; 155; 157; 168; 180; 296;
 383; 452; 503; 507; 532; 550;
 603; 604; 672; 759; 816; 823;
 901; 1075; 1174; 1247; 1253;
 1438; 1492; 1583; 1606; 1174;
 1918; 1924; 1941; 2285; 2718;
 2730; 2875; 2881; 3067; 3215;
 3367; 3383; 3401; 3642; 3716;
 3942; 4036; 4411.
- abisne — abisne: 1468.
 abundè — abunde: 189; 365; 3807.
 acerbè — acerbe: p. 9, l 11; 4115.
 adeò — adeo: 2232.
 adeòque — adeoque: 1542; 1749.
 adus´que — adusque: 6.
 aegrè — aegre: 3918.
 aequúmque — aequumque: 3564.
 aestàve — aestaue: 375.
 agit´que — agitque: 1970.
 agnoscis´que — agnoscisque: 4102.
 agri´que — agrique: 1498.
 alií´que — aliique: 3213.
 aliisque — aliisque: 2907.
 altiùs — altius: 1250.
 amant´que — amantque: 2026.
 animámque — animamque: 1566;
 4047.
 amplam´que — amplamque: p. 11, l
 11.
 antè — ante: 2358.
 aruáque — aruaque: 3771.
 Asiae´que — Asiaeque: 60; 140.
 asperrimè — asperrime: 1467.
 atauúsque — atausque: 444.
 atrox´que — atroxque: 2778.
 attonitíque — attonitique: 2435.
 auertétque — auertetque: 991.
 baculísque — baculisque: 854.
 benè — bene: 3575; 4126.
 benignè — benigne: 415.
 bonum´que — bonumque: 1203.
 caelitùm — caelitum: 911; 941; 2383.
 caelùm — 2382.
 caelum´que — caelumque: 634.
 caeteros´que — caeterosque: p. 10, l
 14; 4283.
 cantúque — cantuque: 2220.
 castè — caste: 1420.
 cautè — caute: 3037.
 cecidi — cecidi: 501.
 cibósque — cibosque: 366.
 citò — cito: 2; 1551; 2631; 3097;
 3101.
 clam´que — clamque: 525.
 cleménsque — clemensque: 928.
 coelum´que — caelum´que: 634.
 collum´que — collumque: 570.
 comèdit — comedit: 1362; 1612.
 condito — condito: 1146.
 contra — contra: 1310.
 copiosè — copiose: 2942.
 crescant´que — crescantque: 2512.
 creuère — creuere: 4319.
 cultrósque — cultrosque: 968.
 cùm — cum: p. 9, l 7; 20; 37; 43; 98;
 202; 270; 439; 448; 513; 568;
 634; 695; 953; 1031; 1043;
 1308; 1494; 1716; 2101; 2137;
 2169; 2459; 2511; 2531; 2536;
 2750; 3186; 3252; 3269; 3381;
 3386; 3402; 3410; 3443; 3589;
 3713; 3715; 3773; 3929; 4163;
 4183.
 curásque — curasque: 2205.
 currus´que — currusque: 4157.
 datósque — datosque: 2535.
 dedère — dedere: 2945.
 deiectùmque — deiectumque: 3149.

- demùm — demum: 521.
 de´que — deque: 1013.
 diésque — diesque: 1645.
 dignè — digne: 2693.
 diuinitùs — diuinitus: *p. 10, l. 9*
 dixère — dixere: 3023.
 dixique — dixique: 4045.
 docésque — docesque: 3581.
 donat´que — donatque: 3896.
 dormísne — dormisne: 4353.
 dubiè — 2367.
 ducique — ducique: 932.
 è — e: *p. 9, l. 6; 959; p. 101, l. 3; 2128; 2662; 3059; 4113; 4402.*
 eâdem — eadem: 2523.
 eadem´que — eademque: 1936.
 edunt´que — eduntque: 3852.
 effusè — effuse: 2646.
 egóne — egone: 1809.
 eluditísne — eluditisne: 1437.
 eò — eo: 2550; 4252.
 equitésque — equitesque: 2166.
 ergô — ergo: 95; 4299.
 ergóne — ergone: 1444.
 ero´que — eroque: 1392.
 error´que — errorque: 152.
 euênit — euenit: 4116.
 faciésque — faciesque: 2411.
 facilè — facile: 1031; 1482; 1841; 2220.
 facillimè — facillime: 334; 1349.
 falsò — falso: 3569.
 ferè — fere: 151.
 fessóque — fessoque: 4265.
 flexère — flexere: 292.
 fluctúsque — fluctusque: 950.
 fortè — forte: 281; 341; 14901684; 2270; 3591.
 fratremque — fratremque: 2850; 2892.
 fusósque — fusosque: 850.
 generátque — generatque: 2391.
 gestam´que — gestamque: 3461.
 grauissimè — grauissime: *p. 9, l. 8.*
 grauiùs — grauius: 3557.
 haeres´que — 3358.
 hïc — hic: 130; 538; 1878; 2627; 3095; 3230; 3459; 3866; 4009; 4201.
 hominúmque — hominumque: 2377.
 humanóque — humanoque: 2138.
 humerisque — humerisque: 429.
 ideò — ideo: 264.
 ideóque — ideoque: 2904; 3259.
 ignem´que — ignemque: 1050.
 iidem´que — iidemque: 2026.
 illicò — ilico: 1375; 2407.
 illúmne — illumne: 1895.
 imò — imo: 398; 2167; 2712.
 impunè — impune: 497; 529.
 ineptè — inepte: 2361; 3855.
 infirmúmque — infirmumque: 3145.
 ingenué — ingenue: 2456.
 iniquique — iniquique: 3118.
 iniustè — iniuste: 489.
 inuentáque — inuentaque: 4098.
 ipsique — ipsique: 269.
 ipsum´que — ipsumque: 1051.
 iram´que — iramque: 606.
 iterum´que — iterumque: 2471.
 iurèque — iureque: 3365.
 iussique — iussique: 2148.
 iussit´que — iussitque: 105.
 iustè — iuste: 3069.
 Iustique — iustique: 1883.
 lachrymis´que — lacrimisque: 602.

- laetè — laete: 2671.
 laetóque — laetoque: 733.
 lapidésque — lapidesque: 4163.
 latè — late: 4075.
 latissimè — latissime: 2554.
 liberè — libere: 226; 2228; 2719.
 liberique — liberique: 4081.
 liberùm — liberum: 114; 186; 4180.
 loculósque — loculosque: 3624.
 longissimè — longissime: 1588.
 lucem´que — lucemque: 702.
 magía — magia: 2366.
 magí´que — magique: p. 10, l. 5.
 magísque — magisque: 1091.
 magno´que — magnoque: 3325.
 malè — male: 14, l. 11; 2330; 3025.
 manibúsque — manibusque: 1005.
 maximè — maxime: p. 8, l. 5; 215;
 304; 2287; 2383.
 mecum´que — mecumque: 642.
 meis´que — meisque: 2542.
 méque — meque: 485; 1429; 3326.
 meritò — merito: 2268; 2437.
 metatáque — metataque: 784.
 minimè — minime: 266; 425.
 miser — 4051.
 modò — modo: 471; 493; 721; 852;
 1436; 1985; 1991; 2364; 3432;
 3946; 4195.
 nam´que — namque: 640; 1381;
 2042.
 natisque: — natisque: 3699.
 natum´que — natumque: 4040.
 nemóque — nemoque: 776.
 nempè — nempè: 231; 1473; 2232;
 2338; 2831; 3520; 3847.
 nepotésque — nepotesque: p. 131, l.
 2.
 nil´que — nilque: 2989.
 noctémque — noctemque: 136.
 nomen´que — nomenque: 4170.
 nouámque — nouamque: 3108.
 noctémque — noctemque: 136.
 noctésque — noctesque: 1518.
 nocuère — nocuere: 2785.
 noluère — noluerè: 106.
 nominéque — nomineque: 3008.
 nomen´que — 4170.
 noster´que — nosterque: 1196.
 nostrae´que — nostraeque: 345; 3228.
 nouère — nouere: 4127.
 nocuère — nocuere: 2785.
 nullóque — nulloque: 972.
 nullúmque — nullumque: 388.
 nutium´que — nutiumque: 1365.
 ò — o: 234; 344; 521; 546; 663; 751;
 909; 965; 1134; 1181; 1311;
 1312; 1346; 1395; 1397; 1415;
 1424; 1429; 1459; 1510; 1734;
 1806; 1925; 1957; 2061; 2082;
 2332; 2357; 2482; 2504; 2786;
 3013; 3152; 3446; 3794; 3810;
 3937; 4055; 4061; 4341; 4363;
 4421.
 obiítne — obiitne: 1605.
 obstinatè — obstinate: 2900; 3038;
 3277.
 ocyssimè — ocissime: 2890.
 odium´que — odiumque: 2217.
 optóque — optoque: 2397.
 orbisque — orbisque: 4140.
 ouésque — ouesque: 313.
 paribúsque — paribusque: 1653.
 partam´que — partamque: 2728.
 partésque — partesque: 3566.
 patérne — paterne: 323.
 pater´que — paterque: 556.
 patria´que — patriaque: 1199.
 patrisque — patrisque: 2899.

- paucíque — paucique: 4439.
 paulò — paulo: 2358.
 pedes´que — pedesque: 731.
 pendátque — pendatque: 3004.
 penè — paene: 3021.
 pensant´que — pensantque: 3202.
 per´que — perque: 177.
 placidè — placide: 2805.
 placuit´que — placuitque: 1777.
 planè — plane: 2390.
 pollicèrè — pollicere: 1276.
 populis´que — populisque: 2469.
 populóque — populoque: 2163.
 populósque — populosque: 2798.
 porrò — porro: 2648; 3826; 3829.
 potum´que — potumque: 370.
 primò — primo: 816; 834.
 primùm — primum: 352; 2890.
 pristigiásque — praestigiasque: 2362.
 probè — probe: 3529; 3797.
 proceres´que — proceresque: 2458.
 prohibet´que — proibetque: 3319.
 pronóque — pronoque: 4338.
 propè — prope: 243; 825; 1596.
 properétque — properetque: 1680.
 propiùs — propius: 910; 4060.
 prosperè — prospere: 1902.
 prouidè — prouide: 146; 3059.
 pueríne — puerine: 1231.
 quàm — quam: 63; 141; 142; 158;
 334; 434; 463; 467; 468; 527;
 577; 717; 744; 894; 899; 1037;
 1097; 1180; 1230; 1349; 1394;
 1396; 1523; 1532; 1589; 1631;
 1635; 1682; 1777; 1786; 1789;
 1796; 1824; 1889; 1948; 1955;
 1984; 1993; 2023; 2050; 2145;
 2162; 2254; 2292; 2365; 2370;
 2554; 2621; 2639; 2751; 2763;
 2779; 2780; 2790; 2847; 2890;
 2914; 2958; 3006; 3038; 3055;
 3069; 3227; 3274; 3371; 3381;
 3417; 3456; 3559; 3599; 3805;
 3818; 3861; 3910; 3939; 3961;
 4027; 4062; 4074; 4155; 4186;
 4280; 4327; 4329; 4330; 4341.
 quamprimùm — quamprimum: 317.
 quam´que — quamque: 160; 418.
 quatefacere´que — quatefacereque:
 526.
 quintámque — quintamque: 2443.
 quíque — quique: 3442; 3694.
 quis´que — quisque: 2669.
 quisvè — quisue: 2920.
 quò — quo: 137; 392; 893; 1030;
 1352; 1414; 1504; 1679; 1753;
 1974; 2063; 2082; 2509; 2878;
 3117; 3121; 3265; 3503; 3505;
 4252.
 quòd — quod: 1297; 2257; 2315.
 quod´que — quodque: 2045.
 quóve — quoue: 1505.
 rapuère — rapuere: 1738.
 ratiòque — ratioque: 150.
 rectè — recte: 249; 459; 3502.
 reducerétque — reduceretque: 188.
 regíque — regique: 3399.
 regisque — regisque: 4358.
 regníque — regnique: 4075.
 repentè — repente: 158; 368; 1896;
 2297.
 retrò — retro: 807; 846; 1586; 1592;
 1979.
 rotásque — rotasque: 2166.
 saccósque — saccosque: 2995.
 saepè — saepe: 218; 225; 283; 417;
 835; 936; 1486; 2257.
 saluum´que — saluumque: 3239.
 sanctissimè — sanctissime: 463.
 sanè — sane: 374; 1789.
 secum´que — secumque: 2067; 4256.
 sempérque — semperque: 954.

- septémque — septemque: 2231; 2400.
 seritéque — seriteque: 1451.
 serò — sero: 1582; 1864; 2631.
 seruat´que — seruatque: 1792.
 seruúm´que — seruumque: 2023.
 similis´que — similisque: 3205.
 soluëris — solueris: 1976.
 solùm — solum: 4286.
 spectandóque — spectandoque: 1015.
 speróque — speroque: 2383.
 spicae´que — spicaeque: 2430.
 spoliatáque — spoliataque: 2176.
 spollisque — spollisque: 1090.
 spontè — sponte: 2671.
 stabilíque — stabilique: 2674.
 stabunt´que — stabuntque: 2088.
 stírpique — stirpique: 3571.
 stratíque — stratique: 2866.
 studeòque — studeoque: 2697.
 styracem´que — styracemque: 3297.
 sua´que — suaque: p. 8, l. 4.
 subiectae´que — subiectaeque: 957.
 suoptè — suopte: 3787.
 superbè — superbe: 2951.
 super´que — superque: 1279; 3191.
 suprà — supra: 4430.
 syluarúmque — siluarumque: 1738.
 tactae´que — tactaeque: 3606.
 tandémque — tandemque: 4230.
 tellúsque — tellusque: 982.
 temerè — temere: 2537; 4242.
 téque — teque: 955.
 terebinthíque — terebinthique: 3297.
 trahat´que — trahatque: 1974.
 truncósque — truncosque: 11.
 tuáque — tuaque: 3375.
 tuis´que — tuisque: 2055; 3184;
 3270.
 tuósque — tuosque: 687.
 tuis´que — tuisque: 2055.
 tutò — tuto: 3396.
 vallisque — uallisque: 427.
 venère — uenere: 1866; 2797; 2800;
 3072; 3073; 3431; 3588.
 veprèta — uepreta: 394.
 verè — uere: 2710; 2848.
 verò — uero: p. 9, l. 4; 1383; 2035;
 3084; 3888.
 verùm — uerum: 145; 311; 401; 437;
 448; 471; 500; 1567; 1797;
 1960; 2113; 2173; 2690; 2751;
 2930; 3088; 3803.
 vester´que — uesterque: 638.
 vilissimé — uilissime: 1282.
 viróque — uiroque: 2696.
 vittisque — uitisque: 998.
 vltrò — ultro: 1959; 1968; 2221;
 2764; 4148.
 vitae´que — uitaeque: 2736.
 vitisque — uitisque: 998.
 vltorisque — ultorisque: 3142.
 vnum´que — unumque: 2718.
 vobis´que — vobisque: 1324.
 vox´que — uoxque: 2477.
 vulgíque — uulgique: 2734.
 vulgò — uulgo: 3582.
 vultum´que — uultumque: 943.

Handwritten notes and markings along the right margin of the page, including a vertical line and various scribbles.

BIBLIOGRAFIA

1. - FONTES MANUSCRITAS

1.1 - Biblioteca Geral da Universidade de Coimbra (BGUC)

Cód. 993, fl. 343-388: *Iosephus tragicocomoedia.*

Cód. 1235, fl. 80-160: *Tragicomoedia cui nomen inditum Iosephus.*

1.2 - Biblioteca Pública e Arquivo Distrital de Évora (BPADE)

Cód. CXIV / 1 - 9 d, [6]+ p. 141-302: *Tragicocomoedia Iosephus appellata.*

2. - FONTE IMPRESSA

*Iosephus, TRAGICOCO- / MOEDIA NVN- / CVPATA, / A Regio Artium Collegio
So- / cietatis IESV data Co- / nimbricæ. / Spectavit EMANVEL
MENESIVS / Urbis Antistes illustrissimus, / Academia, cum ornatis- /
simo omnium Ordi- / num consessu. / Autore LVDOVICO CRVCIO /
eiusdem Societatis Oly- / siponensi.*

*Apud: TRAGICAE, / COMICAEQVE / ACTIONES, A REGIO /
ARTIVM COLLEGIO / SOCIETATIS IESV: / DATAE CONIMBRICAE IN /
PVBLICVM THEATRVM. / Actore Ludouico Crucio, / eiusdem Societatis,
/ Olisiponensi: / Nunc primum in lucem / editae et sedulo
diligenterque recognitae. / CVM PRIVILEGIO / LVGDVNI. / APVD
HORATIVM CARDON, / 1605, pp. 829 - 1050.*

3. - ESTUDOS

BARBOSA, Manuel José de Sousa, *Bíblia e Tradição Clássica: A tragédia Sedecias do P. Luís da Cruz, S. I. na convergência de uma estética e de uma pedagogia.* Tomo I - *Estudo Literário. História do texto e critérios ecdóticos.* Lisboa, 1998 (Tese de doutoramento policopiada), pp. 277-310.

- «Humanismo e práticas escolares: um outro testemunho jesuítico quinhentista (Coimbra, GGU, Cod.993)», *Euphrosyne*, Lisboa, 24 (1996) 405-424.
- BIDEZ, J. e DRACHMANN, A.B., *Emploi des signes critiques. Disposition de l'apparat dans les éditions savantes de textes grecs et latins. Conseils et recommandations*. Bruxelles, Secrétariat administratif de l'Union Académique International - Paris, 1938.
- BLECUA, Alberto, *Manual de Crítica Textual*. Madrid, 1990.
- BOWERS, F., *Bibliography and textual criticism*. Chicago, 1969.
- BRIQUET, C. M., *Les Filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600 (...)*. Paris, 4 vols., 1907.
- COSTA, Avelino de Jesus — *Normas Gerais de Transcrição e Publicação de Documentos e Textos Medievais e Modernos*. 3ª edição muito melhorada, Coimbra, 1993.
- DAIN, A., *Les Manuscrits*. Paris, 1964.
- GRIFFIN, Nigel, «A portuguese Jesuit Play in Seventeenth-Century Cologne», *Folio*, 12 (June 1980) 46-69.
- HERRERO, Victor José — *Introducción al Estudio de la Filología Latina*. Segunda edición corregida y aumentada, Madrid, 1988.
- NICHOLS, Fred J., «Conventions of punctuation in Renaissance Latin Poetry», in: *International Congress of Neo-Latin Studies: Acta Conuentus Neo-Latini Amstelodamensis*, ed. P. Tuynman, München, 1979, pp. 835-850.
- PAJARES, Alberto Bernabé — *Manual de Crítica Textual y Edición de Textos Griegos*. Madrid, 1992.
- PASQUALI, Giorgio — *Storia della Tradizione e Critica del Testo*. Firenze, 1971.
- Règles et recommandations pour les éditions critiques*. Paris, 1972.
- RODRIGUES, Graça Almeida — «Edições Críticas, Textologia, Normas para a Transcrição de Textos do Séc. XVI». In *Arquivos do Centro Cultural Português*, Paris, XVII - *Homenagem a Léon Bourdon* - (1982) 637-660.
- SPINA, Segismundo — *Introdução à Ecdótica*. São Paulo, 1977.

APÊNDICE DIPLOMÁTICO

1. - Cód. 993, fl. 343-388: *Iosephus tragicocomoedia*. (BGUC)

IOSEPHVS.

Tragicocomædia acta Conimbrica
Pridie Kalendas Iunias

Auctore P. Ludovico
Crucis Societatis.
1552.

Prologus
Proloquuntur Angeli orbis custodes.

(Custos Europa)

Ego bellicosae praefes Europae uigil
Custosque magni regis imperio datus:
Quas non adiuu gētiū prouincias,
Si quē manedo forte reperissem. Deo
Illum ut di carum? Vasta terrarū sola
Sua uorticosa. Tamas in potu fluit,
Adusque pelagi limitem, terra ultimas
Saben tip oras, error, impietas, scelus,
Mors occuparunt! Lumen illud luminū
Fauisti a parete flagitia mortalibus
Ecce abstulerunt. sacra diuinis colat
Truncosque placat ligneos hondribus;
Et te relinquunt (cum me) ragnator poli.

(cum Michaelē)

Animose ductor laurea cuius micat
Vitto Michael hōte (fidere) caput;
Erit, erit aliquis finis his olim malis!

Mi. Generose praefes (ductor) Europae, tua
Patere sorte: nūc tibi custodia
Laboriosa gētiū infandae grauat
Humeros sceleribus; tepus orietur suo
Libete cursu sola, cū clarissimos
Iuges triumphos: solus implebis loca
Complura caeli, uacua & fecit nefas
Habidi tyranni, nuper inuicta manu,
quem depulsi, signa bellatis Dei
Mecum secutus: orbis a fraude et dolo
Tandem eximetur, libera M. Europae tibi

Tunc ponat aras. (Cust. Eur. Inclite Michael pjs)

Si quidem per orbem te deus ducam dedit,
Erit aliquando tempus Europae locū
Quodet tonati? M. Praefes animose euola
Ma cū per auras: cernis illa horretia
Dumeta syluis? inter umbrosū nemus
Fluuiū sonantem, qua mare urget inferas,
Obiada saecula littori? surget manu?

Illae potenti ciuitas, primū impia,
Iura pietatis inde sed populi petent
Cum ueritati falsitas dabit locū:
Nomen erit urbi Roma, flumis flumini.

(M. Dabit aliquando falsitas ueris locum?)

M. Dare oget ille rector aeterna poli
Descende qui gubernat humanū genus:
Praesente qui tunc numine occurrit malis,
Cum nulla rebus extat amissis salus.

2. - Cód. 1235, fl. 80-160: *Tragicomoedia cui nomen inditum Josephus.*
(BGUC)

Sedecias.

Quisq[ue] sedet culmine regni
Ex te descat pendere leui
Maxima flo. regna, nec alii
Sic agitari fluctibus aequor
Quoties terras sol lustrat equis,
Deferi toties credite regem.
Siquis tibi transigit auum
Est ille Dei qui memor sorret
Peccare, sibi nec peccat amens
Cuncta licere.

Finis

Laus Deo.

Tragicomoedia cui
nomen inditum
(Josephus.)

Proloquuntur Angeli orbis
custodes.

(Custos Aeuropae.
Michael.
Custos Asiae
Custos Africae) Angeli

Actus primus

Jacob pater	Isaacus.
(Josephus.)	Deptalinus.
Danus.	Apher.
Gaddus.	Fron dator.
Judas.	Rusticus.
Rubenus.	Canus pastoru[m] & puer
Simcon	chorus Angeloru[m]
Leui	Angelus ad Josephu[m]
Zabulon	

Prologus

Proloquuntur Angeli
Orbis Custodes.

82

Cus Totæ Europæ
Michael.

Ego bellicosæ præpes Europæ iugil,
Custasq; magni regis imperio datus:
Quas nõ adiui gentiũ prouincias?
Si quem monendo forte referis? Deo

Quum ut dicarem? Vastæ terrarũ sola

5

Qua uorticosa Tanais in Pontũ fluit,
Ad usq; pelagi limite, terræ ultimas
Lætentis oras, error, impietas, scelus,
Mors occuparũt. Lumen illud luminum

Caustũ apertente flagitia mortalib; 10

Pene abstulerũt. sacra diuinis colũt,

22

Quæ nec placant ligneos sonoribus.

Et te relinquit summe reanator poli.

Annosæ ductor laurea curius micat.

Victo Michael haste Sydereũ caput 15

Sic erit aliquis finis his olim malis.

M. Generosæ princeps ductor Europæ tua.

3. - Cód. CXIV / 1 - 9 d, [6]+ p. 141-302: *Tragicocomoedia Iosephus appellata*. (BPADE)

Tragico comoedia

Iosephus appellata . edita appa
 ratu quam amplissimo . a lectissimis
 actoribus ; in collegio Socie
 tatis Iesu Conimbri
 centi : ~

Spectauit clarissimus Anusles Emanu
 el Menesius . Academia . urbis omnes
 ordines hospites nobilissimi qui spec
 tandi causa venerunt .

Autore Ludouico Crucio So
 cietatis Iesu : ~

Prologus
 Angeli Custodes orbis terrarum
 Europæ . Africæ . Asiæ . cum D.
 Michaelo

An. C. Eur. Qui belliosam propes Europam Deo
 ✓ Lubente custos seruo, peragravi cito
 ✓ Harum volatu gentium prouinciarum
 ✓ Ueloxe adiui vasta terrarum sua.
 Qua vorticosus Tanais in Pontum fluit: 5
 ✓ Ad uias pelagi limitem terra ultimas
 ✓ Lambentis oras. Error, impietas, scelus
 ✓ Commune cepit. Lumen illud luminum,
 ✓ Haustum a parente, flagitia mortalibus
 ✓ Pene abstulerunt. Paxa diuini colunt: 10
 Truncos q̄ placare ligneos Sonoribus.

22

Et te redingunt donec regnator polari.
 Animosæ ducitur, Laureæ cuius micat
 uictu Michael hoste uictoria caput:

Dabitur ne fieri aliqui sui olim mali? 4-15

Mich.

Genere se princeps tutus Europæ, tua
 Latere forte. nunc tibi custodia
 Laboriosa gentis infanda grauat,
 Humeros sceleribus. Tempus orientis, suo
 Sabente cursu sole, cum clarissimus. 20
 Ages triumphos. Solus implebis loca
 Per multa (caeli), uacua quæ fecit nefas
 Rabidi tyranni, fidus inuicta manu
 Quem depulisti, signa bellantis dei,
 Mecum secutus. Orbis à fraude & dolo 25

2. - FONTE IMPRESSA

Iosephus, TRAGICOCO- / MOEDIA NVN- / CVPATA, / A Regio Artium Collegio So- / cietatis IESV data Co- / nimbricae. / Spectavit EMANVEL MENESIVS / Urbis Antistes illustrissimus, / Academia, cum ornatis- / simo omnium Ordi- / num consessu. / Autore LVDOVICO CRVCIO / eiusdem Societatis Oly- / siponensi.

Apud: TRAGICAE, / COMICAEQVE / ACTIONES, A REGIO / ARTIVM COLLEGIO / SOCIETATIS IESV: / DATAE CONIMBRICAE IN / PVBLICVM THEATRVM. / Actore Ludouico Crucio, / eiusdem Societatis, / Olisiponensi: / Nunc primum in lucem / editae et sedulo diligenterque recognitae. / CVM PRIVILEGIO / LVGDVNI. / APVD HORATIVM CARDON, / 1605, pp. 829 - 1050.

Iosephus,
TRAGICOCO-
MŒDIA NVN-
CVPATA,

A Regio Artium Collegio So-
 cietatis IESV data Co-
 nimbricæ.

Spectavit EMANVEL MENESIUS
Urbis Antistes illustrissimus,
Academia, cum ornatif-
simo omnium Ordi-
num confessu.

Autore LVDOVICO CRUCIO
 eiusdem Societatis Oly-
 siponensi.

835

P E R I O C H A

A C T V S I.

Relocuantur Angeli custodes orbis
 terrarum, cum D. Michaele. Iacobus
 prima persona prodit, de hominum vi-
 ta, suaque, ac de liberis agit maxime Iosepho.
 Iosephus parenti occurrit. Sermonem ambo
 serunt de insomniis; & pater filium ad fratres
 mittit. Gaddus & Danus duo ex liberis patrem
 amantem nimium Iosephum accusant. Errat
 Iosephus, & a viatore reducitur in viam. Inse-
 ritur Frondator & Villicus, recreandi specta-
 tores gratia. Iacobi liberi de pascuis agentes vi-
 dent Iosephum venientem. Rubenus ne male-
 ficio interesset abit. Careri accedentem Iose-
 phum male accipiunt; exutum tunica in ci-
 sternam trudent. Facto scelere latentur more
 pastoritio. Ludum ludunt. Fessi cubant ac dor-
 miunt, dum coenam alij ferunt. Angeli veniunt
 ad Iosephum consolandum, quo cum Custos
 agit. Chorus est Angelorum.

P E R I O

ACTVS I. 849

IOSEPHVS, IACOBVS.

IACOBVS.

T ecce prodit, memet auertam, lubet ✓
 Audire solus verba quæ prodit Puer. ✓

IOSEPHVS.

Tam multa dormienti se mihi offerunt, ✓
 Ita copulata nempè, dubitandi ut locum ✓
 Nullum relinquunt, quin putem miracula. ✓
 In me futura magna Prouidentia, ✓
 Nunquam bonos fallentis ô genitor tuæ ✓
 Rogo te mearum firma spes rerum Deus, ✓
 Nil sit parenti triste, qui tam patria ✓
 Me charitate diligit propensior, ✓
 Videatur ut se ad spectu solari meo. ✓

IACOBVS:

Fatebor, ille frontis ad aperta nitor, ✓
 Illa una species oris excellentior, ✓
 Ardor oculorum gratus intuentibus, ✓
 Ultra parentem quemuis consolabitur. ✓

IOSEPHVS.

Aequali propè odio me insectantur mei, ✓
 Aetate grandiores auersissimi, ✓
 Fratres tuentur. Miror? an quod pessimum ✓
 Scelus, ut accipiat, optimo exposui patri? ✓

Id si

54

ÍNDICE GERAL
(TOMO II – Edição Crítica)

II PARTE

	Págs.
Edição crítica da <i>tragicocomoedia Iosephus</i>	
INTRODUÇÃO.	IX
1. História do texto	IX
1.1. A <i>editio princeps</i> e os manuscritos	X
a) A <i>editio princeps</i>	X
b) Os manuscritos	XI
c) A colação	XII
2. Aparato crítico	XV
3. Ortografia	XVI
3.1. Normas de transcrição	XVI
4. Pontuação	XVII
 <i>IOSEPHVS, TRAGICOCOMOEDIA NVNCVPATA – auctore Ludouico Crucio.</i>	 XIX
1. Index Siglorum	XXI
1.1. Manu scriptorum.	XXI
1.2. Editionis	XXI
1.3. Conuentionalium signorum criticorum.	XXI
1.4. Bibliothecarum.	XXII
2. Verba scriptoris	XXIII
2.1. Actores	3
2.2. Periocha	8
2.3. Prologus	12
2.4. Actus I	22
2.5. Actus II	87
2.6. Actus III	137
2.7. Actus IV	183
2.8. Actus V	223
3. De orthographia latina index.	305
 BIBLIOGRAFIA.	 323
APÊNDICE DIPLOMÁTICO.	325
ÍNDICE GERAL.	335

